

REPUBLIKA SLOVENIJA

Ministrstvo za gospodarstvo

Tržni inšpektorat Republike Slovenije

Parmova 33, Ljubljana

Tel.: 01/ 280-8700; Faks: 01/ 280-8740

POSLOVNO POROČILO

TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2007

Ljubljana, februar 2008

KAZALO

1. ORGANIZACIJA, KADRI IN DELO TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE	1
1.1. Organizacija Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	1
1.2. Sistemizacija delovnih mest Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	2
1.3. Pregled dela Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	3
2. ŠTEVILO OPRAVLJENIH PREGLEDOV IN IZREČENIH UKREPOV TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE	7
2.1. Inšpekcijski pregledi Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	9
2.2. Ukrepi Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	10
2.2.1. Upravni ukrepi	10
2.2.2. Prekrškovni ukrepi	12
2.3. Reševanje prekrškovnih zadev Tržnega inšpektorata Republike Slovenije na sodiščih	19
3. DELO TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE	20
3.1. Varstvo potrošnikov	20
3.1.1. Označevanje cen blaga in storitev	22
3.1.2. Neizstavitve računov	23
3.1.3. Oglaševanje blaga in storitev	24
3.1.4. Sezonske razprodaje	26
3.1.5. Pogodbe na daljavo	28
3.1.6. Pogodbe, sklenjene zunaj poslovnih prostorov	29
3.1.7. Nezaželeni pošta (spam)	30
3.1.8. Reševanje reklamacij in prijave potrošnikov	30
3.1.9. Izdajanje in zaračunavanje opominov	33
3.1.10. Prilaganje listin ob prodaji rabljenih avtomobilov	34
3.1.11. Dvojno označevanje cen in uvedba evra	36
3.2. Potrošniški krediti	37
3.3. Kontrola skladnosti proizvodov s tehničnimi predpisi	40
3.3.1. Nadzor proizvodov, za katere veljajo določila Zakona o splošni varnosti proizvodov	42
3.3.2. Električna oprema – varnost	46
3.3.3. Elektromagnetna združljivost	51
3.3.4. Radijska in telekomunikacijska terminalska oprema	52
3.3.5. Stroji	53
3.3.6. Osebna varovalna oprema	56
3.3.7. Tekstilni izdelki in obutev	60
3.3.8. Plinske naprave	61
3.3.9. Gradbeni proizvodi	62
3.3.10. Rekreativna plovila	67
3.3.11. Sodelovanje Carinske uprave Republike Slovenije in Tržnega inšpektorata Republike Slovenije pri nadzoru uvoza proizvodov iz tretjih držav	69
3.4. Delo na črno	70
3.4.1. Oglaševanje dela na črno	73
3.5. Trgovina	73

3.5.1.	Nadzor minimalnih tehničnih in drugih pogojev za prodajo blaga v prodajalnah in zunaj prodajaln	75
3.5.2.	Nadzor trgovinskih evidenc o nakupu in prodaji blaga in storitev	76
3.5.3.	Strokovna izobrazba oseb, ki opravljajo trgovinsko dejavnost	76
3.5.4.	Obratovalni čas prodajaln	77
3.6.	Gostinstvo in turizem	77
3.6.1.	Opravljanje gostinske dejavnosti v nočnem času in kršitve obratovalnega časa	79
3.6.2.	Opravljanje gostinske dejavnosti v okviru društev	80
3.6.3.	Opravljanje gostinske dejavnosti na smučiščih in drsališčih	81
3.6.4.	Opravljanje gostinske dejavnosti v glavni turistični sezoni	81
3.6.5.	Opravljanje dejavnosti turističnih kmetij	83
3.6.6.	Opravljanje dejavnosti v nastanitvenih obratih in pri sobodajalcih	84
3.6.7.	Opravljanje gostinske dejavnosti brez ali v nasprotju z odločbo upravnega organa	84
3.6.8.	Opravljanje dejavnosti vodenja in spremljanja turistov	84
3.6.9.	Reševanje reklamacij v turizmu	85
3.7.	Obrt	86
3.8.	Varstvo konkurence	89
3.9.	Nepremičninsko posredovanje	92
3.10.	Kontrola administrativno določenih cen za izdelke in storitve	94
3.10.1.	Cene komunalnih storitev	94
3.10.2.	Cene učbenikov	94
3.11.	Ostale vrste nadzora	95
3.11.1.	Avtorske pravice	95
3.11.2.	Prodaja in reklamiranje tobaknih izdelkov	98
3.11.3.	Prodaja in reklamiranje alkoholnih pijač	99
3.11.4.	Kontrola prometa s pirotehničnimi izdelki	101
3.11.5.	Javna raba slovenskega jezika	102
3.11.6.	Nadzor prodaje samoniklih gliv	102
3.11.7.	Nadzor naključnih subjektov	103

4. OSTALE AKTIVNOSTI TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE..... 105

4.1.	Izvajanje proračuna za leto 2007, PU Tržni inšpektorat Republike Slovenije	105
4.1.1.	Materialni stroški	105
4.1.2.	Analize vzorcev	106
4.1.3.	Investicije	107
4.1.4.	Odškodnine	107
4.1.5.	Plače	107
4.1.6.	Založena sredstva v upravnem postopku	107
4.1.7.	TF CFCU – Varstvo potrošnikov, TF Varstvo potrošnikov – slovenska udeležba	108
4.1.8.	PHTW projekt 2005 – Hrvaška	108
4.2.	Tehnična opremljenost Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	108
4.3.	Opremljenost Tržnega inšpektorata Republike Slovenije s prevoznimi sredstvi	109
4.4.	Spletne strani Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	110
4.5.	Sodelovanje Tržnega inšpektorata Republike Slovenije z drugimi inšpektorati in inšpekcijskimi službami	110

4.6.	Sistem za mednarodno izmenjavo podatkov o proizvodih (RAPEX, SGC, ICSMS)	111
4.6.1.	Sistem RAPEX	112
4.6.2.	Sistem SGC	112
4.6.3.	Sistem ICSMS	113
4.7.	Sodelovanje Tržnega inšpektorata Republike Slovenije v sosvetu inšpektoratov	113
4.8.	Sodelovanje Tržnega inšpektorata Republike Slovenije z drugimi institucijami in tretjimi državami	114
5.	TRŽNI INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE NA POTI K ODLIČNOSTI...	116
6.	ZAKLJUČEK	117

PRILOGE

PRILOGA 1:		
	Organigram Tržnega inšpektorata Republike Slovenije	119
PRILOGA 2:		
	Seznam zakonov in podzakonskih predpisov	120
PRILOGA 3:		
	Primerjalni pregled števila pregledov in ukrepov Tržnega inšpektorata Republike Slovenije v letih 1998 – 2007	127
OPOMBE:		
	Prostor za opombe bralca	128

SLIKE

Slika 1:	Upravni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2007	7
Slika 2:	Prekrškovni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2007	7
Slika 3:	Število opravljenih pregledov v obdobju 2003 – 2007	9
Slika 4:	Število pregledov glede na predpis	10
Slika 5:	Število izrečenih opozoril ZIN glede na predpis	11
Slika 6:	Število odločb glede na predpis	12
Slika 7:	Prekrški, sankcionirani z izrekom opozorila ZP-1	14

Slika 8: Prekrški, sankcionirani z izrekom opomina	15
Slika 9: Prekrški, sankcionirani z izdajo plačilnega naloga	15
Slika 10: Prekrški, sankcionirani z izdajo odločbe o prekršku	16
Slika 11: Število obdolžilnih predlogov glede na zakon	17
Slika 12: Stanje vložene zahteve za sodno varstvo glede na število vseh kršiteljev v prekrškovnem postopku v letu 2007	18
Slika 13: Vrste vzorčenih proizvodov splošne uporabe.....	44
Slika 14: Rezultat preskušanja glede splošne varnosti	45
Slika 15: Vrste vzorčenih električnih proizvodov	49
Slika 16: Rezultat preskušanja glede električne varnosti.....	50
Slika 17: Rezultat preskušanja glede elektromagnetne združljivosti.....	52
Slika 18: Rezultat preskušanja glede radijskih zahtev	53
Slika 19: Vrste vzorčenih strojev.....	55
Slika 20: Rezultat preskušanja glede varnosti strojev.....	55
Slika 21: Vrste vzorčenih proizvodov osebne varovalne opreme	59
Slika 22: Rezultat preskušanja glede varnosti osebne varovalne opreme.....	59
Slika 23: Rezultat preskušanja glede skladnosti gradbenih proizvodov	65
Slika 24: Vrste vzorčenih gradbenih proizvodov	66

1. ORGANIZACIJA, KADRI IN DELO TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

1.1. ORGANIZACIJA TRŽNEGA INŠPEKTORARA REPUBLIKE SLOVENIJE

Na Tržnem inšpektoratu RS je v letu 2007 delo potekalo na sedežu inšpektorata v Ljubljani ter zaradi narave dela, potrebne razpršenosti in dostopnosti uporabnikom v 14 notranjih organizacijskih enotah – območnih enotah, ki se nahajajo v Brežicah, Celju, Dravogradu, Idriji, Kamniku, Kočevju, Kopru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem mestu in Postojni. V sestavi območnih enot zaradi večje učinkovitosti in zagotavljanja večje prisotnosti tržnih inšpektorjev na terenu deluje tudi 11 inšpekcijskih pisarn in sicer v Domžalah, Lendavi, Ljutomeru, Mozirju, Ormožu, na Ptujju, v Radovljici, Slovenski Bistrici, Šmarju pri Jelšah, Trbovljah in Velenju. Organigram organiziranosti Tržnega inšpektorata RS je v prilogi 1 tega poročila.

Na sedežu inšpektorata poteka delo v štirih notranjih organizacijskih enotah in sicer v Sektorju za splošen nadzor, Sektorju za tehnično področje nadzora, Službi za kadre in informatiko ter Službi za finance in organizacijo. Tržni inšpektorat RS vodi in predstavlja glavna tržna inšpektorica. Glavna tržna inšpektorica organizira, usklajuje in vodi delo inšpektorata, skrbi za učinkovito in smotrno opravljanje nalog, razporeja dela, skrbi za delovno disciplino, organizira ustrezne oblike sodelovanja med zaposlenimi in tudi z drugimi organizacijami ter izdaja akte, za katere je pristojen inšpektorat. Glavna tržna inšpektorica tudi predstavlja Tržni inšpektorat v Republiki Sloveniji in v tujini, ter izvaja vse oblike komuniciranja s predstavniki medijev. Vodje sektorjev in služb vsebinsko in strokovno pokrivajo posamezno področje delovanja inšpektorata z opravljanjem nalog upravnega in strokovnega dela na zaokroženem delovnem področju inšpektorata. Vodje sektorjev in služb delujejo v skladu z dolgoročnimi usmeritvami in cilji inšpektorata ter v skladu z usmeritvami glavne tržne inšpektorice, kateri so tudi neposredno odgovorni za svoje delo. Vodje območnih enot organizirajo, usklajujejo in vodijo delo enot, skrbijo za učinkovito in smotrno opravljanje nalog, razporejajo delo v enoti, skrbijo za delovno disciplino ter opravljajo strokovno najzahtevnejše naloge. Vodje območnih enot vodijo območne enote v skladu z usmeritvami glavne tržne inšpektorice, kateri so tudi neposredno odgovorni za svoje delo.

Delo na Tržnem inšpektoratu je organizirano glede na teritorialno razpršenost, določila Uredbe o delovnem času v organih državne uprave ter Navodila o poslovnem času in uradnih urah Tržnega inšpektorata RS ter o delovnem času uslužbencev Tržnega inšpektorata RS.

Uradne ure na sedežu inšpektorata in v območnih enotah Ljubljana, Maribor in Celje so od ponedeljka do četrтка od 9.00 ure do 15.30 ure, ter v petkih od 9.00 ure do 14.30 ure. Uradne ure v ostalih območnih enotah in v inšpekcijskih pisarnah so v ponedeljkih in sredah od 9.00 do 11.00 ure.

Zaradi boljšega inšpekcijskega nadzora ter potencialnih kršitev (nekateri dejavnosti, ki so predmet nadzora, se pretežno opravljajo v popoldanskem delovnem času) pa ima Tržni inšpektorat organizirano tudi delo v popoldanskem času od 12.00 do 20.00 ure in sicer za večje območne enote (Ljubljana, Maribor in Celje) dvakrat tedensko, za manjše območne enote pa enkrat tedensko. Dan omenjenega popoldanskega dela ni določen, saj je v interesu inšpektorata, da potencialni kršitelji ne vedo, kateri dan se bo v okviru rednega delovnega časa izvajal inšpekcijski pregled. Vodja območne enote inšpektorja in dan popoldanske izmene določi s tedenskim razporedom dela.

S takšnim načinom dela se je na Tržnem inšpektoratu RS zmanjšalo opravljanje dela preko polnega delovnega časa inšpektorjev, saj se tako nekateri inšpekcijski nadzori (obratovalni časi gostinskih obratov, trgovine...) lahko opravljajo v rednem delovnem času. Hkrati so se zaradi tega zmanjšale tudi obremenjenost ter potrebna finančna sredstva za nadurno delo. Kljub temu ostaja potreba po delu preko polnega delovnega časa v nočnem času, sobotah, nedeljah in praznikih, predvsem zaradi posameznih dejavnosti nadzora (kršitve v gostinskih lokalih, izvajanje turistične dejavnosti, različni sejmi, ki so organizirani le ob določenih dnevih...).

1.2. SISTEMIZACIJA DELOVNIH MEST TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Na dan 31. 12. 2007 je bilo na Tržnem inšpektoratu RS zaposlenih 143 delavcev. Neposredno inšpekcijsko nadzorstvo je opravljalo 109 tržnih inšpektorjev, druge upravne naloge je opravljalo 8 uradnikov, spremljajoče naloge pa je opravljalo 26 strokovno – tehničnih delavcev.

Tržni inšpektorat je zaposlovanje v letu 2007 izvajal izključno v obliki nadomeščanja prostih delovnih mest zaradi upokojitve, sporazumnih odpovedi delovnega razmerja ali premestitev v druge organe.

V letu 2007 je delovno razmerje prenehalo 5 javnim uslužbencem zaradi starostne upokojitve, 1 javnemu uslužbencu zaradi invalidske upokojitve, enemu 1 javnemu uslužbencu zaradi smrti, 7 javnim uslužbencem je sporazumno prenehala pogodba o zaposlitvi (od tega je bila ena zaposlitev zaradi poteka časa), 3 javni uslužbenci pa so bili na njihovo pobudo premeščeni v druge organe državne uprave. Tako je Tržni inšpektorat RS v letu 2007 zapustilo 14 inšpektorjev, 1 uradnik in 2 strokovno-tehnična delavca.

Kadrovski načrt Tržnega inšpektorata RS za leto 2007 je določal 149 javnih uslužbencev (za leto 2006 je bil kadrovski načrt 151 zaposlenih). Čeprav se je pravočasno pristopilo k nadomestnim zaposlitvam, ki so se pojavile tekom leta, pa vseh nadomestnih zaposlitev ni bilo mogoče izvesti do konca leta 2007 zaradi dveh starostnih in ene invalidske upokojitve konec leta 2007, zaradi podaljševanja natečaja zaradi pritožb in zaradi dolžine odpovednega roka izbranih kandidatov.

Do 31. 12. 2007 je na Tržnem inšpektoratu RS pričelo z delom novih 11 inšpektorjev in 1 uradnik, od katerih je bilo 7 javnih uslužbencev premeščenih iz drugih državnih organov, 5 javnih uslužbencev pa na novo zaposlenih. Z

nadomestnimi zaposlitvami in prenehanjem enega delovnega razmerja za določen čas bo na Tržnem inšpektoratu RS na dan 30. 6. 2007 zaposlenih 147 javnih uslužbencev, kar bo v skladu s kadrovskim načrtom.

Med letom se je Tržni inšpektorat RS v okviru zaposlovanja srečeval s pomanjkanjem interesa izobraženega strokovnega kadra po zaposlitvi na inšpektoratu (predvsem zaradi nizkega osnovnega količnika v primerjavi z odgovornostmi in zahtevnostjo dela), nepoznavanjem dela inšpektorata, pomanjkanjem pripravljenosti kandidatov na opravljanje raznovrstnega dela, pomanjkanjem raznovrstnih delovnih izkušenj, kar bi skrajšalo uvaljalno obdobje, dolžine odpovednega roka in pritožbenih postopkov.

Kljub novemu in perspektivnemu kadru pa zaradi vseh težav pri novem zaposlovanju, zaradi stalnega omejevanja in zmanjševanja dovoljenega števila zaposlenih ter povečevanja novih nalog in pristojnosti, Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da nove naloge in pristojnosti onemogočajo, da bi še boljše in kvalitetnejše opravljal obstoječe delo.

Zmanjševanje števila zaposlenih je razvidno iz kadrovskega načrta tekom preteklih let in sicer:

Kadrovski načrt glede na leto	Število zaposlenih
31.12.2005	167
31.12.2006	151 (na Inšpektorat RS za energetiko in rudarstvo bilo premeščenih 9 zaposlenih, ki so na Tržnem inšpektoratu RS opravljali nadzor na tehničnem področju nadzora, z vidika pristojnosti pa je tržni inšpektorat prenesel na inšpektorat za energetiko le nadzor nad tlačnimi posodami ter proizvodnjo materialov in opreme za energetiko, plinovodnih sistemov in naprav)
31.12.2007	149
30.6.2008	147

1.3. PREGLED DELA TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

V programu dela Tržnega inšpektorata RS za leto 2007 je bila predvidena izvedba nadzora na 25 različnih delovnih področjih. Na področjih, ki sodijo v splošni del nadzora, je bil planiran nadzor na področju varstva potrošnikov, dela na črno, obrtne dejavnosti, nepremičninskega posredovanja, gostinstva in turizma, omejevanja porabe alkohola, omejevanja porabe tobačnih izdelkov, trgovine na drobno izven poslovnega prostora, e-prostora, varstva avtorskih in sorodnih pravic, označevanja obutve in tekstilnih izdelkov, zakonsko določenih cen in prodaje pirotehničnih izdelkov na črno. Na področju tehničnega nadzora je bil planiran nadzor proizvodov z vidika splošne varnosti, področij električnih naprav, gradbenih proizvodov, strojev, radijske in telekomunikacijske terminalske opreme, električne

opreme z vidika elektromagnetne združljivosti, osebne varovalne opreme, plinskih naprav, izkoristka oljnih kotlov in rekreacijskih plovil. Prav tako je bil na novo uveden nadzor nad naključno izbranimi subjekti, ki so bili pregledani po vseh vprašanjih, za katera nadzor je pristojen Tržni inšpektorat RS. Na podlagi letnega plana so se mesečno pripravljala vodila za nadzor, ki so se prilagajala stanju in problemom na trgu. Poleg koordiniranega nadzora so inšpektorji obravnavali tudi prispele prijave in reklamacije potrošnikov, ki so predstavljale približno 25% vsega opravljanega inšpekcijskega dela.

V mesecu januarju je bila pozornost usmerjena k uvedbi nove denarne valute, zimskim posezonskim razprodajam, nadzoru označevanja tekstila in opravljanju gostinske dejavnosti na smučiščih.

V mesecu februarju se je nadzor opravljal na področju obrti, na tehničnem področju pa se je pričel nadzor nad skladnostjo osebne varovalne opreme – dihalnih naprav in filtrov za delce.

Meseca marca so bili v skladu s planom izvedene naslednje akcije: nadzor nad investitorji v povezavi z nepremičninskim posredovanjem, nadzor nad zaračunavanjem stroškov opominov za neplačane položnice, nadzor strojev, pričel se je tudi nadzor nad opravljanjem gradbene dejavnosti na črno, ki je trajal do konca meseca maja. Prav tako je bil zaradi aktualnih dogodkov v zvezi sumom vsebnosti težkih kovin v mivki opravljen administrativni nadzor in vzorčenje le-te.

V mesecu aprilu se je opravil nadzor na področju skladnosti osebne varovalne opreme, pri katerem so inšpektorji preverjali skladnost čelad za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk, kot tudi varovalne čelade za otroke, prvi del nadzora na področju varstva avtorskih pravic na računalniškem področju in začel se je izvajati nadzor (trajal je do junija) nad oglaševanjem avtomobilov. Zaradi aktualnih dogodkov so inšpektorji pregledali tudi spoštovanje določil Zakona o varstvu avtorske in sorodnih pravic pri opravljanju kliping dejavnosti, kar sicer v planu za leto 2007 ni bil predvideno.

V mesecu maju so bila izdana vodila za opravljanje gostinske dejavnosti v glavni turistični sezoni. Nadzor je bil posebej usmerjen tudi na opravljanje gostinske dejavnosti v društvih in opravljanje gostinske dejavnosti na turističnih kmetijah. Na področju gostinstva in turizma je bila realizirana tudi akcija nadzora oseb, ki opravljajo delo turističnih spremljevalcev ali turističnih vodnikov. Na tehničnem področju se je pričel izvajati nadzor nad rekreacijskimi plovili in betonskimi zidaki. Pričel se je tudi planiran nadzor nad naključnimi subjekti po vseh vprašanjih, ki se je izvajal do konca meseca oktobra.

V mesecu juniju je bila pozornost usmerjena v nadzor nad nedovoljenim oglaševanjem dela na črno, nadzor nad kreditodajalci in nadzor nad ponujanjem mobilnih vsebin in oglaševanja preko SMS sporočil. Ob zaključku šolskega pouka je bila izvedena tudi akcija v zvezi z omejevanjem porabe alkohola. Na tehničnem področju se je opravil nadzor nad električnimi gospodinjskimi in podobnimi aparati ter, sicer neplaniran, nadzor nad skladnostjo polimernih cevi s tehničnimi predpisi.

Julija so inšpektorji poleg nadzora na področju gostinske dejavnosti opravili še nadzor nad pogodbami, ki jih sklepajo podjetja s potrošniki na daljavo (preko

interneta), kontrolirale so se tudi poletne razprodaje tekstila in obutve. Na tehničnem področju je bila izvedena akcija nadzora nad vozili, ki so namenjeni za uporabo izven cest, izdano je bilo tudi vodilo za nadzor vžigalnikov. Nadzor nad vžigalniki je potekal v okviru projekta, ki se izvaja na ravni Evropske unije.

V avgustu je bila zaradi uveljavitve sprememb Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov izvedena akcija v sodelovanju z Zdravstvenim inšpektoratom RS in Inšpektoratom RS za delo, v skladu s planom pa tudi nadzor nad oblikovanjem cen učbenikov.

Septembra je bila ob začetku šolskega leta ponovljena akcija prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov mladostnim osebam v prodajalnah, pričel se je nadzor nad podjetji, ki sklepajo pogodbe izven poslovnih prostorov, ki je trajal do konca leta, opravljen pa je bil nadzor tudi nad podjetji, ki se ukvarjajo z nepremičninskim posredovanjem. Na tehničnem področju je bil opravljen nadzor nad plinskimi napravami.

Oktober je bila glavna tema nadzor nad potrošniškimi krediti. Zaradi več prijav je bila opravljena izredna akcija nad varstvom pravic avtorjev pri kopiranju avtorskih del v knjižnicah, hkrati je bil opravljen še drugi del nadzora nad računalniškimi programi. Zaradi zelo bogate gobarske sezone in neurejenega področja trgovanja s samoniklimi glivami je bila opravljena izredna akcija v zvezi s trgovanjem s samoniklimi glivami, medtem ko je bil nadzor osebne varovalne opreme – rokavic – prestavljen v prvo polovico leta 2008, ko bo opravljen tudi vzorčenje teh izdelkov. V času pred Dnevom mrtvih je bila opravljana ustaljena akcija nad prodajalci sveč in cvetja.

V mesecu novembru je bil nadzor nad kategorizacijo nastanitvenih objektov prestavljen na začetek leta 2008, ko je začel veljati spremenjen pravilnik. Planiran nadzor je bil nadomeščen z akcijo, ki se je nanašala na aktualne dogodke v zvezi z višanjem cen prehrabnih izdelkov in rastjo inflacije. Inšpektorji so opravili odmevno akcijo nad oglaševanjem popustov oziroma drugih ugodnosti pri nakupu. Vzoredno se je izvedla tudi akcija nad označevanjem cen na enoto izdelka. V času martinovega je bil ponovljen nadzor nad prodajo alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov v prodajalnah. Inšpektorji so na tehničnem področju opravljali nadzor nad skladnostjo svetlobnih nizov s tehničnimi predpisi.

Decembra je bil organiziran nadzor na področju prodaje pirotehničnih izdelkov na črno, izdano je bilo tudi vodilo za nadzor nad rabo slovenskega jezika in ponovljena akcija prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov.

Pri pregledu realizacije lahko Tržni inšpektorat RS ugotovi, da je bil plan nadzora v letu 2007 skoraj v celoti realiziran, razen na področju nadzora aerosolnih razpršilnikov, ki je bilo zamenjano z bolj aktualnim nadzorom, in na področju nadzora izkoristka oljnih kotlov, kjer je sprememba pravilnika prenesla pristojnost za nadzor na energetska inšpekcijo.

Manj usmerjenega nadzora je bilo opravljenega tudi na področju obrti in gostinstva (sobodajalstvo in kategorizacija nastanitvenih objektov) zaradi spremembe posameznih zakonskih in podzakonskih predpisov.

Po drugi strani pa so tržni inšpektorji opravili koordiniran nadzor nad več področji, ki jih plan za leto 2007 ni vseboval, nadzor pa je bil nujno potreben zaradi aktualnih dogodkov na trgu. Tako so bile dodatno opravljene akcije na področju varstva avtorskih pravic pri opravljanju kliping dejavnosti, nadzor nad ustreznostjo in skladnostjo mivke kot gradbenega materiala, nadzor na področju omejevanja uporabe tobaka in tobačnih izdelkov zaradi spremenjenega zakona, nadzor varstva avtorskih pravic pri opravljanju dejavni kopirnic, nadzor nad osebami, ki so trgovale s samoniklimi glivami, nadzor nad oglaševanjem popustov in drugih ugodnostih pri nakupu izdelkov ter nadzor polimernih cevi.

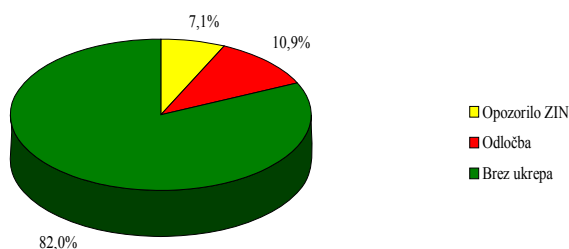
Novost, ki jo je pri načinu opravljanja dela uvedel Tržni inšpektorat RS v letu 2007 in je naletela na pozitiven odmev pri inšpektorjih, je bila uvedba dodatnega sodelovanja med nosilci posameznih področij in inšpektorji, ki opravljajo svoje delo v območnih enotah po celi državi. Tako so v pomladnih mesecih nosilci vseh področij obiskali vse območne enote po Sloveniji in na kraju samem opravili razgovore z inšpektorji. Inšpektorji so v posameznih primerih opravili tudi težavnejše inšpekcijske preglede ob sodelovanju posameznih nosilcev področij, predstavili probleme, ki so se pojavili v posameznih zadevah in postavili različna strokovna vprašanja. Obiski so naleteli na pozitiven odziv, tako da se bodo nadaljevali tudi v letu 2008.

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS uvedel interni strokovni nadzor nad delom inšpektorjev. Nadzor je potekal tako, da sta bila vsak mesec določena dva področja nadzora, ki sta bila predmet obravnave, eden s tehničnega in drugi s splošnega področja nadzora, ter dve območni enoti, kjer se je opravil strokovni nadzor po posameznih zadevah. Za potrebe internega nadzora je bila vsak mesec imenovana posebna komisija, sestavljena iz nosilcev področij, ki so se obravnavali, vodij območnih enot, iz katerih so inšpektorji, ki so bili predmet obravnave, in predstavnika Ministrstva za gospodarstvo kot predstavnika organa II. stopnje upravnih postopkov Tržnega inšpektorata RS. Komisija je v celoti pregledala vse izbrane zadeve ter na koncu pisno podala svoje ugotovitve. Konec vsakega meseca so se člani komisije sestali in na skupnem sestanku obravnavali pregledane zadeve. Namen nadzora je, da se z ugotovitvami komisije letno seznanijo vsi tržni inšpektorji in pri nadaljnjem delu odpravijo ugotovljene napake in pomanjkljivosti. Delo v zvezi z internim nadzorom vodstvo Tržnega inšpektorata RS ocenjuje kot pozitivno in koristno, zato ga bo izvajalo tudi v bodoče.

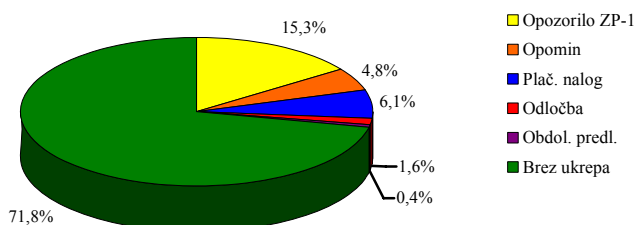
2. ŠTEVILO OPRAVLJENIH PREGLEDOV IN IZREČENIH UKREPOV TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Tržni inšpektorji Tržnega inšpektorata RS opravljajo nadzor spoštovanja zakonskih in podzakonskih predpisov preko inšpekcijskih pregledov. V kolikor se na takšnem pregledu ugotovi kršitev s področja pristojnosti inšpektorata, tržni inšpektor ukrepa v skladu z veljavnimi predpisi in v okviru svojih pristojnosti. Ukrepi, ki jih lahko izreče tržni inšpektor, so lahko upravni (izdaja odločbe o odpravi pomanjkljivosti, ali omejitev ali prepoved prodaje oziroma opravljanja storitve), prekrškovni (izrek globe za kaznovanje prekrška ali drugega z zakonom predpisanega ustreznega ukrepa) ter izvršbeni (predpisan postopek prisilne izvršitve izrečenih upravnih ukrepov).

V letu 2007 je bilo opravljenih 17248 pregledov, v upravnem postopku je bilo izrečenih 1219 opozoril ZIN in izdanih 1880 upravnih odločb, v prekrškovnem postopku pa je bilo izrečenih 2641 opozoril ZP-1, 834 opominov, 1059 glob s plačilnim nalogom, 277 glob z odločbo o prekršku ter podanih 61 obdolžilnih predlogov.

Slika 1: Upravni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2007

Slika 2: Prekrškovni ukrepi glede na število opravljenih pregledov v letu 2007

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 opravil manj dejanj, kot v letu 2006 in sicer za 5,3% manj pregledov, za 13,7% manj upravnih ukrepov in za 13,5% manj prekrškovnih ukrepov. Manjše število opravljenih pregledov ter izrečenih upravnih in prekrškovnih ukrepov je posledica več, med seboj povezanih dejavnikov:

- Manjše skupno število inšpektorjev. Zaradi dolgotrajnih postopkov izbire najustreznejšega kandidata pri zamenjavah javnih uslužbencev, ki so se upokojili ali jim je prenehalo delovno razmerje na inšpektoratu (opisano v poglavju »1.2. Sistemizacija delovnih mest Tržnega inšpektorata Republike Slovenije«) je bilo konec leta 2007 na Tržnem inšpektoratu RS zaposlenih kar 5 inšpektorjev manj, kot konec leta 2006.
- Večje število novih inšpektorjev. V letu 2007 se je na Tržnem inšpektoratu RS zaradi zamenjave odhajajočih inšpektorjev na novo zaposlilo 12 inšpektorjev, ki do opravljenega inšpekcijskega izpita (približno 1 leto po nastopu službe) ne morejo samostojno voditi in odločati v inšpekcijskih postopkih in zaradi tega ne morejo opraviti enake količine dela, kot ostali inšpektorji.
- Boljša urejenost trga. Tržni inšpektorat RS iz leta v leto ugotavlja, da se, gledano v celoti, stanje na trgu izboljšuje. Ker se je v prejšnjih letih pokazalo, da se je povečalo število kršitev na področjih, kjer tržni inšpektorji eno, dve ali več let niso opravljali nadzora, morajo inšpektorji opravljati nadzor tudi na področjih, kjer je stanje sicer skoraj v celoti urejeno in kjer se že pred začetkom izvajanja nadzora pričakuje, da ne bo večjega števila ugotovljenih kršitev. Poleg tega tudi vedno več gospodarskih subjektov sodeluje s tržnimi inšpektorji že pred izvedbo nekega dejanja ali akcije (npr. preden želijo uvesti kakšno novost, se na Tržnem inšpektoratu RS pozanimajo, kakšna je na tem področju zakonodaja in kaj morajo narediti, da ne bodo kasneje imeli težav) oziroma, če inšpektor vseeno ugotovi kakšno nepravilnost, le-to takoj odpravijo, zato v takšnih primerih ukrepanje inšpektorja ni potrebno.
- Povečan obseg dela v okviru zagotavljanja varnega enotnega trga EU z neprehrambenimi proizvodi. Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 prejel preko 1500 obvestil (več kot 50% več kot leto poprej) o nevarnih proizvodih. Tržni inšpektorji morajo za vsak proizvod, za katerega je bilo kjerkoli v Evropski uniji ugotovljeno, da je nevaren, po celi Sloveniji pregledati, ali se morebiti ta proizvod ne prodaja tudi v Sloveniji. Ker je bilo takšnih (nevarnih) proizvodov v Sloveniji v prodaji samo malo več kot 6%, so tržni inšpektorji opravili veliko pregledov brez kakršnegakoli ukrepanja.
- Spremembe zakonodaje. V letu 2007 se je spremenil Zakon o gostinstvu, ki je sredi leta 2007 ukinil pridobitev odločbe o izpolnjevanju minimalno tehničnih pogojev za gostinske obrate, zaradi katerih je bilo v prejšnjih letih izrečenih veliko ukrepov.
- Uvedba nove valute in polletno dvojno označevanje cen. V Sloveniji so že v letu 2006 začeli veljati predpisi, ki so določali postopke in dejanja, ki so jih morali izvajati gospodarski subjekti pred, ob in po spremembi nacionalne valute. Ker so tržni inšpektorji večino dela glede tega opravili že v letu 2006, je bilo v letu 2007 ugotovljenih relativno malo kršitev v primerjavi s številom opravljenih pregledov.
- Prenos pristojnosti s sodišč na prekrškovne organe. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah je ob zadnji spremembi (leta 2006) prenesel obravnavo začasno zaseženih predmetov na inšpektorje (pred spremembo so se v vseh teh primerih vlagali obdolžilni predlogi). Zaradi tega se je inšpektorjem povečala

količina dela, več kot prepolovilo pa se je število obdolžilnih predlogov (glede na leto 2005).

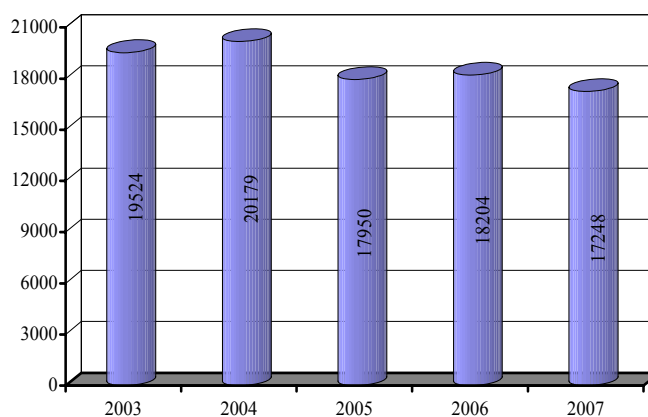
Poleg tega tržni inšpektorji pri ugotovljenih nepravilnostih vedno pogosteje posegajo po milejših ukrepih, kot sta opozorilo ali opomin, kot pa po najtežjih ukrepih (izdaja odločbe ali izrek globe). Razlogi za to so najmanj trije. Prvič zato, ker se v tej smeri spreminja že zakonodaja sama, drugič zato, ker inšpektor z izrekom milejšega ukrepa večinoma več in hitreje doseže pri kršitelju in tretjič zato, ker tržni inšpektorji vedno bolj delujejo tudi preventivno in so posledično temu tudi posledice kršitve manjše.

V nadaljevanju so podrobneje razčlenjeni pregledi ter upravni in prekrškovni ukrepi Tržnega inšpektorata RS v letu 2007.

2.1. INŠPEKCIJSKI PREGLEDI TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Tržni inšpektorji so pri nadzoru izvajanja zakonskih in drugih predpisov iz svoje pristojnosti v letu 2007 opravili 17248 pregledov.

Kot je razvidno iz shematičnega prikaza števila opravljenih pregledov za obdobje 2003-2007, opravlja Tržni inšpektorat RS zadnjih pet let kljub stalnemu zmanjševanju števila inšpektorjev skoraj enako število pregledov. V kolikor se število tržnih inšpektorjev v prihodnje ne bo povečalo, Tržni inšpektorat RS ne bo mogel zadržati isto raven števila pregledov. Veliko pozornosti namreč posveča izboljšanju kvalitete dela, ki ima za posledico manjše število opravljenih pregledov.

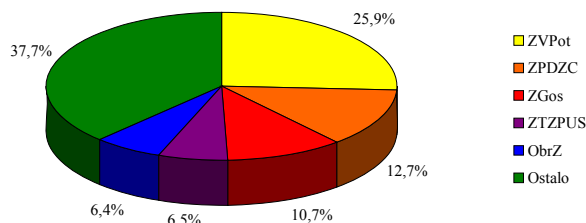

Slika 3: Število opravljenih pregledov v obdobju 2003 – 2007

Glede na posamezne dejavnosti je bilo največ pregledov opravljenih na področju trgovine (7688 ali 44,6% vseh opravljenih pregledov). Sledijo pregledi v gostinstvu (3757 ali 21,8%) in obrtni dejavnosti (2785 ali 16,2%), v ostalih dejavnostih je bilo opravljenih 3018 ali 17,5% pregledov.

Glede na predpis je bilo največ pregledov opravljenih na podlagi Zakona o varstvu potrošnikov (4474 ali 25,9% vseh opravljenih pregledov), sledijo Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (2187 ali 12,7%), Zakon o gostinstvu (1853 ali 10,7%), Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju

skladnosti (1118 ali 6,5%), Obrtni zakon (1111 ali 6,4%). Na podlagi ostalih zakonov je bilo opravljenih 6505 ali 37,7% pregledov.

Slika 4: Število pregledov glede na predpis

Ostale podrobnosti glede opravljenih pregledov so podane v poglavju »3. Delo Tržnega inšpektorata Republike Slovenije«. Pri tem je potrebno poudariti, da tržni inšpektorji praviloma pri enem pregledu preverijo opravljanje dejavnosti subjekta nadzora po več zakonskih in podzakonskih predpisih hkrati.

2.2. UKREPI TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

V primeru, da pri inšpekcijskem pregledu tržni inšpektor ugotovi, da subjekt nadzora ne spoštuje določil zakonskih in podzakonskih predpisov, je dolžan ukrepati glede na določila predpisa, iz katerega kršitev izhaja.

2.2.1. Upravni ukrepi

V primeru ugotovljenih in dokazanih kršitev zakonskih in podzakonskih predpisov lahko tržni inšpektor upravno ukrepa. Po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru ima tržni inšpektor na voljo dve vrsti upravnega ukrepa: kršitelja lahko na ugotovljene nepravilnosti samo ustno opozori (v nadaljevanju: opozorilo ZIN), ali pa mu izda ustrezno upravno odločbo. Tržni inšpektor lahko izreče opozorilo ZIN le takrat, kadar oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo ZIN zadosten ukrep. Ugotovljene nepravilnosti, izrečeno opozorilo ZIN in rok, do katerega je potrebno nepravilnosti odpraviti, zapiše inšpektor v zapisnik o inšpekcijskem pregledu. V kolikor kršitelj v roku nepravilnosti ne odpravi, mora tržni inšpektor ukrepati v skladu z ustrezno zakonodajo.

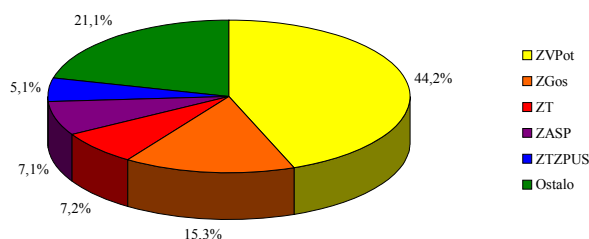
Skupno so tržni inšpektorji v letu 2007 izrekli 3099 upravnih ukrepov, od tega so v 1219 primerih izrekli opozorilo ZIN ter v 1880 primerih izdali upravno odločbo. S temi upravnimi ukrepi je bilo, v skladu s posameznimi predpisi, kršiteljem naloženo, da odpravijo ugotovljene pomanjkljivosti, ali pa jim je bilo prepovedano opravljanje dejavnosti oziroma prepovedana ali omejena prodaja določenih proizvodov.

2.2.1.1. Opozorila ZIN

Z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru lahko tržni inšpektor namesto izdaje ustrezne upravne odločbe kršitelja na ugotovljene nepravilnosti samo ustno opozori (ugotovitve in izrečeno opozorilo mora inšpektor navesti tudi v zapisniku o pregledu). V letu 2007 so tržni inšpektorji opozorila ZIN izrekli v 1219 primerih, kar pomeni v primerjavi z letom 2006 (1390 opozoril ZIN) zmanjšanje za 12,3%.

Po dejavnostih je bilo največ opozoril ZIN izrečenih v trgovini (594 ali 48,7%), gostinstvu (409 ali 33,6%) in obrtni dejavnosti (134 ali 11,0%). V ostalih dejavnostih je bilo izrečenih 82 (6,7%) opozoril ZIN.

Glede na predpis je bilo največ opozoril ZIN izrečenih po Zakonu o varstvu potrošnikov (539 ali 44,2%), Zakonu o gostinstvu (187 ali 15,3%), Zakonu o trgovini (88 ali 7,2%), Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (86 ali 7,1%) in Zakonu o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti (62 ali 5,1%). Po ostalih predpisih je bilo izrečenih 257 ali 21,1% opozoril ZIN.

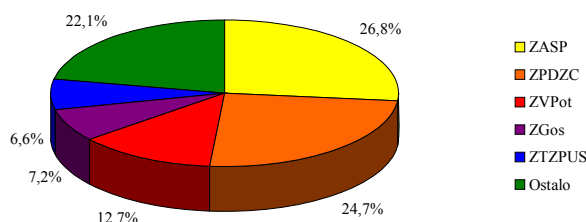
Slika 5: Število izrečenih opozoril ZIN glede na predpis

2.2.1.2. Upravne odločbe

V letu 2007 so tržni inšpektorji izdali 1880 upravnih odločb, kar pomeni 14,5% manj izdanih upravnih odločb, kot v letu 2006 (2199 odločb).

Po dejavnostih je bilo največ odločb izdanih v gostinstvu (676 ali 36,0%), trgovini (543 ali 28,9%) in obrtni dejavnosti (431 ali 22,9%). V ostalih dejavnostih je bilo izdanih 230 ali 12,2% upravnih odločb.

Glede na predpis je bilo največ odločb izdanih na podlagi Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (503 ali 26,8%), Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (464 ali 24,7%), Zakona o varstvu potrošnikov (238 ali 12,7%), Zakona o gostinstvu (136 ali 7,2%) in Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (124 ali 6,6%). Glede na določila ostalih predpisov je bilo izdanih 415 ali 22,1% odločb.

Slika 6: Število odločb glede na predpis

2.2.1.3. Ostali upravni ukrepi in postopki

Na odločbe tržnih inšpektorjev so se kršitelji pritožili v 103 primerih, kar predstavlja samo 5,5% glede na vse izdane upravne odločbe. Tako majhno število pritožb vsekakor odraža visoko usposobljenost in strokovnost tržnih inšpektorjev.

Po pravnomočnosti odločbe je tržni inšpektor dolžan preveriti, ali je kršitelj spoštoval izdano odločbo in ugotovljeno nepravilnost odpravil. V kolikor inšpektor ugotovi, da subjekt nadzora določil odločbe ni upošteval, začne s postopkom izvršbe, t.j. s sklepom o dovolitvi izvršbe. Na ta način so tržni inšpektorji ukrepali v 148 primerih (v 7,9% vseh izdanih upravnih odločb). Kljub temu, da je v sklepu o dovolitvi izvršbe zagrožena denarna kazen 417,29 EUR, če kršitelj izdane odločbe ne bo spoštoval, je bilo v nadaljevanju izvršbe izrečenih še nadaljnjih 66 sklepov z denarno kaznijo (ta sklep lahko tržni inšpektor izreče istemu kršitelju večkrat zapored).

V primeru, da subjekt nadzora ne spoštuje niti določil izdane odločbe, niti denarne kazni v izvršbi, se izvede pečatenje delovnih prostorov in opreme kršitelja, kar se je v letu 2007 zgodilo v 9 primerih.

2.2.2. **Prekrškovni ukrepi**

Prekršek je dejanje, ki pomeni kršitev zakona, uredbe vlade ali odloka samoupravne lokalne skupnosti, ki je kot tako določeno kot prekršek in je zanj predpisana sankcija za prekršek.

V letu 2005 je začel na področju sankcioniranja prekrškov veljati nov Zakon o prekrških, ki je spremenil način sankcioniranja kršiteljev in določil organe, ki prekrške sankcionirajo. Do uveljavitve tega zakona so sankcije za storjene prekrške izrekli samo sodniki za prekrške, od dneva uveljavitve tega zakona pa o prekrških po hitrem postopku odločajo prekrškovni organi (upravni in drugi državni organi ter nosilci javnih pooblastil, ki izvajajo nadzorstvo nad izvrševanjem zakonov in uredb, s katerimi so določeni prekrški) in v rednem postopku sodišča (na prvi stopnji okrajno, na drugi pa vrhovno sodišče). Glede na določila Zakona o prekrških je Tržni inšpektorat RS dne 1. 1. 2005 postal prekrškovni organ, tržni inšpektorji pa pooblašcene uradne osebe prekrškovnega organa.

Tržni inšpektor odloča o prekrških po hitrem postopku, razen v primerih, če je z dejanjem nastala telesna škoda, če je za prekršek poleg globe predpisana stranska sankcija, če prekrškovni organ ali predlagatelj postopka glede na naravo kršitve oceni, da so podani pogoji za izrek stranske sankcije, če je potrebno odločiti o premoženjsko pravnem zahtevku, proti mladoletnim storilcem prekrškov, za prekrške s področja obrambnih dolžnosti in v drugih primerih, ko je z Zakonom o prekrških tako določeno.

Tržni inšpektor po uradni dolžnosti brez odlašanja, hitro in enostavno ugotovi tista dejstva in zbere tiste dokaze, ki so potrebni za odločitev o prekršku. Če ugotovi kršitev zakonskega ali podzakonskega predpisa, storilcu izreče globo v znesku, v katerem je predpisana. Če je globa predpisana v razponu, pa mu izreče najnižjo predpisano mero globe. Globa se izreka z odločbo o prekršku ali plačilnim nalogom.

Za prekrške neznatnega pomena in v primerih, ko inšpektor oceni, da je glede na pomen dejanja to zadosten ukrep, lahko namesto izreka globe izreče samo opozorilo (v nadaljevanju: opozorilo ZP-1). Opozorila ZP-1 se izrekajo samo ustno s predloženjem storjenega prekrška kršitelju. Namesto globe lahko tržni inšpektor kršitelju izreče samo opomin, vendar le, če je prekršek storjen v takšnih olajševalnih okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega. Opomin sme tržni inšpektor izreči tudi kršitelju, ki je storil prekršek s tem, da ni izpolnil predpisane obveznosti ali pa je s prekrškom povzročil škodo, vendar je pred izdajo odločbe o prekršku izpolnil predpisano obveznost oziroma popravil ali povrnil povzročeno škodo.

V letu 2007 so tržni inšpektorji ukrepali zoper 4872 subjektov (domače in tuje pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki in fizične osebe) in sicer so bili v 2641 primerih kršitelji samo opozorjeni, v 834 primerih je bil kršiteljem izrečen opomin, v 1059 primerih je bila kršiteljem izrečena globa s plačilnim nalogom, v 277 primerih je bila kršiteljem izrečena globa z odločbo o prekršku, v 61 primerih pa je bil zoper kršitelje vložen obdolžilni predlog. Število prekrškovnih ukrepov je v letu 2007 tako upadlo za 13,5% glede na leto 2006 (skupaj 5635 prekrškovnih ukrepov).

Poleg pravne osebe po Zakonu o prekrških odgovarja za storjeni prekršek tudi odgovorna oseba in sicer za tisti prekršek, ki ga stori pri opravljanju poslov, za katere je pri njej pooblaščen. Odgovorna oseba je odgovorna za prekršek, če je bil storjen z njenim dejanjem ali z opustitvijo dolžnega nadzorstva. Odgovornost odgovorne osebe ne preneha s prekinitvijo delovnega razmerja pri pravni osebi, niti s prenehanjem poslovanja pravne osebe. Enako kot za pravno osebo velja tudi za samostojnega podjetnika posameznika, pri čemer oseba, ki je nosilec posla samostojnega podjetnika posameznika, ne more biti hkrati tudi njegova odgovorna oseba (ker odgovarja že kot nosilec posla). Tržni inšpektorji so tako v letu 2007 obravnavali 5772 kršiteljev (pravnih oseb in njihovih odgovornih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in njihovih odgovornih oseb ter domačih in tujih fizičnih oseb).

Posamezen kršitelj lahko z enim ali več dajanji stori več prekrškov (t.i. stek prekrškov). Vse tako storjene prekrške mora tržni inšpektor (seveda samo v primeru, ko takšnega prekrška ni že prej obravnaval sam ali drug tržni inšpektor) obravnavati skupaj in kršitelju izreči tako enotno sankcijo, kot jo predpisujeta Zakon o prekrških in tisti zakon, katerega kršitev je bila ugotovljena. Tržni

inšpektorji so tako v letu 2007 obravnavali in z ustrežno sankcijo kaznovali 5772 prekrškov.

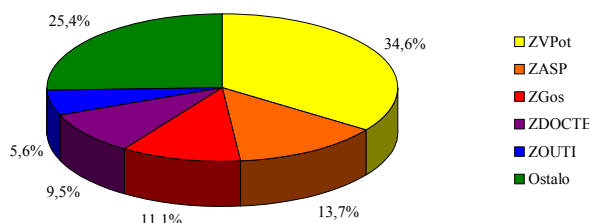
Vsem kršiteljem skupaj je bila izrečena globa v skupnem znesku 2.670.202,45 EUR (od tega 1.313.683,75 EUR s plačilnim nalogom in 1.356.518,70 EUR z odločbo o prekršku), hkrati pa so jim bili zaračunani tudi stroški postopka v skupnem znesku 140.058,14 EUR.

Podrobnosti glede posameznih sankcij, ki so jih izrekli tržni inšpektorji, so razvidne iz nadaljevanja.

2.2.2.1. Opozorila ZP-1

Glede na določila Zakona o prekrških lahko tržni inšpektor namesto izreka globe kršitelja ustno opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep. V letu 2007 so tržni inšpektorji 2641 subjektov opozorili na storjene prekrške, kar je za 18,2% več kot v letu 2006, ko so opozorili 2235 subjektov.

Največ opozoril ZP-1 je bilo izrečenih glede na določbe Zakona o varstvu potrošnikov (915 ali 34,6%), sledijo Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (363 ali 13,7%), Zakon o gostinstvu (293 ali 11,1%), Zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih (251 ali 9,5%) in Zakon o omejevanju uporabe tobaknih izdelkov (147 ali 5,6%). Na podlagi ostalih zakonov je bilo izrečenih 672 ali 25,4% opozoril ZP-1.

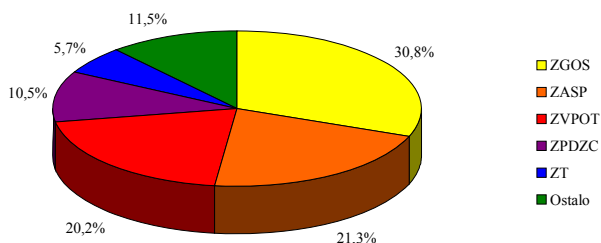
Slika 7: Prekrški, sankcionirani z izrekom opozorila ZP-1

2.2.2.2. Opomini

Glede na določila Zakona o prekrških sme tržni inšpektor izreči opomin za prekršek, storjen v takih olajševalnih okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega, ali pa, če je prekršek v tem, da ni bila izpolnjena predpisana obveznost, ali je bila s prekrškom povzročena škoda, storilec pa je pred izdajo odločbe o prekršku izpolnil predpisano obveznost oziroma popravil ali povrnil povzročeno škodo. V letu 2007 so tržni inšpektorji za storjene prekrške 834 subjektom izrekli opomin, kar je za 44,9% manj kot v letu 2006, ko so tržni inšpektorji opomin izrekli 1514 subjektom.

Vsem subjektom skupaj je bil izrečen opomin zaradi storjenih 870 prekrškov. Največkrat je bil kršen Zakon o gostinstvu (268 prekrškov ali 30,8%), sledijo Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (185 ali 21,3%), Zakon o varstvu potrošnikov (176

ali 20,2%), Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (91 ali 10,5%) in Zakon o trgovini (50 ali 5,7%). Po ostalih zakonih je bilo ugotovljenih in z opominom sankcioniranih 100 ali 11,5% prekrškov.

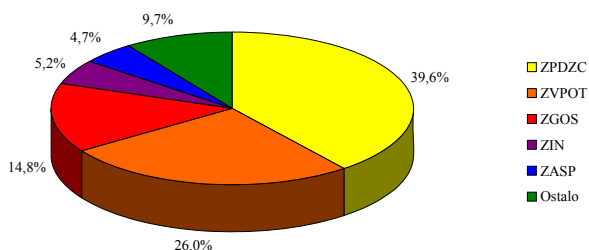

Slika 8: Prekrški, sankcionirani z izrekom opomina

2.2.2.3. Globe, izrečene s plačilnim nalogom

Glede na določila Zakona o prekrških tržni inšpektor izda in vroči plačilni nalog, če je mogoče takoj na kraju prekrška, tistemu kršitelju, katerega prekršek je osebno zaznal ali ugotovil z uporabo ustreznih tehničnih sredstev oziroma naprav. V letu 2007 so tržni inšpektorji za storjene prekrške 1059 subjektom izrekli globo s plačilnim nalogom, kar je za 20,5% manj kot v letu 2006, ko so tržni inšpektorji 1332 subjektom izrekli globo s plačilnim nalogom.

Vsem subjektom skupaj je bila izrečena globa s plačilnim nalogom zaradi storjenih 1092 prekrškov. Največkrat so bili kršeni Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (432 ali 39,6%), Zakon o varstvu potrošnikov (284 prekrškov ali 26,0%), Zakon o gostinstvu (162 ali 14,8%), Zakon o inšpekcijskem nadzoru (57 ali 5,2%) in Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (51 ali 4,7%). Glede na določbe ostalih zakonov je bilo ugotovljenih in s plačilnim nalogom sankcioniranih 106 ali 9,7% prekrškov.

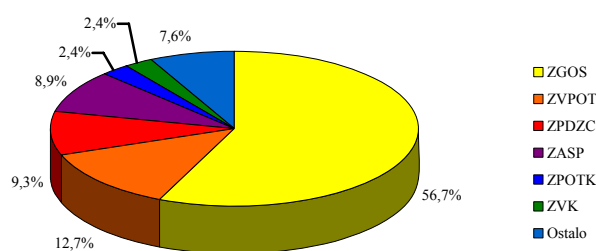
Slika 9: Prekrški, sankcionirani z izdajo plačilnega naloga

2.2.2.4. Globe, izrečene z odločbo o prekršku

Glede na določila Zakona o prekrških mora tržni inšpektor vsako kršitev zakonskih in podzakonskih predpisov sankcionirati z globo, ki jo izreče v odločbi o prekršku. Izjeme, kdaj lahko prekršek sankcionira tudi z drugimi ukrepi (opozorilom,

opominom ali plačilnim nalogom), določa zakon. V letu 2007 so tržni inšpektorji za storjene prekrške 277 subjektom izrekli globo z odločbo o prekršku, kar je za 42,9% manj kot v letu 2006, ko so tržni inšpektorji 485 subjektom izrekli globo z odločbo o prekršku.

Vsem subjektom skupaj je bila izrečena globa z odločbo o prekršku zaradi storjenih 291 prekrškov. Največkrat so bili kršeni Zakon o gostinstvu (162 prekrškov ali 56,7%), Zakon o varstvu potrošnikov (37 ali 12,7%), Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (27 ali 9,3%), Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (26 ali 8,9%) ter Zakon o potrošniških kreditih (7 ali 2,4%) in Zakon o varstvu konkurence (7 ali 2,4%). Glede na določbe ostalih zakonov je bilo ugotovljenih in z odločbo o prekršku sankcioniranih 22 ali 7,6% prekrškov.

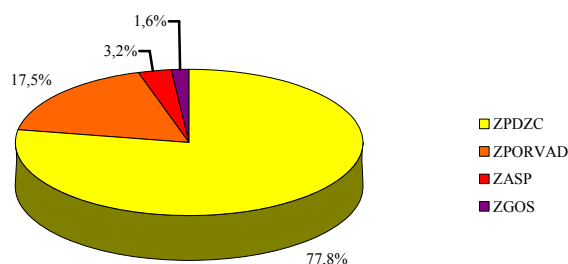

Slika 10: Prekrški, sankcionirani z izdajo odločbe o prekršku

2.2.2.5. Obdolžilni predlogi

Glede na določila Zakona o prekrških mora tržni inšpektor vložiti pri pristojnem sodišču obdolžilni predlog samo v primeru, če hitri postopek po zakonu ni dovoljen. V večini primerov so tržni inšpektorji vlagali obdolžilne predloge, ker so bili podani pogoji za izrek stranske sankcije odvzema predmetov. V letu 2007 so tržni inšpektorji za storjene prekrške zoper 61 subjektov vložili obdolžilni predlog, kar je za 11,6% manj kot v letu 2006, ko so tržni inšpektorji zoper 69 subjektov vložili obdolžilni predlog.

Obdolžilni predlogi zoper vse subjekte skupaj so bili vloženi zaradi storjenih 63 prekrškov. Obdolžilni predlog je bil podan zaradi kršitve Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (49 ali 77,8%), Zakona o pogojih za opravljanje reproduktivne video in avdio dejavnosti (11 ali 17,5%), Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (2 ali 3,2%) in Zakon o gostinstvu (1 ali 1,6%). Po drugih zakonih obdolžilni predlog ni bil podan.

Slika 11: Število obdolžilnih predlogov glede na zakon

Sodišča so v letu 2007 obravnavala 84 kršiteljev, zoper katere je bil od 2005 do 2007 vložen obdolžilni predlog. Skupaj so s sodbo kaznovali 71 (84,5%) subjektov, pri 6 (7,1%) subjektih je bil obdolžilni predlog zavržen, zoper 4 (4,8%) subjekte pa je bil postopek ustavljen, ker ni bilo dovolj dokazov. V ostalih primerih (3 ali 3,6%) sodba sodišča v zvezi z obdolžilnim predlogom še ni pravnomočna.

2.2.2.6. Zahteve za sodno varstvo

Tržni inšpektorji so v letu 2007 izrekli prekrškovni ukrep (opomin, plačilni nalog ali odločba o prekršku) 3070 kršiteljem – pravnim osebam in odgovornim osebam pravnih oseb, samostojnim podjetnikom posameznikom in odgovornim osebam samostojnih podjetnikov posameznikov ter fizičnim osebam. Zoper izrečeni ukrep lahko kršitelj, ki mu je bil ukrep izrečen, vložiti zahtevo za sodno varstvo. V letu 2007 je tako na Tržni inšpektorat RS skupaj vložilo zahtevo za sodno varstvo 431 (14,0% vseh) kršiteljev. Pri vložitvi zahteve za sodno varstvo se pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki ter njihove odgovorne osebe obravnavajo ločeno, ker lahko vložita oba kršitelja zahtevo za sodno varstvo neodvisno drug od drugega (npr. zahteva za sodno varstvo, ki jo je vložila pravna oseba, ne velja tudi za njeno odgovorno osebo, ki je bila kaznovana z isto sankcijo, in obratno). Zato je pri zahtevah za sodno varstvo prikazano, koliko kršiteljev je vložilo zahtevo za sodno varstvo in ne v koliko zadevah (primerih) je bila zahteva za sodno varstvo vložena.

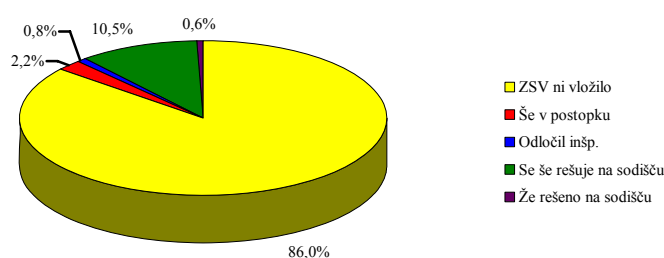
Vlagatelj zahteve za sodno varstvo lahko le-to umakne do izdaje sodbe o prekršku. V letu 2007 ni bilo primera, ko bi kršitelj umaknil zahtevo za sodno varstvo.

Zahteva za sodno varstvo ni dovoljena, če jo je vložila oseba, ki je nima pravice vložiti, ali če po zakonu ni dovoljena. Nedovoljeno ali prepozno zahtevo za sodno varstvo tržni inšpektor s sklepom zavrže. V letu 2007 so tržni inšpektorji pravnomočno zavržli 16 zahtev za sodno varstvo.

Tržni inšpektor mora po prejemu zahteve za sodno varstvo ugotoviti (lahko tudi z dopoljenim dokaznim postopkom), ali lahko navedbe v njej kakorkoli vplivajo na prvotno izrečen ukrep. Če ugotovi, da je zahteva utemeljena, lahko svojo prvotno odločitev (zoper katero je bila vložena zahteva za sodno varstvo) odpravi in ustavi postopek zoper kršitelja, ali pa se odloči za nov ukrep, ki je v skladu z novim dejanskim stanjem, upoštevajoč nova dejstva. V letu 2007 so tržni inšpektorji na podlagi vložene zahteve za sodno varstvo ustavili prekrškovni postopek zoper 17

kršiteljev, 5 kršiteljem pa je bil izdan nov plačilni nalog, opomin ali nova odločba o prekršku.

Če zahteva za sodno varstvo ni umaknjena s strani vlagatelja, če ni zavržena s strani tržnega inšpektorja, če prvotno izrečen ukrep ni odpravljen v celoti (postopek se ustavi) ali če se ne izreče nov ukrep, potem mora tržni inšpektor takšno zahtevo za sodno varstvo z vsemi dokumenti in dokazi posredovati v odločitev pristojnemu sodišču. V letu 2007 je bilo od vseh vloženih zahtev za sodno varstvo 373 odstopljeno v nadaljnje reševanje na okrajna sodišča.

Slika 12: Stanje vložene zahteve za sodno varstvo glede na število vseh kršiteljev v prekrškovnem postopku v letu 2007

V letu 2007 so sodišča rešila 438 zahtev za sodno varstvo, ki so jih inšpektorji kadarkoli (od leta 2005 naprej) odstopili v nadaljnje reševanje na okrajna sodišča. Od vseh rešenih zahtev za sodno varstvo so okrajna sodišča v 25 primerih (5,7%) odločila v korist kršitelju in odpravila ukrep tržnega inšpektorja. V 15 primerih (3,4%) je bila zahteva za sodno varstvo zavržena kot nedovoljena, v 184 primerih (42,0%) pa zavrjnena, s čimer je bil pri obeh vrstah odločitev sodišča ukrep tržnega inšpektorja potrjen. V 92 primerih (21,0%) je sodišče načeloma sicer potrdilo ukrep inšpektorja, vendar je ocenilo, da je zakonsko predpisana globa previsoka in so zato samo znižala izrečeno globo. V 122 primerih (27,9%) pa je bil ukrep inšpektorja razveljavljen, ker je okrajno sodišče samo odločilo o kršitvi (v veliki večini gre za primere, kjer je sodišče odpravilo ukrep inšpektorja zaradi relativnega zastaranja prekrška).

2.2.2.7. Plačila, uklonilni zapori in izterjave

Kršitelj, ki mu je bila izrečena globa s plačilnim nalogom, mora le-to plačati v roku 16 dni po prejemu plačilnega naloga. Tak kršitelj plača le polovico izrečene globe, kršitelj, ki zamudi zakonsko določen 16 dnevni rok, pa mora globo plačati v celoti.

V celoti morajo globo in stroške postopka plačati tudi tisti kršitelji, ki jim je bila izrečena sankcija opomina ali odločbe o prekršku. Pri plačilu teh zneskov pa rok plačila v Zakonu o prekrških ni predpisan, ampak ga določi inšpektor sam. Ima pa kršitelj možnost, da stroške postopka in globo plača na obroke, vendar največ do 1 leta.

Vsem kršiteljem skupaj je bila izrečena globa v skupni višini 2.670.202,45 EUR, od tega 1.313.683,75 EUR s plačilnim nalogom in 1.356.518,70 EUR z odločbo o

prekršku. Z opominom ali odločbo o prekršku je bilo vsem kršiteljem skupaj naloženo plačilo 140.058,14 EUR stroškov postopka. Zaradi vložitve zahteve za sodno varstvo so sodišča v primerih, ki so se neugodno končali za kršitelja, le-tem naložili še njihove stroške postopka in sicer v skupni višini 14.531,02 EUR. Vsega skupaj je tako Tržni inšpektorat RS v letu 2007 odprl za 2.824.791,61 EUR terjatev.

V letu 2007 je bilo (ne glede na leto nastanka terjatve) plačano za 829.927,45 EUR glob, 108.393,87 EUR stroškov postopka Tržnega inšpektorata RS in 5.113,96 EUR stroškov postopka sodišč. Skupaj je bilo plačano 943.435,28 EUR terjatev. Nadalje je bilo dodatno zaprtih še za 948.782,32 EUR terjatev zaradi različnih razlogov: zaradi pravice kršitelja, da, v kolikor plača globo pravočasno, plača samo polovico globe, zaradi upravičeno vloženi zahtev za sodno varstvo, kjer je tržni inšpektor sam ustavil postopek, zaradi odločitev sodišč, da kršiteljem zmanjšajo globo ali jo celo v celoti odpravijo ter zaradi dejstva, da globe ni bilo možno izterjati.

Preostanek odprtih terjatev predstavljajo terjatve (velika večina) do kršiteljev, pri katerih se še vedno obravnava zahteva za sodno varstvo (bodisi na Tržnem inšpektoratu RS, bodisi na sodišču), ki še niso postale pravnomočne oziroma zoper neplačnike še vedno poteka postopek prisilne izterjave.

2.3. REŠEVANJE PREKRŠKOVNIH ZADEV TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE NA SODIŠČIH

Kot je razvidno iz zgornjih podatkov, so tržni inšpektorji v letu 2007 pristojnim sodiščem predali v nadaljnje reševanje 434 kršiteljev (373 zaradi vloženi zahtev za sodno varstvo in 61 z obdolžilnim predlogom). Sodišča so v letu 2007 skupno obravnavala 522 kršiteljev, ki so kadarkoli od leta 2005 naprej vložili zahtevo za sodno varstvo (438 obravnavanih kršiteljev) oziroma je bil od leta 2005 naprej zoper njih podan obdolžilni predlog (84 obravnavanih kršiteljev).

Iz zgornjih podatkov izhaja, da so okrajna sodišča v letu 2007 obravnavala 20% več kršiteljev, kot pa jim jih je Tržni inšpektorat RS istem letu, ali zaradi vložene zahteve za sodno varstvo, ali zaradi vložena obdolžilnega predloga, odstopil v reševanje. Slabo pri tem pa je, da so okrajna sodišča v večini od 122 primerov, ko so sama odločila o kršitvi, to storila zaradi relativnega zastaranja prekrška. To pa pomeni, da sodišče v teh primerih v zadnjih 2 letih ni ničesar storilo v smeri obravnave vložene zahteve za sodno varstvo.

Poleg tega je imel Tržni inšpektorat RS z nekaterimi sodišči težave tudi pri vročanju odločb sodišč, ker so te odločbe vročala sodišča sama, čeprav bi jih moral inšpektorat. Zaradi tega je prihajalo do nesporazumov med tržnimi inšpektorji in kršitelji, ker so slednji kazni plačevali na račun sodišč in ne inšpektorata, ker je inšpektorat z nekajmesečno zamudo kršitelje obveščal, na kateri račun morajo plačati izrečene kazni in podobno.

Na zgoraj omenjeno problematiko je Tržni inšpektorat RS sodišča sproti opozarjal z dopisi, hkrati pa je aktivno sodeloval tudi v skupini, ki je pripravljala spremembo Zakona o prekrških ZP-1.

3. DELO TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

3.1. VARSTVO POTROŠNIKOV

Pravna podlaga:

- Zakon o varstvu potrošnikov,
- Obligacijski zakonik,
- Zakon o predpisani obrestni meri zamudnih obresti,
- Pravilnik o blagu, za katerega se izda garancija za brezhibno delovanje,
- Pravilnik o načinu označevanja cen blaga in storitev,
- Zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in eurih,
- Pravilnik o načinu dvojnega označevanja cen blaga in storitev v tolarjih in eurih pri posameznih vrstah in načinih ponujanja blaga in storitev,
- Zakon o uvedbi eura,
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

V Sloveniji je bilo področje varstva potrošnikov dolgo časa urejeno z dvema temeljnima pravnima aktoma in sicer Zakonom o varstvu potrošnikov in Zakonom o potrošniških kreditih. Prvi ureja pravice potrošnikov na splošno in določa nujna odstopanja od pravil urejenih z Obligacijskim zakonikom. Drugi pa ureja pravice potrošnikov na področju najemanja kreditov, lizingov in drugih podobnih finančnih razmerij. Medtem ko je bil sprva namen zajeti celotno potrošniško zakonodajo v enem oziroma dveh zakonskih aktih, pa je v zadnjem času prišlo do spoznanja, da je treba tudi na področjih, na katerih do sedaj niso bile posebej varovane potrošnikove pravice, vzeti v obzir položaj potrošnika in po potrebi zaščititi njegove pravice, saj je v razmerju do ostalih subjektov, ki nastopajo v gospodarskem prostoru, potrošnik še vedno šibkejša stran.

Trend sprejemanja nove zakonodaje na področju varstva potrošnikov izven obstoječih zakonov, ki se je začel že v letu 2006 s sprejemom Zakona o dvojnem označevanju cen v tolarjih in eurih in Zakona o uvedbi eura, se je nadaljeval tudi v letu 2007. Tako je bil v mesecu maju 2007 za področje varstva potrošnikov sprejet Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

Poleg tega je bilo leto 2007 tudi sicer pomembno na zakonodajnem področju varstva potrošnikov, saj sta bila tako Zakon o varstvu potrošnikov, kot tudi Zakon o potrošniških kreditih deležna sprememb. Poleg sprememb obstoječih določil zakona je s spremembami zakona vpeljana eno celo poglavje – poglavje o pogodbah o turističnih aranžmajih. Ker je tako nadzor nad določili Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, kot tudi nadzor nad novimi določili Zakona o potrošniških kreditih podeljen Tržnemu inšpektoratu RS, je v prihodnosti mogoče pričakovati še večji pomen Tržnega inšpektorata RS na področju varstva potrošnikov in hkrati seveda tudi še večjo obremenjenost tržnih inšpektorjev.

V letu 2007 so tako tržni inšpektorji opravili 4909 pregledov na področju varstva potrošnikov (podatki o številu pregledov na področju potrošniških kreditov tukaj niso zajeti, ampak v poglavju 3.2.), kar predstavlja kar 28,5% vseh opravljenih pregledov Tržnega inšpektorata RS.

Glede na to, da je nadzor nad novim Zakonom o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami dodeljen Tržnemu inšpektoratu RS ter glede na to, da je tudi na ravni Evropske unije vse večja tendenca po poenotenju pravnih pravil na področju zaščite potrošnikovih pravic, kar naj bi omogočalo pogostejše prehajanje meja in nakupovanje blaga oziroma pridobivanje storitev pod enakimi pogoji kot doma povsod po Evropi, je pričakovati, da se bo tudi v prihodnje delež nadzora, ki odpade na varstvo potrošnikov v okviru nadzora Tržnega inšpektorata RS samo še povečeval.

V okviru izvedenih nadzorov je bil dan poseben poudarek reševanju potrošniških reklamacij, saj gre pri tem za najbolj neposredno obliko zagotavljanja spoštovanja potrošniških pravic. Potrošniki, ki se pri uveljavljanju svojih pravic srečujejo s težavami, se obračajo na Tržni inšpektorat RS za pomoč pri zagotavljanju njihovih pravic. Reševanje reklamacij z izdajanjem odločb podjetjem je v odsotnosti mehanizmov zunajsodnega reševanja sporov najcenejši in najhitrejši način reševanja sporov, zaradi česar se ga tudi potrošniki poslužujejo vse pogosteje in predvsem bistveno pogosteje, kot reševanja sporov po sodni poti.

Medtem ko sodi reševanje potrošniških reklamacij na področje postopkov, ki se začnejo izključno na pobudo potrošnikov, pa je preostali del izvršenega nadzora v prvi vrsti nadzor, ki se začne po uradni dolžnosti v okviru načrtovanih in vnaprej pripravljenih akcij nadzora. Med tovrstni nadzor sodi predvsem nadzor zavajajočega ali nedostojnega oglaševanja, označevanja cen blaga in storitev, izdajanja računov, prilaganja listin in podobno.

Kljub temu, da so akcije nadzora vnaprej pripravljene in načrtovane tako, da naj bi v okviru nadzora zajeli kar se da širok spekter gospodarskih subjektov na celotnem območju Slovenije, pa je zaradi omejenega števila tržnih inšpektorjev, ki izvajajo dejanski nadzor, to skoraj nemogoče zagotoviti. Prejete prijave so zato zelo dobrodošla pomoč pri spremljanju morebitnih kršitev, ki bi se skozi načrtovani nadzor lahko spregledale. Glede na to, da so državljani vedno bolj dovzetni na kakršnekoli kršitve, je tudi število opravljenih nadzorov na podlagi prejetih prijav vedno večje.

Na podlagi ugotovljenih nepravilnosti oziroma kršitev so tržni inšpektorji izdali 238 upravnih odločb. Poleg tega je bilo skladno z določili Zakona o inšpekcijskem nadzoru izrečenih 596 opozoril ZIN na zapisnik. Tržni inšpektorji so opozorila ZIN izrekli v tistih primerih, ko so ocenili, da je to zadosten ukrep in da bodo subjekti v skladu z opozorilom in v določenem roku odpravili nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti.

Glede na to, da tržni inšpektorji nastopajo tudi kot pooblašcene osebe prekrškovnega organa, so v tistih primerih, ko je nepravilnost oziroma pomanjkljivost ali kršitev z zakonom opredeljena tudi kot prekršek, izdali odločbo ali plačilni nalog, s katerim so kršitelju naložili plačilo globe, ali pa so mu izrekli opomin ali opozorilo ZP-1.

Tako so tržni inšpektorji 329 gospodarskim subjektom izrekli globo, od tega 37 z izdano odločbo o prekršku in 292 z izdanim plačilnim nalogom. 174 gospodarskim subjektom so zaradi tega, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve subjekti še pred izdano odločbo o prekršku odpravili, izrekli opomin. V 1166 primerih pa so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1.

Poleg tega so inšpektorji konec leta, ko se je začel uporabljati Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, izrekli tudi že ukrepe po tem zakonu. Tako so tržni inšpektorji 7 gospodarskim subjektom izrekli globo, od tega 4 z izdano odločbo o prekršku in 3 z izdanim plačilnim nalogom. Enemu gospodarskemu subjektu so zaradi tega, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve subjekti še pred izdano odločbo o prekršku odpravili, izrekli opomin.

V primerjavi z letom poprej se je v letu 2007 število pregledov na področju varstva potrošnikov zmanjšalo.. Posledično se je zmanjšalo tudi število upravnih in prekrškovnih ukrepov.

3.1.1. Označevanje cen blaga in storitev

Obveznost označevanja cen blaga in storitev je določena v 26. členu Zakonu o varstvu potrošnikov, ki določa, da mora podjetje za blago oziroma storitve, ki jih ponuja, vidno označiti ceno, ki vključuje davek na dodano vrednost v primeru, da je podjetje zavezanec za davek na dodano vrednost. Podrobneje je način označevanja cen blaga in storitev določen v Pravilniku o načinu označevanja cen blaga in storitev, ki opredeljuje tudi pojem cene za enoto izdelka in v skladu s katerim mora biti cena nedvoumna, lahko prepoznavna, čitljiva in za potrošnika na vidnem in dosegljivem mestu.

Zakon o gostinstvu posebej za področje opravljanje gostinske dejavnosti določa način označevanja cen gostinskih storitev. Le-te morajo biti izpisane čitljivo v obliki cenika na vidnem mestu oziroma navedene na jedilnem listu in ceniku pijač, ki morata biti gostom na razpolago v vseh prostorih in na prostem, kjer se nudijo gostinske storitve. V ceniku pijač morajo biti označene vrsta, količina in cena pijače.

Smisel in namen nadzora na tem področju je zagotoviti spoštovanje določila, ki potrošniku omogoča izboljšanje obveščanja o ceni izdelkov in storitev, kot tudi lažje primerjanje cen. Cena je namreč poleg kakovosti eden izmed najpomembnejših dejavnikov, ki vpliva na odločitev potrošnika o izbiri oziroma o nakupu posameznega blaga ali storitve.

Nadzor na področju označevanja cen se je v letu 2007 izvajal vzporedno z nadzorom drugih predpisov pri posameznih gospodarskih subjektih, ki opravljajo trgovinsko, gostinsko, obrtno ali drugo dejavnost, pri kateri svoje blago ponujajo neposredno potrošnikom. Prav tako je bila konec meseca oktobra in v začetku meseca novembra izvedena posebna akcija nadzora nad označevanjem cen za enoto izdelka.

Zaradi ugotovljenih kršitev določil 26. člena Zakona o varstvu potrošnikov so tržni inšpektorji izrekli 323 prekrškovnih ukrepov. Globo so inšpektorji izrekli v 86 primerih, pri tem so v 5 primerih globo izrekli v obliki izdane odločbe, v 81 primerih

pa s plačilnim nalogom. V 36 primerih so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli opomin, v 201 primeru pa opozorilo ZP-1 za storjen prekršek.

V primerjavi z ugotovitvami iz leta 2006 opaža Tržni inšpektorat RS porast prekrškovnega ukrepanja, saj je bilo skupno število prekrškovnih ukrepov s finančno posledico za kršitelja večje za 26%. Povečan rezultat prekrškovnega ukrepanja na področju označevanja cen je lahko posledica poglobljenega nadzora na tem področju, saj je bilo v letu 2007 področje cen blaga in storitev zelo aktualno. V začetku leta 2007 se je namreč vprašanje cen obravnavalo z vidika uvedbe evra, konec leta pa zaradi rasti inflacije. Spremljanje stanja na področju označevanja cen blaga in storitev bo tudi stalna naloga tržnih inšpektorjev v letu 2008.

3.1.2. Neizstavitev računov

Skladno z določili Zakona o varstvu potrošnikov je vsako podjetje dolžno za prodano blago ali opravljeno storitev potrošniku izdati račun, razen če je s posebnim predpisom drugače določeno. Prav tako mora podjetje potrošniku omogočiti, da preveri pravilnost izstavljenega računa, in sicer tako glede količine, kot kakovosti prodanega blaga ali opravljene storitve.

Z zakonom o dvojnem označevanju cen je bila podjetjem naložena nova obveznost. Tako so morali za blago in storitve, prodane potrošnikom, na računu, poleg končnega zneska v evrih, navesti še tolarški znesek. Nadzor nad izstavljanjem računov in pravilnostjo izstavljenih računov (dvojno označeni končni znesek) je bil izveden tako v okviru posebnega načrtovanega nadzora, kot tudi na podlagi prejetih prijav potrošnikov in se je izvajal vse do konca obdobja dvojnega označevanja – to je do 30. 6. 2007.

Zaradi ugotovljenih kršitev določb 35. člena Zakona o varstvu potrošnikov so tržni inšpektorji v 136 primerih izrekli prekrškovni ukrep, in sicer je bila v 116 primerih kršiteljem izrečena globa (od tega v 2 primerih z izdano odločbo o prekršku, v preostalih 114 primerih pa so tržni inšpektorji kršiteljem izdali plačilni nalog). V 9 primerih so tržni inšpektorji zaradi narave kršitve kršiteljem izrekli opomin in izrekli 11 opozoril ZP-1. V primerjavi z ugotovitvami v letu 2006 je stanje na področju prekrškovnega ukrepanja skoraj nespremenjeno.

Kršitve glede neizstavitve računov so bile ugotovljene predvsem v gostinstvu (pri prodaji sladoleda in hitre prehrane), pri prodaji blaga na tržnicah, na področju opravljanja obrtnih storitev, v gradbeništvu (predvsem v primerih, kjer kot investitorji nastopajo fizične osebe, ki storitve poravnajo z gotovino) in pri taksi prevozih.

Ker se je vršil nadzor tudi nad pravilnostjo izstavljenih računov z vidika dvojnega označevanja cen, so bile pri 14 gospodarskih subjektih ugotovljene kršitve določb Zakona o dvojnem označevanju cen v eurih in tolarjih. Tako pravne osebe in samostojni podjetniki posamezniki niso na računih končnega zneska prikazovali v obeh valutah. Zaradi kršitve zakona je bila 1 pravni osebi in njeni odgovorni osebi izrečen opomin, 13 podjetjem pa so tržni inšpektorji izrekli opozorila ZP-1.

Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da gospodarski subjekti, predvsem v manjših krajih, poznajo tržne inšpektorje, zato se bo nadzor izstavitve računov na področju

gostinstva v letu 2008 vršil z zamenjavo tržnih inšpektorjev po posameznih območnih enotah inšpektorata.

3.1.3. Oglaševanje blaga in storitev

Podjetja morajo pri oglaševanju blaga in storitev potrošnikom upoštevati zakonska določila. Tako Zakon o varstvu potrošnikov od podjetij zahteva, da so oglaševalska sporočila v slovenskem jeziku. Na območju, kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, pa so lahko le-ta tudi v jeziku narodne skupnosti. Zakon tudi določa, da oglaševanje ne sme biti v nasprotju z zakonom ter da ne sme biti nedostojno ali zavajajoče.

Kot nedostojno oglaševanje zakon opredeljuje tisto oglaševanje, ki vsebuje sestavine, ki so žaljive ali bi lahko bile žaljive za potrošnike, bralce, poslušalce in gledalce, ali sestavine, ki nasprotujejo morali.

Za zavajajoče oglaševanje pa se skladno z zakonom šteje vsako oglaševanje, ki na kakršenkoli način, vključno s predstavitvijo blaga in storitev, zavaja ali utegne zavajati potrošnika, ki mu je oglaševanje namenjeno ali ga lahko doseže, in ki bi zaradi svoje zavajajoče narave verjetno vplivalo na ekonomsko obnašanje potrošnika, ali ki iz enakih razlogov škodi ali bi verjetno škodilo konkurentom. Zavajajoče oglaševanje je zlasti oglaševanje, ki izkorišča ali bi lahko izkoriščalo potrošnikovo neizkušenost in neznanje v dobičkonosne namene, ki vsebuje nejasnosti, čezmerna pretiravanja ali druge podobne sestavine, ki potrošnika zavajajo ali bi ga lahko zavajale.

Nadzor nad oglaševanjem blaga in storitev sodi med stalne nadzore, ki jih tržni inšpektorji izvajajo skozi vse leto. Predmet nadzora pa so tako oglasi in druga reklamna sporočila v medijih (na televiziji, radiu, v časopisih in revijah) ter v zadnjem času vse bolj tudi na internetu in jumbo plakatih, poleg tega pa tudi obvestila, ki se nahajajo v trgovskih, gostinskih in podobnih prostorih.

Med letom izvajajo inšpektorji tudi posamezne akcije poostrelega nadzora nad oglaševalskimi sporočili podjetij. V letu 2007 je bil tako v mesecih april, maj in junij izvršen nadzor nad oglaševanjem prodajalcev avtomobilov. Novembra 2007 pa je bil izveden nadzor nad oglaševalskimi sporočili trgovcev, pri čemer je bila posebna pozornost namenjena trgovcem, ki prodajajo živilske izdelke.

V okviru nadzora nad oglaševalskimi sporočili prodajalcev avtomobilov so tržni inšpektorji pregledovali oglase prodajalcev vseh znamk avtomobilov. Pri tem so opravili preglede pri generalnih zastopnikih posameznih znamk avtomobilov, ki običajno pripravljajo enotna oglaševalska sporočila za vse prodajalce v njihovi mreži, kot tudi pri posameznih manjših prodajalcih, ki samostojno oblikujejo in oglašujejo svoja oglasna sporočila. V okviru nadzora je bilo izvedenih 66 inšpekcijskih pregledov. Pri pregledih so inšpektorji preverjali, ali v oglasih navedene ugodnosti potrošniki tudi dejansko dobijo. V zadnjem času prodajalci avtomobilov poleg klasičnih popustov ob nakupu avtomobila ponujajo še vrsto drugih ugodnosti, tako tiste v smislu dodatne avtomobilske opreme, ki jo potrošniku podarijo brez doplačila (npr. zimske pnevmatike brez ali s platišči), kot tudi tiste v smislu drugih izdelkov, ki jih ob nakupu podarijo potrošnikom (kot npr. navigacijske naprave, smuči, kolo...).

Glede na to, da so se v drugi polovici leta 2007 zgodile prve občutnejše podražitve živilskih izdelkov in glede na to, da so trgovci z živili istočasno samo še povečali agresivnost oglaševanja njihovih akcij, s katerimi želijo pridobiti kupce, je Tržni inšpektorat RS v mesecu novembru izvedel tudi poostren nadzor nad trgovci. Kljub temu, da potrošnike najbolj moti prav višanje cen živilskih izdelkov, pa zaradi principa prostega oblikovanja cen na trgu, nadzor nad samim spreminjanjem oziroma višanjem cen ni možen. Veliko trgovcev je ob jesenskih podražitvah javno nastopilo z obljubami, da cen ne bodo višali do začetka leta 2008 oziroma da cene ohranjajo na ravni iz začetka leta 2007, se je Tržni inšpektorat RS odločil za nadzor nad oglaševalskimi sporočili trgovcev.

V času izvajanja nadzora so inšpektorji pregledali 195 prodajaln po celi Sloveniji. Pri tem je bilo pregledanih 81 različnih gospodarskih subjektov. Pri družbah, ki imajo prodajalne v več krajih po Sloveniji so inšpektorji poleg nadzora na sedežu družbe oziroma v prodajalnah v kraju, kjer ima družba sedež, opravili nadzore tudi v posameznih prodajalnah družbe na različnih koncih Slovenije. V okviru nadzora so bili pregledani tako tiskani oglasi, ki so jih trgovci poslali na domove potrošnikov, kot tudi označbe oziroma napisi, ki se v vedno večjem številu pojavljajo na in ob prodajnih policah v posameznih prodajalnah. Prav tako pa so bili inšpektorji pozorni tudi na obvestila ob vhodih v prodajalne.

Izmed vseh pregledanih prodajaln so inšpektorji nepravilnosti oziroma kršitve ugotovili v slabi polovici pregledanih prodajaln oziroma v 80 prodajalnah.

V okviru nadzora so inšpektorji ugotavljali nepravilnosti oziroma kršitve, ki so se nanašale na prav vse prodajalne posamezne družbe. In sicer gre za različna poimenovanja akcij, ki jih uporabljajo družbe (kot npr. »prva cena«, »mega cena«, »vsak dan nizka cena«, »blokirane cene«, »najcenejši v Sloveniji«, »trajno nizke cene«, »stop inflaciji«...), ki jih ne razumejo niti zaposleni v družbi, kaj šele potrošniki. Dejstvo, da družbe uporabljajo termine, katerih vsebina potrošnikom ni poznana, in njihova nejasnost, je po ugotovitvah Tržnega inšpektorata RS pomenila zavajajoče oglaševanje. V okviru nadzora je bilo ugotovljeno, da posamezna prodajalna v času pred začetkom akcije izdelka, ki je bil oglaševan z akcijsko ceno, ni imela v prodaji po višji ceni, glede na katero je bila predstavljena ugodnost nakupa oziroma je bila cena pred začetkom akcije drugačna od sicer oglaševane predakcijske cene, prav tako pa se je ugotovilo, da družba z dnem pričetka prodajne akcije izdelka sploh ni imela na voljo za prodajo potrošnikom.

Na podlagi ugotovljenih kršitev so inšpektorji izrekli 46 ukrepov. Od tega je bilo izdanih 30 upravnih ukrepov in 16 prekrškovnih ukrepov.

Konec leta 2007 je prineslo na področju zavajajočega oglaševanja še eno pomembno novost, s 1. decembrom se je namreč začel uporabljati Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami. Le-ta je zavajajoče oglaševanje opredelil kot nepošteno poslovno prakso, še najbolj pomembno pa je, da je širše tudi zavajajoče ravnanje podjetja (v smislu dejanj ali opustitev), ki je bilo do sedaj zunaj dosega Zakona o varstvu potrošnikov, opredelil kot nepošteno poslovno prakso. Glede na to, da je novi zakon, to je Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, za prekršek v smislu uporabe nepoštene poslovne prakse predpisal nižje globe, so inšpektorji po navedenem datumu morali pri izrekanju prekrškovnih ukrepov upoštevati določila tega zakona in ne več Zakona o varstvu potrošnikov.

V okviru vseh izvedenih nadzorov v letu 2007 na področju oglaševanja (438 inšpekcijskih pregledov opravljenih v okviru navedenih akcij, pa tudi na podlagi prejetih prijav oziroma po uradni dolžnosti na podlagi lastne presoje inšpektorja) so tržni inšpektorji ugotovili 85 kršitev določil 12., 12.a in 12.b člena Zakona o varstvu potrošnikov, za kar so kršiteljem izrekli tudi ustrezne prekrškovne ukrepe. Tako so inšpektorji v 24 primerih kršiteljem izrekli globo. V 17 primerih so to storili z odločbo o prekršku, v preostalih 7 primerih pa so kršiteljem izdali plačilni nalog. Tržni inšpektorji so v 29 primerih kršiteljem za storjeni prekršek izrekli opomin, v 31 primerih pa so kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1.

Zaradi nedovoljene oblike oglaševanja (nedostojno, zavajajoče oglaševanje ali oglaševanje, ki ni v slovenskem jeziku) pa so tržni inšpektorji izdali tudi 46 upravnih odločb, s katerimi so podjetjem prepovedali nadaljnje oglaševanje. Še v 7 primerih pa so jim izrekli opozorilo ZIN, s katerim so jim naložili tudi odpravo nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti.

Ob zadnjem nadzoru nad oglaševalskimi sporočili trgovcev, ki prodajajo živila, so tržni inšpektorji ugotovili 8 kršitev določil 5. člena Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, za kar so kršiteljem izrekli tudi ustrezne prekrškovne ukrepe. Tako so inšpektorji v 7 primerih kršiteljem izrekli globo. V 4 primerih so to storili z odločbo o prekršku, v preostalih 3 primerih pa so kršiteljem izdali plačilni nalog. Še v 1 primeru so tržni inšpektorji kršitelju za storjeni prekršek izrekli opomin.

Nadzor na področju oglaševanja, zlasti na področju oglaševanja trgovcev z živili, se bo na podlagi ocene Tržnega inšpektorata RS po opravljenem nadzoru v letu 2007 in ob že napovedanih podražitvah živil v letu 2008, nadaljeval tudi v letu 2008. Tržni inšpektorji bodo tako tudi v prihajajočih mesecih spremljali oglaševalska sporočila trgovcev dokler se stanje na tem delu trga ne bo umirilo oziroma dokler čisto vsi trgovci ne bodo v celoti spoštovali določila Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

3.1.4. Sezonske razprodaje

Tržni inšpektorji Tržnega inšpektorata RS so v letu 2007 opravili nadzor zimskih in poletnih posezonskih razprodaj. Pri posezonskih razprodajah je obveznost trgovca spoštovanje določil Zakona o varstvu potrošnikov, Zakona o varstvu konkurence ter Pravil pri sezonskih razprodajah tekstilnega blaga in obutve.

Trgovec mora pri razprodajah spoštovati določila 28. člena Zakona o varstvu potrošnikov, ki določa, da mora podjetje razprodajo objaviti na krajevno običajen način; blago, ki je na razprodaji označiti s ceno pred znižanjem in z nižano ceno; najvišji odstotek znižanja mora zajemati najmanj eno četrtno vrednosti blaga, ki je na razprodaji, če je odstotek znižanja objavljen v razponu. Trgovec s svojo objavo o razprodaji ne sme zavajati kupcev in jo mora upoštevati, v nasprotnem primeru krši določilo 12.b člena Zakona o varstvu potrošnikov, ki določa, da oglaševanje podjetij ne sme biti v nasprotju z zakonom, nedostojno ali zavajajoče.

S Pravili pri sezonskih razprodajah blaga in obutve so določeni le pogoji za sezonske razprodaje tekstilnega blaga in obutve, medtem ko so različne razprodaje drugih vrst blaga proste. V 6. členu Pravil je še določeno, da mora trgovec v obdobju

sezonskih razprodaj postopati skladno s predpisi, ki urejajo razprodaje. V tem obdobju trgovec ne sme dajati popustov ali vršiti drugih akcij pri prodaji blaga, ki je predmet pravil. Prepoved ne velja za popuste, ki jih trgovec daje skozi daljše časovno obdobje in niso vezani na posamezno vrsto blaga. Navedeno pomeni, da trgovec v času razprodaj ne sme dajati popustov in drugih znižanj na način, da se ti popusti obračunavajo pri blagajnah.

Na območju Slovenije so tržni inšpektorji opravili nadzor pri 592 trgovcih, ki so posezonsko razprodajali tekstil in obutev. Tržni inšpektorji so preverjali pravilnost objave razprodaje, ali je blago označeno s ceno pred znižanjem in znižano ceno, ali najvišji objavljeni odstotek znižanja zajema eno četrtno vrednosti blaga v razprodaji in spoštovanje Pravil razprodaj. Kršitve so bile ugotovljene pri 90 trgovcih, to je v 15% vseh pregledanih trgovcev, največ ugotovljenih kršitev se je nanašalo na neustrezne objave razprodaj, ko je pri 64 trgovcih manjkalo podatek o vrsti blaga ali o času trajanja razprodaje.

Ostale kršitve so bile ugotovljene v bistveno manjšem obsegu. Pri 18 trgovcih je bilo ugotovljeno neustrezno označevanje blaga s staro in novo znižano ceno, 4 trgovci so kupcem nudili popuste, ki se obračunajo na blagajni, 1 trgovec je organiziral t.i. nagradno igro, ko so si kupci izžrebali dodatni popust na že znižane cene blaga iz razprodaje, ki se je nato obračunal na blagajni, 2 trgovca nista upoštevala s Pravili pri sezonskih razprodajah tekstilnega blaga in obutve določenega začetka razprodaj, 3 trgovci so kršili obveznost zagotavljanja četrtnine vrednosti blaga, znižanega po najvišje objavljenem odstotku, 2 trgovca pa sta s svojo objavo razprodaje zavajala potrošnike.

Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji trgovce v glavnem opozarjali, saj so takoj odpravili ugotovljene nepravilnosti. Tako so tržni inšpektorji zaradi pomanjkljive objave obvestila o razprodaji izdali 63 opozoril ZP-1, glede ostalih manjših kršitev so prav tako ukrepali z izdajo opozoril in opominov po ZP-1, v primerih hujših kršitev kot so neoznačevanje cen in nespoštovanja zagotovitve četrtnine vrednosti blaga, so inšpektorji kršiteljem izdali plačilne naloge in odločbe o prekrških z izrečeno globo. Zaradi kršitev Pravil so bili podani 4 predlogi Častnemu razsodišču GZS.

Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da se število kršitev pri razprodajah iz leta v leto zmanjšuje. Trgovci so v času kontrolnih pregledov pojasnjevali, da kažejo kupci zanimanje za razprodaje prve dneve razprodaj, nato zanimanje močno upade, kar je tudi posledica več zaporednih popustov pred »uradnim« začetkom razprodaj. Inšpektorji so pri pregledih še ugotavljali, da se trgovci odločajo za razprodajo tudi ostalega blaga – modnih dodatkov, torbic... in spoštujejo predpisana pravila. Postavlja pa se vprašanje smiselnosti reguliranja razprodaj s Pravili cehovskih združenj, glede na dejstvo, da lahko trgovci med letom kadarkoli razprodajajo blago ali ga prodajajo po znižanih cenah v obliki različnih pospeševalno-prodajnih akcij, ki niso zakonsko regulirane in se trgovci zanje odločajo v skladu s svojo poslovno politiko. Kljub temu bo tržna inšpekcija z nadzorom sezonskih razprodaj nadaljevala tudi v bodoče, saj je zanimanje medijev za razprodaje še vedno zelo veliko. To se je izkazalo tudi v letošnjem letu, ko so potrošniki na zimskih razprodajah prvič kupovali z novo valuto.

3.1.5. Pogodbe na daljavo

Za pogodbe, sklenjene na daljavo, se po Zakonu o varstvu potrošnikov štejejo pogodbe o dobavi blaga ali opravljanju storitev, vključno s finančnimi storitvami, ki so sklenjene med podjetjem in potrošnikom na podlagi organiziranega programa za ponujanje blaga ali storitev na daljavo, ki ga vodi podjetje in ki za namen sklenitve uporablja izključno enega ali več sredstev za komunikacijo na daljavo, vse do takrat in vključno s trenutkom, ko je pogodba sklenjena. Sredstva za komunikacijo na daljavo so zlasti pisemske pošiljke in druge tiskovine, katalogi, telefonski pogovori, oglaševanje v tisku z naročilnico, televizijska prodaja, faksimile naprava, elektronska pošta, svetovni splet oziroma internet.

Inšpekcijski nadzor na tem področju se je izvajal predvsem na podlagi določil Zakona o varstvu potrošnikov, ki veljajo za pogodbe, sklenjene na daljavo, hkrati pa se je preverjalo tudi spoštovanje določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ki se nanašajo na ustrezen status podjetja oziroma priglasitev dejavnosti, ter določil Zakona o elektronskem poslovanju na trgu, ki specifično urejajo področje elektronskega poslovanja na trgu in tako veljajo predvsem za poslovanje podjetij v okviru internetnih trgovin.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 izvajal nadzor na področju pogodb na daljavo pri podjetjih preko prejetih prijav ter v okviru koordiniranega nadzora. V zvezi s prvimi so bile ugotovljene posamezne kršitve, ko podjetje potrošniku ni takoj potrdilo naročila v elektronski obliki, ko potrošniku, ki je v roku odstopil od pogodbe, ni vrnilo opravljenih plačil ter ko podjetje potrošnika ni takoj obvestilo, da ne more izpolniti svoje obveznosti, ker blago ni na razpolago, ter mu vrnilo vsa opravljena plačila.

V juliju in avgustu je Tržni inšpektorat RS izvedel poostren nadzor na področju internetne trgovine. Opravljenih je bilo 78 pregledov spletnih strani oziroma internetnih trgovin (približno 54% manj kot v letu 2006 kot posledica tega, da sta bila v letu 2006 izvedena dva koordinirana nadzora na tem področju). Pri opravljenih pregledih je bilo v 45 primerih (skoraj 44% manj kot v letu 2006) ugotovljeno, da podjetje, ki preko internetne trgovine prodaja svoje blago ali storitve, krši določila Zakona o varstvu potrošnikov, ki se nanašajo na sklepanje pogodb na daljavo, Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, in/ali Zakona o elektronskem poslovanju na trgu. V 29 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti navedenih predpisov, v 1 primeru je šlo za internetno trgovino »na debelo« (podjetje se ne ukvarja s prodajo blaga potrošnikom), v 3 primerih pa je bilo ugotovljeno, da podjetje internetne trgovine nima oziroma je nima več.

Zaradi kršitev določil Zakona o varstvu potrošnikov, ki se nanašajo na podatke, ki morajo biti navedeni v spletni trgovini, je bila kršiteljem storjenega prekrška v 7 primerih izrečena prekrškovna odločba in sicer so tržni inšpektorji ocenili, da je opomin zadostna sankcija za storjeni prekršek. V 37 primerih kršitev so tržni inšpektorji kršitelje zgolj opozorili, ob kasnejšem preverjanju pa je bilo ugotovljeno, da so bile nepravilnosti odpravljene. Zaradi kršitve 3. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, in sicer da subjekt ni bil registriran za opravljanje dejavnosti »trgovina na drobno po pošti«, so bile ugotovljene tri kršitve, na podlagi katerih sta bili izdani 2 upravni odločbi o prepovedi opravljanja dejavnosti (eden od subjektov je svoj status uredil že med inšpekcijskim pregledom samim), zaradi

storjenega prekrška v zvezi s tem pa so bili izdani 3 opomini. Zaradi nespoštovanja določil Zakona o elektronskem poslovanju na trgu pa so bila izdana 3 opozorila ZP-1.

Tržni inšpektorji so se v okviru tega nadzora srečevali največkrat z manjšimi pomanjkljivostmi kot je npr. odsotnost katerega od številnih podatkov, ki ga mora podjetje po Zakonu o varstvu potrošnikov in Zakonu o elektronskem poslovanju na trgu navesti na spletni strani oziroma v internetni trgovini. Podjetja so že med samim pregledom ali pa takoj po opozorilu inšpektorja pomanjkljivost tudi odpravila, zato gre domnevati, da je večinoma kršitev posledica nezadostnega poznavanja predpisov oziroma nepoučenosti in ne namernega izogibanja določilom predpisov.

3.1.6. Pogodbe, sklenjene zunaj poslovnih prostorov

Z Zakonom o varstvu potrošnikov je določeno, da se za pogodbe, sklenjene zunaj poslovnih prostorov, štejejo pogodbe o dobavi blaga ali opravljanju storitev, ki jih sklene potrošnik s podjetjem, in sicer:

- med srečanjem izven poslovnih prostorov podjetja ali
- med obiskom zastopnika ali pooblaščenca podjetja na potrošnikovem domu, na domu drugega potrošnika ali na delovnem mestu potrošnika, če do obiska ne pride na izrecno potrošnikovo željo.

Nadalje zakon določa, da se določila o pogodbah, sklenjenih zunaj poslovnih prostorov, uporabljajo tudi za:

- pogodbe o dobavi blaga ali opravljanju storitev, čeprav do obiska pride na izrecno željo potrošnika, vendar potrošnik v trenutku, ko je obisk zahteval, ni vedel ali ni mogel vedeti, da dobava blaga ali opravljanje storitev, ki je predmet te pogodbe, sodi med dejavnosti, za katero je podjetje registrirano, in
- pogodbe o dobavi blaga ali opravljanju storitev, ki so sklenjene tako, da podjetje sprejme potrošnikovo ponudbo za sklenitev pogodbe, če je bila ponudba dana v okoliščinah, ki so podobne okoliščinam sklepanja pogodb zunaj poslovnih prostorov, npr. na sejmu.

Na področju pogodb, sklenjenih zunaj poslovnih prostorov, je Tržni inšpektorat RS v letu 2007 izvajal nadzor na podlagi prejetih prijav čez celo leto, v drugi polovici leta pa je izvedel tudi koordiniran nadzor podjetij, ki sklepajo pogodbe s potrošniki na sejmih.

Največ kršitev se je nanašalo na neizpolnjevanje obveze podjetja, da potrošniku v določenem roku izroči pisno obvestilo, ki vsebuje vsaj firmo in sedež podjetja, vrsto in ceno blaga, pravice potrošnika iz 46.c člena Zakona o varstvu potrošnikov (pravica potrošnika, da v petnajstih dneh podjetju pisno sporoči, da odstopa od pogodbe, ne da bi mu bilo treba navesti razlog za svojo odločitev) ter kraj in datum. V zvezi s tem so tržni inšpektorji izdali 5 opozoril ZP-1, 4 opomine ter 1 prekrškovno odločbo, s katero so podjetju naložili plačilo globe.

Za najbolj problematično na področju pogodb, sklenjenih zunaj poslovnih prostorov, Tržni inšpektorat RS šteje prodajo po domovih starejšim osebam. Slednji se namreč prepogosto prehitro (tudi zaradi vztrajnega prepričevanja akviziterja) odločijo za

nakup blaga, ki ga dejansko ne potrebujejo, podjetja pa nato kupnine potrošnikom ne želijo vrniti ali pa potrošniki zahtevka za vračilo kupnine ne morejo več uveljavljati, ker od sklenjene pogodbe niso pravočasno odstopili. Tržni inšpektorat RS je na splošno mnenja, da se na področju prodaje zunaj poslovnih prostorov pojavlja še vedno precej kršitev (pojavljajo se tudi vedno nova podjetja z novimi pristopi prodaje ter nejasnimi in nepopolnimi prodajnimi pogoji), zato bo poostren nadzor tega področja potreben tudi v nadaljnje. Pri izvajanju slednjega bodo imeli tržni inšpektorji zaradi Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ki se je začel uporabljati 1. 12. 2007, ter sprememb Zakona o varstvu potrošnikov, ki veljajo od 15. 1. 2008, tudi več pristojnosti.

3.1.7. Nezaželena pošta (spam)

Pošiljanje nezaželene pošte po elektronski poti brez predhodnega soglasja prejemnika v Sloveniji prepovedujeta Zakon o varstvu potrošnikov in Zakon o elektronskem poslovanju na trgu. Nadzor nad izvajanjem teh določil sodi (tudi) v pristojnost Tržnega inšpektorata RS, takšno ravnanje pa prepoveduje tudi Zakon o elektronskih komunikacijah, izvajanje katerega nadzoruje Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS.

Zakon o varstvu potrošnikov, ki se uporablja za razmerja med potrošniki in podjetji, v prvem odstavku 45.a člena določa, da podjetje lahko uporablja sistem klicev brez posredovanja človeka, faksimile napravo in elektronsko pošto samo z vnaprejšnjim soglasjem potrošnika, ki mu je bilo sporočilo namenjeno. Če potrošnik pri kateremkoli stiku, vzpostavljenim s sredstvom za komunikacijo, ki omogoča osebna sporočila, izjavi, da ne želi več prejemati sporočil na takšen način, pa mu podjetje v skladu s četrtem odstavkom 45.a člena ne sme več pošiljati nobenih sporočil, ki so namenjena sklenitvi pogodbe za dobavo kateregakoli blaga ali katerekoli storitve.

Podobno določa v 6. členu Zakon o elektronskem poslovanju na trgu, ki velja tudi za razmerja med podjetji, in ponudniku storitev dovoljuje pošiljanje komercialnih sporočil, ki so del storitev informacijske družbe, le pod določenimi pogoji, med drugim, da prejemnik storitve vnaprej soglašča s pošiljanjem.

Nadzor nad pošiljanjem nezaželenih sporočil se lahko opravlja le na podlagi prijav, ki jih v elektronski obliki prejme Tržni inšpektorat RS neposredno od prejemnika takšnih sporočil. V 5 prijavljenih primerih je bilo ugotovljeno pošiljanje elektronske pošte brez soglasja prejemnika in sicer je bil v 3 primerih kršen Zakon o varstvu potrošnikov, v 2 pa Zakon o elektronskem poslovanju na trgu. Zoper kršitelje so tržni inšpektorji izdali eno opozorilo ZP-1, 3 opomine ter 1 plačilni nalog.

Tržni inšpektorat RS je mnenja, da slovenska podjetja za oglaševanje svojih storitev in prodajo blaga zaenkrat uporabljajo elektronske poti v manjšem obsegu (še vedno prevladujejo drugi načini oglaševanja), zato je tudi število kršitev zakonodaje na tem področju majhno v primerjavi z drugimi področji.

3.1.8. Reševanje reklamacij in prijave potrošnikov

Za potrošniške reklamacije je mogoče šteti tako obravnavanje potrošnikovih zahtevkov na podlagi stvarne napake, kot tudi obravnavanje potrošnikovih zahtevkov iz naslova garancije.

Za reklamacije iz naslova stvarne napake se štejejo tisti primeri, ko je potrošnik od podjetja kupil izdelek, za katerega se je izkazalo, da ni uporaben za normalno rabo ali posebno rabo oz. da nima lastnosti, ki bi jih moral imeti, zaradi česar je potrošnik od prodajalca zahteval, da to bodisi popravi ali zamenja izdelek, bodisi vrne celotno ali del plačane kupnine, prodajalec pa je to zahtevo zavrnil ali se nanjo sploh ni odzval.

Če tržni inšpektor sam ali na podlagi izvedenskega mnenja spozna, da je zahtevk potrošnika upravičen, prodajalec pa mu ni ugodil, lahko z upravno odločbo naloži prodajalcu, da ugodí zahtevku potrošnika. Tako izdana odločba se lahko tudi prisilno izvrši, če je prodajalec ne bi izvršil prostovoljno. Na ta način Tržni inšpektorat RS uspešno nadomešča sodne postopke, ki so v večini potrošniških reklamacij nerealni (tako z ekonomskega, kot časovnega vidika).

Če inšpektor ugotovi, da prodajalec potrošnikovi zahtevi ni pravočasno ugodil ali nanjo odgovoril, lahko prodajalca v okviru prekrškovnega postopka kaznuje z globo.

Za reklamacije iz naslova garancije štejejo tisti primeri, ko potrošnik izdelek, za katerega je prejel garancijo (bodisi obvezno, bodisi prostovoljno), izroči v popravilo pooblaščenemu serviserju, le-ta izdelka v predpisanem roku (45 dni) ne popravi, dajalec garancije pa ne izroči potrošniku novega brezhibnega izdelka oz. prodajalec ne vrne potrošniku prejete kupnine (ali del te) za izdelek.

Glede na to, da v tem primeru zakon ne daje tržnemu inšpektorju podlage za izdajo upravne odločbe, s katero bi podjetje prisililo k spoštovanju in uresničitvi potrošnikovih pravic, pač pa lahko zoper proizvajalca kot dajalca garancije ukrepa zgolj z izrekom globe, je še kako pomembno dejstvo, da se večina reklamacij reši zgolj s posredovanjem tržnega inšpektorja. To namreč zagotavlja reševanje tudi tistih reklamacij, ki jih sicer ne bi bilo mogoče rešiti s prisilnim ukrepanjem in bi potrošniku preostala le še sodna pot za uveljavljanje svojih pravic.

Reševanje reklamacij potrošnikov oziroma obravnava posameznih prijav potrošnikov, ki se navezujejo na reklamacije, je najbolj neposredna oblika reševanja sporov med potrošnikom in podjetjem in s tem zagotavljanjem spoštovanja potrošnikovih pravic.

Podobno, kot pretekla leta, je tudi v letu 2007 število prejetih prijav oziroma reklamacij doseglo in preseglo število 1000.

Pretežni del reklamacij je rešenih zgolj s posredovanjem tržnega inšpektorja in prisilno ukrepanje sploh ni potrebno. Med te je moč uvrstiti tiste primere, ko podjetje sploh ni seznanjeno s svojimi obveznostmi in posledično pravicami potrošnikov po Zakonu o varstvu potrošnikov in tiste primere, ko podjetje sicer dobro pozna svoje obveznosti in pravice potrošnikov, pa vseeno ne ravna v skladu z njimi. V prvem primeru tržni inšpektor zagotovi rešitev reklamacije s tem, ko poduči podjetje o njihovih obveznostih, v drugem primeru pa to isto doseže že s samo prisotnostjo.

Med obravnavanimi reklamacijami se največji del teh nanaša na t.i. tehnične izdelke, med katere je mogoče uvrstiti tako male, kot velike gospodinjske aparate, pa tudi zabavno elektroniko. Zelo pogoste so tudi reklamacije v zvezi s stvarnimi napakami na oblačilih in obutvi, pri obravnavi katerih pa se večkrat izkaže, da ne

gre za stvarne napake, pač pa za posledice obrabe oziroma nepravilne uporabe. Prav posebno kategorijo reklamacij pa predstavljajo reklamacije v zvezi s pohištvo. Osnovni problem pri pohištvu je namreč že spoštovanje oziroma nespoštovanje dogovorjenih rokov dobave oziroma zamujanje z dobavo naročenega pohištva, še dodatni problem pa predstavlja dobava pohištva, ki je različno od naročenega oziroma manjkajoči pomembni deli pohištva, brez katerega pohištva ni mogoče sestaviti in posledično tudi ne uporabljati. Med reklamacijami storitev pa so najpogostejše reklamacije storitev turističnih agencij in storitev obrtnikov.

Poleg samih reklamacij potrošniki na Tržni inšpektorat RS posredujejo tudi celo vrsto prijav. Te obsegajo tako prijave zaradi neizdaje računa, poslovanja v tujem jeziku, previsoko zaračunane provizije pri nepremičninskem posredovanju, dela na črno, neupravičeno zaračunanih stroškov opomina, neizplačila obresti na predplačilo, zavajajočega oglaševanja, slabe gostinske ponudbe, različnih cen na izdelku oz. računu, previsokih stroškov opomina, neizdaje garancijskega lista za rabljeno vozilo, pa tudi prijave v zvezi z upravnikovim poslovanjem, razdeljevanjem stroškov toplotne energije v večstanovanjskih stavbah, prodajo izdelkov brez deklaracij, obratovanjem brez dovoljenja, nakupom stanovanja, opravljanjem dimnikarskih storitev ipd.

V začetku leta 2007 je na Tržni inšpektorat RS prispelo precejšnje število prijav v zvezi s povišanji cen ob uvedbi nove valute evra. Zelo podobno se je zgodilo tudi ob podražitvah živil v drugi polovici leta, ko so Tržni inšpektorat RS potrošniki množično obveščali o podražitvah, ki so jih opazili. Glede na to, da se cene v Sloveniji oblikujejo prosto, razen izjem, ki so zakonsko določene in za katere veljajo posebni mehanizmi oblikovanja cen, na podlagi prejetih obvestil ni bilo mogoče ukrepati. Kljub temu pa je bila vsaj v drugi polovici leta in še posebej ob izteku leta večja pozornost, z vidika morebitnega zavajanja potrošnikov, namenjena trgovcem in njihovim oglaševalskim sporočilom o cenovni ugodnosti njihovih nakupov.

Podobno, kot so raznolike prijave, pa so raznoliki tudi načini njihovega obravnavanja. V nekaterih primerih daje zakonodaja, katere nadzor vrši Tržni inšpektorat RS, podlago za izdajo upravne odločbe ali prekrškovne odločbe, v drugih pa te podlage ni. Če je le mogoče in če zakonodaja, katere nadzor sicer vrši katera druga inšpekcijska služba, omogoča ustrezno prisilno ukrepanje zoper podjetje, se prijave odstopijo pristojnim inšpekcijskim službam. Če tudi te možnosti ni, pa se potrošnika napoti na uveljavljanje svojih pravic pred sodiščem oz. pred drugim, za to pristojnim organom oz. institucijo.

V tistih 8 primerih, ko proizvajalec v okviru dane garancije ni izpolnil zakonsko določenih obveznosti (zagotovitev popravila v predpisanem roku oziroma zamenjava okvarjenega izdelka z novim in brezhibnim izdelkom), so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli prekrškovne ukrepe. Od tega so v 2 primerih izrekli predpisano globo s plačilnim nalogom, v 3 primerih so podjetju izrekli opomin, še v 8 primerih pa so ocenili, da je opozorilo ZP-1 zadosten ukrep.

Poleg tega so v 3 primerih tržni inšpektorji podjetjem izrekli tudi opozorilo ZIN, s katerim so jim naložili tudi odpravo nepravilnosti, še v 1 primeru pa so izdali upravno odločbo.

V 31 primerih reševanja reklamacij iz naslova stvarne napake so tržni inšpektorji zaradi nespoštovanja zakonskih določil, ki določajo pravice potrošnikov in obveznosti podjetij, izrekli upravne ukrepe. Tako so v 15 primerih podjetjem izrekli zgolj opozorilo ZIN, s katerim so jim naložili tudi odpravo nepravilnosti. Še v 16 primerih pa so tržni inšpektorji podjetjem z upravno odločbo naložili, da spoštujejo zakonska določila in ugodijo potrošnikovemu zahtevku iz naslova stvarne napake.

V kar 72 primerih reševanja reklamacij iz naslova stvarne napake pa so tržni inšpektorji zaradi kršitev zakonskih določil, ki določajo pravice potrošnikov in obveznosti podjetij, izrekli prekrškovne ukrepe.

Tržni inšpektorji so ukrepali v 15 obravnavanih primerih, ko podjetje ni ugodilo potrošnikovemu zahtevku iz naslova stvarne napake, kljub temu, da napaka ni bila sporna. V 3 primerih so podjetjem izrekli opomin. V 5 primerih so kršiteljem izdali plačilni nalog s predpisano globo, še v 7 primerih so kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1.

Poleg tega so tržni inšpektorji ukrepali še v 57 primerih, ko podjetje ni odgovorilo na potrošnikov zahtevek v predpisanem roku. Pri tem so v 15 primerih kršiteljem izrekli globo, in sicer z izdanim plačilnim nalogom. V 16 primerih so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli samo opomin. Še v 26 primerih, ko podjetje ni odgovorilo na potrošnikov zahtevek v predpisanem roku, pa so ocenili, da je opozorilo ZP-1 zadosten ukrep.

3.1.9. Izdajanje in zaračunavanje opominov

Zakon o varstvu potrošnikov določa za vse tiste primere, ko podjetje potrošniku zagotavlja oziroma dobavlja javne storitve in dobrine, da mora podjetje potrošnika, ki zamudi s plačilom denarne obveznosti, s pisnim opominom pozvati k izpolnitvi obveznosti. Hkrati mora podjetje potrošniku določiti naknadni rok za izpolnitev, ki ne sme biti krajši od 15 dni, če drug zakon ne določa daljšega roka. Pred iztekom navedenega naknadnega roka za izpolnitev obveznosti podjetje ne sme prekiniti zagotavljanja javne storitve ali dobrine.

Zaradi zamude dolguje potrošnik podjetju, poleg samega zneska plačila, še zamudne obresti. Zamudne obresti tečejo od dne zamude pa vse do dne, ko potrošnik izvrši plačilo.

Kljub temu, da Obligacijski zakonik dopušča, da se pogodbeni stranki v pogodbi dogovorita tudi o višini zamudnih obresti, pa Zakon o varstvu potrošnikov v vseh tistih primerih, kjer kot ena izmed pogodbenih strank nastopa potrošnik, ne dopušča nobenih dogovorov. V takih primerih se s pogodbo ne sme dogovoriti uporabe višjih zamudnih obresti, kot jih določa Obligacijski zakonik. Glede na določila Obligacijskega zakonika je višina zamudnih obresti določena z Zakonom o predpisani obrestni meri zamudnih obresti in z na njegovi podlagi objavljeno Višino predpisane obrestne mere zamudnih obresti.

Poleg zamudnih obresti potrošnika, v primeru zamude s plačilom, bremenijo še stroški opominjanja. Tudi tukaj je Zakon o varstvu potrošnikov predpisal določene omejitve in sicer omejuje višino stroškov opomina z dejanskimi stroški izdelave in pošiljanja opomina na eni strani in z višino zamudnih obresti na drugi strani. Pri

tem zakon določa, da stroški opomina ne smejo presegati niti dejanskih stroškov izdelave in pošiljanja opomina, niti višine zamudnih obresti.

Na ta način je podjetju onemogočeno, da bi zaradi zamude potrošnika preveč obremenilo s stroški opominjanja. V tistih primerih, ko so zamudne obresti relativno nizke (zaradi nizkega zneska dolga ali zaradi kratkotrajne zamude), podjetje ne bo moglo, ne glede na prikazane visoke stroške izdelave in pošiljanja opomina, potrošnika obremeniti z večjim zneskom, kot znaša znesek zamudnih obresti. V primeru relativno visokih zamudnih obresti (visok dolgovani znesek oziroma dolgotrajna zamuda) pa podjetje potrošnika ne bo moglo bremeniti z višjim zneskom, kot je znesek dejansko izkazanih stroškov izdelave in pošiljanja opomina.

Potem, ko je Tržni inšpektorat RS v preteklih letih prejemal prijave potrošnikov, v katerih so navajali, da jim podjetja zaračunavajo previsoke stroške za poslane opomine in potem, ko je v mesecu oktobru 2006 izvedel nadzor nad podjetji, ki izdajajo opomine potrošnikom, na celotnem območju Slovenije, je bilo na podlagi ugotovitev nadzora ocenjeno, da je treba tovrsten nadzor ponoviti. Tako so tržni inšpektorji v mesecu marcu ponovno izvedli nadzor nad podjetji, ki potrošnikom izdajajo opomine. Namen nadzora je bil pregledati tudi tista podjetja, ki s prvim nadzorom še niso bila zajeta in ponovno pregledati podjetja, pri katerih so bile v okviru prvega nadzora ugotovljene nepravilnosti.

Podobno kot v okviru prvega nadzora se je tudi tokrat preverjalo, ali podjetja spoštujejo zgoraj omenjena določila Zakona o varstvu potrošnikov.

V okviru izvedenega nadzora je bilo odkritih 23 kršitev. Tokrat prevladujejo kršitve določil, ki predpisujejo dodatni 15-dnevni rok za plačilo pred prekinitvijo opravljanja javnih storitev oziroma dobavljanja javne dobrine. V manjšem številu so bile ugotovljene kršitve zakonskih določil v smislu previsoko zaračunanih stroškov opominov, ki so jih podjetja zaračunala potrošnikom. Še v par primerih pa je bilo ugotovljeno, da podjetja cene storitev opominjanja nimajo navedene na ceniku, oziroma v enem primeru, da je cena navedena le v evrih, ne pa tudi v tolarjih (v času, ko je bilo obvezno dvojno označevanje cen).

Zaradi ugotovljenih kršitev je bila v 9 primerih kršiteljem izrečena predpisana globa in sicer v 2 primerih z izdano prekrškovno odločbo in v preostalih 7 primerih s plačilnim nalogom. V 10 primerih so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli opomin. Še v 4 primerih je bilo kršiteljem izrečeno opozorilo ZP-1.

V 1 primeru so tržni inšpektorji podjetju, ki je kršilo zakonska določila, z upravno odločbo naložili, da odpravi pomanjkljivosti in tako uskladi svoje poslovanje z zakonodajo. Prav tako so v 1 primeru tržni inšpektorji izrekli opozorilo ZIN na zapisnik in podjetju določili rok za odpravo nepravilnosti.

3.1.10. Prilaganje listin ob prodaji rabljenih avtomobilov

Zakon o varstvu potrošnikov in na njegovi podlagi sprejeti Pravilnik o blagu, za katerega se izda garancija za brezhibno delovanje, opredeljujeta blago, za katerega je podjetje potrošniku dolžno izročiti garancijski list, navodila za sestavo in uporabo ter seznam pooblaščenih servisov. Zakon o varstvu potrošnikov nadalje določa, da je treba tudi za rabljene izdelke izdati garancijski list, navodila za sestavo in uporabo

ter seznam pooblaščenih servisov, Pravilnik o blagu, za katerega se izda garancija za brezhibno delovanje pa določa, da sodijo med rabljene izdelke, za katere je obvezna izdaja garancije, tudi cestna motorna vozila, torej avtomobili in motorji.

Nakup rabljenega avtomobila je danes mogoče izvršiti na različne načine. Tako je mogoče kupiti avtomobil neposredno od prejšnjega lastnika (fizične osebe), pri čemer zaradi dejstva, da sta obe pogodbeni stranki fizični osebi in torej nastopata enakopravno, kupec ni deležen posebnega varstva, pogodbeni določila pa se oblikujejo v okviru Obligacijskega zakonika.

Naslednja možnost je, da potrošnik avtomobil kupi od podjetja, ki se ukvarja z nakupom in prodajo rabljenih vozil. Glede na to, da gre tukaj za tipično razmerje potrošnik – podjetje, je potrošnik deležen varstva, kot ga predvideva Zakon o varstvu potrošnikov. Zadnja možnost pa je, da potrošnik avtomobil kupi od komisionarja, ki avtomobil prodaja sicer v svojem imenu, vendar za račun komitenta (prejšnjega lastnika avtomobila). Komitent sklene s komisionarjem komisijsko pogodbo, s katero se komisionar zaveže prodati avto za račun komitenta, komitent pa se za to zaveže plačati ustrezno provizijo. Prav zaradi dejstva, ker komisionar v razmerju do potrošnika nastopa kot prodajalec v svojem imenu, je samo komisionar (in ne lastnik) v pravnem razmerju s potrošnikom in zaradi tega samo on odgovoren za morebitne nepravilnosti izpolnjene pogodbe. Ker gre torej za razmerje med podjetjem, ki opravlja posle komisije, in potrošnikom, je potrošnik prav tako deležen varstva po Zakonu o varstvu potrošnikov.

Potrošniku mora podjetje, ki se ukvarja s prodajo rabljenih vozil kot tudi podjetje, ki nastopa kot komisionar, izročiti garancijski list, seznam pooblaščenih servisov in navodila za uporabo v slovenskem jeziku. Prav tako pa odgovarjata potrošniku tudi za stvarne napake, ki se pojavijo na avtomobilu.

Razlika med nakupom avtomobila od podjetja, ki se ukvarja s prodajo rabljenih avtomobilov in od komisionarja ni v razmerju do potrošnika, pač pa v razmerju do prejšnjega lastnika. V primeru podjetja, ki odkupuje avtomobile in jih nato prodaja naprej, le-to prejšnjemu lastniku plača kupnino za avtomobil še preden ga proda naprej. Pri komisiji pa komisionar prejšnjemu lastniku (komitentu) kupnino plača šele potem, ko avto že proda naprej. V razmerju do potrošnika pa ni nobene razlike, saj v obeh primerih nastopa podjetje ali komisionar kot prodajalec, kar pomeni, da potrošnik sklene pogodbo (oziroma prejme račun) samo s podjetjem, nikoli pa ne s prejšnjim lastnikom.

Ker se je že v preteklosti ob reševanju posameznih avtomobilskih reklamacij na podlagi prejetih prijav potrošnikov večkrat ugotavljalo, da prodajalci rabljenih avtomobilov za prodane avtomobile ne izdajajo garancije, kot to zahteva Zakon o varstvu potrošnikov, in sicer z izdajo garancijskega lista, seznama pooblaščenih servisov ter navodil za uporabo, in ker se je ugotavljalo, da se komisijski prodajalec izogiba odgovornosti za stvarne napake na avtomobilu, je bil že v letu 2006 opravljen inšpekcijski nadzor nad prodajalci na območju celotne Slovenije.

Glede na ugotovitve predhodnega nadzora je bil podoben nadzor načrtovan tudi za leto 2007. Ker pa se je ob posameznih nadzorih v letu 2007 ugotovilo, da se je stanje na tem področju znatno izboljšalo ter da so bile kršitve posledica nepoznavanja prava in ne namenskega kršenja zakonskih določil, se je Tržni

inšpektorat RS v letu 2007 odločil, da koordiniran nadzor na območju celotne Slovenije tokrat ni potreben in da zadoščajo zgolj posamezni nadzori po presoji inšpektorjev oziroma po prejetih prijavih.

3.1.11. Dvojno označevanje cen in uvedba evra

V skladu z načrtovanim prevzemom evra kot zakonitega plačilnega sredstva v Sloveniji z dnem 1. 1. 2007, je bil sprejet tudi Zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in eurih, z namenom omogočiti urejen prehod iz ene denarne enote v drugo in postopno prilagajanje in pripravo potrošnikov na vrednotenje cen v evrih ter s primerljivostjo cen preprečiti zvišanje inflacije zaradi uvedbe evra.

V skladu z določili Zakona o dvojnem označevanju cen v tolarjih in eurih so morala vsa podjetja, ki svoje blago in storitve ponujajo potrošnikom, prodajno ceno za blago in storitve označiti v obeh valutah, to je v evrih in tolarjih, pri čemer je bila, z izjemo prvih 14 dni v letu 2007, ko je veljalo obdobje dvojnega obtoka, cena v drugi valuti zgolj informativnega značaja.

V času do konca obdobja dvojnega označevanja (do 30. 6. 2007) so morala podjetja na računu končni znesek oziroma vsoto prikazati v obeh valutah – evrih in tolarjih.

Ne glede na to, da je obveznost dvojnega označevanja cen nastopila že s 1. 3. 2006 in da so tržni inšpektorji že v letu 2006 izvajali nadzor na tem področju, je Tržni inšpektorat RS zaradi dejstva, da je trajalo obdobje obveznega dvojnega označevanja cen do konca junija 2007, prav na začetku leta 2007 ob menjavi valut ponovno uvedel nadzor na tem področju. Na podlagi tega, da že v preteklosti ni bilo zaznati večjih kršitev na tem področju, je bil nadzor združen z nadzorom ob uvedbi evra.

Pri inšpekcijskih pregledih opravljenih v okviru nadzora in na podlagi prejetih prijav so tržni inšpektorji ugotovili 186 kršitev določil Zakona o dvojnem označevanju cen v tolarjih in eurih in 33 kršitev določil Zakona o uvedbi eura. Na področju nadzora spoštovanja Zakona o uvedbi eura je največ kršitev predstavljalo obvestilo podjetja, da ne sprejemajo posameznih apoenov evrskih (ali tudi tolarskih) bankovcev ali kovancev. Poleg tega so bile ugotovljene tudi kršitve nesprejema tolarjev ali evrov, pa tudi napačnega preračuna pri vračilu razlike in nevračilu razlike v evrih. Na področju nadzora spoštovanja Zakona o dvojnem označevanju cen v tolarjih in eurih pa je večji del kršitev predstavljalo pomanjkljivo dvojno označevanje cen in manjši del nepravilno izdan račun (končni znesek ni bil naveden v obeh valutah). Z vidika posameznih gospodarskih dejavnosti je bilo v okviru izvedenega nadzora največ kršitev ugotovljeno pri trgovcih in gostincih.

V kar 172 primerih ugotovljenih kršitev določb Zakona o dvojnem označevanju cen v tolarjih in eurih so bila podjetjem izrečena zgolj opozorila ZP-1. Le-ta so namreč zadoščala, da so podjetja uskladila svoje ravnanje oziroma poslovanje z zakonskimi zahtevami. V 6 primerih so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli opomin. V samo 8 primerih pa so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli globo, in sicer z izdanim plačilnim nalogom.

Poleg prekrškovnih ukrepov so tržni inšpektorji v 6 primerih izdali upravne odločbe, s katerimi so podjetjem naložili odpravo nepravilnosti ter v 72 primerih na zapisnik

izrekli opozorilo ZIN, s katerim so prav tako naložili odpravo pomanjkljivosti oziroma nepravilnosti.

V 31 primerih ugotovljenih kršitev po določenih Zakona o uvedbi eura so bila podjetjem izrečena zgolj opozorila ZP-1. Le-ta so namreč zadoščala, da so podjetja uskladila svoje ravnanje oziroma poslovanje z zakonskimi zahtevami in tako ni bilo nadaljnje potrebe po izrekanju predpisanih glob. Kljub temu, da zakon ni nikjer predpisal posebnega prehodnega obdobja za uskladitev z zakonskimi zahtevami, pa je bila naloga Tržnega inšpektorata RS – zagotoviti poslovanje, ki je skladno z zakoni in prepisi – izpolnjena že s tem, ko je podjetje odpravilo morebitne nepravilnosti, in ne s tem, ko se izreče predpisano globo. Ker so v okviru nadzora vsa podjetja bila pripravljena nepravilnosti sproti odpravljati in so jih tudi dejansko odpravila zgolj na podlagi opozorila, potrebe po izrekanju glob ni bilo. Še v 2 primerih pa so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli opomin.

Poleg prekrškovnih ukrepov so tržni inšpektorji v 3 primerih izdali upravne odločbe, s katerimi so podjetjem naložili odpravo nepravilnosti ter v 21 primerih na zapisnik izrekli opozorilo ZIN, s katerim so prav tako naložili odpravo pomanjkljivosti oziroma nepravilnosti.

3.2. POTROŠNIŠKI KREDITI

Pravna podlaga:

- Zakon o potrošniških kreditih,
- Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih mora izpolnjevati dajalec kreditov za pridobitev dovoljenja za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja,
- Odredba o obliki in vsebini nalepke, ki izkazuje izpolnjevanje pogojev za potrošniško kreditiranje,
- Pravilnik o poročanju dajalcev kreditov o sklenjenih kreditnih pogodbah in dogovorjeni efektivni obrestni meri,
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kreditni posrednik,
- Sklep o pogojih, ki jih mora izpolnjevati bančni kreditni posrednik,
- Povprečne efektivne obrestne mere potrošniških kreditov bank in hranilnic.

Področje potrošniškega kreditiranja ureja Zakon o potrošniških kreditih. Le-ta predpisuje tako pogoje za to, da lahko kreditodajalci sploh nudijo potrošniške kredite, in sicer je predpisano, da morajo podjetja še pred začetkom opravljanja dejavnosti od Urada RS za varstvo potrošnikov pridobiti dovoljenje za potrošniško kreditiranje. Imetništvo dovoljenja se v razmerju do potrošnikov izkazuje z nalepko, ki jo mora podjetje nalepiti na vidnem mestu v prostoru, kjer se sklepajo kreditne pogodbe.

Poleg tega zakon predpisuje tudi pogoje, pod katerimi morajo oziroma smejo podjetja nuditi potrošniške kredite. Tako npr. opredeljuje vsebino kreditne pogodbe, pravico potrošnika do odstopa od kreditne pogodbe, pravico potrošnika do predčasnega odplačila, prepoveduje zavarovanje plačil v zvezi s kreditno pogodbo, po kateri bi bil potrošnik zavezan izdati ali sprejeti bianko menico ali ček ali drug plačilni instrument, ki ima po svoji naravi podobne učinke.

Zelo pomembno poglavje zakona je tisto, kjer je opredeljen način izračuna efektivne obrestne mere, možne izjeme od stroškov, ki jih je treba vključiti v efektivno obrestno mero ter določen način določanja najvišje dopustne efektivne obrestne mere z dvakratnikom objavljenih povprečnih efektivnih obrestnih mer bank in hranilnic, ki jih Banka Slovenije dvakrat letno objavi v Uradnem listu RS.

Nadzor nad spoštovanjem določil Zakona o potrošniških kreditih sodi med stalne nadzore tržnih inšpektorjev. Glede na problematičnost področja v preteklosti so tržni inšpektorji poleg izvajanja nadzora na podlagi posameznih prijav potrošnikov tudi letos izvedli koordiniran nadzor na področju kreditodajalstva. V letu 2007 sta bila tako izvedena dva poostrena nadzora nad kreditodajalci na celotnem območju države. Pri tem je bila posebna pozornost namenjena kreditodajalcem, ki oglašujejo svojo ponudbo, kreditodajalcem, pri katerih so bile v preteklosti ugotovljene kršitve in kreditodajalcem, pri katerih nadzor še ni bil opravljen. Ker se je v preteklosti pogostokrat izkazalo, da podjetja, ki so sicer pridobila dovoljenja Urada RS za varstvo potrošnikov, sploh ne poslušajo, se je v okviru nadzora preverjalo tudi kreditodajalce, ki niso posredovali ustreznega poročila uradu.

V okviru izvedenih poostrenih nadzorov in tudi na podlagi prejetih prijav je bilo v letu 2007 na področju potrošniškega kreditiranja opravljenih 240 pregledov. Pri tem je bil v 39 primerih zaradi kršitev določil Zakona o potrošniških kreditih izrečen prekrškovni ukrep.

V 8 primerih je bila kršiteljem izrečena predpisana globa, in sicer z odločbo o prekršku. Še v 18 primerih so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli opomin, v 13 primerih pa so tržni inšpektorji kršiteljem izrekli samo opozorilo ZP-1.

Ker Zakon o potrošniških kreditih v večini primerov predpisuje zgolj prekrškovni ukrep (v kazenskih sankcijah predpisana globa), upravni ukrep v smislu prepovedi opravljanja dejavnosti, pa le v tistem primeru, ko kreditodajalec predhodno ni pridobil dovoljenja za kreditiranje s strani Urada RS za varstvo potrošnikov, so tržni inšpektorji v tistih primerih, ko je bilo to smiselno, kreditodajalcem z odločbo, izdano na podlagi 13. člena Zakona o tržni inšpekciji, naložili odpravo ugotovljenih nepravilnosti. Skladno s tem zakonom mora namreč tržni inšpektor v tistem primeru, ko ugotovi, da je kršen zakon ali predpis, katerega izvajanje nadzoruje, z odločbo naložiti odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti.

V 6 primerih so tržni inšpektorji kreditodajalcem izdali upravno odločbo. Prav tako pa so tržni inšpektorji še v 4 primerih ugotovljenih kršitev z izrečenim opozorilom ZIN naložili odpravo nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti v določenem roku.

Izmed vseh kršitev se še vedno ugotavlja, da kreditne pogodbe ne vsebujejo vseh zakonsko predpisanih sestavin. Najpogosteje manjkajo prav določila o pravici potrošnika do predčasnega odplačila in pravici potrošnika do odstopa od pogodbe. Prav tako se še kar pojavljajo primeri, ko efektivna obrestna mera presega najvišjo zakonsko dopustno efektivno obrestno mero. Med te je mogoče uvrstiti tiste primere, ko podjetje ni uporabilo pravilnega načina izračuna efektivne obrestne mere in se ob pravilnem preračunu ugotovi, da le-ta presega najvišjo dopustno mero. Na drugi strani pa se med te uvrščajo tudi tisti primeri, ko podjetja namenoma posamezne stroške kredita, ki jih mora potrošnik plačati, bodisi ob najetju samega kredita (bonitetna ocena) bodisi v postopku odplačevanja kredita (članarina), prikazujejo kot

izjemo, po kateri le-teh ni treba všteti v skupne stroške kredita in ne v izračun efektivne obrestne mere. Ker pa se ob pregledu ugotovi, da dejansko sploh ne gre za stroške, ki bi jih bilo mogoče šteti za izjemo in jih je torej treba upoštevati pri izračunu efektivne obrestne mere, le-ta krepko preseže najvišjo dopustno efektivno obrestno mero.

V okviru ugotovljenih kršitev je še vedno moč zaslediti poskuse kreditodajalcev, da bi kredit prikazali kot izjemo, za katero določila Zakona o potrošniških kreditih sploh ne veljajo. Tako je iz pogodb, ki so jih potrošniki podpisali, največkrat razvidno, da gre za kredit največ v višini trikratnega zjamčenega bruto osebnega dohodka in z ročnostjo največ treh mesecev. Ker se dogovori o podaljšanem roku odplačila kredita ne sklepajo več v obliki aneksa k osnovni pogodbi, pač pa je takšno zagotovilo dano potrošnikom ustno, ter glede na to, da so ročnosti v različnih primerih zelo različne, je težko dokazovati, da gre za kreditno pogodbo z rokom odplačevanja daljšim od treh mesecev, zaradi katerega bi kreditodajalec moral spoštovati vsa določila zakona (med ostalim najvišjo dopustno efektivno obrestno mero).

V posameznih primerih se še zmeraj ugotavlja, da je podjetje pričelo z dajanjem kreditov še preden je pridobilo dovoljenje Urada RS za varstvo potrošnikov za opravljanje potrošniškega kreditiranja, pa tudi to, da podjetje uradu ni podalo poročila o sklenjenih kreditnih pogodbah in višini efektivnih obrestnih mer v le-teh.

Ob nadzoru je bilo tudi ugotovljeno, da sami oglasi kreditodajalcev ne vsebujejo vseh z zakonom predpisanih elementov. Tako v oglasih, v katerih kreditodajalci navedejo obrestno mero oziroma druge podatke v zvezi s stroški kredita, največkrat manjka reprezentativen in razumljiv primer izračuna skupnih stroškov kredita. V nekaterih primerih pa manjka tudi navedba efektivne obrestne mere.

O ugotovljenih kršitvah je bilo po zaključku nadzora podano obvestilo Uradu RS za varstvo potrošnikov o ugotovljenih kršitvah. Hkrati pa je bil na urad podan tudi predlog, da se kreditodajalcem, ki na naslovu, za katerega so pridobili dovoljenje oziroma nalepko, ne poslušajo, odvzame dovoljenje, ker ne izpolnjujejo več pogojev za konkretne naslove.

Število prijav (26) potrošnikov v letu 2007 je bilo relativno malo. Kar lahko pomeni to, da so kreditodajalci bolj dosledno začeli spoštovati zakonska določila, lahko pa pomeni to, da se potrošniki več ne upajo podajati prijav zoper kreditodajalce, kar je precej zaskrbljujoče. Še posebej, ker je še vedno mogoče ugotoviti posamezne primere, ko potrošniki pred podpisom pogodbe le-te sploh niso videli oziroma je niso prebrali in so v celoti zaupali kreditodajalcu, kar se je kasneje izkazalo za neupravičeno. Prav zaradi navedenega in glede na to, da se še zmeraj najdejo potrošniki, ki se podpišejo na prazen list papirja, ki ga kreditodajalec šele kasneje napolni z vsebino, ki odraža dogovor med potrošnikom in kreditodajalcem, ali pa tudi ne, je mogoče ugotoviti, da potrošniške organizacije naredijo veliko premalo na osveščanju potrošnikov. Kar jim je v prvi vrsti predstavljena kot velika ugodnost ob najetju kredita oziroma kot ugoden kredit, se kasneje vse prevečkrat izkaže kot zelo draga napaka, ki jo morajo plačati prav potrošniki, ki so že tako ali tako v finančni stiski.

Postopek spremembe Zakona o potrošniških kreditih, ki se je na pobudo Tržnega inšpektorata RS začel že v letu 2006, se je v letu 2007 končno nadaljeval in konec leta 2007 je bila sprejeta sprememba zakona, pri kateri so upoštevane pomanjkljivosti zakona, na katere je več let opozarjal Tržni inšpektorat RS.

3.3. KONTROLA SKLADNOSTI PROIZVODOV S TEHNIČNIMI PREDPISI

Pravna podlaga:

- Zakon o splošni varnosti proizvodov,
- Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi,
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu,
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti,
- Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej,
- Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (EMC),
- Pravilnik o emisiji hrupa gospodinjskih strojev,
- Pravilnik o varnosti strojev,
- Pravilnik o osebni varovalni opremi,
- Pravilnik o rekreacijskih plovilih,
- Pravilnik o označevanju materialov, ki se uporabljajo za glavne sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom,
- Zakon o telekomunikacijah,
- Pravilnik o radijski in telekomunikacijski terminalski opremi,
- Energetski zakon,
- Pravilnik o plinskih napravah,
- Zakon o gradbenih proizvodih,
- Pravilnik o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov,
- Zakon o varstvu okolja,
- Pravilnik o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo,
- Uredba Sveta 339/93/EGS o sodelovanju nadzornih in carinskih organov pri preverjanju skladnosti proizvodov s pravili o varnosti.

S prevzemom direktiv, ki temeljijo na usmeritvah t.i. »novega pristopa« k tehnični harmonizaciji in standardom in »globalnega pristopa« k ugotavljanju skladnosti v slovenski pravni red, se je spremenil tudi način nadzora skladnosti proizvodov z zahtevami, ki so določene s temi predpisi. Razlog je v tem, da se sistem izkazovanja skladnosti spreminja tako, da vsak proizvajalec skladnost proizvoda, ki ga je dal na trg, načeloma potrjuje sam z izjavo o skladnosti in znakom skladnosti in ne nujno s posameznimi listinami, ki jih obvezno izda tretja stranka. To pa pomeni, da se nadzorstvo pristojnih državnih organov nad izpolnjevanjem tehničnih zahtev izvaja potem, ko je proizvod že dan na trg kot skladen.

Glede na nove načine ugotavljanja in potrjevanja skladnosti proizvodov se je nadzor na trgu vršil predvsem v dveh smereh:

- Nadzor prilaganja predpisanih listin proizvodom, kar se preverja z metodo t.i. administrativnega nadzora, ki obsega nadzor označevanja proizvodov s predpisanimi znaki skladnosti, prisotnosti prilaganja listin o skladnosti in

navodil za uporabo ter drugih predpisanih oznak, npr. označevanje z energijsko nalepko. V ta nadzor, ki praviloma poteka na celotnem območju Slovenije istočasno, je vključena širša strokovna skupina inšpektorjev s tehnično izobrazbo.

- Nadzor dejanskega izpolnjevanja varnostnih in drugih predpisanih zahtev iz ustreznih tehničnih predpisov, kar se preverja z metodo vzorčenja. Pri tem se na trgu odzamejo vzorci proizvodov, ki so bili dani v promet kot skladni in se predajo na analize – pregled in preskus glede izpolnjevanja predpisanih zahtev v usposobljenih preskuševalnih laboratorijih. Pri tem se ugotovljene neskladnosti z zahtevami praviloma razvrščajo v štiri razrede in sicer v razred 0 (ni bilo ugotovljenih neskladnosti oziroma neskladnosti ne vplivajo na varnost), razred 1 (neskladen proizvod: manjše neskladnosti, ki lahko vplivajo na varnost), razred 2 (neskladen proizvod – nevaren: neskladnosti ogrožajo varnost) in razred 3 (neskladen proizvod – zelo nevaren: neposredna nevarnost). V ta nadzor je vključena ožja strokovna skupina inšpektorjev s tehnično izobrazbo.

V letu 2007 je bilo na področju nadzora izpolnjevanja tehničnih zahtev za proizvode v okviru administrativnega nadzora opravljenih 2285 pregledov. Pregledi so bili opravljeni v prodajalnah na drobno, pri prvem distributerju proizvodov na trgu Slovenije in pri proizvajalcih.

V primeru ugotovljenih neskladnosti so tržni inšpektorji ukrepali v skladu s posameznimi zakonskimi pooblastili za izdajo odločbe, s katero so zavezancu odredili odpravo ugotovljenih neskladnosti, omejili oziroma prepovedali dajanje v promet, odredili umik neskladnih proizvodov iz prometa, pogojevali nadaljnje trženje proizvoda s predhodno izpolnitvijo pogojev, ki zagotovijo njegovo varnost in v primeru zelo nevarnih proizvodov odredili objavo obvestil o nevarnosti v časnikih oziroma odpoklic. Kršitelja so za storjeni prekršek kaznovali z izrekom globe na kraju storjenega prekrška z izdajo plačilnega naloga, ali z izdajo odločbe o prekršku in v primeru prekrška neznatnega pomena izrekli opozorilo ZP-1.

Tako je bilo iz naslova nadzora nad izvrševanjem predpisov, ki določajo tehnične zahteve za proizvode v letu 2007 pravnim in fizičnim osebam izdanih 191 upravnih odločb (od tega 124 na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 9 na podlagi Zakona o splošni varnosti proizvodov, 58 na podlagi Zakona o gradbenih proizvodih). Zaradi ugotovljenih manjših nepravilnosti so tržni inšpektorji v 91 primerih izrekli opozorila ZIN (od tega 62 na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 2 na podlagi Zakona o splošni varnosti proizvodov, 27 na podlagi Zakona o gradbenih proizvodih).

Zaradi kršitev tehničnih predpisov je bilo skupaj izrečenih 92 sankcij. Zaradi prekrškov neznatnega pomena je bilo izrečenih 53 opozoril ZP-1 (od tega 38 na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 3 na podlagi Zakona o splošni varnosti proizvodov, 12 na podlagi Zakona o gradbenih proizvodih). Zaradi kršitev Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, je bilo izrečenih 5 opominov in 1 odločba o prekršku. Zaradi kršitve Zakona o splošni varnosti proizvodov, so bili izdani 3 opomini in 2 odločbi o prekršku. Zaradi kršitve Zakona o gradbenih proizvodih so bili izdani 4 opomini, 1 odločba o prekršku in 3 plačilni nalogi.

Na področju nadzora nad izvajanjem tehničnih predpisov je bilo v t.i. administrativnih nadzorih skupno pregledanih 2024 različnih tipov proizvodov (19 s področja splošne varnosti proizvodov, 617 elektrotehničnih proizvodov, 287 strojev, 322 s področja osebne varovalne opreme, 218 plinskih naprav, 538 s področja gradbenih proizvodov in 23 rekreacijskih plovil).

Največji delež proizvodov z ugotovljenimi nepravilnostmi glede prilaganja predpisanih listin in označevanja je bil ugotovljen pri nadzoru vžigalnikov (50% od vseh pregledanih tipov vžigalnikov), najmanjši na področju plinskih naprav (7,8% od vseh pregledanih tipov plinskih naprav).

Na analize oziroma pregled in preskus v usposobljenih laboratorijih je bilo predanih 68 elektrotehničnih proizvodov, 23 proizvodov s področja Zakona o splošni varnosti proizvodov, 33 strojev, 33 gradbenih proizvodov, 4 proizvodi osebne varovalne opreme, 10 radijskih in terminalskih naprav ter 15 proizvodov, pri katerih se je preskušalo izpolnjevanje zahtev glede elektromagnetne združljivosti. Skupaj je Tržni inšpektorat RS predal na analize 186 proizvodov, pri katerih so bile neskladnosti z zahtevami ugotovljene v 87 primerih (46,8% od vseh odvzetih vzorcev). Pri jemanju vzorcev usmerjajo tržni inšpektorji pozornost na proizvode, za katere obstoja sum, da so neskladni z zahtevami.

Poleg navedenega je Tržni inšpektorat RS opravljal kontrolo prisotnosti proizvodov na trgu na podlagi prejetih obvestil o nevarnih proizvodih iz sistema RAPEX, preko izmenjave informacij o zaščitnih klavzulah ter na podlagi obvestil Carinske uprave RS o zadržanju sprostitev proizvodov v prosti promet.

Na področju administrativnega nadzora tržni inšpektorji še vedno ugotavljajo, da nekaterim proizvodom niso priložena navodila za uporabo, da proizvodom niso priložene listine o skladnosti, kjer je to predpisano (stroji) in da proizvodi niso označeni z opozorili v slovenskem jeziku. Stanje na posameznih področjih se v splošnem izboljšuje, čeprav obstajajo odstopanja. V kolikor se je nadzor širil na nove skupine proizvodov, ki še niso bile predmet nadzora, je delež ugotovljenih nepravilnosti večji. V primeru ponovljenega nadzora iste skupine proizvodov pa se delež proizvodov z ugotovljenimi nepravilnostmi zmanjšuje.

Podrobnejši pregled po posameznih področjih sledi v nadaljevanju.

3.3.1. Nadzor proizvodov, za katere veljajo določila Zakona o splošni varnosti proizvodov

Zakon o splošni varnosti proizvodov določa, da se smejo dati na trg samo varni proizvodi. Uporablja se za proizvode, za katere ni posebnih predpisov, harmoniziranih s pravom Evropskih skupnosti, katerih cilj bi bil zagotoviti varnost proizvodov. Poglavitni namen zakona je tako zagotoviti višjo raven zaščite varnosti in zdravja potrošnikov pri tistih proizvodih, na katere se ne nanaša noben drug tehnični predpis s podrobneje razčlenjenimi zahtevami glede njihovih lastnosti. V to skupino proizvodov sodijo predvsem proizvodi za varstvo in nego otrok, oprema za dom in prosti čas, pohištvo, športna oprema. Zakon posebno pozornost namenja zaščiti različnih vrst potrošnikov, predvsem otrok in starejših, ki so v nevarnosti, če uporabljajo te proizvode.

3.3.1.1. Vžigalniki

Inšpektorat je v mesecu juliju in avgustu vršil nadzor nad izpolnjevanjem zahtev, ki veljajo za vžigalnike. Te so določene z odločbo Evropske komisije (2006/502/ES) z dne 11. 5. 2006 o zahtevi, da države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da se dajo na trg samo vžigalniki, ki so varni za otroke in za prepoved dajanja neobičajnih vžigalnikov na trg. Odločba je med drugim določila rok, da države članice od 11. 3. 2007 zagotovijo, da se dajejo na trg samo vžigalniki, varni za otroke, in da se od istega datuma prepove dajanje neobičajnih vžigalnikov na trg. V danem primeru gre za prvo dajanje vžigalnikov na trg Slovenije oziroma EU, zato je inšpektorat od Carinske uprave RS pridobil podatke o uvoznikih vžigalnikov v letu 2006, katere je pred uveljavitvijo odločbe tudi pisno obvestil o novih zahtevah za vžigalnike.

Pravno podlago za izvajanje nadzora predstavlja Uredba o izvajanju odločbe Evropske komisije o zahtevi, da države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da se dajo na trg samo vžigalniki, ki so varni za otroke in za prepoved dajanja neobičajnih vžigalnikov na trg, ki je izdana na podlagi drugega odstavka 8. člena Zakona o splošni varnosti proizvodov. Z uredbo je določen pristojni organ za izvajanje, t.j. Tržni inšpektorat RS, globe za kršitve in datum uveljavitve Uredbe, ki je 11. 3. 2007.

Podrobnejše tehnične zahteve za vžigalnike so določene v tehničnih standardih SIST EN ISO 9994 Vžigalniki – varnostna specifikacija, kateri določa splošne varnostne zahteve in jih morajo izpolnjevati vsi vžigalniki. Referenca je objavljena na seznamu standardov, katerih uporaba omogoča domnevo, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov, SIST EN SIST EN 13869 Vžigalniki, varni za otroke in ISO 22702:2003 Utility lighters – general consumer-safety requirements (vžigalniki za domačo uporabo).

Nadzor se je opravil pri uvoznikih, kateri so opravili uvoz vžigalnikov po 11. 3. 2007, prav tako se je opravljala kontrola po obvestilih Carinske uprave RS o zadržanju sprostitve vžigalnikov v prosti promet oziroma na podlagi drugih pridobljenih podatkov o dajanju neskladnih vžigalnikov na trg.

Opravljenih je bilo 6 inšpekcijskih pregledov, pri katerih je bilo pregledanih 10 različnih tipov vžigalnikov. Od tega so bili v 3 primerih predmet kontrole t.i. luksuzni vžigalniki, v 1 primeru vžigalniki za domačo uporabo, v 1 primeru vgradni električni vžigalniki za vžig plina, v preostalih primerih pa je šlo za cigaretno vžigalnike.

Luksuzni vžigalniki so bili v 1 primeru dani na trg pred 11. 3. 2007 v drugem primeru pa je bila zaradi ugotovljenih nepravilnosti izdana odločba o prepovedi prometa in umiku iz prometa ter izdan plačilni nalog, zaradi dajanja na trg vžigalnikov, ki niso v skladu z zahtevami. V primeru neskladnih cigaretnih vžigalnikov (5 različnih tipov), so bili ti vrnjeni dobavitelju. Glede na ugotovljene nepravilnosti sta bila skupaj izrečena 2 ukrepa, od tega 1 upravna odločba in 1 plačilni nalog.

Zahteve za dobavljanje samo vžigalnikov, ki so varni za otroke in zahteve glede prepovedi dobave neobičajnih vžigalnikov potrošnikom, začnejo veljati 11. 3. 2008

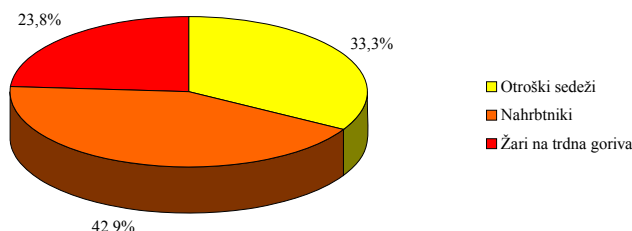
tako, da bo inšpektorat nadaljeval z nadzorom izpolnjevanja zahtev vžigalnikov tudi v letu 2008.

Pri nadzoru vžigalnikov inšpektorat sodeluje v dvoletnem skupnem projektu »Joint Market Surveillance Action on Child-Resistant Lighters and Novelty Lighters«, v katerem sodeluje 13 držav članic in je financiran s strani Evropske komisije ter koordiniran s strani PROSAFE. V okviru projekta varnosti vžigalnikov se bo preverjala skladnost vžigalnikov s predpisanimi zahtevami, to je Odločbo Evropske komisije (2006/502/ES) in zahtevami standarda EN ISO 9994. Poleg preverjanja listin, ki izkazujejo skladnost z zahtevami, se bo izvedlo tudi vzorčenje in analiza v skupnem laboratoriju.

3.3.1.2. Vzorčenje

Inšpektorat je opravljal kontrolo varnosti proizvodov tudi s preskušanjem dejanske varnosti glede na zahteve Zakona o splošni varnosti proizvodov in ustreznih tehničnih standardov. Tako je bilo v letu 2007 vzorčenih 21 proizvodov in sicer 7 otroških sedežev za kolesa, 9 nahrbtnikov z ogrođjem za nošenje dojenčkov in 5 žarov na trdna goriva za enkratno uporabo.

Referenca standarda za nahrbtnike z ogrođjem (SIST EN 13209-1) in za otroške sedeže za kolesa (SIST EN 14344) je objavljena na seznamu standardov, katerih uporaba omogoča domnevo, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov in njuna uporaba mogoča domnevo o varnosti, kar je bilo upoštevano pri izvedbi analiz, za analize žarov za enkratno uporabo pa se je uporabil standard SIST EN 1860-4.

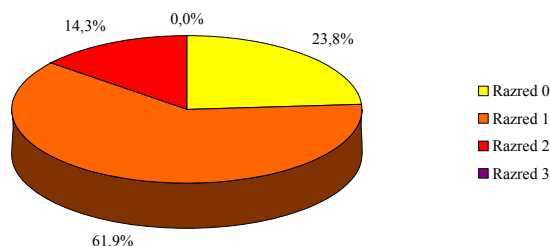
Slika 13: Vrste vzorčenih proizvodov splošne uporabe

Pri jemanju vzorcev je bilo zajeto čim večje število dobaviteljev navedenih proizvodov na trg. Preglede in preskuse nahrbtnikov z ogrođjem za nošenje dojenčkov in otroških sedežev za kolesa je opravil Inštitut za varilstvo iz Ljubljane, preskuse žarov pa SIQ iz Ljubljane. Po končanem preskušanju so laboratoriji izdali poročilo z oceno skladnosti.

Rezultati preskušanj glede na zahteve iz ustreznih standardov pa so naslednji:

- V razred 0 (ni bilo ugotovljenih neskladnosti) se je uvrstilo 5 (23,8%) proizvodov: 3 žari, 1 sedež in 1 nahrbtnik. Poreklo proizvodov: po 1 iz Nizozemske, Madžarske, Avstrije, Portugalske in Italije.

- V razred 1 (neskladnosti vplivajo na varnost) se je uvrstilo 13 (61,9%) proizvodov: 2 žara, 4 sedeži, 7 nahrbtnikov. Poreklo proizvodov: 7 iz Italije, 2 iz Nemčije ter po 1 iz Nizozemske, Avstrije, Norveške in Kitajske.
- V razred 2 (neskladnosti ogrožajo varnost) so se uvrstili 3 (14,3%) proizvodi: 2 sedeža in 1 nahrbtnik. Poreklo proizvodov: po 1 iz Hong Konga, Tajvana in Francije.
- V razred 3 (neposredna nevarnost) ni bil uvrščen noben proizvod.

Slika 14: Rezultat preskušanja glede splošne varnosti

Vsi podatki o proizvodih, ki so bili predmet vzorčenja, so bili vneseni v sistem ICSMS.

3.3.1.3. Ostale aktivnosti

Tržni inšpektorat RS je obravnaval tudi pritožbe in obvestila v zvezi z uporabo športne naprave MINI-JET in pisarniškega stola ter v okviru izrednega nadzora predal na analize tudi zaščito za vtičnico in osebni zvočni alarm SOS, pri katerem se je preverila raven hrupa (zvočni tlak). V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS prejel tudi 7 obvestil s strani proizvajalcev in distributerjev glede na določila 12. člena Zakona s splošni varnosti proizvodov, ki so se nanašala na odpoklic dveh modelov otroškega avtosedeža, adapter za brezžični telefon, strešni balkon, pograd, keramično kuhhalno ploščo, televizijski sprejemnik in digitalno kamero.

3.3.1.4. Zaključek

V letu 2007 je bilo v okviru nadzora proizvodov, za katere veljajo določbe Zakona o splošni varnosti proizvodov pregledanih 5 različnih vrst proizvodov. V okviru administrativnega nadzora je bilo pregledanih 10 tipov vžigalnikov, od katerih so bile v 5 (50%) primerih ugotovljene nepravilnosti, v okviru analiz pa je bilo skupaj predanih na pregled in preskus 23 različnih tipov proizvodov, od katerih so bile pri 17 (74%) proizvodih ugotovljene neskladnosti z zahtevami.

Iz ugotovitev po posameznih nadzorih in primerjave s preteklimi leti izhaja, da se stanje v splošnem izboljšuje, v kolikor je bil opravljen ponoven nadzor proizvodov, ki so že bili predmet kontrole. V kolikor se je nadzor širil na nove skupine proizvodov, ki še niso bile predmet kontrole, pa je delež ugotovljenih nepravilnosti oziroma neskladnosti z zahtevami višji.

3.3.2. Električna oprema – varnost

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 izvajal nadzor električne opreme na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej, Pravilnika o emisiji hrupa gospodinjskih strojev, Zakona o varstvu okolja v povezavi s Pravilnikom o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo in Zakona o varstvu potrošnikov.

Električne proizvode, ki spadajo pod Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej, uporabljajo potrošniki vsakodnevno, zato je neupoštevanje določil veljavnih predpisov s strani proizvajalcev, uvoznikov in distributerjev za uporabnike lahko nevarno. Možnosti električnega udara, težav z visokimi temperaturami ter posledično požara pa je verjeten vzrok morebitnih poškodb uporabnikov, poškodovanja njihovega imetja ali onesnaženju okolja.

V letu 2007 je bil opravljen nadzor skladnosti električne opreme z določili veljavnih predpisov glede njene varnosti, prilaganja spremnih listin (garancijskega lista, navodila za sestavo in uporabo ter seznama servisov), označevanja emisije hrupa, označevanja glede ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo na naslednje načine:

- z odvzemom vzorcev, ki se jih preda na ugotavljanje skladnosti glede varnosti električne opreme usposobljenim in akreditiranim organizacijam skladno z določili tehničnih predpisov, z obdelavo poročil o preskusih, obveščanju dobaviteljev o rezultatih poročil o preskusih ter z izrekanjem ukrepov v skladu s predpisi ob upoštevanju kriterija samostojnosti, varstva javnega in zasebnega interesa, načela javnosti in sorazmernosti (ugotavljanje dejanske skladnosti proizvodov),
- z nadzorom prilaganja spremnih listin (garancijskega lista, navodila za sestavo in uporabo ter seznama servisov), uporabe slovenskega jezika in primernosti vsebine ter glede prisotnosti oznake CE, oznake višine emisije hrupa in oznake glede ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo (administrativni način),
- z nadzorom listin o skladnosti – predvsem izjav o skladnosti – glede obstoja, vsebine in verodostojnosti, z nadzorom označevanja proizvodov z znakom CE,
- z nadzorom vidnih lastnosti, katere mora imeti skladen proizvod (npr. oznaka proizvajalca oziroma blagovne znamke na proizvodu, oznaka nazivne priključne napetosti, dolžina priključnega kabla pri ročnih svetilkah in svetlobnih nizih...),
- v sodelovanju s Carinsko upravo RS,
- na podlagi prejetih obvestil držav članic Evropske unije – zaščitne klavzule in RAPEX.

3.3.2.1. Električni gospodinjski in podobni aparati

Tudi v letu 2007 je Tržni inšpektorat RS nadaljeval z administrativnim nadzorom skladnosti električnih gospodinjskih in podobnih aparatov z veljavnimi predpisi, saj te proizvode potrošniki vsakodnevno uporabljajo.

Nadzor se je izvedel v prvi polovici leta 2007, potekal pa je tako v maloprodaji, kot tudi pri proizvajalcih, uvoznikih oziroma prvih distributerjih v Sloveniji. Tržni inšpektorji so:

- opravili inšpekcijske preglede v 61 trgovinah na drobno,
- opravili preglede pri 5 dobaviteljih,
- pregledali 319 proizvodov,
- pri 52 proizvodih ugotovili pomanjkljivosti,
- izdali 1 odločbo o omejitvi prometa po Zakonu o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti,
- izdali 5 odločb o prepovedi prodaje po Zakonu o varstvu potrošnikov,
- izrekli 1 globo zaradi kršitve Zakona o varstvu potrošnikov,
- izrekli 6 opozoril ZP-1,
- izrekli 10 opozoril ZIN,
- pri dobaviteljih izdali 1 odločbo o prepovedi dajanja v promet in 1 odločbo o omejitvi prometa po Zakonu o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

Nepravilnosti, ki so se pojavljale, si bile naslednje:

- brez oziroma s pomanjkljivim garancijskim listom je bilo 25 (7,8%) proizvodov,
- seznam servisov ni bil priložen pri 12 (3,8%) proizvodih,
- neoznačevanje emisije hrupa gospodinjskih strojev je bilo ugotovljeno pri 10 (3,1%) proizvodih,
- navodila za sestavo in uporabo so bila pomanjkljiva pri 3 (0,9%) proizvodih,
- neoznačevanje proizvodov z nalepko za ločeno zbiranje električne in elektronske opreme pa je ugotovljeno pri 2 (0,6%) proizvodih.

Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da se je označevanje gospodinjskih aparatov in prilaganje potrebnih listin glede na prejšnje leto izboljšalo. Ker se tudi v letu 2007 ni uskladila zakonodaja (odprava pomanjkljivosti med zakonom in pripadajočimi podzakonskimi predpisi s strani Ministrstva za okolje in prostor), se označevanja z energijskimi nalepkami in energijske učinkovitosti proizvodov ni nadziralo.

3.3.2.2. Svetlobni nizi

Tržni inšpektorat RS je v tudi letu 2007 v letni plan uvrstil poseben nadzor svetlobnih nizov, ki se prodajajo predvsem konec leta. Akcija je bila izvedena novembra in decembra v sodelovanju s carinskimi organi, ki so Tržni inšpektorat RS obveščali o uvozih potencialno neskladnih proizvodov. Prav tako pa je potekal nadzor prodaje svetlobnih nizov v maloprodaji (prodajalnah, na sejmih), pregledi pa so bili opravljeni tudi pri dobaviteljih.

V maloprodaji je bilo pregledanih 96 prodajaln in 298 tipov svetlobnih nizov. Pomanjkljivosti, ki so se pojavljale na proizvodih, so bile naslednje:

- na 30 proizvodih ni bilo navedenega ali proizvajalca, ali zaščitne znamke, ali blagovne znamke,
- pri 1 proizvodu je bila napačno navedena priključna napetost,
- pri 14 proizvodih je manjkalo opozorilo za uporabo v zaprtih proizvodih oziroma navedba oznake IP,
- pri 10 proizvodih je bila dolžina priključnega kabla manjša od 1,5m,

- izjave o skladnosti so bile pomanjkljive pri 47 proizvodih.

Zaradi teh pomanjkljivosti je bilo izdanih 11 odločb o omejitvi prometa, 1 odločba o prepovedi prodaje na stojnici, izveden je bil en prostovoljni umik iz prometa, 10 opozoril ZIN in izdana 2 plačilna naloga.

Na pregledih pri devetih dobaviteljih je bilo:

- pregledano 18 tipov svetlobnih nizov,
- izdana 4 opozorila ZIN,
- pri 2 dobaviteljih pa postopek še ni zaključen, ker se je začel šele konec decembra.

V okviru tega nadzora je bilo oddanih na preskušanje glede izpolnjevanja osnovnih varnostnih zahtev tudi 10 svetlobnih nizov, od katerih so bili:

- 1 svetlobni niz spoznan za skladnega – razred 0,
- 5 svetlobnih nizov spoznanih za neskladne (manjše neskladnosti) – razred 1,
- 3 svetlobni nizi spoznani za neskladne (zelo nevarne) – razred 3.

Zato so izdani naslednji ukrepi:

- 3 odločbe o umiku iz prometa,
- 1 odločba o prepovedi dajanja v promet, umiku iz prometa in odpoklicu pri potrošnikih z objavo v medijih.

Carinska uprava RS je na Tržni inšpektorat RS poslala 8 obvestil o uvozi svetlobnih nizov, od katerih so v petih primerih že sami blago sprostili v promet. V treh primerih so tržni inšpektorji nadzor opravili in blago sprostili v promet. Ker je šlo za blago, ki je bilo namenjeno na madžarski trg, so o tem obvestili tudi madžarske nadzorne organe. V enem primeru pa je bila izdana odločba o prepovedi dajanja v promet oziroma uporabo do odprave neskladnosti, kar je bilo tudi izvršeno.

V letu 2008 in 2009 bo Tržni inšpektorat RS sodeloval pri skupnem nadzoru svetlobnih nizov članic EU (LVD – ADCO Cross Border Market Surveillance Project – Lighting Chains).

3.3.2.3. Vzorčenje

Tržni inšpektorat RS je praktično preko celega leta 2007 izvajal nadzor skladnosti glede varnosti električne opreme z vzorčenjem, s čimer so bili izbrani vzorci proizvodov podvrženi tipskim preskusom in ugotavljanju odstopanja od predpisanih zahtev. Preskuse so izvajale usposobljene in akreditirane organizacije skladno z veljavnimi tehničnimi zahtevami.

Pri določanju, katere proizvode vzorčiti, so tržni inšpektorji upoštevali dosedanje izkušnje in naslednje kriterije:

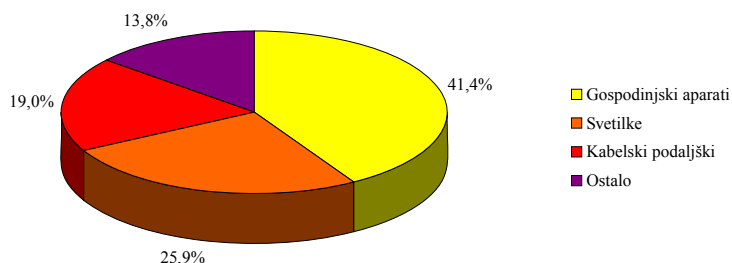
- blagovne skupine, za katere se je v prejšnjih letih ugotovila nedvoumna neskladnost: električni (mali) gospodinjstvi aparati, svetilke, instalacijska oprema (kabelski podaljški, razdelilci in rolete) ter napajalniki, polnilniki in ojačevalniki,

- proizvodi, ki so imeli sorazmerno nizko ceno v primerjavi z drugimi istovrstnimi proizvodi,
- proizvodi, za katere ni mogoče ugotoviti porekla, ali je bilo navedeno poreklo sporno, ali pa je poreklo vzorca ocenjeno kot »bolj rizično«,
- proizvodi, za katere je bila posredovana informacija o neustreznosti preko sistema RAPEX, zaščitne klavzule ali ICSMS,
- proizvodi, ki so jih potrošniki reklamirali glede neustrezne kakovosti.

Nadzor se je nanašal na električno opremo, napajano z izmenično napetostjo med 50 V in 1000 V oziroma z enosmerno napetostjo med 75 V in 1500 V. Tržni inšpektorat RS je sodeloval tudi v skupni akciji držav članic EU glede skladnosti kabljskih podaljškov po nizkonapetostni direktivi.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 za ugotavljanje skladnosti električne opreme z določili veljavnih predpisov predal na analize 54 vzorcev, poleg tega so bili vzorčeni zaradi prijav potrošnikov še štiri vzorci, kar je skupno 58 vzorcev (v letu 2006 je bilo vzorčenih 81 vzorcev). Poleg tega je Tržni inšpektorat RS konec leta opravil kontrolo skladnosti svetlobnih nizov, ki se prodajajo na tržišču. S tem namenom je bilo oddanih na preskušanje glede osnovnih varnostnih zahtev 10 vzorcev.

V letu 2007 je bilo odvzeto in oddano na preskušanje 58 proizvodov, od tega 24 (41,4%) gospodinjskih aparatov, 15 (25,9%) svetilk, 11 (19,0%) kabljskih podaljškov ter 2 hišna zvonca, 2 polnilnika baterij, 1 digitalno merilno napravo, 1 prenapetostno zaščito, 1 potovalni adapter, in 1 DVD predvajalnik.

Slika 15: Vrste vzorčenih električnih proizvodov

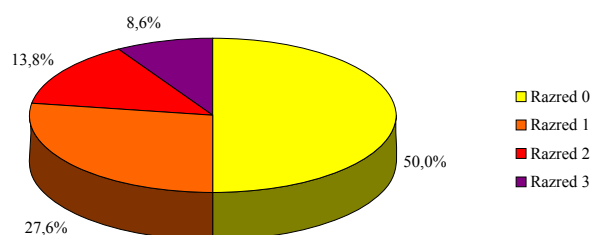
Preskusi so se opravljali v dveh usposobljenih laboratorijih: Slovenskem institutu za kakovost in meroslovje SIQ in Laboratoriju za certificiranje in preskušanje TCL.

Rezultati preskušanj glede na Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej in podanimi izjavami o skladnosti, so:

- V razred 0 (ni bilo ugotovljenih neskladnosti) se je uvrstilo 29 (50%) proizvodov: 13 gospodinjskih aparatov, 3 svetilke, 11 kabljskih podaljškov, 1 prenapetostna zaščita in 1 DVD predvajalnik. Poreklo proizvodov: 11 iz Kitajske, 10 iz EU in 2 iz Hrvaške, za 6 proizvodov je poreklo neznan.
- V razred 1 (neskladnosti vplivajo na varnost) se je uvrstilo 16 (27,6%) proizvodov: 6 gospodinjskih aparatov, 7 svetilk, 2 polnilnika baterij in 1 hišni

zvonec. Poreklo proizvodov: 8 iz EU (dva slovenska proizvoda) in 6 iz Kitajske, za 2 proizvoda je poreklo neznano.

- V razred 2 (neskladnosti ogrožajo varnost) se je uvrstilo 8 (13,8%) proizvodov: 1 gospodinjski aparat, 6 svetilk, 1 hišni zvonec, 1 digitalni merilni instrument. Poreklo proizvodov: 4 iz EU (en slovenski proizvod) in 4 iz Kitajske.
- V razred 3 (neposredna nevarnost) se je uvrstilo 5 (8,6%) proizvodov: 4 gospodinjski aparati (kuhalnik jajc Elta, električni termofofor TYD001A, aparat za pripravo pokovke Excellent Electrics in detoksinator AOK-0508) in 1 potovalni adapter (Wonpro). Poreklo proizvodov: 3 iz Kitajske in 1 iz Nemčije, za 1 proizvod je porekla neznano.

Slika 16: Rezultat preskušanja glede električne varnosti

V letu 2007 je Slovenija sodelovala v skupnem projektu članic Evropske unije – kabelski podaljški (LVD Market Surveillance Campaign 2007 – Electrical Safety of Cord Extension Sets). Podatki so že zajeti v zgornji analizi rezultatov. Tržni inšpektorat RS je vzorčil 10 vrst kabelskih podaljškov, od katerih je bilo vseh 10 varnih, vendar 4 kabelski podaljški niso imeli zakonsko predpisanih izjav o skladnosti.

V okviru nadzora skladnosti električne opreme so bili opravljeni inšpekcijski pregledi v 18 prodajalnah na drobno, vključenih pa je bilo 37 dobaviteljev (proizvajalec, uvoznik, distributer).

Glede na ugotovljene neskladnosti so bili izdani naslednji ukrepi:

- 6 ureditvenih odločb,
- 12 odločb o prepovedi dajanja v promet,
- 3 odločbe o umiku iz prometa,
- 2 odločbi o prepovedi dajanja v promet in umiku iz prometa,
- 5 odločb o prepovedi dajanja v promet, umiku iz prometa in odpoklicu pri potrošnikih z objavo v medijih,
- 2 opozorili ZIN,
- 2 opozorili ZP-1,
- 6 opominov,
- vsem dobaviteljem neskladnih vzorcev so bili naloženi stroški postopka/preskušanja.

Skupaj je bilo torej izdanih 28 upravnih odločb, v letu 2006 jih je bilo izdanih 29. V enem primeru odločba ni bila izdana, ker je bil izveden prostovoljni umik iz prometa. Šest upravnih postopkov še ni zaključenih.

Tržni inšpektorat RS bo tudi v bodoče z ukrepi, ki jih določajo veljavni predpisi, skušal omejiti promet z neskladnimi proizvodi, izločiti iz prometa proizvode, katerih neskladnosti lahko ogrožajo varnost potrošnikov, kot tudi na ustrezen način obvestil potrošnike o zelo nevarnih proizvodih.

V primerjavi z letom 2006, ko je bilo preskušanih 81 vzorcev, je v letu 2007 preskušano manj vzorcev. Manjše število vzorcev je posledica zmanjšanja finančnih sredstev. Število neskladnih vzorcev je skozi vsa leta približno enako, okoli 50%.

3.3.3. Elektromagnetna združljivost

Zahteve glede elektromagnetne združljivosti (EMC) za električno opremo so bile do 20. 7. 2007 opredeljene v Zakonu o telekomunikacijah in v Pravilniku o elektromagnetni združljivosti. Od takrat dalje pa je v uporabi Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (EMC), ki prenaša v slovenski pravni red direktivo 2004/108/ES in je izdan na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti. Prehodno obdobje dopušča, da se do 20. 7. 2009 lahko da na trg oziroma v obratovanje tudi oprema, ki je skladna še z določbami prejšnjega Pravilnika o elektromagnetni združljivosti.

Tržni inšpektorat RS je opravljal nadzor električne opreme glede EMC zahtev z metodo vzorčenja. Vzorci, odvzeti iz prometa, so bili preskušani po zahtevah harmoniziranih standardov pri pooblaščenem laboratoriju.

Električna oprema, ki je bila preskušana glede EMC zahtev, je bila glede na rezultate preskušanja razvrščena v štiri razrede: skladna (razred 0), neskladna v razredu 1 (pogojno skladna oprema), neskladna v razredu 2 ali neskladna v razredu 3.

Z razvrstitvijo opreme v razrede glede različnih stopenj neskladnosti se doseže razlikovanje med električno opremo, ki je skladna, nebitveno neskladna in bitveno neskladna. Uvrstitev električne opreme v enega od teh treh razredov neskladnosti je odvisna od rezultatov meritev, pri čemer je upoštevana možna in dovoljena negotovost merilne opreme in metod, uporabljenih pri meritvah elektromagnetnih pojavov.

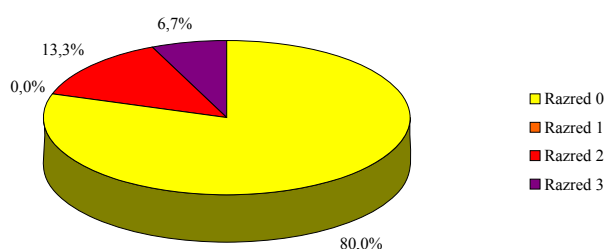
V letu 2007 so se člani delovne skupine za administrativno sodelovanje držav članic EU na področju elektromagnetne združljivosti (EMC AdCo) dogovorili za skupen nadzor električnega ročnega orodja na evropskem trgu. Cilj akcije je bil preverjanje skladnosti električnega ročnega orodja glede elektromagnetne združljivosti. Akcija se je začela 1. 9. 2007 in bo trajala do 1. 5. 2008. Sodelovanje v akciji je prostovoljno, akciji se je pridružil tudi Tržni inšpektorat RS.

Tržni inšpektorji so v letu 2007 v okviru te akcije vzorčili in preskusili 14 vzorcev električnega ročnega orodja, sodelovanje pa bo potekalo tudi v letu 2008. Preskušani vzorci so iz naslednjih blagovnih skupin: po 2 električni verižni žagi in električni pištoli na vroči zrak ter po 1 ploskovni lamelni rezkar, kotni brusilnik,

elektronski vibracijski vrtalnik, baterijski vrtalnik/vijačnik, ekscentrični brusilnik, električni skobeljnik, vrtalni stroj, električna pištola za brizganje in električna kosilnica na nitko. Poleg 14 vzorcev, odvzetih in preskušanih v okviru skupne evropske akcije, je bil odvzet in preskušan še en vzorec – DC/AC razsmernik.

Električna oprema, pri kateri so bile ugotovljene neskladnosti, je bila glede na stopnjo neskladnosti z zahtevami o elektromagnetni združljivosti (EMC) razvrščena v naslednje razrede:

- razred 0 – 12 vzorcev,
- razred 1 – 0 vzorcev,
- razred 2 – 2 vzorca,
- razred 3 – 1 vzorec.

Slika 17: Rezultat preskušanja glede elektromagnetne združljivosti

Vsi trije vzorci, pri katerih je bila ugotovljena neskladnost, sodijo v skupino proizvodov električnih ročnih orodij. Neskladni proizvodi po poreklu izvirajo iz Nemčije in Kitajske, pri enem proizvodu pa poreklo ni znano. V vseh treh primerih je bil dobaviteljem omejen promet s temi proizvodi.

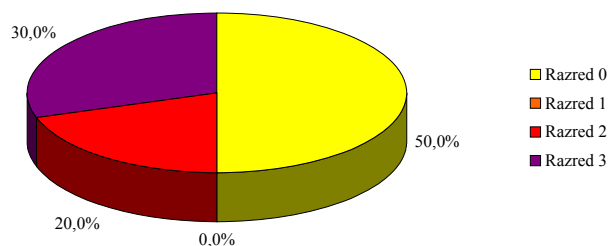
Prejetih je bilo 34 notifikacij zaščitne klavzule za električno opremo.

3.3.4. Radijska in telekomunikacijska terminalna oprema

Zahteve za radijsko in telekomunikacijsko terminalno opremo so opredeljene v Zakonu o telekomunikacijah in v Pravilniku o radijski in terminalski opremi, ki prenašata v slovenski pravni red direktivo 1999/5/ES Evropskega parlamenta in Sveta (R&TTE direktiva).

Tržni inšpektorat RS je opravljal nadzor radijske in telekomunikacijske terminalne opreme glede zakonskih zahtev z metodo vzorčenja. Vzorce, odvzete iz prometa, je pooblaščen laboratorij preskušal po zahtevah harmoniziranih standardov. Preskušena oprema je bila glede na rezultate preskušanja spoznana za skladno oz. neskladno.

Odvzetih je bilo 10 različnih radijskih naprav kratkega dosega. Vse vzorčene radijske naprave so bile preskušane glede radijskih zahtev in zaščitnih zahtev glede elektromagnetne združljivosti. Pri 5 (50,0%) proizvodih so bila ugotovljena neskladja glede preskušanih zahtev.

Slika 18: Rezultat preskušanja glede radijskih zahtev

Glede na poreklo je bilo 6 proizvodov iz Kitajske ter po 1 iz Italije in Nemčije, za 2 proizvoda poreklo ni znano. Vsi proizvodi, pri katerih so bile ugotovljene neskladnosti glede zahtev o elektromagnetni združljivosti, so bili po poreklu iz Kitajske.

Prejetih je bilo 9 notifikacij zaščitne klavzule za R&TTE opremo.

3.3.5. Stroji

Pravilnik o varnosti strojev, ki je stopil v veljavo dne 24. 3. 2006 in je razveljavil do takrat veljavno Odredbo o varnosti strojev, ni korenito posegel v samo vsebino predpisa, temveč je le odpravil nekatera pojmovna neskladja ter dodal besedila, ki so bila izgubljena v prevodu originalne Direktive o strojih (Machinery directive 98/37/EC).

Tržni inšpektorat RS je tudi v letu 2007 nadaljeval z nadzorom v okviru administrativnega ali formalnega nadzora (označevanje, prilaganje listin in navodil) ter vzorčenja (preverjanje bistvenih zdravstvenih in varnostnih zahtev iz Priloge I Pravilnika o varnosti strojev in harmoniziranih standardov). V okviru administrativnega nadzora so bili v treh akcijah pregledani proizvodi iz skupin električnih ročnih orodij (brusilniki, žage, vrtniki, skobeljniki...), strojev za nego vrta (kosilnice, okopalniki, nahrbtni kosilniki, mulčerji...) in vozil, ki so namenjena za uporabo izven cest (»Off Road vozila«).

3.3.5.1. Električna ročna orodja in stroji za nego vrta

Nadzor nad izpolnjevanjem predpisanih zahtev, ki veljajo za električna ročna orodja in za stroje za nego vrta, se je vršil že v letu 2006, pri čemer je bilo pri 197 pregledanih strojih skoraj 40% strojev neskladnih. Zaradi tega je Tržni inšpektorat RS sprejel odločitev, da se enak nadzor ponovi tudi v letu 2007.

V okviru nadzora električnih ročnih orodij in strojev za nego vrta je bilo pregledanih 262 strojev pri 83 različnih subjektih. Od vseh pregledanih strojev jih je bilo 53 (20,2%) neskladnih, zaradi česar je bilo izdanih 6 odločb po Zakonu o varstvu potrošnikov, 7 odločb o omejitvi oziroma prepovedi prometa po Zakonu tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, izrečenih je bilo 29 opozoril ZIN, poleg tega so bili izdani 3 opomini po Zakonu o prekrških in 12 opozoril ZP-1.

Največ neskladnosti se še vedno pojavlja pri navodilih za uporabo, kjer se je število pomanjkljivih navodil za uporabo, kljub stalnemu nadzoru na trgu, v primerjavi z letom 2006 celo povečalo. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih pri kontroli prevodov navodil iz jezika proizvajalca v slovenski jezik na račun nedoslednosti.

3.3.5.2. Nadzor vozil, ki so namenjena za uporabo izven cest – »Off Road vozila«

Službe Evropske komisije so opazile, da se na evropskem trgu povečuje uvoz nedragih motornih koles »mini moto«, kakor tudi »ATV« (All-Terain Vehicles). Nekaj držav članic je poročalo o resnih ali usodnih nesrečah, v katere so bili vključeni ti proizvodi, in odkrile resne napake v zasnovi in izdelavi. Preko sistema RAPEX je bilo priglašeni več ukrepov o nevarnih štirikolesnikih ATV, ki jih nekateri proizvajalci imenujejo tudi »Quads«. Zaradi zgoraj navedenega je bila v poletnem terminu sprožena celovita akcija nadzora nad zagotavljanjem skladnosti vozil, ki so namenjena za uporabo izven cest (»Off Road« vozila). Nadzor se je vršil pri distributerjih in uvoznikih.

Nadzor se je opravil pri 36 subjektih, pregledalo pa se je 25 vozil. Neskladnih je bilo 8 (32,0%) vozil. Zaradi ugotovljenih neskladnosti so tržni inšpektorji izdali 4 odločbe o prepovedi oziroma omejitvi prometa po Zakonu tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, izrečeno je bilo 1 opozorilo ZIN ter izdani 3 plačilni nalogi zaradi neprilaganja navodil za uporabo in vzdrževanje v slovenskem jeziku.

Ugotovljene neskladnosti so bile na področju zagotavljanja formalnih:

- neprilaganje izjav o skladnosti,
- odsotnost označitve v skladu z zahtevami točke 1.7.3 Priloge I Pravilnika o varnosti strojev,
- pomanjkljivih navodil (zahteve točke 1.7.4, Priloge I Pravilnika o varnosti strojev) in

vsebinskih zahtev:

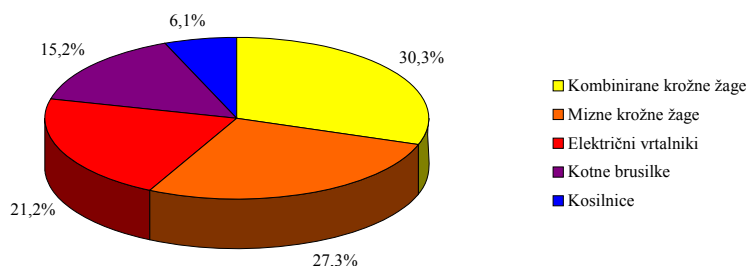
- nezaščiteni nevarni predeli tečine verige in verižnika,
- neustrezno izvedeni sistemi dovoda goriva, tako da je obstajala, zaradi dotika gumijaste cevi na ohišje glave motorja, možnost nastanka požara,
- neustrezno izvedena električna napeljava z vodniki, ki so bili podvrženi drgnjenju oziroma poškodbam izolacije,
- ostri robovi zaključenih pločevinastih delov vozila zaradi česar je obstajala nevarnost ureza.

3.3.5.3. Vzorčenje

Vzorčenje proizvodov je bilo enakomerno porazdeljeno na celotnem področju Slovenije z namenom kontrole varnosti in skladnosti strojev na podlagi določil 3. in 7. člena Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

V postopku ugotavljanja skladnosti je Inštitut za varilstvo preskušal mizne krožne žage. Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje je preveril skladnost električnih vrtalnikov in kotnih brusilnikov. Zavod za varstvo pri delu je preverjal skladnost kombiniranih krožnih žag z delovno mizo, zajeralnih žag in kosilnic. Po končanem preskušanju so laboratoriji izdali poročilo z oceno skladnosti.

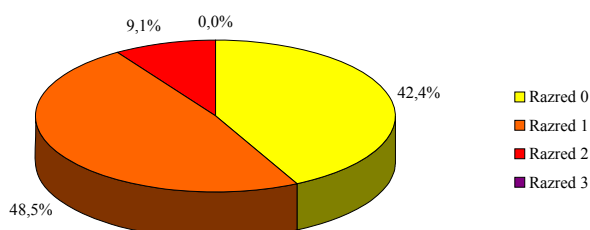
V letu 2007 je bilo iz prodaje odvzetih 33 strojev in sicer 10 (30,3%) kombiniranih krožnih žag z delovno mizo in zajeralnih žag, 9 (27,3%) miznih žag, 7 (21,2%) električnih vrtalnikov, 5 (15,2%) kotnih brusilnikov in 2 (6,1%) kosilnici.

Slika 19: Vrste vzorčenih strojev

Rezultati preskušanj glede na Pravilnika o varnosti strojev in podanimi izjavami o skladnosti, so:

- V razred 0 se je uvrstilo 14 (42,4%) proizvodov: 2 kombinirani krožni žagi z delovno mizo in zajeralni žagi, 3 mizne žage, 6 električnih vrtalnikov in 3 kotni brusilniki. Poreklo proizvodov: 8 iz Kitajske ter po 2 iz EU, Avstrije in Nemčije.
- V razred 1 se je uvrstilo 16 (48,5%) proizvodov: 2 kombinirani krožni žagi z delovno mizo in zajeralni žagi, 6 miznih žag, 1 električni vrtalnik, 2 kotna brusilnika in 1 kosilnica. Poreklo proizvodov: 9 iz Kitajske, 4 iz Nemčije, 2 iz EU in 1 iz Avstrije.
- V razred 2 so se uvrstili 3 (9,1%) proizvodi: 2 kombinirani krožni žagi z delovno mizo in zajeralni žagi in 1 kosilnica. Poreklo proizvodov: po 1 iz Kitajske, Italije in Nemčije.
- V razred 3 se ni uvrstil noben proizvod.

Slika 20: Rezultat preskušanja glede varnosti strojev

Vseh neskladnih strojev je bilo 19. Od tega so bile pri 16 strojih ugotovljene formalne neskladnosti, pri 3 strojih pa so bile ugotovljene neskladnosti, pri katerih stroji ogrožajo varnost, zato so bile izdane zaščitne klavzule. V enem primeru je bilo podano tudi obvestilo o nevarnem proizvodu v sistem RAPEX.

Vsi podatki o proizvodih, ki so bili predmet vzorčenja, so bili vneseni v sistem ICSMS.

3.3.5.4. Zaključek

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 prejel 33 notifikacij RAPEX za stroje, katerim je bil v eni od evropski držav zaradi neskladnosti omejen promet. S strani tržnega inšpektorata RS je bila posredovana 1 notifikacija v sistem RAPEX, poleg tega pa so bile izdane 3 zaščitne klavzule.

Pri administrativnem nadzoru so tržni inšpektorji pri 119 subjektih pregledali 287 strojev, od katerih je bilo 61 (21,3%) strojev neskladnih z zahtevami ustreznih predpisov.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 skupaj izdal 11 odločb glede na določbe 16. člena Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti, 6 odločb glede na določbe 34. člena Zakona o varstvu potrošnikov, 30 opozoril ZIN, 12 opozoril ZP-1, 3 opomine in 3 plačilne naloge glede na določbe Zakona o varstvu potrošnikov. Glede na celovit nadzor nad skladnostjo strojev v letu 2007 Tržni inšpektorat ugotavlja, da:

- se je razmerje razumevanja in spoštovanja predpisov v letu 2007 obrnilo v prid tistim, ki predpise poznajo in jih tudi upoštevajo,
- gre porast neskladnosti pripisati novim predpisom oziroma standardom – problematika mini motorjev in ATV,
- slovenski proizvajalci izvajajo postopke ugotavljanja skladnosti v fazi razvoja proizvodov, zagotavljajo tehnično mapo po vsebini z analizo nevarnosti in oceno tveganja,
- obstaja pri proizvajalcih velika ovira pri pravilnem razumevanju in upoštevanju predpisov,
- t.i. »pooblaščenici iz varstva pri delu« in drugi »strokovnjaki« proizvajalce z nepravilnim pristopom usmerjajo v administrativno zagotavljanje skladnosti in zavajajo z izdajanjem neveljavnih listin (na problematiko je bilo Ministrstvo za gospodarstvo že večkrat opozorjeno),
- se povečuje uvoz strojev iz tretjih držav zaradi ugodne nabavne cene (Kitajska, Srbija in Črna gora, BiH, Hrvaška, Rusija), pri tem pa uvozniki (v 90%) ne poznajo zahtev predpisa,
- so rezultati vzorčenja pokazali resno problematiko neskladnosti strojev tudi uveljavljenih proizvajalcev.

Stanje na področju strojev je glede na leto 2007 boljše, saj glede na administrativno obliko inšpekcijskega nadzora, z izjemo že kontrolirane opreme, predstavljajo največji delež neskladnosti navodila za uporabo v slovenskem jeziku.

3.3.6. Osebna varovalna oprema

Skladno s pristojnostjo nadzora, namena zagotoviti varnost in zdravje potrošnikov, ter plana dela Tržnega inšpektorata RS, so tržni inšpektorji v letu 2007 na področju osebne varovalne opreme opravljali nadzor preverjanja skladnosti te opreme z veljavnimi tehničnimi predpisi.

Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti ureja način predpisovanja tehničnih zahtev za proizvode in postopkov ugotavljanja skladnosti s predpisanimi zahtevami ter izdajo tehničnih predpisov. Pravilnik o osebni varovalni opremi določa pogoje, pod katerimi se sme osebna varovalna oprema dati v promet in uporabo, ter osnovne varnostne zahteve, katerim mora posamezni tip opreme ustrezati, da sta zagotovljena varnost in zdravje uporabnikov. S pravilnikom o osebni varovalni opremi je v pravni red Republike Slovenije prenesena Direktiva Sveta 89/686/EGS z dne 21. 12. 1989 o približevanju zakonov držav članic, ki se nanašajo na osebno varovalno opremo s spremembami.

Tržni inšpektorat RS je vršil administrativni nadzor skladnosti osebne varovalne opreme za zaščito dihal in osebne varovalne opreme za zaščito glave ter za dva tipa osebne varovalne opreme prvič izvedel postopke vzorčenja.

3.3.6.1. Osebna varovalna opreme za zaščito dihal

Evropska komisija je ugotovila, da so posamezni standardi, ki veljajo za osebno varovalno opremo za zaščito dihal, neustrezni, zaradi česar niso ustrezni tudi proizvodi, ki so narejeni po teh standardih. Zaradi tega je Tržni inšpektorat RS izvedel nadzor osebne varovalne opreme za zaščito dihal – filtrov iz netkanih električno nabitih vlaken (elektrostatični filtri). Hkrati so tržni inšpektorji preverjali še opremo, ki je Pravilnik o osebni varovalni opremi ne obravnava, – t.i. »nevarovalne maske« – in sicer z namenom izločiti vse tiste tovrstne maske, ki bi jih kupec zaradi oblike in napačnih ali pomanjkljivih označb na njej lahko zamenjal za maske, ki uporabnika varujejo pred škodljivimi delci.

Pri izvajanju nadzora so tržni inšpektorji preverjali označevanje, dokumentacijo (ES-Izjavo o skladnosti, ES-Certifikat o preskusu tipa) in distribucijske liste opreme za varovanje dihal.

Skupno so inšpektorji opravili 90 inšpekcijskih pregledov in ugotovili 4 kršitve po določenih Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 7 kršitev po določenih Zakona o varstvu potrošnikov in 1 kršitev po Zakonu o splošni varnosti proizvodov. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji izdali 4 upravne odločbe, izrekli 6 opozoril ZP-1 in 1 opozorilo ZIN.

Iz rezultatov nadzora osebne varovalne opreme za zaščito dihal izhaja, da so posamezni trgovci po prejetih informacijah oziroma po objavi informacij v Uradnem listu RS iz prometa umaknili neskladno opremo za zaščito dihal.

3.3.6.2. Čelade za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk in varovalne čelade za otroke

Pravna podlaga izvajanja nadzora je Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti, Pravilnik o osebni varovalni opremi in Seznam Slovenskih standardov, ki privzemajo harmonizirane evropske standarde, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti osebne varovalne opreme z zahtevami Pravilnika o osebni varovalni opremi.

Tržni inšpektorji so nadzor najprej izvajali v prodajalnah na drobno, v nadaljevanju pa še pri dobaviteljih. Pri nadzoru so preverjali, ali je osebna varovalna oprema za

zaščito glave izdelana v skladu s standardi »SIST EN 1078 – Čelade za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk« in »SIST EN 1080 – Varovalne čelade za otroke«.

Pri nadzoru varovalnih čelad so tržni inšpektorji nadzirali:

- označevanje čelad z oznako CE, identifikacijske oziroma prepoznavne oznake ter navodila za uporabo (v prodajalnah na drobno),
- pri ugotovljenih nepravilnostih so bili v nadaljevanju izvedeni nadzori pri dobaviteljih neskladnih čelad in sicer glede označevanja čelad, identičnosti proizvajalčevih navodil za uporabo v tujem jeziku s slovenskim prevodom, ES-izjave o skladnosti in ES-certifikate o pregledu tipa.

Tržni inšpektorji so opravili 96 inšpekcijskih pregledov. Največ nepravilnost (30,2%) je bilo ugotovljenih pri zagotavljanju označb na čeladah in glede navodil za uporabo v slovenskem jeziku. Ugotovljeno je bilo 18 kršitev po določilih Zakon o varstvu potrošnikov in 11 kršitev po določilih Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji v upravnem postopku izdali 14 upravnih odločb in izrekli 7 opozoril ZIN, v prekrškovnem postopku pa izrekli 10 opozoril ZP-1 in izdali 4 plačilne naloge.

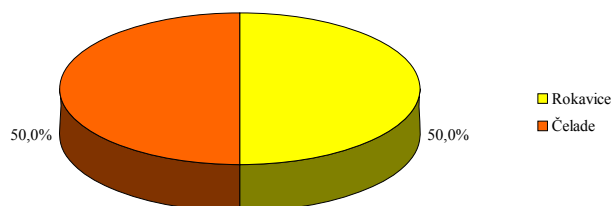
V času nadzora je bilo ugotovljeno, da je bil v prodaji tudi komplet kolesarske čelad z rolerji in ščitniki za kolena, pri katerem čelada ni imela izvedenih predpisanih postopkov ugotavljanja skladnosti, zato je bila kršitelju izdana odločba o omejitvi prometa in prepoved prodaje, izdan plačilni nalog. Uvoznik je neskladne čelade umaknil iz prometa in o tem z objavo v dnevem časopisu obvestil vse kupce.

Zaradi velikega števila nepravilnosti, ki izhajajo iz neustreznih ali pomanjkljivih označbah na čeladah in navodil za uporabo v slovenskem jeziku, ter kljub temu, da so dobavitelji ugotovljene nepravilnosti kmalu odpravili, Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da bo potrebno v prodajalnah na drobno tovrstni nadzor osebne varovalne opreme ponoviti oziroma jih tudi vzorčiti.

3.3.6.3. Vzorčenje

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 prvič pristopil k izvedbi vzorčenja zaščitnih rokavic in čelad za uporabnike rolk in kotalk ter preverjanja skladnosti teh proizvodov z zahtevami Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti in Pravilnika o osebni varovalni opremi.

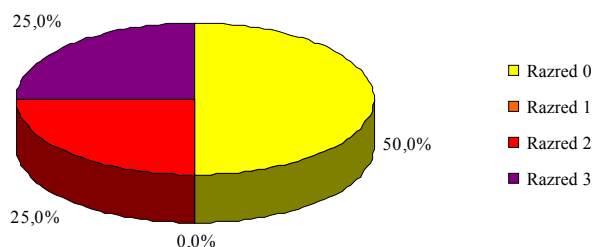
Iz prodaje sta bila odvzeta dva tipa zaščitnih rokavic, ki sta bila preskušena glede zaščite pred toplotnimi tveganji (toplote in/ali ognja) ter pred mehanskimi nevarnostmi, ter dve čeladi za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk.

Slika 21: Vrste vzorčenih proizvodov osebne varovalne opreme

Rezultati preizkušanj glede zahteve Pravilnika o osebni varovalni opremi in podanimi ES-Izjavami o skladnostmi so:

- V razred 0 sta se uvrstila oba tipa zaščitnih rokavic. Poreklo proizvoda: po 1 iz Italije in Kitajske.
- V razred 1 se ni uvrstil noben izmed vzorčenih proizvodov.
- V razred 2 se je uvrstila 1 čelada za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk. Poreklo: Kitajska.
- V razred 3 se je uvrstila 1 čelada za kolesarje in uporabnike rolk in kotalk. Poreklo: Kitajska.

Slika 22: Rezultat preskušanja glede varnosti osebne varovalne opreme

Dobavitelju obeh čelad je bila izdana odločba o prepovedi prodaje do odprave pomanjkljivosti ter izrečen umik neskladnih proizvodov iz prometa. Dobavitelj je čelade umaknil iz prometa in kupce o neskladnosti obvestil z objavo v dnevnem časopisju. Skladno z ugotovitvami je bil za oba tipa čelad izveden vnos podatkov v sistem RAPEX, vpis v bazo ICSMS in izvedena zaščitna klavzula.

Iz rezultatov testiranja je razvidno, da so bile pri obeh tipih čelad ugotovljene neskladnosti (nevarni in zelo nevarni proizvod), kar izkazuje potrebo po izvedbi analiz čelad tudi v prihodnje.

3.3.6.4. Zaključek

Ugotovitve inšpekcijskih nadzorov, ki so jih izvedli tržni inšpektorji na področju osebne varovalne opreme, dokazujejo prisotnost neskladnih proizvodov na trgu.

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS iz sistema RAPEX prejel tudi 11 notifikacij za osebno varovalno opremo in po izvedeni kontroli v prometu zasledil 1 notificiran proizvod. Prejetih je bilo 7 zaščitnih klavzul za posamezne tipe osebne varovalne opreme in po izvedeni kontroli sta bila v prometu najdena 2 tipa osebne varovalne opreme.

Rezultati opravljenega nadzora kažejo, da mora Tržni inšpektorat RS še naprej izvajati sistematični nadzor osebne varovalne opreme na trgu glede na spremembe tehničnih predpisov, standardov, po prijatih prijavah potrošnikov in obvestilih tujih nadzornih organov preko sistemov RAPEX, ICSMS in zaščitne klavzule, izvajati vzorčenje posameznih tipov proizvodov ter sodelovati s Carinsko upravo RS in pristojnimi nadzornimi organi za nadzor osebne varovalne opreme pri uporabi.

3.3.7. Tekstilni izdelki in obutev

Tržni inšpektorat RS je v času zimskih razprodaj, ki so potekale v mesecu januarju 2007, ponovno nadziral način označevanja materialov, ki se uporabljajo za sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom in označevanje tekstilnih izdelkov. Nadzor se je opravljal v maloprodaji, kontroliralo se je blago, ki je bilo predmet razprodaj.

Obutev, za katero se štejejo vsi izdelki z dodanim podplatom, katerih namen je, da varujejo in pokrijejo stopalo, vključno z glavnimi sestavnimi deli, ki se lahko uporabljajo tudi samostojno, mora v prometu vsebovati piktograme ali pisne oznake glavnih sestavnih delov obutve in piktograme ali pisne oznake materialov, ki se nanašajo na glavne sestavne dele obutve, kot to določa Pravilnik o označevanju materialov, ki se uporabljajo za glavne sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom.

Tekstilni izdelki morajo imeti obvezno označeno surovinsko sestavo izdelka, kot to določa Pravilnik o navajanju surovinske sestave in tekstilnih imenih, medtem ko označevanje usnjenih izdelkov ne zahteva več nobenega obveznega navajanja informacij. Prav tako ni več obvezno navajanje oznake velikosti/dimenzije izdelka in postopek vzdrževanja izdelka.

Skupno je bilo na celotnem območju Slovenije pregledanih 298 gospodarskih subjektov, ki opravljajo trgovinsko dejavnost na drobno z obutvijo in tekstilnimi izdelki. Le pri 50 (16,8%) trgovcih so bile ugotovljene nepravilnosti pri označevanju obutve in tekstilnih izdelkov. Obutev ni imela označb glede glavnih sestavnih delov obutve, tekstilni izdelki pa niso imeli označene surovinske sestave v slovenskem jeziku, ampak so bile na izdelkih le oznake v tujem jeziku (npr. polyamide, elasthane, acrylic, polyacryl, polyester, cotton ...) ali okrajšave imen tekstilnih vlaken (PU, PES, bomb...) ali trgovska imena vlaken (Naylon, Spandex...).

Zaradi navedenih nepravilnosti so inšpektorji izdali 20 upravnih odločb, s katerimi so naložili odpravo ugotovljenih nepravilnosti. V primerih, ko je bila količina

neustrezno označenih izdelkov zanemarljivo majhna, ali pa so trgovci nepravilnosti odpravili že v času inšpekcijskega pregleda, so inšpektorji namesto ureditvenih odločb izrekli opozorila ZIN (vsega skupaj 24 opozoril ZIN). Inšpektorji so v 35 primerih ukrepali tudi prekrškovno, pri čemer so v glavnem izrekli opozorila ZP-1 in opomine. Le dva trgovca sta imela na prodajnih policah večjo količino neoznačenih tekstilnih izdelkov, zato so jima inšpektorji izrekli globo. Skupaj je bilo izrečenih 91 ukrepov.

Stanje na trgu je zadovoljivo, tekstilni izdelki in obutev so v glavnem ustrezno označeni. Inšpekcija je delovala opozorilno, saj je bilo največkrat ugotovljeno, da je v prodajalnah glede na celotno količino izdelkov v prodaji, le majhno število izdelkov, pri katerih so bile ugotovljene nepravilnosti, pri čemer gre največkrat za malomarnost trgovcev. Da je stanje na tem področju urejeno, kaže tudi zelo majhno število reklamacij potrošnikov glede tekstila in obutve.

3.3.8. Plinske naprave

Tržni inšpektorat RS že od junija 2001 izvaja nadzor na podlagi Pravilnika o plinskih napravah. S sprejetjem tega Pravilnika se je v slovensko tehnično zakonodajo na področju plinskih naprav implementiralo evropsko direktivo novega pristopa Gas appliance 90/396/EEC.

Pravilnik določa zahteve za plinske naprave in opremo, ki se dajejo v promet in uporabo. Plinske naprave in oprema morajo izpolnjevati bistvene zahteve, ki zanje veljajo in so določene v Prilogi I pravilnika. V tej prilogi je zahteva, da morajo biti k vsaki plinski napravi priložena tehnična navodila za vgradnjo, namenjena inštalaterjem, ter navodila za uporabo in vzdrževanje, namenjena uporabnikom. Poleg tega pa morajo plinske naprave na sami napravi in na embalaži nositi primerna opozorila glede lastnosti in nevarnosti v slovenskem jeziku. Na sami napravi ali napisni tablici, ki je dodana napravi, mora biti nameščena oznaka CE, kateri sledi razpoznavna številka organa za ugotavljanje skladnosti (npr. CE 0085) in napisi, določeni v Prilogi III (ime podjetja, trgovsko ime naprave, kategorija naprave, zadnji dve številki leta, v katerem je bila oznaka pritrjena), opremljeni na viden, čitljiv, neizbrisen in trajen način. Napisi oziroma tablica mora biti oblikovana tako, da je ni mogoče ponovno uporabiti.

Tržni inšpektorji so v letu 2007 opravili 79 pregledov in pri tem pregledali 218 plinskih naprav kar je 24% manj kot v letu 2006, ko je bilo pregledanih 286 plinskih naprav. Kontrolirali so predvsem kuhinjske plinske štedilnike, plinske žare za zunanjo uporabo, plinske kotle za ogrevanje in sanitarno vodo, prosto stoječe gobaste sevalne grelnike ter plinske svetilke in grelnike na kartušo. Brez navodila v slovenskem jeziku so bile 4 naprave, kar je 63,6% manj kot v letu 2006. Pri 10 napravah (70,6% manj, kot v letu 2006) ni bilo opozoril na embalaži ali na napravah v slovenskem jeziku. Brez CE oznak je bila 1 naprava, v letu 2006 pa so vse naprave imele CE oznako. Dve napravi sta bili prirejeni za 50 milibarski tlak propan butan plina, ki se ga v Sloveniji ne uporablja. Zaradi navedenih nepravilnosti plinskih naprav so inšpektorji izdali 9 odločb o prepovedi prometa plinskih naprav do odprave pomanjkljivosti, v prekrškovnem postopku pa je bilo izrečenih 9 opozoril ZP-1, 2 plačilna naloga in 1 opomin.

Ugotovljenih nepravilnosti pri prodaji plinskih naprav je bilo v letu 2007 manj, kot v preteklih letih. K temu je veliko prispeval tudi Tržni inšpektorat RS s stalnimi nadzori pri trgovcih na drobno, ki sedaj od dobaviteljev naročajo le tiste plinske naprave, ki izpolnjujejo zahteve pravilnika.

3.3.9. Gradbeni proizvodi

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 opravil nadzor skladnosti tistih gradbenih proizvodov, ki lahko kot neskladni z veljavnimi predpisi vplivajo na bistvene zahteve za gradbene objekte.

Pravna podlaga za inšpekcijske nadzore je Zakon o gradbenih proizvodih ter Pravilnik o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov, Seznam standardov, ki ustvarijo domnevo o skladnosti gradbenih proizvodov za nameravano uporabo in Harmonizirani standardi za gradbeni proizvod.

Tržni inšpektorat RS je vršil nadzor nad gradbenimi proizvodi z rednimi in z izrednimi nadzori.

Redni nadzori so se vršili po letnem planu aktivnosti sistematično z vodenimi administrativnimi nadzori ter z vodenim vzorčenjem z namenom predaje na preskušanja v laboratorije. Izredni nadzori so se vršili kot reakcija na stanje na trgu (informacije s strani carinskih organov, reklamacije, prijave, ugotovitve inšpektorjev).

V letu 2007 so tržni inšpektorji na področju gradbenih proizvodov opravili nadzor pri 328 subjektih, kar je za 37% več kot v letu 2006. Pregledanih je bilo 11 vrst gradbenih proizvodov (54% več, kot v letu 2006). Vzorčenih in predanih na preskušanje je bilo 34 vzorcev, kar je za 76% več, kot v letu 2006. Kršitve so bile ugotovljene pri 63 subjektih, ki jim je bilo izdanih 69 odločb o prepovedi oziroma omejitvi prometa.

3.3.9.1. Betonski proizvodi

Planiran in koordiniran administrativni nadzor skladnosti betonskih proizvodov (strešniki, zidaki, tlakovci, plošče, robniki, tuljave), ki se proizvajajo z namenom nadaljnje prodaje potrošnikom oziroma z namenom trajne vgraditve v gradbene objekte, je bil upravičen zaradi skladnosti z veljavnimi predpisi in obveznimi tehničnimi specifikacijami - harmoniziranimi standardi za proizvod.

Nadzor je bil usmerjen v betonske proizvode, ki so z namenom uporabe v gradbeništvu dani na trg v Sloveniji, kjer se je preverjalo:

- označevanje proizvodov s CE oznako in informacijami proizvoda,
- listine o skladnosti (Izjava o skladnosti in kjer potrebno tudi Poročilo oziroma Certifikat),
- po potrebi nadzor vodenja kontrole o začetnem tipskem preskusu in zabeležene notranje kontrole proizvodnje.

Nadzor se je opravljal pri proizvajalcih ter večjih trgovcih z gradbenimi proizvodi. Tržni inšpektorji so pri 89 proizvajalcih in pri 9 trgovcih (uvoz ali distribucija iz trga

EU), skupaj pri 98 dobaviteljih pregledali 455 različnih tipov betonskih proizvodov. Pri 28 subjektih je bila ugotovljena neoznačenost proizvodov s CE oznakami, pri 30 subjektih pa niso bile izdane oz. predložene izjave o skladnosti za nadzirane proizvode. Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo izdanih 32 upravnih odločb o prepovedi dajanja v promet, 2 upravni odločbi za odpravo neskladnosti, 10 opozoril ZIN, 3 opozorila ZP-1 in 9 opominov.

Splošna ugotovitev nadzora je, da nekateri proizvajalci še vedno nimajo vpeljanega sistema ugotavljanja in potrjevanja skladnosti svojih proizvodov, posledično tudi listin in CE označevanj. Manjši proizvajalci zaradi vprašanja rentabilnosti razmišljajo o ukinitvi proizvodnje ali zmanjšanju ponudbe. Proizvajalci iz EU, pri katerih je zaznati neskladnosti in pomanjkljivosti v označevanju in zagotavljanju listin o skladnosti, so pristopili k reševanju ugotovljenih neskladnosti. Vsi dobavitelji so bili opozorjeni na nepravilnosti in seznanjeni z zahtevami prepisov.

3.3.9.2. Cement

Tržni inšpektorat RS v plan nadzora za leto 2007 vključil tudi nadzor nad cementi na trgu v Sloveniji. Nadzor skladnosti cementov, ki se proizvajajo in dajejo na trg z namenom nadaljnje prodaje potrošnikom oziroma z namenom trajne vgradnje v gradbene objekte, je bil opravljen zaradi informacije, podane na sestanku AdCo skupine oktobra 2006, kjer so bile izpostavljene kršitve neskladnih cementov, ter zaradi dejstva, da se cementi od leta 2002 niso aktivno nadzirali.

Nadzor je bil usmerjen v cemente, kjer se je preverjalo:

- stanje na trgu v Sloveniji,
- označevanje proizvodov s CE oznako in informacijami proizvoda,
- listine o skladnosti – Izjava o skladnosti in Certifikat proizvoda,
- ali je bil v sistem preizkušanja gradbenega proizvoda vključen priglašen organ.

Nadzor se je opravljal pri obeh slovenskih proizvajalcih ter pri dobaviteljih.

Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da oba slovenska proizvajalca in oba distributerja dajejo na trg skupaj 13 tipov cementov, ki izkazujejo zahtevano in predpisano skladnost s harmoniziranimi standardi, saj imajo pridobljene Certifikate proizvoda, izdane izjave o skladnosti in so primerno CE označeni. Kršitev določb Zakona o gradbenih proizvodih ni bilo ugotovljenih.

3.3.9.3. Polimerne cevi

Odločitev o izrednem nadzoru skladnosti polimernih cevi, ki se proizvajajo in dajejo na trg z namenom nadaljnje prodaje potrošnikom oziroma z namenom trajne vgradnje v gradbene objekte, je bila sprejeta zaradi številnega nespoštovanja zahtev Zakona o gradbenih proizvodih. Nadzor je bil usmerjen v polimerne cevi večjih premerov, ki se vgrajujejo do in delno v objekte, kot so cevi za telekomunikacijsko omrežje, hišno kanalizacijo, odvodnjavanje, razvod plina, drenažo, kabelsko kanalizacijo, javno kanalizacijo. Pri nadzoru se je preverjalo:

- listine o skladnosti (pri dobavitelju) – pridobljeno predpisano slovensko tehnično soglasje in izdana Izjava o skladnosti ter

- označevanje po 17. členu Pravilnika o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov.

Pregledani so bili 3 proizvajalci, 4 uvozniki, 8 distributerjev oziroma 5 večjih trgovcev z gradbenimi proizvodi. Tržni inšpektorji so pri skupaj 20 dobaviteljih ugotovili, da nihče od nadziranih dobaviteljev v času nadzora ni zagotovil predpisane skladnosti oziroma si ni pridobil slovenskega tehničnega soglasja, da je le en večji trgovec tržil cevi proizvajalcev, ki so izkazovale ustrezne skladnosti, da si je 5 subjektov po prejeti odločbi tržnega inšpektorja že pridobilo zahtevano slovensko tehnično soglasje.

Zaradi ugotovljenih neskladnosti in kršitev 7. člena Zakona o gradbenih proizvodih je bilo izdanih 16 odločb o omejitvi prometa, 1 odločba o prepovedi prometa in 2 opozorili ZP-1.

Na podlagi opravljenih nadzorov, zahtevanih listin o skladnosti in zbranih podatkov Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da je na trgu veliko število polimernih cevi različnih proizvajalcev, za katere si le-ti niso pridobili zahtevanega slovenskega tehničnega soglasja.

Zahteve po skladnosti »neharmoniziranih« gradbenih proizvodov s podeljenim slovenskim tehničnim soglasjem veljajo že od leta 2000. Vendar je bilo zaradi nepoznavanja predpisov, dragih in zamudnih postopkov, dokazovanja skladnosti s tujimi testiranjimi in listinami in zavestnemu izmikanju na trgu veliko družin proizvodov, ki bi si morali pridobiti slovensko tehnično soglasje.

Tržni inšpektorat RS opravlja poleg organiziranih in planiranih akcij nadzora nadzor tudi po prejetih prijavah zoper dobavitelje, ki tržijo določeno družino neskladnih proizvodov. V takšnih primerih se opravi nadzor pri večini vseh ponudnikov te družine proizvodov – od proizvajalcev, do uvoznikov, distributerjev in večjih trgovcev.

Na podlagi ugotovitve množičnega nespoštovanja nacionalnih določil in zamudnega pridobivanja slovenskega tehničnega soglasja pri edinem organu ZAG Ljubljana, je Tržni inšpektorat RS pozval predlagatelja zakona, Ministrstvo za gospodarstvo, da nacionalne zahteve pravno formalno reši v smislu enostavnejše poti za potrjevanje skladnosti polimernih cevi. Pobudo je predlagatelj sprejel, zaživela pa bi v januarju 2008, ko je načrtovana objava nacionalnih standardov SIST EN za polimerne cevi, pri čemer je določen sistem potrjevanja skladnosti »4«, kar pomeni, da ni več obvezno vključevanje zunanjega organa.

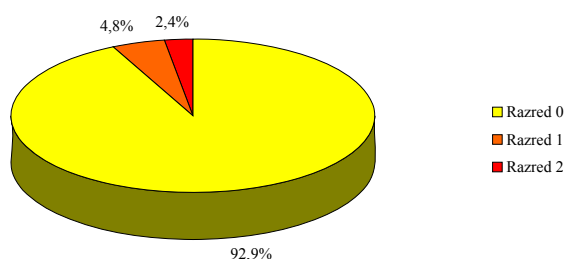
3.3.9.4. Vzorčenje

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS nadaljeval z izvedbo vzorčenja in testiranja gradbenih proizvodov. Z namenom ugotavljanja skladnosti z zahtevami pripadajočih tehničnih predpisov po zahtevah Zakona o gradbenih proizvodih, Pravilnika o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov v povezavi z standardom, je Tržni inšpektorat RS izvedel vzorčenje naslednjih gradbenih proizvodov: mivka za uporabo v gradbeništvu, betonski zidaki, betonski strešniki, betonske plošče, stiropor in kanalete za odvodnjavanje.

Vsi vzorci so bili oddani na preskušanje pogodbenemu laboratoriju, ki je na podlagi opravljenih testiranj, dostavljenih proizvajalčevih izjav o skladnosti za proizvod ter CE informacij podal končno poročilo o pregledu dokumentacije in preiskavah posameznih proizvodov.

Skladnost gradbenih proizvodov na trgu so tržni inšpektorji ugotavljali s pomočjo vzorčenja, preskušanja vzorcev, primerjave in ovrednotenja rezultatov meritev z deklariranimi podatki na proizvodu. V skladu z ugotovitvami so bili izvršeni vsi vnosi podatkov v bazo ICSMS za gradbene proizvode. Rezultati preskušanja so:

- razred 0 – 39 proizvodov,
- razred 1 – 2 proizvoda,
- razred 2 – 1 proizvod.

Slika 23: Rezultat preskušanja glede skladnosti gradbenih proizvodov

Na podlagi izvedenih preskušanj pri pooblaščenih laboratorijih je bilo vzorčeno in ugotovljeno naslednje:

Agregati za malte – mivka

Zaradi odkritja neustreznosti mivke v otroških peskovnikih in igriščih je Tržni inšpektorat RS takoj reagiral in poleg administrativnih nadzorov pri 6 dobaviteljih opravil tudi vzorčenje mivke in odvzel 7 vzorcev ter jih predal laboratoriju z namenom nadaljnjih preiskav. Ugotovitve nadzorov in izidi laboratorijev so pokazali, da gradbena mivka izkazuje predpisano skladnost po Zakonu o gradbenih proizvodih in standardu SIST EN 13139. Prejeta poročila glede vsebnosti težkih kovin je Tržni inšpektorat RS v nadaljnje reševanje in ukrepanje predal Uradu RS za kemikalije.

Betonski zidaki

Vzorčenje je bilo opravljeno z namenom, da se je preverila in ugotovila ustreznost deklarirane dimenzije in tlačne trdnosti za betonske zidake po SIST EN 771-3. Odvzetih je bilo 8 vzorcev, pri čemer se je pri enem ugotovila dimenzijska neskladnost, pri drugem pa neskladnost deklarirane tlačne trdnosti. Pri ostalih 6 vzorcih neskladnost ni bila ugotovljena. Proizvajalci neskladnih vzorcev so prekinili z izdelavo neskladnih zidakov do ponovno opravljenih notranjih kontrol, preizkušanj in dokazovanj lastnosti betonskih zidakov.

Betonski strešniki

Vzorčenje je bilo opravljeno z namenom, da se je preverila in ugotovila ustreznost deklarirane upogibne trdnosti za betonske strešnike po SIST EN 490. Odvzetih je bilo 8 vzorcev, pri čemer ni bilo ugotovljenih neskladnosti.

Betonske plošče

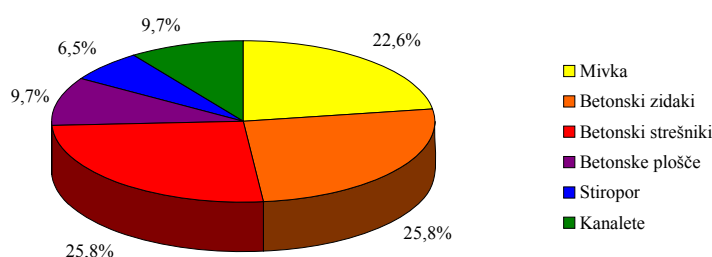
Vzorčenje je bilo opravljeno z namenom, da se je preverila in ugotovila ustreznost deklarirane tlačne trdnosti za betonske plošče po SIST EN 1339. Odvzeti so bili 3 vzorci, pri čemer ni bilo ugotovljenih neskladnosti.

Ekspandiran polistiren – stiropor

Vzorčenje je bilo opravljeno zaradi prijave konkurenčnega proizvajalca. Preverila in ugotovila se je ustreznost deklarirane tlačne trdnosti in toplotne prevodnosti. Ugotovljeno je, da vzorci ustrezajo zahtevam standarda v točkah, ki so se preverjala.

Kanalete za padavinsko kanalizacijo

Vzorčenje je bilo opravljeno z namenom, da se je preverila in ugotovila ustreznost deklarirane tlačne trdnosti za kanalete po SIST EN 1433. Odvzeti so bili 3 vzorci, pri čemer so bile pri dveh ugotovljene neskladnosti in se je preskušanje ponovilo na dveh novih vzorcih istega proizvajalca. Rezultati drugega preskušanja še niso znani.

Slika 24: Vrste vzorčenih gradbenih proizvodov

3.3.9.5. Sodelovanje s Carinskim uradom RS

Nadzor gradbenih proizvodov je močno povezan tudi z nadzorom v okviru sodelovanja s Carinsko upravo RS. Le-ta na podlagi Uredbe 339/93/EGS redno obvešča Tržni inšpektorat RS o primerih uvoza tipičnih gradbenih proizvodov (opeka, strešniki, zidaki, armaturno jeklo, montažne hiše, termoizolacijske plošče...). Kontroliralo se je označevanje, v nadaljevanju pa tudi postopke izvajanja skladnosti pri proizvajalcih iz tretjih držav.

Podobno je nastal tudi »mini projekt« nadzora grelnih teles na trda goriva (kamini, štedilniki, grelniki). Ta nadzor se je preventivno izvajal že v letu 2006. Po podaljšanju roka za obvezno uporabo standardov za to družino proizvodov na 1. 7. 2007, se je v sodelovanju s Carinsko upravo RS poostril nadzor pri uvozu in v dveh primerih uvoza iz BiH oziroma Makedonije zavrnil uvoz v Slovenijo. Sledila je

razširitev aktivnosti nadzora teh proizvodov preko prodajne mreže večjih trgovcev. V kratkem času se je s strani slovenskih distributerjev ter tujih proizvajalcev pristopilo k urejanju označevanja in zagotavljanja ustrezne spremne dokumentacije. Ugotovljeno je bilo, da je obseg proizvodov, kjer proizvajalci niso pristopili k zagotavljanju skladnosti, minimalen.

3.3.9.6. Zaključek

Stanje na področju nadzora gradbenih proizvodov je zadovoljivo, sodelovanje subjektov je na visoki stopnji korektnosti in zainteresiranosti. Stanje zagotavljanja skladnosti je pri večjih dobaviteljih dobro, kar je rezultat osveščenosti proizvajalcev, zahtev EU trga in stalne prisotnosti tržnih inšpektorjev na trgu. V zvezi z zagotavljanjem skladnosti gradbenih proizvodov, zlasti v segmentu betonskih izdelkov, je očiten je bistven napredek v primerjavi s stanjem v letu 2006.

Tehnika in proizvodi se hitro razvijajo in spreminjajo, pojavljajo se novi proizvajalci, znamke, nove vrste proizvodov, nove objave tehničnih specifikacij z obvezno uporabo SIST EN, zahtevnost nadzora se povečuje.

Tržni inšpektorat RS s planiranimi administrativnimi in poglobljenimi nadzori gradbenih proizvodov, z opravljenimi preskušnji vzorčenih gradbenih proizvodov, z izrednimi akcijami nadzorov, s stalno prisotnostjo na trgu, s tesnim sodelovanjem z drugimi organi nadzora (Carinska uprava RS, Inšpektorat RS za okolje in prostor) ugotavlja, da je vedno več dobaviteljev, ki spoštujejo predpise, osveženost potrošnikov in trgovcev narašča.

Tržni inšpektorji na podlagi zaznane situacije na trgu podajajo tudi predloge in pobude na nadzor gradbenih proizvodov v prihodnje. Sistematska, planirana in stalna prisotnost tržnih inšpektorjev na trgu, učinkovit nadzor v fazi uvoza gradbenih proizvodov in sodelovanje z gradbenim inšpektoratom kaže rezultate v smislu večjega spoštovanja predpisov in po potrebi preventivnega posvetovanja dobaviteljev glede zahtev pred dobavo gradbenih proizvodov.

Z nadzorom nad gradbenimi proizvodi, ki morajo biti opremljeni s CE oznako, in stalno prisotnostjo na terenu tudi Tržni inšpektorat RS prispeva k uveljavitvi te oznake, zato bo tudi v prihodnje nadaljeval s sistematičnim nadzorom gradbenih proizvodov in svoje ugotovitve posredoval pristojnim organom za nadzor, kakor tudi drugim inšpekcijskim organom Evropske unije.

3.3.10. Rekreativna plovila

Pravilnik o rekreativnih plovilih določa osnovne zahteve za plovila in pogonske motorje teh plovil glede emisije dimnih plinov in hrupa. Pravilnik povzema EU osnovno direktivo 94/25/EC ter direktivo 2003/44/ES, ki je amandma k osnovni direktivi in določa zahteve glede emisije hrupa in izpušnih plinov. Pravilnik določa bistvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati rekreativna plovila, pogonski motorji za ta plovila in posamezni sestavni deli. Bistvene zahteve so določene v Prilogi 1 pravilnika. Tako mora biti vsako rekreativsko plovilo označeno z identifikacijsko številko (CIN (Craft Identification Number) koda) in opremljeno s tablico graditelja, katera vsebuje naslednje podatke:

- ime proizvajalca,

- oznako CE,
- kategorijo namembnosti čolna v skladu s 1. točko Priloge IA,
- največjo obremenitev, ki jo priporoča proizvajalec, v skladu s 3.6 točko Priloge IA, razen mase vsebine fiksnih tankov, ko so polni,
- število oseb med plovbo, ki ga priporoča proizvajalec, za prevoz katerih je bil čoln zgrajen.

CIN koda, ki je nameščena na desni zadnji strani plovila, je sestavljena iz štirinajstih številčk oziroma črk (koda države izdelave plovila, proizvajalca, serijska številka, leto izdelave in modelno leto). Podrobneje ureja to kodo standard EN ISO 10087:2006.

K vsakemu plovilu mora biti priloženo navodilo za uporabo, napisano v slovenskem jeziku. Navodilo za uporabo mora zlasti opozarjati na tveganje ob požaru in poplavi ter vsebovati druga pomembna napotila za uporabnika plovila.

Pravilnik določa tudi postopke ugotavljanja skladnosti oziroma presojo skladnosti. Uporabljen je modulni pristop v odvisnosti od dolžine čolna in od kategorije namembnosti plovila. Pri plovilih daljših od 12 m, ki imajo kategorije namembnosti A (oceanska plovba) in B (plovba na odprtem), je v postopke ugotavljanja skladnosti pred dajanjem plovil na trg vključen tudi priglašen organ (angl. Notified Body). Ta preveri in potrdi, ali reprezentančni vzorec pregledovanega bodočega proizvodnega programa izpolnjuje določbe pravilnika, ki zanje veljajo. Kadar vzorec izpolnjuje zahteve pravilnika, priglašeni organ izda certifikat o ES-pregledu tipa plovila (modul B).

Pisna Izjava o skladnosti mora vedno spremljati rekreacijsko plovilo in pogonske motorje ter je priložena k navodilom za uporabo iz točke 2.5 Priloge I pravilnika in mora biti napisana v slovenščini. S pisno izjavo o skladnosti proizvajalec ali njegov pooblaščen zastopnik v EU potrjuje skladnost rekreacijskega plovila oziroma pogonskega motorja z zahtevami pravilnika.

Pri plovilih in pogonskih motorjih se je kontroliralo, ali so ustrezno označeni, ali imajo tablico graditelja ter ali so jim priložena slovenska navodila za uporabo in pisna Izjava o skladnosti.

Tržni inšpektorji so v mesecu maju pri prodajalcih opravili 17 pregledov, kjer se je kontroliralo 23 različnih tipov plovil ter pogonskih motorjev, kar je 64,3% več pregledanih plovil, kot v letu 2006. Brez Izjave o skladnosti v slovenskem jeziku je bilo 6 plovil. Vsa kontrolirana plovila pa so pri prodaji imela slovenska navodila. Pri 1 plovilu je bila identifikacijska številka (CIN koda) plovila nameščena na levi zadnji strani plovila, čeprav mora po standardu SIST EN ISO 10087 biti na desni zadnji strani. Eno osebno plovilo (vodni skuter) ter izvenkrmni motor pa sta bila brez slovenskih navodil, zato se jih je prepovedalo dajati v promet, dokler ne bodo zagotovljena slovenska navodila. V štirih primerih so napihljivi čolni dolžine manj kot 2,5 m (vsi so bili proizvedeni na Kitajskem) imeli na plovilu oznako CE. Ker plovila manjša od 2,5 m dolžine ne zapadejo pod ta pravilnik in proizvajalec oziroma uvoznik ni zagotovil Izjave o skladnosti za ta plovila, so prodajalci z napisne tablice teh plovil morali odstraniti oznako CE.

Od uveljavitve direktive o plovilih leta 2004 je bila to že tretja kontrola na slovenskem trgu. Glede na nadzore v preteklih dveh letih Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da so prodajalci plovil že dobro seznanjeni z zahtevami direktiv oziroma pravilnika o rekreacijskih plovilih in je zato vse manj ugotovljenih nepravilnosti v primerjavi s prvimi leti nadzora.

3.3.11. Sodelovanje Carinske uprave Republike Slovenije in Tržnega inšpektorata Republike Slovenije pri nadzoru uvoza proizvodov iz tretjih držav

Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo se je na podlagi Uredbe sveta o preverjanju skladnosti s pravili o varnosti proizvodov za izdelke, uvožene iz tretjih držav 339/93/EGS, okrepil nadzor nad uvozom proizvodov iz tretjih držav. Tržni inšpektorat RS sodeluje s Carinsko upravo RS na podlagi Uredbe sveta 339/93/EGS že od leta 2003.

V letu 2007 je bilo veliko aktivnosti tržnih inšpektorjev usmerjenih v sodelovanje s Carinsko upravo RS oziroma izvajanje nadzora – presoje skladnosti na podlagi obvestil Carinske uprave RS o zadržanju sprostitev proizvoda v prosti promet.

Za obveščanje Tržnega inšpektorata RS s strani Carinske uprave RS je pomembna določba 2. člena Uredbe, ki določa, da če carinski organi pri mejnih kontrolah, ki jih izvajajo glede blaga, prijavljenega za sprostitev v prosti promet, ugotovijo:

- da ima proizvod ali serija proizvodov značilnosti, na podlagi katerih se utemeljeno sumi, da obstaja resna in neposredna nevarnost za zdravje in varnost, v primeru, če bi se ta proizvod uporabljal v normalnih in predvidenih okoliščinah in/ali
- da proizvodu ali seriji proizvodov niso priloženi dokumenti ali da proizvodi niso označeni v skladu z nacionalno zakonodajo ali s predpisi Skupnosti na področju varnosti proizvodov, ki se uporabljajo v državi članici, v kateri se zaprosi za sprostitev v prosti promet,

zadržijo sprostitev proizvoda ali serije proizvodov v prosti promet in o tem obvestijo državne organe, pristojne za nadzor trga.

Na podlagi 2. člena uredbe je Tržni inšpektorat RS v letu 2007 prejel od Carinske uprave RS 315 pisnih obvestil o zadržanju sprostitev v prosti promet, od katerih je bilo v 35 primerih ugotovil, da gre za neskladne proizvode in sprostitev v prosti promet ni dovolil, v 280 primerih pa so bili proizvodi skladni, zato je dovolil sprostitev v prosti promet.

Poleg naštetega so tržni inšpektorji preko številnih telefonskih razgovorov s carinskimi uradi po celi Sloveniji sproti ugotavljali administrativno skladnost proizvodov z zahtevami in predpisi.

3.4. DELO NA ČRNO

Delo na črno in oglaševanje tega dela ureja Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Po tem zakonu se za delo na črno šteje opravljanje dejavnosti oziroma dela v naslednjih primerih:

- če pravna oseba opravlja dejavnost, ki je nima vpisane v sodni register oziroma opravlja dejavnost, ki je nima določene v temeljnem aktu, ali če nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane ali v temeljnem aktu določene dejavnosti,
- če podjetnik opravlja dejavnost, katere nima vpisane v ustrezen register, ali če nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje registrirane dejavnosti,
- če pravna oseba ali podjetnik opravlja dejavnost kljub začasni prepovedi opravljanja dejavnosti,
- če tuje podjetje ne opravlja dejavnosti v Republiki Sloveniji prek podružnic ali opravlja dejavnost brez ustreznega dovoljenja,
- če posameznik opravlja dejavnost oziroma delo in ni vpisan ali priglašen, kot to določa ta ali drugi zakoni.

Za razliko od prejšnjih let, so v letu 2007 koordinacijo akcij odkrivanja dela na črno od Komisije Vlade RS za odkrivanje in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno prevzeli regionalni inšpekcijski sosveti, ki so bili ustanovljeni v okviru Inšpekcijskega sveta. Ena takšnih akcij se je nanašala na pregled poslovanja avtoodpadov, v okviru katere je bilo pregledanih 31 subjektov, pri katerih je bilo v 7 primerih ugotovljeno, da gre za nezakonito opravljanje dejavnosti, predvsem je šlo za posameznike – šušmarje, le v enem primeru za samostojnega podjetnika.

Na podlagi določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno so inšpektorji v letu 2007 opravili 2187 inšpekcijskih pregledov, ugotovljenih pa je bilo 764 kršitev. Zavezancem je bilo v 464 primerih z upravno odločbo prepovedano opravljanje dejavnosti, v 16 primerih so inšpektorji zaradi nespoštovanja odločbe pričeli z upravno izvršbo. Izrečenih ali izdanih je bilo tudi 688 prekrškovnih ukrepov: 107 opozoril ZP-1, 91 opominov, 423 plačilnih nalogov in 29 prekrškovnih odločb. Poleg tega so tržni inšpektorji na ustrezna sodišča vložili tudi 40 obdolžilnih predlogov.

Več kot polovico pregledov je bilo opravljenih pri posameznikih – šušmarjih. Tržni inšpektorat RS inšpekcijske preglede pri posameznikih opravlja predvsem na podlagi prijav, prav tako pa so organizirane akcije poostrelega nadzora po posameznih področjih, če se za to pokaže potreba, vendar je v okviru takšnih akcij šušmarje težje odkriti. V zvezi z delom na črno prejme Tržni inšpektorat RS veliko prijav, od katerih jih je mnogo neutemeljenih, ker so podane zaradi osebnih sporov ali nevoščljivosti.

Nadzor nad delom na črno pri posameznikih je še posebej zahteven, saj posamezniki delo največkrat opravljajo v zasebnih, stanovanjskih prostorih, kamor inšpektor ne more vstopiti brez dovoljenja lastnika oziroma brez odredbe sodnika, saj je stanovanje ustavno pravno varovana kategorija. Sodnik izda odredbo na podlagi vloženega predloga inšpektorja, v katerem mora biti izkazan utemeljen sum, da gre za delo na črno in da bodo v prostoru, ki naj bi se preiskal, najdeni predmeti in

listine, s katerimi je kršitelj storil prekršek. V enem primeru je imel Tržni inšpektorat RS v zvezi z delom na črno posameznika močna dokazila in sum, da gre za zelo obsežno dejavnost dela na črno, o čemer ga je obvestila tudi policija. Zaradi tega je na pristojno sodišče vložil predlog za izdajo odredbe o hišni preiskavi, vendar je bil predlog dvakrat zavržen z dopisom, iz katerega je izhajalo, da predlog ne izpolnjuje vseh zakonskih pogojev za izdajo odredbe, saj mora biti poleg utemeljenega suma, da je oseba storila prekršek, izkazana tudi verjetna možnost, da se v določenih prostorih nahajajo predmeti, ki lahko služijo kot dokaz v postopku o prekršku. S takšnim ravnanjem sodišča je bilo Tržnemu inšpektoratu RS onemogočeno ugotavljanje dejanskega stanja in ustrezno ukrepanje, zato je o tem obvestil Ministrstvo za pravosodje.

Skupno je bilo v letu 2007 pri posameznikih opravljenih 1461 pregledov, pri katerih je bilo odkritih 513 posameznikov – šušmarjev. Največ, kar 201 šušmarjev je bilo odkritih na področju obrtnih dejavnosti, od tega največ v zvezi z gradbenimi dejavnostmi in vzdrževanjem avtomobilov, v 132 primerih so opravljali trgovinsko dejavnost, v 53 primerih pa gostinsko dejavnost. Na ostalih področjih je bilo odkritih 60 šušmarjev, najbolj razširjene dejavnosti pa so varstvo otrok na domu, inštrukcije in čiščenje prostorov.

Med odkritimi kršitelji je bilo v letu 2007 tudi 67 tujcev. V primerjavi z letom 2006 se je število tujih fizičnih oseb – posameznikov povečalo za več kot 100%. Po večini gre za državljane Romunije in Madžarske, ki prodajajo različno blago od vrat do vrat po vaseh ali pred večjimi trgovskimi centri. O nezakoniti prodaji je Tržni inšpektorat RS praviloma obveščen s strani policije, ki tujca zadrži do prihoda tržnega inšpektorja. Pri odkrivanju dela na črno tujih fizičnih oseb je težava v tem, da lahko tržni inšpektor ukrepa le v primerih, če se je dejavnost dejansko tudi opravljala, ne pa, če je šlo le za ponujanje blaga, do prodaje pa še ni prišlo.

V zvezi z osebnim dopolnilnim delom je bila obravnavna posameznica, ki je bila vpisana v seznam zavezancev za osebno dopolnilno delo za občasno varstvo otrok, vendar pa je v svojem dvosobnem stanovanju v strnjem naselju varovala 10 otrok, to pa je počela kontinuirano. Ker je tržni inšpektor ocenil, da gre za opravljanje dejavnosti v nasprotju z določili zakona, ji je nadaljnje opravljanje dejavnosti prepovedal.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je pripravilo predlog sprememb in dopolnitev Pravilnika o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo, ter o postopku priglasitve teh del, ki pa žal v letu 2007 še ni bil sprejet. V Pravilnik naj bi bilo po novem vneseno več del, za katera je tudi Tržni inšpektorat RS zaznal, da bi jih bilo potrebno uvrstiti v osebno dopolnilno delo: inštruiranje, občasno petje in igranje inštrumentov. Ker je priglasitev osebnega dopolnilnega dela zelo enostavna, poleg tega je enostavno tudi poslovanje z vidika vodenja knjig o poslovanju, se pričakuje, da bo dela na črno na tem področju manj.

Pri gospodarskih družbah in podjetnikih je bil na podlagi Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno opravljen 518 inšpekcijskih pregledov, ugotovljeno pa je bilo 157 kršitev, od tega 59 zavezancev ni imelo dejavnosti, ki so jo opravljali, registrirano ali vpisano v temeljni akt, 80 jih ni imelo listine o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti, 17 pa jih je opravljal dejavnost kljub izrečeni prepovedi.

Zaradi trenda odprave administrativnih ovir si za opravljanje posameznih dejavnosti ni potrebno več pridobivati posebnih listin o izpolnjevanju pogojev. Od leta 2007 tako ni več potrebna odločba o izpolnjevanju pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti, zaradi česar je bilo na tem področju opravljenih samo 74 pregledov in ugotovljenih 6 kršitev, kar je skoraj 40% manj pregledov in skoraj 90% manj ugotovljenih kršitev, kot v letu 2006. V prihodnje se bo še bolj liberaliziralo tudi opravljanje obrtne dejavnosti, zato Tržni inšpektorat RS pričakuje, da bo teh kršitev iz leta v leto manj. Poleg tega je v novo sprejetem Zakonu o zasebnem varovanju za prepoved opravljanja dejavnosti brez licence pristojen Inšpektorat RS za notranje zadeve, ki sicer nadzoruje celoten zakon, vendar le-ta prej ni vseboval prepovedi, zato je bilo prepoved možno izreči po Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

Za delo na črno se šteje tudi opravljanje dejavnosti tujega podjetja v Republiki Sloveniji, ki se ne opravlja prek podružnic ali se opravlja brez ustreznega dovoljenja. Pri tujih pravnih osebah so bili opravljeni trije pregledi, ugotovljena pa je bila le ena kršitev.

V letu 2007 je bil poostren nadzor nad gradbenimi dejavnostmi prvič organiziran daljše časovno obdobje in sicer tri mesece, od marca do maja, nadzor pa se je vršil predvsem v popoldanskem času, ko zavezanci ne pričakujejo nadzora. Tržni inšpektorji so v treh mesecih skupaj opravili 405 pregledov. Skupno število ugotovljenih kršitev določb zakonov, za nadzor katerih je pristojen Tržni inšpektorat RS, je bilo 93, od tega je bilo 75 kršitev Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Delo na črno je opravljal 39 posameznikov – šušmarjev, 7 gospodarskih subjektov, ki niso bili registrirani za dejavnost, ki so jo opravljali, 26 gospodarskih subjektov, ki so opravljali dejavnost brez obrtnega dovoljenja, v 3 primerih pa je bila ugotovljena soudeležba pri delu na črno.

Organizirana je bila tudi poostrena akcija opravljanja frizerske dejavnosti v povezavi z nadzorom Obrtnega zakona, ugotovitve pa so predstavljene v poglavju o obrti.

Skladno s 4. členom Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno je pravna oseba, zasebnik ali posameznik, ki omogoči eni ali več osebam opravljanje dela na črno, za katere ve, da opravljajo delo na črno, ali ki sklene pogodbo z drugo pravno osebo, zasebnikom ali posameznikom, za katere ve, da opravljajo delo na črno, soudeleženec dela na črno.

V letu 2007 je bilo odkritih 20 soudeležencev dela na črno in sicer 15 fizičnih oseb in 5 gospodarskih subjektov.

V letu 2007 je bilo na področju dela na črno opravljenih nekaj manj pregledov kot v letu prej, opazen pa je rahel dvig ugotovljenih kršitev. Glede na vse navedeno Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da bo tudi v prihodnje na tem področju potreben stalen nadzor, saj se na trgu pojavljajo novi subjekti, ki opravljajo delo oziroma dejavnost v nasprotju z določili zakona. Na delo posameznikov – šušmarjev pa vpliva tudi brezposelnost in življenjski standard po posameznih regijah, saj na primer na območju Idrije, kjer brezposelnosti praktično ni, tudi dela na črno skoraj ni zaznati, medtem ko je v Prekmurju tovrstno delo v porastu, saj se standard prebivalstva niža.

Kljub temu, da ima po spremembi zakona v letu 2006 Davčna uprava RS enake pristojnosti glede nadzora dela na črno kot Tržni inšpektorat RS, slednji ni zaznal bistvenega zmanjšanja pripada zadev. Celo nasprotno, Davčna uprava RS še vedno odstopa prijave v zvezi z delom na črno Tržnemu inšpektoratu RS v reševanje, namesto da bi jih sami obravnavali. In to kljub skupnemu sestanku in kljub večkratnih opozorilih s strani Tržnega inšpektorata RS.

3.4.1. Oglaševanje dela na črno

Tržni inšpektorji so v letu 2007 pregledovali tudi nedovoljeno reklamiranje, torej ponujanje oziroma reklamiranje dela na črno s strani pravnih oseb, zasebnikov ali posameznikov v različnih medijih. Oglaševalska organizacija ne sme objavljati oglasov, če naročnik oglasa ne posreduje predpisanih podatkov, nadzornim organom pa je dolžna na njihovo zahtevo posredovati podatke o naročniku oglasa.

Poudarek je bil, kot že nekaj let doslej, na oglaševanju prek svetovnega spleta, saj se na spletu na različnih spletnih oglasnikih pojavlja vedno več oglasov, ki ponujajo v prodajo razno blago, ali pa nudijo storitve. Pri tem močno izstopa spletni portal www.bolha.com, kjer se nahaja daleč največ oglasov, med njimi je veliko takšnih, ki poleg ponudbe navajajo kot kontakt le elektronski naslov in telefonsko številko. Elektronski naslov je navadno anonimen, pa tudi telefonske številke po pravilu niso objavljene v telefonskem imeniku. Tako je težko odkriti, kdo je dejansko objavil oglas oziroma kdo je oseba, ki je oglas naročila. Težava je tudi v tem, da se spletne strani nahajajo na tujih strežnikih, ali pa so spletni naslovi registrirani preko tujih registrarjev, tako da zoper njih ni mogoče ukrepati, niti ni mogoče razbrati, kdo je lastnik strani, saj so registrirani pod izmišljenimi imeni. Pri nadzoru se morajo inšpektorji včasih posluževati tudi nakupa artiklov in na ta način priti do zelenih podatkov.

Inšpektorji so v zvezi z nedovoljeno reklamo opravili 172 inšpekcijskih pregledov in v 73 primerih ugotovili kršitve. Posamezniki – šušmarji v medijih ponujajo predvsem raznovrstne storitve, največ je inštrukcij, sledi varovanje otrok na domu, čiščenje stanovanj, likanje na domu, lektoriranje, nekaj pa je tudi prodaje blaga na črno, največkrat tehničnega.

V 12 primerih je bilo ugotovljeno, da so oglaševalske organizacije kršile določila navedenega zakona in sicer so objavljale oglase kljub temu, da gospodarski subjekt ni imel vseh predpisanih dovoljenj za opravljanje dejavnosti, ki jo je oglaševal.

Glede na navedeno bo potrebno na tem področju tudi v prihodnje opravljati nadzor predvsem preko svetovnega spleta, kjer se dnevno pojavljajo novi oglasi.

3.5. TRGOVINA

Inšpekcijski nadzori nad opravljanjem trgovinske dejavnosti so bili opravljeni na podlagi določil:

- Zakona o trgovini,

- Pravilnika o minimalnih tehničnih in drugih pogojih, ki se nanašajo na prodajne objekte za opravljanje trgovinske dejavnosti in pogojev za prodajo blaga zunaj prodajaln,
- Pravilnika o minimalni stopnji izobrazbe oseb, ki opravljajo trgovinsko dejavnost po zahtevnosti posameznih vrst trgovinskih opravil,
- Pravilnika o vodenju evidenc v trgovini.

Nadzor v prodajalnah se je opravljal tudi na podlagi drugih predpisov, kot na primer Zakona o varstvu potrošnikov, Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno in Zakona o varstvu konkurence.

Inšpekcijski pregledi so se opravljali v prodajnih objektih in zunaj njih na tržnicah, sejnih in raznih prireditvah, tako pri gospodarskih družbah, samostojnih podjetnikih posameznikih ter fizičnih osebah, ki so opravljale trgovinsko dejavnost na črno.

Tržni inšpektorji so pri trgovcih preverjali, ali so izpolnjeni minimalni tehnični in drugi pogoji za opravljanje trgovinske dejavnosti, ali trgovec posluje skladno z določenim obratovalnim časom, ali so izpolnjene zahteve glede predpisane izobrazbe prodajalcev in trgovskih poslovodij, vodenja evidenc o nakupu in prodaji blaga, opremljenosti blaga s predpisanimi listinami o skladnosti in spremnimi listinami, ali je blago označeno v slovenskem jeziku ter ali je označeno s cenami.

V letu 2007 je bilo na področju opravljanja trgovinske dejavnosti opravljenih skupno 7688 inšpekcijskih pregledov.

V prodajalnah je bilo po Zakonu o trgovini opravljenih 533 inšpekcijskih pregledov, kjer so se kontrolirale določbe glede predpisanih pogojev, ki morajo biti izpolnjeni za zakonito opravljanje trgovinske dejavnosti, 330 pregledov je bilo opravljenih po določilih Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, največ in sicer 3056, pa je bilo v prodajalnah opravljenih po določbah Zakona o varstvu potrošnikov. Sledijo Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, po katerem je bilo v prodajalnah opravljenih 1034 pregledov in Zakon o splošni varnosti proizvodov, po katerem je bilo v prodajalnah opravljenih 776 pregledov. Ostali pregledi so bili opravljeni na podlagi preostalih predpisov, za nadzor katerih je pristojen Tržni inšpektorat RS.

V primeru ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji ukrepali v skladu s posameznimi zakonskimi določili z izdajo odločbe, s katero so kršitelju odredili odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti ali pa so trgovcu prepovedali prodajo. Tako je bilo iz naslova nadzora opravljanja trgovinske dejavnosti v letu 2007 gospodarskim subjektom izdanih 543 upravnih odločb, kar predstavlja 28% manj upravnih odločb kot v letu 2006. Zaradi ugotovljenih manjših nepravilnosti pri opravljanju trgovinske dejavnosti so tržni inšpektorji v 597 primerih izrekli opozorila ZIN. Največ opozoril (338) je bilo izrečenih zaradi kršitev Zakona o varstvu potrošnikov, 86 zaradi kršitev Zakona o trgovini, 60 opozoril pa zaradi kršitev določb Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti.

Glede na to, da tržni inšpektorji nastopajo tudi kot pooblašcene osebe prekrškovnega organa, so v tistih primerih, ko je nepravilnost oziroma

pomanjkljivost ali kršitev z zakonom opredeljena tudi kot prekršek, izdali odločbo ali plačilni nalog, s katerim so kršitelju naložili plačilo globe, ali pa so mu izrekli opomin ali opozorilo.

Tako so tržni inšpektorji 159 gospodarskim subjektom izrekli prekrškovno sankcijo. 3 subjektom so izdali odločbo o prekršku, 5 subjektom pa plačilni nalog. 51 subjektom so zaradi tega, ker je šlo za manjše kršitve, ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve subjekti še pred izdano odločbo o prekršku odpravili, izrekli opomin. V 100 kršiteljem pa so inšpektorji izrekli opozorilo ZP-1.

Pri primerjavi rezultatov nadzora iz prejšnjih let Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da se spoštovanje veljavnih predpisov v trgovini iz leta v leto izboljšuje. V letu 2007 je bilo ugotovljenih manj kršitev, saj je bilo izdanih 208 manj upravnih odločb, kot tudi 243 manj opozoril ZIN. Slabšo urejenost je mogoče opaziti pri prodaji blaga na premičnih stojnicah in trgih, saj so kršitve, ki se pretežno nanašajo na vodenje trgovinskih evidenc, ugotovljene pri skoraj vseh pregledanih subjektih.

Ob spremembah predpisov se številni trgovci obračajo na Tržni inšpektorat RS s prošnjo za pojasnitev, kako ravnati, da bo poslovanje skladno z predpisi.

Zakon o trgovini je bil sprejet leta 1993 in je ostal nespremenjen v prvotnem besedilu, razen določb ki urejajo obratovalni čas prodajaln. Zato se je Vlada Republike Slovenije odločila, da je potrebno zakon, ki ureja trgovinsko dejavnost, v celoti prenoviti. Predlagane so takšne normativne ureditve dejavnosti trgovine, ki zagotavljajo varstvo zaposlenih, potrošnikov in okolja, hkrati pa odpravljajo odvečne administrativne ovire in izenačujejo pogoje poslovanja vseh gospodarskih subjektov, ki ponujajo potrošnikom blago, ne glede na to, ali so ga proizvedli sami, ali so ga kupili z namenom nadaljnje prodaje. Glede na predlog spremenjenega zakona o trgovini Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da se bo kakovost ponudbe povečala, posledično pa se bo zmanjšalo število pregledov in ukrepov Tržnega inšpektorata RS na tem področju.

3.5.1. Nadzor minimalnih tehničnih in drugih pogojev za prodajo blaga v prodajalnah in zunaj prodajaln

Pravilnik o minimalnih tehničnih in drugih pogojih, ki se nanaša na prodajne objekte za opravljanje trgovinske dejavnosti in pogojih za prodajo blaga zunaj prodajaln predpisuje minimalne tehnične pogoje, ki se nanašajo na poslovne prostore, opremo in naprave v prodajnih objektih trgovine na drobno in debelo, pogoje glede zunanjih površin prodajnega objekta in pogoje za prodajo blaga zunaj prodajaln s seznamom blaga, ki ga je na ta način dovoljeno prodajati.

Pri večini pregledov v prodajalnah in zunaj prodajaln (stojnice, potujoče prodajalne, prodaja od vrat do vrat...) tržni inšpektorji nadzirajo tudi izpolnjevanje predpisanih pogojev za opravljanje trgovinske dejavnosti. Nadzor se ponavlja iz leta v leto, od uveljavitve Zakona o trgovini leta 1993, zato je stanje na trgu že dokaj urejeno. Tržni inšpektorji so od 413 vseh obravnavanih primerov v 84 primerih (20,3%) ugotovili, da prodajni objekti niso izpolnjevali minimalnih tehničnih pogojev zlasti na prodajnih mestih niso imeli označenega podatka o firmi in sedežu, v primeru prodaje oblačil niso imeli ustreznih kabin za pomerjanje oblačil, niso imeli blagajn s prikazovalniki posameznih zneskov kupljenega blaga za kupce, kar pomeni kršitev

Zakona o trgovini. V vseh primerih so bile bodisi izdane upravne odločbe o začasni prepovedi opravljanja trgovinske dejavnosti do odprave nepravilnosti oz. izrečena ustrezna upravna opozorila po določbah Zakona o inšpekcijskem nadzoru, za storjene prekrške pa je bilo v skladu z določili Zakona o prekrških izdanih 13 opominov in izrečenih 65 opozoril ZP-1.

Tržni inšpektorat RS predlaga, da se po uveljavitvi sprememb Zakona o trgovini pristopi k spremembi obstoječega pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih predpisanih za opravljanje trgovinske dejavnosti.

3.5.2. Nadzor trgovinskih evidenc o nakupu in prodaji blaga in storitev

Osnovni namen vodenja evidenc je, da se inšpekcijskim organom, ki so zadolženi za nadzor evidenc, zagotovi možnost preverjanja izvora blaga v prodaji ter evidentiranje prihodkov iz naslova prodaje blaga in trgovinskih storitev.

Najpogostejše ugotovljene kršitve so, da trgovci ne sestavljajo prevzemnih dokumentov preden dajo blago v prodajo, da se cene v prevzemnih listinah ne ujemajo s cenami na blagu, da trgovci ne vodijo evidenc za vsak prodajni objekt posebej, da evidenc niso popolne oziroma v njih niso bili vpisani vsi poslovni dogodki (sprememba cen, odpis blaga...), da se v evidencah ne vodi ločeno prodaja blaga na debelo in na drobno.

Nadzor spoštovanja določb Pravilnika o vodenju trgovinskih evidenc so inšpektorji opravljali sočasno z nadzori po drugih predpisih.

Pomanjkljivosti v vodenju evidenc o nakupu in prodaji blaga v letu 2007 so tržni inšpektorji ugotovili pri nekaterih trgovcih, predvsem pa na sejnih, tržnicah, na raznih prireditvah, ter manjših prodajalnah, kot tudi v času pred 1. novembrom na pokopališčih pri prodajalcih sveč in cvetličnih aranžmajev.

Tržni inšpektorji so od 511 vseh obravnavanih primerov v 59 primerih (11,5%) ugotovili, da prodajalci niso vodili evidenc v trgovini, zlasti na prodajnih mestih niso imeli prevzemnih listin, kar pomeni kršitev Zakona o trgovini. V vseh primerih so bile izdane upravne odločbe o začasni prepovedi opravljanja trgovinske dejavnosti do odprave nepravilnosti oziroma izrečena ustrezna upravna opozorila po določbah Zakona o inšpekcijskem nadzoru, za storjene prekrške pa sta bili v skladu z določili Zakona o prekrških izdani 2 odločbi o prekršku, 3 plačilni nalogi, 21 opominov in izrečenih 19 opozoril ZP-1.

3.5.3. Strokovna izobrazba oseb, ki opravljajo trgovinsko dejavnost

Strokovno izobrazbo oseb, ki opravljajo trgovinsko dejavnost, določa Pravilnik o minimalni stopnji izobrazbe oseb, ki opravljajo trgovinsko dejavnost, v odvisnosti od zahtevnosti posameznih vrst trgovinskih opravil, ki je bil spremenjen z uveljavitvijo sprememb dne 21. 7. 2007. Navedena sprememba omogoča opravljanje poklica prodajalca osebam, ki imajo končano najmanj srednjo poklicno izobrazbo ne glede na smer (dokončana dve ali tri letna smer v programu), poklica trgovskega poslovodje pa osebam, ki imajo dokončano najmanj srednjo strokovno izobrazbo ne glede na smer (dokončana štiri letna smer v programu) in srednjo izobrazbo (dokončano gimnazijo).

Sprememba pravilnika je ena izmed ukrepov Ministrstva za gospodarstvo za odpravo administrativnih ovir, ki jo predstavlja omejevanje dostopa do poklicev in dejavnosti s formalnim določanjem nazivov poklicne strokovne izobrazbe, ki preprečujejo večjo mobilnost in fleksibilnost delovne sile.

Največ nepravilnosti inšpektorji odkrijejo pri osebah, ki prodajajo blago od vrat do vrat in na različnih sejmih in prireditvah. Do kršitev prihaja predvsem v času dopustov, v popoldanskem času in ob sobotah in nedeljah.

V letu 2007 je bilo od obravnavanih 185 primerov le v 14 primerih (7,5%) ugotovljeno, da trgovci, ki so opravljali neposredno prodajo blaga, niso imeli predpisane strokovne izobrazbe. Tem osebam so bile izdane upravne odločbe, za storjeni prekršek pa so jim bili v skladu z določili Zakona o prekrških izdani 3 opomini in izrečenih 5 opozoril ZP-1.

3.5.4. Obratovalni čas prodajaln

Nadzor nad spoštovanjem določil Zakona o trgovini v povezavi z obratovalnim časom prodajaln v letu 2007 ni bil več tako aktualen, kot leto pred tem, ko je veljalo določilo zakona o omejitvah glede obratovalnega časa. Od 18. 11. 2006 velja sprememba Zakona o trgovini, ki določa, da trgovec določi obratovalni čas prodajalne v skladu s svojo poslovno odločitvijo in ob upoštevanju potreb potrošnikov.

V letu 2007 je bilo od obravnavanih 20 primerov. Le v 3 primerih je bilo ugotovljeno, da trgovci niso obratovali v skladu z objavljenim urnikom obratovalnega časa prodajaln. Za storjene prekrške so bila izrečena 3 opozorila ZP-1 in 1 opozorilo ZIN.

3.6. GOSTINSTVO IN TURIZEM

Stalna naloga Tržnega inšpektorata RS je kontrola spoštovanja Zakona o gostinstvu in na njegovi podlagi sprejetih pravilnikov, ki predpisujejo pogoje za opravljanje gostinske dejavnosti:

- Zakon o gostinstvu
- Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti
- Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost
- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja registra sobodajalcev
- Pravilnik o merilih in načinu kategorizacije nastanitvenih obratov in marin

Ker so bili pogoji za začetek opravljanja gostinske dejavnosti in s tem povezanega izpolnjevanja administrativnih obveznosti zahtevnejši, kot za druge gospodarske dejavnosti, saj so si morali gostinci predhodno pridobiti odločbo pristojne upravne enote o izpolnjevanju pogojev, je Ministrstvo za gospodarstvo z namenom, da se poenostavi postopek za začetek opravljanja vseh vrst gostinske dejavnosti ter spodbudi razvoj podjetništva in odpravi administrativne ovire na tem področju, pripravilo spremembo Zakona o gostinstvu, ki je začela veljati 21. 7. 2007. Bistvena novost novele zakona je bila odprava zahteve po predhodni pridobitvi odločbe o

določitvi oziroma izpolnjevanju pogojev za opravljanje vseh vrst gostinske dejavnosti, kot sta to določala 6. in 11. člen zakona.

Predpogoj, da se v gostinskem obratu lahko opravlja gostinska dejavnost, je še vedno uporabno dovoljenje. Sprememba zakona je torej ohranila obveznost pridobivanja uporabnih dovoljenj, izrecno pa zakon določa, da uporabna dovoljenja nadzorujejo gradbeni inšpektorji, ki bodo zoper gostince, ki si niso pridobili uporabnih dovoljenj, ukrepali po določilih Zakona o graditvi objektov.

Tržni inšpektorji so v skladu z letnim planom in po več vodilih že pred 21. 7. 2007 opravili veliko kontrolnih pregledov opravljanja gostinske dejavnosti. V vseh primerih, ko so inšpektorji ugotovili opravljanje dejavnosti brez odločb o izpolnjevanju minimalnih pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti, so ukrepali z izdajo prepovednih odločb, nekateri postopki so bili tudi že v fazi izvršljivosti. Zaradi spremembe Zakona o gostinstvu je bilo nadaljevanje teh postopkov nepotrebno, zato so jih tržni inšpektorji morali ustaviti.

Od uveljavitve sprememb Zakona o gostinstvu dalje pa so tržni inšpektorji pri gostincih ugotavljali le še, ali so registrirani za opravljanje gostinske dejavnosti ter ali izpolnjujejo vse pogoje, ki jih določata Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti in Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost. Če so tržni inšpektorji ugotovili, da gostinci ne izpolnjujejo minimalnih pogojev glede opreme ali storitev gostinskih obratov, so kršiteljem izdali ureditvene odločbe in določili rok za odpravo le-teh. V primeru kršitev obratovalnega časa gostinskih lokalov, pa so zoper kršitelje ukrepali prekrškovno.

Sprememba Zakona o gostinstvu je prinesla tudi ukinitve odločb o kategorizaciji. Po novem morajo gostinci, ki nudijo nastanitev, sami določiti kategorijo, razen če želijo poslovati z višjo kategorijo, ko mora odločitev o kategoriji potrditi za to usposobljeni strokovnjak. Ker upravne enote ne izdajajo več odločb o kategorizaciji, je moralo pristojno ministrstvo uskladiti Pravilnik o merilih in načinu kategorizacije nastanitvenih obratov in marin. Sprememba pravilnika je začela veljati 1. 12. 2007, še vedno pa je ostala v veljavi Priloga A s standardi za določitev kategorije nastanitvenega obrata, saj je posodobitev standardov zahteven projekt, ki zahteva več časa in bo pripravljen naknadno.

V letu 2007 so tržni inšpektorji na področju gostinstva opravili 3757 inšpekcijskih pregledov oziroma skoraj 22% vseh opravljenih pregledov. V primerjavi z letom 2006 se je število pregledov v letu 2007 zmanjšalo. Število pregledov gostinske dejavnosti se je zmanjšalo tudi po posameznih zakonih, saj je bilo na podlagi Zakona o gostinstvu, kot specialnem predpisu za opravljanje gostinske dejavnosti, opravljenih 2683 (71,4%) pregledov, v letu 2006 pa je bilo opravljenih 3062 pregledov. Po ostalih predpisih je bilo opravljenih 1074 pregledov.

Iz statističnih podatkov je razvidno, da je število opravljenih inšpekcijskih pregledov v primerjavi z letom 2006 nekoliko padlo, kar je posledica spremembe Zakona o gostinstvu. Inšpektorji zaradi pričakovanih sprememb Pravilnika o kategorizaciji namreč niso opravili kontrole nastanitvenih obratov in sobodajalcev, zaradi odprave

odločb o izpolnjevanju minimalnih pogojev se je tudi zmanjšalo število prijav. Zaradi manjšega števila pregledov se je zmanjšalo tudi število izdanih ukrepov.

Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji izdali 676 odločb, v letu 2006 je bilo izdanih 923 odločb. Na podlagi Zakona o gostinstvu je bilo izdanih 251 odločb, kar za pol manj kot v letu 2006. Na podlagi ostalih predpisov je bilo v letu 2007 izdanih 425 odločb. Zoper izdane upravne odločbe inšpektorjev se je pritožilo 23 zavezancev.

V postopku prisilne izvršitve izdanih odločb, so inšpektorji skupaj izdali 137 sklepov v izvršbi, kar je tudi manj, kot v letu 2006, ko je bilo teh ukrepov 304.

Tržni inšpektorji so kršitelje sankcionirali tudi prekrškovno. Zaradi kršitev Zakona o gostinstvu so v letu 2007 inšpektorji gostincem izdali 939 ukrepov po Zakonu o prekršku in sicer z izrekom 367 opozoril ZP-1 in 251 opominov ter izdajo 162 plačilnih nalogov in 159 odločb. Število izdanih prekrškovnih ukrepov je v primerjavi z letom 2006 manjše, kar je posledica spremembe Zakona o gostinstvu in manjšega števila opravljenih pregledov. Kar 481 prekrškovnih ukrepov, kar predstavlja 51,2% izdanih prekrškovnih ukrepov, je bilo izdanih zaradi kršitev obratovalnega časa gostinskih lokalov, ki se je v letu 2007 pokazalo kot največji problem pri opravljanju gostinske dejavnosti.

Zaradi ugotovljenih manjših kršitev gostinske zakonodaje so tržni inšpektorji izrekli tudi 199 opozoril ZIN. Število izdanih opozoril se je v primerjavi z letom 2006 povečalo, pri čemer je šlo za ukrepanje v primeru manjših nepravilnosti pri označevanju cen, izpolnjevanju minimalnih tehničnih pogojev ter pri kršitvi obratovalnega časa gostinskega lokala, za kar je opozorilo zadosten ukrep.

3.6.1. Opravljanje gostinske dejavnosti v nočnem času in kršitve obratovalnega časa

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 nadaljeval s poostrenim nadzorom v nočnem času, prednostno so se obravnavali nočni lokali in diskoteke, v katere zahaja večje število obiskovalcev. Nadzore v nočnem času so tržni inšpektorji opravili v sodelovanju z zdravstveno inšpekcijo in policijo. Tržni inšpektorji so v gostinskih lokalih kontrolirali izpolnjevanje pogojev po gostinski zakonodaji in ugotavljali morebitne kršitve obratovalnega časa gostinskih lokalov, zdravstvena inšpekcija pa je opravljala nadzor točenja alkohola mladoletnim osebam. V nekaj primerih je ukrepala tudi policija, ko je v nekaterih diskotekah ugotovila, da ni bilo zagotovljene službe za varovanje oziroma služba za varovanje ni imela ustrezne licence. Z vidika nadzora tržne inšpekcije gostinci večinoma izpolnjujejo predpisane pogoje za opravljanje registrirane dejavnosti, tudi v primerih, ko vrtijo mehansko glasbo za ples. Večji problem predstavlja velika gneča, ko se v nočnih klubih in diskotekah nabere veliko število obiskovalcev in je njihova varnost v primeru nesreče lahko ogrožena.

Glede kršitev obratovalnega časa gostinskih obratov dobiva tržni inšpektorat vsako leto številne pritožbe občanov, predvsem zaradi prekoračitve obratovalnega časa v nočnem času v strnjenih stanovanjskih naseljih. Upoštevati pa je potrebno tudi dejstvo, da je za občane moteč zunanji hrup, ki ga povzročajo gostje, ko zapuščajo gostinske lokale, ali ko se zadržujejo na gostinskih vrtovih, ko se dejavnost ne opravlja več, kar pa je povsem izven nadzora tržne inšpekcije. V takšnih primerih

gre za kršenje javnega reda in miru, ki je v pristojnosti policije. Prijavitelji velikokrat tudi ne vedo, da se gostje lahko zadržujejo v gostinskih lokalih po zaključku obratovanja še 30 minut oziroma še 60 minut, če gostinec nudi tudi hrano.

Številna so tudi policijska poročila o kršitvah obratovalnega časa, ki jih zaznajo policisti tekom opravljanja nalog iz svojih pristojnosti. Kršitve obratovalnega časa so se kot največji problem zopet pokazale pri nadzoru v času glavne turistične sezone, kot kršilci obratovalnega časa pa se večkrat pojavljajo isti gostinci. Kontrola obratovalnega časa je zato potekala večinoma v nočnem času, v sodelovanju s policijo. Inšpektorji so pri nadzoru ugotovili, da so nekateri gostinci po preteku dovoljenega obratovalnega časa zaklenili vhodna vrata in so nadaljevali z opravljanjem gostinske dejavnosti, saj so se v lokalih še nahajali gostje in se je tudi vrtela glasna glasba. Na trkanje niso želeli odpreti vrat, zato je tržna inšpekcija takšno ravnanje ocenila kot kršenje obratovalnega časa.

Tržni inšpektorji so po vprašanju kršitev obratovalnega časa v letu 2007 opravili 387 inšpekcijskih pregledov in kljub stalnemu nadzoru, tako policije, ki Tržnemu inšpektoratu RS pošilja predloge za uvedbo postopka o prekršku, kot tržnih inšpektorjev, ki sami zaznajo kršitve pri nočnih akcijah, bi pričakovali, da bi se tovrstne kršitve morale zmanjšati, vendar so vedno prisotne in konstantne. Če gostinci kršijo obratovalni čas, tržna inšpekcija nima možnosti upravnega ukrepanja, zoper vse kršitelje pa je ukrepala prekrškovno. Tržni inšpektorat RS bo tudi v bodoče poostreno nadziral obratovalni čas gostinskih obratov, predvsem tistih lokalov, ki konstantno kršijo obratovalni čas, jih striktno kaznoval in zaradi možnosti ukrepanja po 19. členu Zakona o gostinstvu o ugotovitvah obveščal tudi lokalno skupnost.

3.6.2. Opravljanje gostinske dejavnosti v okviru društev

V preteklih letih je bilo pri nadzoru opravljanja gostinske dejavnosti v društvih ugotovljenih veliko nepravilnosti, saj društva zaradi različnih razlogov niso pridobila ustreznih dovoljenj za opravljanje dejavnosti. Zato so tržni inšpektorji v mesecu maju 2007 ponovili nadzor društev, ki opravljajo tudi gostinsko dejavnost. Kontrola se je vršila pri tistih društvih, katerim so bile že izdane odločbe o prepovedi opravljanja gostinske dejavnosti in pri društvih, ki so na novo pričela s poslovanjem. Inšpektorji so kontrolirali tudi izpolnjevanje minimalnih pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti in spoštovanje priglašene obratovalnega časa.

Tržni inšpektorji so na območju celotne Slovenije pregledali 78 društev, ki opravljajo tudi gostinsko dejavnost in pri 25 društvih, to je pri eni tretjini pregledanih društev, ugotovili različne kršitve. 17 društev je opravljal gostinsko dejavnost brez ustrezne odločbe o izpolnjevanju minimalnih pogojev, pri ostalih društvih so bile ugotovljene kršitve glede minimalnih pogojev za opravljanje dejavnosti, neoznačenih cen gostinskih storitev in kršitev obratovalnega časa. Dve društvi nista vpisali gostinske dejavnosti v svoj temeljni akt, en občan pa je v društvenem prostoru opravljal gostinsko dejavnost v svojem imenu in za svoj račun. Zoper vse kršitelje so inšpektorji ukrepali v skladu z Zakonom o gostinstvu.

Pri kontroli izdanih odločb o prepovedi opravljanja gostinske dejavnosti, ki so jih tržni inšpektorji izdali društvom v letu 2006, je bilo ugotovljeno, da je kar 30 društev prenehalo z opravljanjem gostinske dejavnosti. Verjetno so ocenila, da se

pod novimi pogoji opravljanje gostinske dejavnosti ne izplača, saj po, v letu 2005 sprejeti spremembi Zakona o gostinstvu, ki je društva izenačila z ostalimi gostinci, društva nimajo več nobenih ugodnosti. Društva si zaradi različnih razlogov, največkrat zaradi problema z uporabnimi dovoljenji, niso uspela pridobiti ustreznih dovoljenj. 6 društev je nadaljevalo z opravljanjem gostinske dejavnosti kljub prepovedi, zato so tržni inšpektorji nadaljevali s postopkom izvršbe. Devet obravnavanih društev pa si je pridobilo ustrezno dokumentacijo in so poslovali zakonito.

3.6.3. Opravljanje gostinske dejavnosti na smučiščih in drsališčih

Tržni inšpektorji so tudi v zimski sezoni 2007 opravili nadzor obratovanja gostinskih obratov na slovenskih smučiščih in drsališčih. Skupno je bilo na območju Slovenije pregledanih 47 pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in društev, ki opravljajo gostinsko dejavnost na smučiščih in drsališčih, kar je v manjšem obsegu kot v letu 2006, ko je bilo pregledanih 74 gostincev. Razlog manjšega števila pregledov je bil zaradi mile zime, ko veliko smučišč in drsališč ni obratovalo. Pri 16 pregledanih gostincih, kar predstavlja nekoliko več kot eno tretjino od vseh pregledanih subjektov, so bile ugotovljene različne kršitve.

Tržni inšpektorji so ugotovili, da si 12 gostincev pred začetkom opravljanja gostinske dejavnosti v stalnem ali začasnem gostinskem obratu ni pridobilo odločbe o izpolnjevanju pogojev, od tega so trije gostinci, ki so bili obravnavani že v letu 2006, nadaljevali z opravljanjem dejavnosti brez dovoljenj. En gostinec, ki je nudil nastanitev, si ni pridobil odločbe o kategorizaciji nastanitvenega obrata, pri ostalih gostincih pa so bile ugotovljene le manjše kršitve, kot so pomanjkljivo označene cene gostinskih storitev, kršitev obratovalnega časa in neoznačitev vrste obrata.

3.6.4. Opravljanje gostinske dejavnosti v glavni turistični sezoni

Tako kot vsako glavno turistično sezono so tržni inšpektorji tudi v času poletne sezone 2007 opravljali nadzor poslovanja vseh vrst gostinskih obratov. Kontrolni pregledi so se opravili v lokalih, ki so se v preteklosti izkazali kot problematični, v lokalih, v katerih so bile zaznane kršitve razporeda obratovalnega časa ter v novih gostinskih obratih in obratih, ki so zamenjali nosilca dejavnosti.

Tržni inšpektorji so kontrolirali pridobitev odločb o izpolnjevanju pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti v smislu 11. člena Zakona o gostinstvu, pridobivanju odločb o izpolnjevanju pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti na gostinskih vrtovih, kršitvam obratovalnega časa gostinskih lokalov, izpolnjevanju minimalnih tehničnih pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti, ustreznosti označenosti cen gostinskih storitev in izdaji računov.

Po uveljavljeni spremembi Zakona o gostinstvu pa so inšpektorji pri gostincih ugotavljali, ali so registrirani za opravljanje gostinske dejavnosti ter ali izpolnjujejo pogoje za opravljanje gostinske dejavnosti, ki so določeni s Pravilnikom o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti. V vseh primerih, ko so inšpektorji že pred uveljavitvijo spremembe Zakona o gostinstvu ugotovili opravljanje dejavnosti brez odločb o izpolnjevanju minimalnih pogojev in so ukrepali z izdajo prepovednih odločb, so

postopke s sklepom ustavili, prav tako so ustavili vse izvršilne postopke, ker je izvršilni naslov prenehal zaradi spremembe predpisa.

Na območju celotne Slovenije je bilo pregledanih 953 gostincev in sicer 693 gostincev pred spremembo ter 260 gostincev po spremembi Zakona o gostinstvu, kar je na istem nivoju, kot v letu 2006, ko je bilo pregledanih 950 gostincev. Tudi število ugotovljenih kršitev je na istem nivoju kot v letu 2006, saj so inšpektorji pri polovici pregledanih gostincev ugotovili kršitve gostinske zakonodaje. Skupno sta bili ugotovljeni 502 kršitvi.

Do spremembe Zakona o gostinstvu je bilo pri 102 gostincih ugotovljeno pomanjkljivo označevanje cen gostinskih storitev, 97 gostincev je prekoračilo obratovalni čas, 91 gostincev je opravljalo gostinsko dejavnost brez odločb o izpolnjevanju minimalnih pogojev, 51 gostincev ni izpolnjevalo minimalnih tehničnih pogojev, 15 oseb je opravljalo gostinsko dejavnost brez registracije, 18 gostincev pa gostom ni izdalo računa za opravljene gostinske storitve.

Tudi po 21. 7. 2006 so inšpektorji v največ primerih ugotovili pomanjkljivo označevanje cen gostinskih storitev, saj je 43 gostincev neustrezno označilo cene gostinskih storitev, 37 gostincev je kršilo obratovalni čas, 34 gostincev ni izpolnjevalo minimalnih tehničnih pogojev, 11 gostincev gostom ni izdalo računa za opravljene gostinske storitve, 3 osebe so opravljale gostinsko dejavnost brez ustrezne registracije. Zaradi ugotovljenih kršitev Zakona o gostinstvu so tržni inšpektorji izdali 740 ukrepov.

Pri nadzoru gostinske dejavnosti v poletni sezoni 2007 je bilo ugotovljenih največ kršitev glede neustrezno označenih cen gostinskih storitev, saj gostinci pozabijo izobesiti cenike na gostinskih vrtovih, na katerih se v poletnih mesecih pretežno opravlja gostinska dejavnost. Gostinski obrati večinoma izpolnjujejo pogoje po Pravilniku o minimalnih tehničnih pogojih. Ugotovljene pomanjkljivosti se nanašajo predvsem na zagotavljanje pomožnih prostorov za zaposleno osebje in zadostno število sanitarij za goste po spolu in glede na število sedežev. V vseh primerih, ko so bile ugotovljene kršitve, so inšpektorji ustrezno ukrepali v upravnem in prekrškovnem delu postopka. Veliko objektov je v enakem stanju, kot takrat, ko so bili zgrajeni in opremljeni, zato so dotrajani, lastniki pa vlagajo minimalna sredstva v obnovo oziroma obnavljajo objekte postopoma.

Kljub stalnemu nadzoru so bile v dokaj velikem številu ugotovljene kršitve opravljanja gostinske dejavnosti brez odločb o izpolnjevanju minimalnih pogojev, predvsem na gostinskih vrtovih. To administrativno oviro je sprememba Zakona o gostinstvu odpravila in tudi za opravljanje gostinske dejavnosti na gostinskih vrtovih zadostuje izpolnjevanje minimalnih pogojev. Po začetku uveljavitve sprememb Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov je Tržni inšpektorat RS prejel nekaj prijav občanov, da gostje pijejo in kadijo zunaj lokala. Pri obravnavi teh prijav je bilo nato ugotovljeno, da so gostinci pričeli širiti svoje poslovanje izven gostinskih obratov na površine, ki niso v njihovi lasti ali na javne površine, vendar tržna inšpekcija nima pristojnosti, da bi prepovedala opravljanje gostinske dejavnosti na gostinskem vrtu, če je vrt postavljen brez soglasja, ampak lahko ukrepa le ob neizpolnjevanju pogojev iz pravilnika in odredi odpravo nepravilnosti.

3.6.5. Opravljanje dejavnosti turističnih kmetij

Zakon o gostinstvu v 2. členu določa, da gostinsko dejavnost lahko v obsegu, ki ga določa ta zakon, opravljajo kot sobodajalci in kmetje tudi fizične osebe, če izpolnjujejo pogoje, določene z zakonom. Zakon v 15. členu določa, da kmet lahko na svoji kmetiji opravlja gostinsko dejavnost kot svojo dopolnilno dejavnost. Gostom lahko nudi le jedi iz domačega okolja in doma pridelane in predelane pijače (kmetija odprtih vrat, vinotoči in osmice), razen če tem gostom nudi tudi nastanitev. Za gostinstvo pristojna enota upravne enote lahko po predhodno pridobljenem mnenju za gostinstvo pristojnega organa lokalne skupnosti dovoli kmetu, da nudi gostom tudi druge domače jedi in kupljeno pijačo.

70. člen Zakona o kmetijstvu določa, da si mora kmet za opravljanje dopolnilne dejavnosti turizma na kmetiji pridobiti dovoljenje, ki ga na njegovo zahtevo izda pristojna upravna enota. Glede na določila 119. člena Zakona o kmetijstvu opravljajo nadzor nad izvajanjem tega zakona kmetijski inšpektorji. Kmet lahko opravlja gostinsko dejavnost v obsegu, kot ga predpisuje Uredba o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji, prav tako si mora pridobiti odločbo o izpolnjevanju minimalnih tehničnih pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti v skladu z 11. členom Zakona o gostinstvu.

Tržni inšpektorat RS je, tako kot vsako leto, tudi v letu 2007 kontroliral kmetije, na katerih se opravlja gostinska dejavnost kot dopolnilna dejavnost na kmetiji. Na območju celotne Slovenije so inšpektorji skupno pregledali 112 turističnih kmetij in pri 42 kmetih, kar predstavlja 37% od vseh pregledanih turističnih kmetij, ugotovili različne nepravilnosti in pomanjkljivosti. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti je bilo izdanih 54 ukrepov. V primerjavi z nadzorom prejšnjih let se je bistveno zmanjšalo število kmetov, ki so presegali dovoljen obseg dejavnosti, prav tako si je večina kmetov, ki v letu 2006 niso imeli pridobljenih odločb v smislu 11. člena Zakona o gostinstvu, ta dovoljenja pridobila. Največkrat so bile ugotovljene manjše nepravilnosti glede opremljenosti gostinskega obrata in pomanjkljivo označenih cen gostinskih storitev, ugotovljene so bile tudi pomanjkljivosti pri označitvi obratovalnega časa gostinskega obrata. Le dva kmeta pa sta opravljala gostinsko dejavnost na črno.

Nadzor turističnih kmetij v letu 2007 je pokazal, da so bili kontrolni pregledi tržne inšpekcije v preteklih letih učinkoviti, saj kmetje v glavnem upoštevajo dovoljen obseg dejavnosti, prav kako so si uredili ustrezno dokumentacijo. Tudi prijav registriranih gostincev Tržni inšpektorat RS ne prejema več.

Sprememba Zakona o gostinstvu z dne 21. 7. 2007 je vplivala tudi na dejavnost turističnih kmetij, saj lahko kmetje opravljajo gostinsko dejavnost kot dopolnilno dejavnost, ali pa na podlagi zakona, ki ureja gospodarske družbe, vendar še vedno v okviru določb Zakona o gostinstvu in z Uredbo dovoljenega obsega glede storitev in števila sedežev. S tem je zakonodajalec rešil problematiko, ki se je ugotavljala v preteklih letih, ko so bili kmetje statusno organizirani kot samostojni podjetniki ali gospodarske družbe in so opravljali gostinsko dejavnost kot dopolnilno dejavnost na kmetiji. Po novem zakonu lahko kmetje opravljajo gostinsko dejavnost tudi na prireditvah, povezanih s predstavitvijo podeželja ali tradicionalnimi običaji, pri čemer smejo nuditi le jedi in pijače iz domačega okolja. Odločbe o izpolnjevanju minimalnih pogojev so odpravljene tudi za kmete, ki opravljajo gostinsko dejavnost

kot dopolnilno dejavnost na kmetiji, izvajalec dejavnosti na nastanitveni kmetiji pa bo po novem sam določil kategorijo nastanitvene kmetije.

3.6.6. Opravljanje dejavnosti v nastanitvenih obratih in pri sobodajalcih

Sprememba Zakona o gostinstvu z dne 21. 7. 2007 je postavila zahtevo resornemu ministrstvu, da uskladi Pravilnik o merilih in načinu kategorizacije nastanitvenih obratov z določbami zakona. Ta uskladitev se je nanašala na spremembo postopka kategorizacije zaradi ukinitve odločb, s katerimi so upravne enote določale vrsto in kategorijo nastanitvenega obrata. Zaradi priprave spremembe navedenega pravilnika, ki je bila objavljena v Uradnem listu dne 1. 12. 2007, Tržni inšpektorat RS v letu 2007 ni opravil akcije nadzora nastanitvenih obratov in sobodajalcev. Nadzor nastanitvenih obratov in sobodajalcev bo opravljen v začetku leta 2008 v času zimske smučarke sezone.

3.6.7. Opravljanje gostinske dejavnosti brez ali v nasprotju z odločbo upravnega organa

Pri subjektih, ki opravljajo gostinsko dejavnost so tržni inšpektorji do 20. 7. 2007 kontrolirali tudi dovoljenja, ki so si jih gostinci bili dolžni pridobiti na pristojnih upravnih enotah na osnovi 11. člena Zakona o gostinstvu in ki so dokazovala, da so izpolnjeni vsi pogoji za opravljanje dejavnosti. V letu 2007 je bilo opravljenih 446 pregledov po vprašanju pridobivanja in ustreznosti odločb o izpolnjevanju minimalnih pogojev, inšpektorji so izdali 111 upravnih odločb o prepovedi opravljanja gostinske dejavnosti, ker si gostinci ustreznih odločb niso pridobili.

Zaradi spremembe Zakona o gostinstvu so tržni inšpektorji po 21. 7. 2007 vse postopke v zvezi z opravljanjem gostinske dejavnosti brez ali v nasprotju z odločbo upravnega organa ustavili in svoje delo usmerili v ugotavljanje izpolnjevanja minimalnih tehničnih pogojev.

3.6.8. Opravljanje dejavnosti vodenja in spremljanja turistov

Tržni inšpektorat RS že nekaj let zapored v času pred prazniki, ko organizatorji potovanj organizirajo večje število turističnih potovanj in izletov doma in v tujini, na posameznih mejnih prehodih in v turističnih agencijah opravlja nadzor oseb, ki opravljajo delo turističnih spremljevalcev ali turističnih vodnikov. Kontrolo so inšpektorji v letu 2007 ponovili tudi v času pred prvomajskimi prazniki.

Obveznost zagotavljanja turističnega vodenja in spremljanja je določena v 38. členu Zakona o spodbujanju razvoja turizma, ki določa, da mora organizator potovanja pri vsaki izvedbi turističnega aranžmaja doma ali v tujini za vsako organizirano skupino posebej zagotoviti turističnega spremljevalca ali turističnega vodnika, ki izpolnjuje pogoje iz 39. člena zakona, to je, da ima opravljen preizkus znanja iz programa strokovne usposobljenosti in pridobljeno ustrezno licenco GZS.

Nadzor je bil najprej opravljen na najbolj frekvenčnem mejnem prehodu Fernetiči na praznični dan, dne 27. 4. 2007 v jutranjih urah, kjer so inšpektorji popisovali avtobuse in osebe, ki so za svoje skupine turistov opravljali določene postopke na meji ter druge formalnosti povezane s turističnim potovanjem. Na podlagi

pridobljenih podatkov z meje se je nadzor nadaljeval pri organizatorjih turističnih potovanj, kjer se je pregledala dokumentacija za konkretne turistične aranžmaje, na preskok se je pregledala tudi dokumentacija ostalih izvedenih potovanj in izletov.

Na mejnem prehodu Fernetiči so inšpektorji popisali 35 avtobusnih destinacij in oseb, ki so spremljale turiste in odkrili kar 13 vodnikov oziroma spremljevalcev, ki si niso pridobili ustreznih licenc GZS. V nadaljevanju inšpekcijskih pregledov, so inšpektorji opravili kontrolne preglede še v 99 turističnih agencijah, kjer je bilo preko pregledane dokumentacije odkritih še 7 vodnikov oziroma spremljevalcev brez ustrezne licence. Skupno je torej brez licence GZS dejavnost vodenja oziroma spremljanja turističnih aranžmajev opravljalo 20 oseb, zoper katere so inšpektorji, razen v dveh primerih, ko je šlo za hrvaška državljana s stalnim prebivališčem na Hrvaškem, prekrškovno ukrepali. Inšpektorji so prekrškovno ukrepali tudi zoper organizatorje turističnih aranžmajev, ki so kršili Zakon o spodbujanju razvoja turizma.

Glede na to, da so v preteklih nadzorih tržni inšpektorji ugotovili le nekaj primerov opravljanja dejavnosti vodenja in spremljanja turističnih aranžmajev brez licenc, je število odkritih kršiteljev v letošnjem letu presenetljivo veliko. Turistične agencije so sicer seznanjene z obveznostjo zagotavljanja vodnikov ali spremljevalcev z veljavnimi licencami GZS, vendar so navajale različne razloge, zakaj niso spoštovali zakonskih določil in sicer: da gre za izjemno veliko število izvedenih prvomajskih potovanj ter pomanjkanje vodnikov, da je šlo za zamenjave tik pred začetkom potovanja zaradi preklica s strani vodnikov, da so agencije zaupale izjavam vodnikov, da imajo ustrezne licence, kar se je izkazalo kot neresnično, da so vodniki pozabili podaljšati veljavne licence, da so agencije zagotovile le enega vodnika na dveh avtobusih in podobno. Teh izgovorov pa tržni inšpektorji niso upoštevali.

3.6.9. Reševanje reklamacij v turizmu

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS prejel 105 pisnih reklamacij potrošnikov, ki so reklamirali letovanje ali potovanje v organizaciji turističnih agencij, registriranih v Sloveniji. Število prijav zaradi nekvalitetno izvedenih turističnih aranžmajev je na istem nivoju kot v letu 2006, ko je Tržni inšpektorat RS prejel 115 takšnih prijav.

Tržni inšpektorji pri obravnavi reklamacij turističnih aranžmajev ugotavljajo, da so potrošniki vedno bolj osveščeni in izobraženi glede svojih pravic, zato pridobijo na kraju letovanja zapisnike s predstavnikom, predložijo slike namestitve, video posnetke in izjavo predstavnika. Tako predloženi dokazi zelo olajšajo reševanje reklamacij in dokazovanje, da so potrošniki upravičeni do rešitve reklamacije v svojo korist. Veliko reklamacij se je nanašalo tudi na aranžmaje, ki so bili plačani po last-minute ponudbi, po ultra last-minute ponudbi ali po ponudbi Ruleta, kjer je potrošnik dobil podatke o hotelu šele na kraju letovanja. V takšnih primerih so bila lahko pričakovanja potrošnikov prevelika, pri obravnavi teh reklamacij je reševanje izjemno težavno, saj ponudba hotela ni bila v naprej znana.

Specifika pri reševanju reklamacij turističnih aranžmajev so delna vračila kupnine. Tržni inšpektorat RS v tem primeru ne more izdati odločbe po določilih 71. člena Zakona o varstvu potrošnikov, saj zakon takšnega ukrepa ni predvidel, lahko pa pomaga potrošniku, da se z agencijo medsebojno dogovorita o rešitvi reklamacije.

Od 105 prejetih prijav potrošnikov, ki so reklamirali nekvalitetno opravljene storitve turističnih aranžmajev, je bilo 80 reklamacij upravičenih. Ob pomoči tržnih inšpektorjev so se organizatorji turističnih aranžmajev in potrošniki dogovorili za odstotke vračila vplačanih zneskov kot odškodnino za slabše opravljene turistične aranžmaje. Pripomoček za izračun upravičenega odstotka vplačanega zneska je Frankfurtska tabela, ki pa ni uradno potrjena. Kljub temu jo priznava večina agencij. Vsi potrošniki skupaj so po rešenih reklamacijah prejeli znesek v višini preko 8.000 EUR.

Tržni inšpektorat RS opaža, da večina agencij odgovorno pristopa k reševanju reklamacij, saj se zavedajo, da je konkurenca na tržišču huda. Ponovno pa bi bilo potrebno razmisliti o ustanovitvi organa, ki bi izvensodno reševal spore med potrošniki in agencijami, na kar je Tržni inšpektorat RS že večkrat opozoril.

Konec leta 2007 je bila sprejeta sprememba Zakona o varstvu potrošnikov, ki bolje ščiti potrošnike pri organiziranih paketnih potovanjih. Spremembe bodo vplivale tudi na delo Tržnega inšpektorata RS v letu 2008, ko se bo zoper kršitelje lahko prekrškovno ukrepalo že v okviru tržnega nadzora.

3.7. OBRT

Področje opravljanje obrtne dejavnosti je urejeno v:

- Obrtnem zakonu,
- Uredbi o določitvi obrtnih dejavnosti in mojstrskih nazivov ter obrti podobnih dejavnosti,
- Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ukrepanje v primeru neurejenega statusa).

Pojem obrtne dejavnosti in pogoje za opravljanje obrtne dejavnosti, obrti podobne dejavnosti ter dejavnosti domače in umetnostne obrti določa obrtni zakon. V skladu z določbami zakona je obrtna dejavnost pridobitna proizvodna ali storitvena dejavnost, ki se opravlja na podlagi individualnih naročil, ali v majhnih serijah, ki se trajno opravlja s stroji, orodji in tehničnimi napravami, ki so primerne za opravljanje le-te in nimajo značaja tekočih trakov ali avtomatiziranega delovnega procesa.

Za opravljanje obrtne dejavnosti je potrebna ustrezna poklicna usposobljenost in pridobitev obrtnega dovoljenja, ki predstavlja dokazilo o izpolnjevanju pogojev za opravljanje obrtne dejavnosti. Dejavnosti, ki se štejejo za obrtne dejavnosti, so določene v Uredbi o določitvi obrtnih dejavnosti in mojstrskih nazivov ter obrti podobnih dejavnosti.

Tržni inšpektorji so v letu 2007 pri subjektih, ki opravljajo obrtno dejavnost opravili 2785 inšpekcijskih pregledov, kar predstavlja 16% vseh inšpekcijskih pregledov, od tega 978 inšpekcijskih pregledov po določilih Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, 972 po določilih Obrtnega zakona, 546 po določilih Zakona o varstvu potrošnikov, 113 inšpekcijskih pregledov po določilih Zakona o avtorski in sorodnih pravicah varstvu in 176 po drugih predpisih.

Na podlagi 13. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno je bilo v letu 2007 izdanih 49 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti, ker so obrtniki opravljali obrtno dejavnost brez obrtnega dovoljenja. Izrečeni so bili tudi ustrezni prekrškovni ukrepi.

Pri nadzoru določil Zakona o varstvu potrošnikov je bilo z namenom odprave nepravilnosti izdanih 20 upravnih odločb in 81 opozoril ZIN.

Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih na področju varstva avtorskih pravic. Obrtniki namreč pogosto ne upoštevajo določbe Zakona o avtorski in sorodnih pravicah in pri opravljanju obrtne dejavnosti predvajajo glasbo in druga avtorska dela, ne da bi prej uredili prenos avtorskih pravic s kolektivno organizacijo avtorjev. Mnogi obrtniki se namreč še vedno ne zavedajo, da s tem, ko imajo vklopljen radijski sprejemnik, predvajajo glasbo preko radijskih sprejemnikov javnosti in s tem posegajo v varovane pravice avtorjev glasbenih in drugih del. Odločbe o odpravi nepravilnosti so bile izdane v 133 primerih, prav tako pa so inšpektorji ukrepali tudi z izdajo prekrškovnega ukrepa.

Posebej je bil organiziran koordiniran nadzor na področju opravljanja frizerske dejavnosti, ki je potekal v mesecu februarju, nadzor na področju opravljanja gradbenih dejavnosti, ki je potekal od marca do konca maja 2007 in nadzor nad cvetličarji v času okrog 1. novembra, dneva mrtvih. Nadzor nad opravljanjem gradbene dejavnosti je bil namenjen predvsem odkrivanju dela na črno, zato so ugotovitve o opravljenem nadzoru opisane v poglavju 3.4. Delo na črno.

Pri koordiniranem nadzoru opravljanje frizerske dejavnosti so tržni inšpektorji ugotavljali, ali ima nosilec frizerske dejavnosti pridobljeno obrtno dovoljenje, ali so izpolnjeni pogoji za opravljanje obrtne dejavnosti po določilih Obrtnega zakona, ali so cene frizerskih storitev označene v skladu z določili Zakona o varstvu potrošnikov, ali subjekt nadzora spoštuje določbe Zakona o dvojnem označevanju cen v tolarjih in eurih, kot tudi, ali pri javni priobčitvi glasbenih oziroma avtorskih del spoštuje določbe Zakona o avtorski in sorodnih pravicah.

Tržni inšpektorji so v okviru organiziranega nadzora opravili inšpekcijske preglede v 392 frizerskih salonih. Le v dveh primerih je bilo ugotovljeno, da se v frizerskem salonu opravlja frizerska dejavnost brez obrtnega dovoljenja. Izdani sta bili 2 odločbi o prepovedi opravljanja dejavnosti in 2 prekrškovni odločbi, s katerima je bil v enem primeru za storjen prekršek izrečena globa, v drugem primeru pa opomin.

Največ kršitev so inšpektorji ugotovili pri kontroli spoštovanja avtorskih pravic. Ugotovitve v zvezi s kršitvami so opisane v poglavju 3.11.1.3. Javno predvajanje glasbe v gostinskih in drugih lokalih

Pri nadzoru določila Zakona o varstvu potrošnikov, ki se nanaša na označevanje cen blaga in storitev, so bile pomanjkljivosti ugotovljene v 41 primerih, to je pri 10% pregledanih subjektov. Inšpektorji so ugotovili, da ceniki v nekaterih primerih niso bili vidno nameščeni v salonu, ali pa so bile cene na cenikih slabo vidne. Izdana je bila 1 upravna odločba, s katero je inšpektor prepovedal prodajo frizerskih storitev do odprave nepravilnosti in izrečenih 33 opozoril ZIN. V prekrškovnem postopku sta bila izdana 2 plačilna naloga in 27 opozoril ZP-1.

V 1 primeru je bilo ugotovljeno, da frizerka za opravljeno storitev ni izstavila računa. Zato ji je bila izrečena globa zaradi kršitve 35. člena Zakona o varstvu potrošnikov.

Frizerji so bili, tako kot drugi obrtniki, dolžni prodajne cene storitev, ki so jih ponujali potrošnikom v obdobju dvojnega označevanja cen, označiti tako v evrih, kot v tolarjih. Prav tako so bili dolžni preračun opraviti po menjalnem tečaju, cene pravilno zaokrožiti, na računu pa pri končni vsoti prikazati obe valuti. Pri nadzoru določil Zakona o dvojnem označevanju cen v tolarjih in eurih je bilo ugotovljenih 41 kršitev. Izrečenih je bilo 39 opozoril ZP-1 in 2 opozorili ZIN.

Glede na zbrane podatke o izvedeni akciji je Tržni inšpektorat RS ugotovil, da so frizerji, ki opravljajo frizersko dejavnost v salonih, praviloma registrirani in imajo pridobljeno obrtno dovoljenje. Obseg dela na črno je predvidoma večji od ugotovljenega, vendar obstaja pri odkrivanju posameznikov, ki opravljajo frizersko dejavnost na črno, vrsto težav, ki preprečujejo uspešen nadzor. Delo na črno se opravlja v zasebnih prostorih frizerk ali po domovih strank, kamor inšpektor ne more vstopiti brez odredbe sodnika. Frizerke pri svojem delu uporabljajo pripomočke, ki jih je mogoče najti v vsakem gospodinjstvu, stranke pa nočejo sodelovati kot priče v postopku, ker gre največkrat za osebe, ki se med seboj poznajo, prav tako pa so stranke največkrat zadovoljne z delom frizerk na črno. Prav tako pri odkrivanju dela na črno niso želeli sodelovati registrirani frizerji.

Ne glede na težave, so inšpektorji poskušali pri registriranih frizerjih pridobiti informacije o posameznikih, ki frizersko dejavnost na njihovem območju opravljajo na črno. Glede na pridobljene informacije se je v drugi polovici februarja opravljal nadzor po določilih Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Obrtniki v glavnem niso želeli dajati inšpektorjem podatkov o tem, katere osebe na njihovem območju opravljajo frizerska dela na črno delo. Tako je inšpektorjem le v 3 primerih uspelo odkriti frizerke, ki so opravljale dela brez registracije in obrtnega dovoljenja. Izdane so bile 3 odločbe o prepovedi opravljanja del na črno po določilih Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, za storjen prekršek pa izdan 1 plačilni nalog in 1 opozorilo ZP-1.

V času pred Dnevom mrtvih je Tržni inšpektorat RS opravil organiziran nadzor nad prodajo cvetja, cvetličnih aranžmajev in sveč izven prodajaln. Nadzor se je vršil predvsem na tržnicah, v okolici pokopališč ter na javnih in drugih mestih, ki jih je za ta namen določil pristojni organ. Pri nadzoru so tržni inšpektorji ugotavljali, ali prodajo opravljajo osebe, ki so ustrezno statusno organizirane, ali so si za prodajo pridobile soglasje pristojne lokalne skupnosti za prodajo na javnih in drugih mestih, kot tudi ali pri prodaji spoštujejo določbe, ki se nanašajo na označevanje cen blaga in izdajanje računov.

Tržni inšpektorji so v času trajanja akcije opravili 257 inšpekcijskih pregledov. Pri nadzoru so odkrili 4 posameznike, ki so prodajali cvetje in cvetlične aranžmaje, čeprav niso bili vpisani v Poslovni register Slovenije za opravljanje dejavnosti cvetličarstva. Izdane so bile 3 odločbe o prepovedi opravljanja dejavnosti oziroma dela na črno na podlagi 13. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja dela na črno, za storjene prekrške so bili kršiteljem izdani tudi 4 plačilni nalogi.

Brez soglasja lokalne skupnosti za prodajo na stojnici je opravljalo prodajo 6 subjektov. Izdane so bile 4 odločbe o prepovedi prodaje na podlagi 22. člena Zakona o trgovini, 3 odločbe o prekršku z izrekom opomina in 2 opozorili ZP-1.

Brez obrtnega dovoljenja je opravljalo dejavnost cvetličarstva 6 subjektov. Inšpektorji so izdali 6 upravnih odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti na podlagi 13. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, 3 odločbe o prekršku z izrekom opomina in 1 opozorilo ZP-1.

Cene cvetja, cvetličnih aranžmajev in sveč so bile v veliki večini označene v skladu z določbami Zakona o varstvu potrošnikov in Pravilnikom o načinu označevanja cen blaga in storitev. Ugotovljenih je bilo 11 nepravilnosti, ki so jih kršitelji nemudoma odpravili, zato so tržni inšpektorji za ugotovljene prekrške izrekli 4 opomine, 4 opozorila ZP-1 in 6 opozoril ZIN.

Inšpektorji so v 5 primerih ugotovili, da prodajalci cvetja, cvetličnih aranžmajev in sveč za prodano blago niso izdali računa. Zaradi ugotovljenih kršitev 35. člena ZVPot je bilo izdanih 5 plačilnih nalogov. V enem primeru samostojni podjetnik ni imel obrazcev za izdajo računov, ker pa je stojnico šele postavil, mu je inšpektor izrekel opozorilo ZP-1.

Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da se obrtniki in drugi prodajalci dobro pripravijo na prodajo cvetja, cvetličnih aranžmajev in sveč pred praznikom Dneva mrtvih, saj so inšpektorji ugotovili kršitve le izjemoma. K izboljšanju stanja je vsekakor pripomogla tudi vsakoletna prisotnost inšpektorjev na krajih, kjer poteka tovrstna prodaja.

Stanje na področju obrti je urejeno podobno, kot v letu 2006. Posebnih problemov ni zaznati, kar se lahko pripiše tudi predpisom, ki so za obrtnike vedno bolj liberalni. Kršitev je vedno manj, čeprav se še vedno odkrijejo gospodarski subjekti, ki opravljajo obrtno dejavnost brez obrtnega dovoljenja, kot tudi tisti, ki dosledno ne spoštujejo določil Zakona o varstvu potrošnikov.

V začetku leta 2008 se pričakuje uveljavitev nove uredbe o določitvi obrtnih dejavnosti, ki bo po predvidevanjih Tržnega inšpektorata RS vsebovala le tiste dejavnosti, ki ustrezajo kriterijem, določenim v Obrtnem zakonu. Z ožjim naborom obrtnih dejavnosti bo lahko nadzor bolj osredotočen na tista področja, ki predstavljajo določene nevarnosti za življenje, zdravje in premoženje oseb in onesnaževanje okolja.

3.8. VARSTVO KONKURENCE

Tržni inšpektorat RS je skozi vse leto 2007 vršil nadzor na področju varstva konkurence, vendar ne na podlagi posebnega organiziranega nadzora, pač pa so tržni inšpektorji posamezni nadzor izvajali na podlagi prejetih prijav in svojih osebnih zaznav na terenu.

Glede na to, da področje varstva konkurence v prvi vrsti ščiti interese podjetij in šele posredno tudi interese potrošnikov, se nadzor vrši predvsem na podlagi prijav konkurenčnih podjetij. Na splošno je mogoče tudi ugotoviti, da so z vidika izvajanja

nadzora najtežji tisti primeri, ko poda prijavo podjetje zoper drugo podjetje, s katerim so v preteklosti sodelovali, kasneje pa so se zaradi takšnih ali drugačnih razlogov razšli in sedaj poskuša vsak samostojno opravljati isti posel, kot so ga prej skupaj. V takšnih primerih je namreč izjemno težko preverjati navedbe ene in druge strani, saj se podjetja običajno medsebojno obtožujejo, in ugotoviti, kakšna je resnica oziroma katero od obeh podjetij je morebiti storilo dejanje nelojalne konkurence.

Bilo je obravnavanih kar nekaj naznanjenih dejanj nelojalne konkurence, za katere je bilo po izvedenem postopku ugotovljeno, da ne gre za takšno dejanje. Prijavitelji se poslužujejo vlaganja tovrstnih prijav tudi zato, ker je dejanje nelojalne konkurence opredeljeno preko splošnega pravila, preko dobrih poslovnih običajev, saj ocenjujejo, da je mogoče skoraj vsako ravnanje umestiti med dejanja nelojalne konkurence. Prijavitelji so mnenja, da je vsako ravnanje na trgu, ki jim utegne škodovati (npr. izguba posla, ker je konkurenčna družba ponudila cenovno ugodnejšo ponudbo) nelojalno. Konkurenca ima že sama po sebi negativen predznak, saj pomeni boj za obstanek na trgu. Gre za borbo, ki izloči iz trga manj konkurenčne gospodarske subjekte, kar pa samo po sebi ni nelojalno.

V letu 2007 je bilo na trgu zaslediti precej zavajajočih ravnanj, ki se lahko uvrstijo med dejanja nelojalne konkurence po 1. alineji tretjega odstavka 13. člena Zakona o varstvu konkurence (»reklamiranje, oglašanje ali ponujanje blaga ali storitev z navajanjem neresničnih podatkov ali podatkov in izrazov, ki ustvarjajo ali utegnejo ustvariti zmedo na trgu ali z zlorabo nepoučenosti in lahkovernosti potrošnikov») ali pa med dejanja zavajajočega ali nedovoljenega primerjalnega oglaševanja (primerjalno oglaševanje ni dovoljeno, če je zavajajoče) po 12.b členu Zakona o varstvu potrošnikov. Statistični kazalniki sicer prikazujejo trend zmanjševanja dejanj nelojalne konkurence, vendar je to posledica dejstva, da se ta dejanja običajno obravnavajo po 12.b členu Zakona o varstvu potrošnikov in ne zato, ker bi se gospodarski subjekti vzdrževali tovrstnih dejanj. Na trgu opaziti poplavo oglasnih sporočil, ki na različne načine privabljajo kupce, tudi na nezakonite.

V letu 2008 je po oceni Tržnega inšpektorata RS pričakovati nadaljnji upad inšpekcijskih pregledov in posledično tudi sprejetih ukrepov s področja nelojalne konkurence tudi zaradi novega Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami. Iz dosedanje prakse je zaznati vrsto nagradnih iger, ki potrošnikom ne dajejo jasne ali popolne informacije o pogojih sodelovanja v nagradnih igrah. Razlog je v tem, da se gospodarski subjekti še kako zavedajo, da nagrade kupce privabijo in da so premijski posli prepovedani. Iz prakse so poznani primeri, ko gospodarski subjekti pospešujejo prodajo blaga in storitev preko nagradnih iger, ker vedo, da so potrošniki nagradam naklonjeni in jih privabijo, vedo, da dajejo obljubljenе nagrade finančni učinek na kratek rok, pri čemer v pravilih sodelovanja v nagradni igri potrošnikom ne dajo jasnih in nedvoumnih informacij, na kakšne načine je v nagradni igri mogoče sodelovati. Pri potrošniku poskušajo ustvariti vtis, da je nakup pogoj za sodelovanje v nagradni igri, inšpekcijskemu organu po poskušajo prikazati, da ravnanje ne pomeni nezakonitega premijskega posla zato, ker je mogoče sodelovati tudi na druge načine. Ne pojasnijo pa, na kakšen način je mogoče sodelovati tudi brez nakupa. Z namenom izogiba Zakona o varstvu konkurence torej določene informacije izpustijo, ali pa jih izkrivijo. Potrošnikom preko oglaševalske kampanje sporočajo, naj npr. zbirajo znake iz embalaže izdelka, saj si bodo s tem pridobili možnost nagrade. V

izredno drobnem tisku dodajajo, da je možno sodelovati tudi brez nakupa, ne pojasnijo pa, na kakšen način je mogoče sodelovati tudi na tak način. Takšna ravnanja so se v letu 2007 obravnavala kot nelojalna konkurenca, v bodoče pa se bo opisano ravnanje na trgu lahko obravnavalo v smislu določb novega Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami kot zavajajočo opustitev – opustitev bistvene informacije, ki je potrošniku potrebna za odločitev, saj potrošnik morebiti ne bi opravil nakupa, če bi v nagradni igri lahko sodeloval tudi na drug način.

V letu 2007 je bilo opravljenih 123 inšpekcijskih pregledov na področju varstva konkurence, od tega je bilo kar 79 (64,2%) pregledov opravljenih na področju trgovine.

Zaradi ugotovljenih kršitev so tržni inšpektorji v 18 primerih izrekli prekrškovne ukrepe. V 9 primerih je bila izrečena globa (v 7 primerih z odločbo o prekršku in v 2 primerih s plačilnim nalogom). V 5 primerih so tržni inšpektorji podjetjem oziroma samostojnemu podjetniku posamezniku, ki so storili prekršek z dejanji nelojalne konkurence, ob pogojih, ki jih predpisuje Zakon o prekrških (odprava nepravilnosti oziroma izpolnitev zakonsko predpisane obveznosti še pred izdajo odločbe), izrekli opomin. V 4 primerih so bila podjetjem namesto sankcije za storjeni prekršek izrečena zgolj opozorila ZP-1. Zaradi storjenih prekrškov dejanj nelojalne konkurence so tržni inšpektorji v tistih primerih, ko je podjetje še izvajalo dejanja oziroma z njimi ni prenehalo, izdali tudi prepovedno odločbo. Tako so v 4 primerih podjetjem z odločbo začasno prepovedali dejanja nelojalne konkurence in v 5 primerih podjetjem izrekli opozorilo ZIN na zapisnik.

Pri nadzoru določb Zakona o varstvu konkurence so v 32 primerih bili obravnavani t.i. premijski posli, ki jih zakon opredeljuje kot dejanja nelojalne konkurence, pri katerih podjetje pridobiva kupce blaga ali uporabnike storitev z dajanjem ali obljubljanjem nagrad, ali kakšnih drugih premoženjskih koristi ali ugodnosti, ki po vrednosti občutneje presega vrednost blaga ali storitve, s katero naj kupec pridobi možnost nagrade. Podjetja poskušajo na takšne načine pospešiti prodajo blaga ali storitev, pri tem pa z ravnanjem v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji povzročijo ali utegnijo povzročiti škodo konkurentom.

Med ostalimi vrstami dejanj nelojalne konkurence velja izpostaviti dejanja, ki so razvrščena v 9. alinejo tretjega odstavka 13. člena Zakona o varstvu konkurence: »neupravičena uporaba imena, firme, znamke ali kakšne druge oznake drugega podjetja, ne glede na to, ali je drugo podjetje dalo soglasje, če se s tem ustvari ali utegne ustvariti zmeda na trgu«. Ta dejanja so bila v letu 2007 obravnavana na pobudo prizadetih gospodarskih subjektov, ki so pri svojem poslovanju ugotovili takšno ravnanje na trgu in zato na inšpekcijski organ dali pobudo za uvedbo postopka.

Obravnavan je bil primer, ki se je nanašal na posnemanje zelo prepoznavne blagovne znamke za brezalkoholne pijače. Ugotovljeno je bilo, da brezalkoholna pijača konkurenčnega podjetja po obliki in etiketi dejansko posnema zaščiteno blagovno znamko drugega podjetja, kar bi utegnulo ustvariti zmedo glede izvora in kakovosti blaga. Takšno ravnanje je bilo z odločbo prepovedano.

Glede na predpise, ki urejajo nelojalno konkurenco, Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da je normiranje na tem področju dovolj, ali celo preveč. Vmesno je vprašanje, ali je sedanja ureditev nelojalne konkurence, kot samostojnega področja, v Sloveniji ustrezna in katera dejanja naj zajame. Zaradi implementacije zakonodaje Evropske unije je postala slovenska pravna ureditev nelojalne konkurence nepregledna in nekonsistentna. Zakon o varstvu potrošnikov tudi ni sledil spremembam s področja prekrškovnega prava. Vse navedeno nakazuje na potrebo po koreniti reformi predpisov s področja nelojalne konkurence. Tržni inšpektorat RS je Ministrstvu za gospodarstvo v letu 2007 predlagal, da se področje varstva konkurence, glede na dejstvo, da je bil Zakon o varstvu konkurence od dneva uveljavitve deloma razveljavljen z Zakonom o preprečevanju omejevanja konkurence in Zakonom o varstvu potrošnikov ter kot tak ne ustreza več spremenjeni ureditvi prekrškovne zakonodaje, na novo uredi. Bodisi z odpravo veljavnih določil Zakona o varstvu konkurence in prenosom pristojnosti nadzora nad navedenim predpisom na Urad RS za varstvo konkurence, bodisi z ustreznimi spremembami zakona ali prenosa ureditev v področje varstva potrošnikov.

3.9. NEPREMIČNINSKO POSREDOVANJE

Opravljanje dejavnosti nepremičninskega posredovanja je od leta 2003 zakonsko regulirano, s čimer so določeni pogoji za opravljanje dejavnosti nepremičninskega posredovanja in nekateri ukrepi za večjo pravno varnost uporabnikov storitev nepremičninskega posredovanja. Od uveljavitve zakona Tržni inšpektorat RS redno spremlja stanje na tem področju in izvaja inšpekcijski nadzor, tako v okviru akcij poostrelega nadzora, kot tudi na podlagi prijav in informacij s terena.

V letu 2007 je bilo na tem področju opravljenih 298 inšpekcijskih pregledov, ugotovljenih pa je bilo 62 (20,8%) kršitev zakona. Nepremičninskim družbam in nepremičninskim posrednikom so inšpektorji izdali 17 upravnih odločb in 2 opozorili ZIN, za ugotovljene prekrške pa izrekli 16 plačilnih nalogov, 3 odločbe o prekršku z izrekom globe, 31 opominov in 16 opozoril ZP-1, ko je šlo za manjše kršitve.

V začetku leta 2007 je bila organizirana akcija poostrelega nadzora pri investitorjih, ki gradijo nepremičnine za trg. Na območju celotne države je bilo opravljenih 82 inšpekcijskih pregledov. Skupno število ugotovljenih kršitev določb zakonov iz pristojnosti Tržnega inšpektorata RS je bilo 25 ali 30%, neposrednih kršitev Zakona o nepremičninskem posredovanju pa je bilo 14 ali 17%.

V 8 primerih je bilo ugotovljeno, da je investitor prodajal stanovanja, pa ni zagotovil, da bi prodajale pri njem oziroma zanj osebe, ki imajo licenco in so vpisane v imenik posrednikov, s čimer je kršil 6.a člen Zakona o nepremičninskem posredovanju. V 2 primerih nepremičninska družba, ki je opravljala prodajo za posrednika, ni zagotovila, da bi zanjo v razmerju do naročitelja opravljala posle oseba, ki ima licenco in je vpisana v imenik posrednikov, s čimer je kršila 4. člen Zakona o nepremičninskem posredovanju. V 3 primerih pogodbe o posredovanju pri nepremičninskih družbah niso vsebovale vseh zahtevanih sestavin po 13. členu zakona.

Glede na rezultate nadzora Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da so investitorji seznanjeni z določili zakona in da jih tudi v veliki meri spoštujejo. Subjekti, pri katerih so bile ugotovljene kršitve, so bili v večini primerov pripravljene takoj oziroma v najkrajšem možnem času odpraviti nepravilnosti.

V jesenskem času je bila organizirana akcija poostrelega nadzora poslovanja nepremičninskih družb, usmerjena pa je bila predvsem na nove družbe oziroma tiste, ki doslej še niso bile pregledane. Opravljenih je bilo 87 inšpekcijskih pregledov, skupno število ugotovljenih kršitev je bilo 31 oziroma 35,6%.

V 6 primerih družbe niso izpolnjevale pogojev za opravljanje dejavnosti, v 3 primerih je bilo ugotovljeno, da je družba sicer imela zaposlenega nepremičninskega posrednika z licenco, da pa je posredovanje za naročitelje v imenu te družbe opravljala oseba brez licence in vpisa v imenik, v 5 primerih je bilo ugotovljeno, da pogodba o posredovanju ne vsebuje vseh zahtevanih podatkov, v 4 primerih nepremičninske družbe v splošnih pogojih niso navedle vseh zahtevanih podatkov, v 2 primerih nepremičninska družba v oglasu ni navedla, da oglašuje lastno nepremičnino, po 1 kršitev pa je bila ugotovljena v zvezi z preverjanjem pravnega in dejanskega stanja nepremičnine, v zvezi s katero je družba posredovala, s sestavo listin s strani univerzitetnega diplomiranega pravnika in v zvezi z zahtevo po plačilu za posredovanje, v 8 primerih pa nepremičninske družbe niso vodile evidenc o posredovanju.

Odstotek ugotovljenih kršitev v tej akciji je precej visok, vendar pa je veliko manjših kršitev, ko nepremičninska družba v splošnih pogojih ali v pogodbi o posredovanju ni navedla vseh zahtevanih podatkov. Pri ugotovljeni kršitvi 23. člena, ko družba ni ustrezno preverila dejanskega stanja nepremičnine in je zato kupcu nastala škoda, je družba kupcu povrnila stroške za popravilo strehe, zato ji je bil izrečen le opomin.

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS prejel 51 prijav zoper nepremičninske družbe, medtem, ko je bilo takšnih prijav v letu 2006 le 27. Največ prijav, kar 27, se je nanašalo na opravljanje posredovanja brez licence in vpisa v imenik nepremičninskih posrednikov, ostale prijave so se nanašale na neustrezen prostor, zahtevanje plačila, še preden je bil posel sklenjen, na neugotavljanje stvarnih in pravnih napak in na zavarovanje odgovornosti. Prijave, predvsem anonimne, so velikokrat zelo pomanjkljive, zato na podlagi podatkov, s katerimi inšpektor razpolaga, ni mogoče uspešno izpeljati postopka. V primerih prijav, da posle opravlja posrednik brez licence, je velikokrat ugotovljeno, da nepremičninska družba zaposluje več ljudi, od tega ima samo eden licenco in je vpisan v imenik. Ker prijava ne navaja podatkov o konkretnem poslu, je praktično nemogoče ugotoviti, da je posle vodil posrednik brez licence, saj je na vseh dokumentih, ki jih družba da na vpogled inšpektorju, kot posrednik zavedena oseba, ki licenco ima.

Glede na vse povedano Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da so nepremičninske družbe in investitorji seznanjeni z obveznostmi, ki jih imajo po določilih Zakona o nepremičninskem posredovanju in skušajo v največji možni meri svoje poslovanje prilagoditi zakonskim zahtevam. V primerjavi z letom 2006 je bilo v tem letu opravljenih bistveno več pregledov, odstotek ugotovljenih kršitev pa se je zmanjšal za 9 odstotnih točk. Kljub temu je odstotek ugotovljenih kršitev še relativno visok, čeprav gre za manjše kršitve, zato je nadaljnji nadzor še potreben, tudi zaradi dejstva, da se pojavljajo vedno nove nepremičninske družbe. Nekateri vidijo v tem

poslu lahek vir zaslужka, saj na območjih, kjer je cena nepremičnin visoka, lahko s plačilom provizije od ene prodane nepremičnine zaslužijo več tisoč evrov.

3.10. KONTROLA ADMINISTRATIVNO DOLOČENIH CEN ZA IZDELKE IN STORITVE

Pravna podlaga:

- Zakon o kontroli cen
- Uredba o listi blaga in storitev, za katere se uporabljajo ukrepi kontrole cen
- Uredba o oblikovanju cen učbenikov
- Uredba o oblikovanju cen komunalnih storitev

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 v okviru organiziranih akcij in na podlagi posameznih prijav potrošnikov opravil kontrolo administrativno določenih cen komunalnih storitev in kontrolo oblikovanja cen učbenikov.

V letu 2007 je bilo na področju kontrole administrativno določenih cen po Zakonu o kontroli cen opravljenih skupno 199 pregledov, kar predstavlja v primerjavi z letom 2006 skoraj 3-kratno povečanje.

3.10.1. Cene komunalnih storitev

Na podlagi Zakona o kontroli cen in Uredbe o oblikovanju cen komunalnih storitev je Tržni inšpektorat RS opravil usmerjeni nadzor oblikovanja cen komunalnih storitev pri 70 gospodarskih subjektih. Zavezanci so v večini primerov spoštovali predpise, saj je bila kršitev uredbe, ki določa, da so morali zavezanci do 27. 5. 2007 na Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za okolje in prostor posredovati podatke o prodajni ceni, ugotovljena le v 27 primerih. Za odpravo nepravilnosti so bile na podlagi Zakona o kontroli cen izdane 4 odločbe in 5 opozoril ZIN. V 21 primerih so bila podjetjem namesto sankcije za storjeni prekršek izrečena zgolj opozorila ZP-1.

3.10.2. Cene učbenikov

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 opravil usmerjen nadzor oblikovanja cen učbenikov pri 84 subjektih, od tega v 69 knjigarnah in prodajalnah učbenikov ter pri 15 založnikih. Le v 3 primerih je bila ugotovljena kršitev zakona. V 2 primerih je založnik (isti v obeh primerih) zvišal ceno učbenikov za več kot dovoljenih 1,6% in o tem ni prehodno obvestil Ministrstvo za gospodarstvo.

Založnik je odpravil nepravilnosti in obvestil ministrstvo in knjigarne, da z dnem pregleda spremenijo cene teh učbenikov, hkrati pa je poskrbel za obvestilo kupcem o vračilu razlike in obresti, zato je bilo izdano le opozorilo ZIN in opozorilo ZP-1 zaradi kršitve določb Zakona o kontroli cen.

3.11. OSTALE VRSTE NADZORA

3.11.1. Avtorske pravice

Pravna podlaga:

- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah
- Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje
- Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del
- Pravilnik o honorarjih za uporabo avtorskih del iz repertoarja združenja ZAMP
- Zakon o pogojih za opravljanje reproduktivne avdio in video dejavnosti

Na podlagi Zakona o avtorski in sorodnih pravicah in Zakona o pogojih za opravljanje reproduktivne avdio in video dejavnosti so tržni inšpektorji v letu 2007 opravili nadzor nad urejenostjo materialnih avtorskih razmerij na področju javnega predvajanja glasbe, pri fotokopiranju v kopirnicah, pri opravljanju kliping dejavnosti ter pri uporabi računalniških programov.

Redni nadzori so se vršili po letnem planu aktivnosti Tržnega inšpektorata RS, izredni nadzori pa so bili opravljeni pri zavezancih na podlagi prijav občanov in kolektivnih organizacij, ki ščitijo avtorska dela.

Skupno je bilo na področju avtorskega prava opravljenih 2024 inšpekcijskih pregledov. Tržni inšpektorji so izdali 503 upravnih odločb s katerimi so zavezancem naložili, da odpravijo ugotovljene nepravilnosti in 86 opozoril ZIN. Zoper kršitelje so izdali tudi 540 prekrškovnih ukrepov in sicer 51 plačilnih nalogov, 2 obdolžilna predloga, 28 prekrškovnih odločb, 200 opominov ter 259 opozoril ZP-1.

3.11.1.1. Fotokopiranje

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 izvajal nadzor avtorske pravice v zvezi s fotokopiranjem avtorskih del. Po pridobljenih informacijah naj bi se v kopirnicah razmnoževale celotne knjige, predvsem knjige z višjo ceno, ker je fotokopiranje take knjige nekajkrat cenejše od nakupa originala.

Fotokopiranje avtorskega dela pomeni reproduciranje, ki je ena najpomembnejših avtorskih pravic. Nanaša se na izdelavo telesnih primerkov avtorskega dela, otipljivih in obstojnih, ki imajo hkrati lastnost stvari. Poenostavljeno bi se lahko reklo, da gre za razmnoževanje primerkov oziroma kopij avtorskega dela.

Področje fotokopiranja avtorskih del je urejeno v Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah. Glede na zakonske določbe iz 21., 22. in 23. člena zakona, kopirnice ne smejo fotokopirati niti posameznih strani iz knjig – avtorskih del, v kolikor si ne pridobijo soglasja imetnika izključne pravice za reproduciranje. Izjema reproduciranja velja le za fizične osebe, občane, in posamezne ustanove javnega značaja, kjer 50. člen zakona (privatno in drugo lastno reproduciranje) dovoljuje reproduciranje avtorskih del z določenimi omejitvami. Tako ni dovoljeno reproduciranje (fotokopiranje) celotne knjige tudi za fizične osebe, javne arhive, javne knjižnice, muzeje ter izobraževalne in znanstvene ustanove, razen če je naklada knjige že več kot dve leti izčrpana in ob pogoju, da se delo ne ponudi javnosti.

Tržni inšpektorji so v okviru organiziranega nadzora opravili v mesecu oktobru kontrolo v 112 kopirnicah, zlasti tistih, ki so locirane v bližini srednjih šol in fakultet. Kršitve avtorskih pravic v zvezi s fotokopiranjem so ugotovili v 22 primerih in pri tem zasegli 97 fotokopiranih celotnih knjig. Pravnim subjektom so izrekli 6 glob ter 16 opominov ZP-1. Zasežene fotokopirane knjige se bodo po pravnomočnosti odločb uničile.

3.11.1.2. Kliping dejavnosti

Prvič je Tržni inšpektorat RS v letu 2007 opravil tudi nadzor avtorske pravice s področja kliping dejavnosti. V Sloveniji se sicer s to dejavnostjo ne ukvarja ravno veliko pravnih oseb, vendar je bilo zaradi aktualne teme smiselno (razpisi vlade in drugih državnih ustanov), da se je opravila kontrola urejenosti avtorskih pravic pri podjetjih, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo.

Kliping pomeni reproduciranje posameznih časopisnih člankov, objavljenih oddaj na radiu ali TV z namenom zbiranja po določenih temah, ki jo naroči uporabnik ali pa jo »kliping podjetje« ponudi le-temu. Sama beseda izvira iz angleške besede clipping, ki pomeni obrezovanje, striženje; časopisni izrezek, odrezek. Pri tem je pomembno, da se avtorska dela na določeno temo zbirajo oziroma reproducirajo v celoti (npr. prekopira se celotni članek iz časopisa).

Seznam podjetij, ki se ukvarjajo s kliping dejavnostjo, je Tržni inšpektorat RS pridobil predvsem s pregledom internetnih stani. Pri teh podjetjih je bil nato opravljen tudi nadzor. Tržni inšpektorji so v okviru nadzora opravili 8 pregledov. Pri tem so ugotovili, da je 4 podjetjem kliping glavna dejavnost, ostala podjetja pa samo posredujejo to storitev. Pri vseh 4 gospodarskih subjektih se je ugotovilo, da imajo z nekaterimi založniškimi podjetji pogodbeno urejena razmerja za opravljanje kliping dejavnosti. Vendar pa so to dejavnost izvajali tudi iz medijev (RTV Slovenija, časopis Večer in Primorske novice...), za katere pa še niso imeli urejene avtorske pravice. Zaradi ugotovljenih kršitev se je zoper vsa 4 podjetja ustrezno ukrepalo. Izdane so jim bile odločbe, v katerih so podjetjem naložili, da si avtorske pravice uredijo za vse tiste medije, katere uporabljajo pri kliping dejavnosti.

3.11.1.3. Javno predvajanje glasbe v gostinskih in drugih lokalih

Sočasno z nadzorom opravljanja gostinske dejavnosti po Zakonu o gostinstvu so tržni inšpektorji opravili tudi kontrolo urejenosti avtorske in sorodnih pravic pri javnem predvajanju glasbe v gostinskih lokalih.

V gostinskih lokalih se običajno s pomočjo radijskega ali televizijskega sprejemnika javno predvaja avtorska dela, za katera morajo imeti uporabniki lokalov urejene avtorske pravice s kolektivnima organizacijama SAZAS in ZAMP glede na določbo 1. točke prvega odstavka 147. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah. Pojem male pravice, navedene v tej točki zakona, se nanaša na izvajanje neodrskih glasbenih in pisanih avtorskih del. Male avtorske pravice s ščitita kolektivni organizaciji SAZAS (področja glasbenih del) in ZAMP (pripovedna dela s področja književnosti).

Tržni inšpektorji so v 953 gostinskih lokalih, kjer se predvaja javnosti glasba, zahtevali od nosilcev gostinske dejavnosti dovoljenja kolektivnih organizacij SAZAS in ZAMP oziroma pogodbe, da lahko predvajajo javnosti glasbo ter pripovedna dela.

V 91 primerih so tržni inšpektorji uporabnikom gostinskih lokalov z odločbo naložili, da uredijo materialna avtorska razmerja za javno predvajanje glasbe s kolektivno organizacijo SAZAS oziroma ZAMP. Zaradi ugotovljenih kršitev se je zoper gostince tudi prekrškovno ukrepalo.

Prav tako se je urejenost avtorskih pravic kontroliralo sočasno z nadzorom opravljanja frizerske dejavnosti. Tržni inšpektorji so opravili 392 inšpekcijskih pregledov. V 85 (21,7%) frizerskih salonih je bilo ugotovljeno, da zavezanci nimajo sklenjenih pogodb za javno predvajanje glasbe s kolektivnima organizacijama SAZAS ali ZAMP. Inšpektorji so izdali 66 odločb o odpravi nepravilnosti ter izvedli tudi prekrškovne postopke. Mnogi frizerji se namreč še vedno ne zavedajo, da s tem, ko imajo vklopljen radijski sprejemnik, predvajajo glasbo preko radijskih sprejemnikov javnosti in s tem posegajo v varovane pravice avtorjev glasbenih in drugih del.

3.11.1.4. Nadzor programske opreme

Na podlagi določil Zakona o avtorski in sorodnih pravicah je Tržni inšpektorat RS v letu 2007 vršil tudi nadzor spoštovanja avtorskih pravic na računalniškem področju. Tržni inšpektorji so preglede opravljali pri gospodarskih subjektih različnih velikosti, pri čemer so preverjali zakonito instalacijo ali uporabo (pravica reprodukcije) računalniških programov. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah uvršča računalniški program med pisana avtorska dela, zato so kot taka tudi avtorsko varovana.

Vsega skupaj so tržni inšpektorji pri 147 gospodarskih subjektih pregledali 2915 računalnikov oziroma 75% vseh računalnikov, ki so jih posamezni subjekti v času nadzora imeli v svojih poslovnih prostorih. Po metodi naključnega izbora so na pregledanih računalnikih evidentirali 10433 računalniških programov, od katerih posamezni subjekti za 396 (3,8%) programov niso predložili ustreznih dokazil o njihovi zakoniti uporabi.

Od 147 pregledanih subjektov je bila pri 76 subjektih (51,7%) ugotovljena nezakonita uporaba vsaj enega računalniškega programa. V upravnem postopku so tržni inšpektorji 14 subjektom izrekli opozorilo ZIN, 43 subjektom so izdali upravno odločbo, s katero so jim naložili, da kršitev odpravijo (da legalizirajo nelegalen program, ali pa ga odstranijo iz računalnika), zoper 19 subjektov pa upravno ukrepanje ni bilo potrebno, ker so že sami v času trajanja inšpekcijskega postopka odpravili ugotovljene nepravilnosti.

Tržni inšpektorji so 67 kršiteljem za storjeni prekršek izrekli tudi prekrškovno sankcijo in sicer so 20 subjektom izrekli opozorilo ZP-1, 25 subjektom so izrekli opomin, 17 subjektom je bil izdan plačilni nalog, 5 subjektom pa je bila izrečena globa z odločbo ter zaračunani stroški postopka, ki so pri tem nastali.

Primerjava podatkov zadnjih nekaj let o stanju na področju varstva avtorskih pravic pri računalniških programih kaže, da se je število nezakonito uporabljenih računalniških programov v letu 2007 zelo drastično znižalo (z 11% v letu 2006 na 3,8%). Vendar to ni posledica spoštovanja zakona, temveč posledica nadzora oziroma izbire subjektov, ki so jih tržni inšpektorji pregledali v letu 2007. Med pregledanimi subjekti v letu 2007 je bilo tudi sedem velikih podjetij, ki so skupaj

uporabljali preko 7500 računalniških programov, pri čemer so bili pri vseh skupaj samo 3 računalniški programi nezakonito v uporabi. Pri vseh ostalih subjektih nadzora pa je bilo število nezakonito uporabljenih programov na ravni leta 2002 in sicer okoli 14%.

V nasprotju s številom nezakonito uporabljenih računalniških programov pa je pri številu subjektov, ki pri svojem vsakdanjem delu uporabljajo vsaj en računalniški program nezakonito, še vedno opazen trend padanja. V letu 2007 se je tako odstotek števila subjektov v prekršku ustavil na malo več kot 50% oziroma za 3,7 odstotne točke manj kot leta 2006.

Tako kot vsa leta do sedaj, tudi za leto 2007 Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da se večina kršiteljev zaveda, da morajo za uporabo določenega programa pridobiti avtorjevo dovoljenje, vendar to upoštevajo le pri najbolj uporabljenih programih, medtem ko se pri manjših programih te pravice ne spoštujejo. Prav zaradi tega se bo s tovrstnim nadzorom nadaljevalo tudi v prihodnje.

3.11.2. Prodaja in reklamiranje tobačnih izdelkov

Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov prepoveduje neposredno in posredno reklamiranje tobaka in tobačnih izdelkov, vključno s sponzoriranjem športnih, kulturnih in drugih javnih dogodkov s strani tobačne industrije in veletrgovine. Reklamiranje tobaka in tobačnih izdelkov je dovoljeno le na točno določen način, pri čemer morajo biti izpolnjeni vsi z zakonom določeni pogoji.

Tržni inšpektorji opravljajo kontrolo reklamiranja tobačnih izdelkov vzporedno z nadzorom gostinske in trgovinske dejavnosti, vendar večje kršitve v letu 2007 niso bile ugotovljene. Reklamnega materiala, s katerim so se oglaševali tobačni izdelki v preteklih letih, razen v redkih primerih, ni bilo zaslediti, prav tako inšpektorji niso zasledili raznih pospeševalno prodajnih akcij oziroma promocij. Reklamiranje tobačnih izdelkov se v glavnem vrši v okviru dovoljenega obsega ter v obliki in podobi zaščitene blagovne znamke, ki ne omenja in prikazuje tobačnega izdelka, njegove embalaže ali uporabe.

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS obravnaval primer, ko je dobavitelj tobaka in tobačnih izdelkov v gostinskih lokalih po Sloveniji pod krinko organizacije zabav reklamiral cigarete določenih blagovnih znamk. Na teh zabavah se je odvijal animacijski program z nagradnimi igrami in nagradami, animatorji so gostom brezplačno ponujali zavojčke cigaret določene blagovne znamke. Na podlagi inšpekcijskega pregleda in pridobljenega dokaznega gradiva je bilo ugotovljeno, da so bile celotne zabave izpeljane na način, da je šlo za prikrito reklamiranje cigaret določenih blagovnih znamk. Isti dobavitelj je v letu 2007 tudi preko tržne raziskave posredno oglaševal cigarete določene blagovne znamke, saj je s pomočjo anketarjev v gostinskih lokalih v večjih mestih anketiral kadilce konkurenčne blagovne znamke in jim na javnem mestu brezplačno ponujal cigarete svoje blagovne znamke z namenom, da bo čim večje število anketiranih kadilcev prešlo na kajenje teh cigaret. Zoper dobavitelja je Tržni inšpektorat RS ukrepal z izdajo odločbe o prekršku z izrečeno globo.

V avgustu 2007 je bila sprejeta novela Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, ki je v celoti prepovedala kajenje na javnih mestih, tudi v gostinskih

lokalih. Prav tako je novela zakona prepovedala prodajo tobaka in tobačnih izdelkov mladoletnim osebam. Tržni inšpektorat RS je takoj po uveljavitvi sprememb zakona poostreno pristopil k nadzoru spoštovanja zakonskih določil, ki se nanašajo na prepoved prodaje tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let, na prepoved, da osebe, mlajše od 18 let, prodajajo tobačne izdelke ter na objavo prepovedi prodaje tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let. Do konca leta 2007 so bile opravljene tri akcije nadzora spoštovanja zakonskih določil in sicer v avgustu, v času martinovanja in božično-novoletnih praznikov, ko je bilo skupno opravljenih 629 pregledov.

Le trije trgovci so prodajali tobačne izdelke mladoletnim osebam, zoper vse tri kršitelje so tržni inšpektorji ukrepali prekrškovo po Zakonu o prekrških z izrečenimi globami. Ostale kršitve so se nanašale na neustrezna opozorila o prepovedi prodaje tobačnih izdelkov. Nekatera opozorila so bila kupcem slabo vidna, ali pa je bila označena nepravilna starost – 15 namesto 18 let. Zaradi teh ugotovljenih kršitev so inšpektorji izrekli 80 opozoril ZP-1, zavezanci so po opozorilu inšpektorja nepravilnosti nemudoma odpravili.

Splošna ugotovitev je, da so se trgovci in gostinci dobro pripravili na začetek veljavnosti Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov in so bili seznanjeni z novostmi, ki jih je prinesla sprememba zakona. Prodajalci pri prodaji tobačnih izdelkov kontrolirajo starost kupcev in jih mladoletnim ne prodajajo. Če so prodajalci mlajši od 18 let, tobačnih izdelkov niso prodajali. Nekaj trgovcev je tudi opazilo, da tobačne izdelke-cigarete kupujejo polnoletne osebe in jih nato pred prodajalnami delijo mladoletnim, kar pa ni sankcionirano. V manjših krajih se še opaža, da starši niso seznanjeni z novostmi zakona, saj so svoje otroke pošiljali v nakup s sezname izdelkov, na katerih so bile tudi cigarete.

Zaradi popolne prepovedi kajenja v javnih prostorih, ki naj bi pripomogel k zmanjšanju porabe tobaka in tobačnih izdelkov, bodo dobavitelji tobačnih izdelkov v prihodnje verjetno iskali nove načine reklamiranja tobaka, da bi zadržali svoj tržni delež, zato bo tržna inšpekcija nadaljevala z nadzorom na tem področju tudi v prihodnje.

3.11.3. Prodaja in reklamiranje alkoholnih pijač

Tržni inšpektorji so od sprejema Zakona o omejevanju porabe alkohola, ki določa ukrepe in načine omejevanja porabe alkohola ter ukrepe za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola, predvsem pri mladoletnih osebah, opravili že več kontrolnih pregledov nedovoljene prodaje alkohola v prodajalnah. V letu 2007 so inšpektorji opravili štiri poostrene akcije nadzora nedovoljene prodaje alkohola v prodajalnah in sicer v času zaključka šolskega leta, v času zaključka šolskih poletnih počitnic, v času martinovanja in v začetku božično-novoletnih praznikov, torej v terminih, ko se mladina intenzivno druži na prostem in v zasebnih prostorih, kar veča možnost nedovoljene prodaje alkoholnih pijač pri trgovcih.

Pobuda za nadzor nedovoljene prodaje alkohola je bila podana tudi s strani Ministrstva za zdravje, ki je v marcu 2007 pripravilo Obrobni načrt za zagotavljanje varnosti cestnega prometa v letu 2007 – »Vožnja pod vplivom alkohola«. Ugotavlja se namreč, da je uživanje alkohola nacionalni problem, posledice se odražajo tudi v velikem številu prometnih nesreč, saj je približno vsaka tretja prometna nesreča

posledica uporabe alkohola. Cilj izvedbenega načrta preventivne akcije je bil zmanjšati uporabo oziroma zlorabo alkohola v povezavi z varnostjo v cestnem prometu. Poostren nadzor so poleg policije opravile tudi po Zakonu o omejevanju porabe alkohola pristojne inšpekcijske službe.

Nadzor nedovoljene prodaje alkohola so inšpektorji opravili pretežno v tistih prodajalnah, ki so locirane v neposredni bližini šol in to zlasti v času malic ter ob koncu pouka, v bližini avtobusnih postaj, v večjih mestih pa tudi v prodajalnah, ki poslujejo 24 ur, ob petkih in sobotah zvečer, saj se konec tedna v teh prodajalnah v večernih urah močno poveča povpraševanje po alkoholnih pijačah. Tržni inšpektorji so kontrolne preglede opravili v sodelovanju s policisti v civilu. Pregledi so se opravili pred prodajalnami z opazovanjem nakupov po videzu mlajših oseb, katere so na izhodu legitimirali policisti, in tudi z obhodi v prodajalnah, ko so inšpektorji poskušali zaslediti neposredno prodajo alkoholnih pijač mladoletnim osebam. Po končanem opazovanju ravnanja prodajalcev, so se inšpektorji predstavili in seznanili prodajno osebje z namenom nadzora. V času časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač v prodajalnah, ki obratujejo po 21.00 uri oziroma pred 07.00 uro naslednjega dne, pa so inšpektorji in policisti nastopili kot potencialni kupci alkoholnih pijač.

Skupno je bilo na območju Slovenije pregledanih 745 prodajaln, v 9 primerih so trgovci prodali alkoholne pijače mladoletnim osebam, trije trgovci pa so prodali alkoholne pijače po 21. uri. Zoper vse kršitelje so inšpektorji ukrepali prekrškovno po Zakonu o prekrških in trgovce sankcionirali s predpisano globo. Pri 53 trgovcih so inšpektorji ugotovili neustrezna obvestila o prepovedi prodaje alkohola, kršitelji so nepravilnosti takoj odpravili, zato so inšpektorji izrekli opozorila ZP-1.

Kljub temu, da je število ugotovljenih kršitev majhno, tržna inšpekcija ocenjuje akcijo kot uspešno. Trgovci se zavedajo, da so pod drobnogledom inšpekcijskih služb, so pa tudi sami dobro seznanjeni z določili zakona in ga glede nedovoljene prodaje alkoholnih pijač tudi dosledno izvajajo. Zaposleni v prodajalnah pojasnjujejo, da od mlajših kupcev, ki kupujejo alkoholne pijače, zahtevajo osebne dokumente, s katerimi izkazujejo starost in da mladoletnim alkohola ne prodajajo. Če osebe ne pokažejo osebnega dokumenta, s katerim bi dokazali polnoletnost, prodajalci alkohola prav tako ne prodajo. Vedno pa obstaja možnost, da starejši kupujejo za mlajše, vendar nadzora nad tem, kdo kupuje in za koga, trgovci ne morejo vzpostaviti. Inšpektorji so z opazovanjem ugotovili, da so mladoletniki kupovali le vodo, brezalkoholne pijače, pekovske izdelke, mlečne izdelke in sladkarije.

Oglaševanje alkoholnih pijač je urejeno z Zakonom o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili. Tržni inšpektorji že vsa leta od sprejema zakonskih določil preverjajo oglaševanja alkoholnih pijač v gostinskih lokalih, prodajalnah ter tiskanih medijih. Nadzor se je izvajal tudi v letu 2007. Izven vzporednega nadzora gostinske in trgovinske dejavnosti je bilo skupno opravljenih še 31 pregledov, kar je manj kot v letu 2006, ko je bilo opravljenih 65 pregledov. Pri nadzoru so inšpektorji ugotavljali, ali se na nosilcih iz 15. člena zakona oglašujejo alkoholne pijače, ki vsebujejo več kot 15 volumenskih odstotkov alkohola, ali proizvajalci in uvozniki alkoholnih pijač, ki vsebujejo več kot 15 volumenskih odstotkov alkohola, izvajajo nedovoljene promocije, ali se alkoholne pijače, ki vsebujejo 15 in manj volumenskih odstotkov alkohola, nedovoljeno oglašujejo ob

cestah na plakatih, tablah, panojih in svetlobnih napisih, ali se alkoholne pijače oglašujejo na radiu, televiziji in kinematografih izven dovoljenih terminov ter ali oglaševalska sporočila izpolnjujejo pogoje iz 15.b člena zakona. Kršitev je zelo malo, saj so gostinci in trgovci dobro seznanjeni z določili zakona in ukrepi inšpektorjev iz preteklih let.

Tržni inšpektorji so zaradi nedovoljenega oglaševanja alkoholnih pijač izdali 30 upravnih odločb, kar je pet izdanih odločb manj, kot v letu 2006. Ker so inšpektorji pri kontroli v glavnem ugotavljali, da imajo zavezanci v lokalih le manjšo količino reklamnega materiala, so izrekli 56 opozoril ZP-1 in 4 opomine ter 33 opozoril ZIN, kar je približno enako število izdanih opozoril kot v letu 2006.

Tržni inšpektorat RS je v decembru 2007 obravnaval oglaševanje vina nove blagovne znamke, ki se je reklamiral na jumbo plakatih ob cestah, kar zakon prepoveduje. Zoper naročnika oglasa, ki je tudi proizvajalec konkretne alkoholne pijače, je tržna inšpekcija ukrepala z izdajo upravno odločbe o prepovedi oglaševanja in z izdajo odločbe o prekršku s predpisano globo.

V letu 2007 so bile v televizijskih poročilih omenjene razne zabave, ki so jih prirejali znani dobavitelji alkoholnih pijač in so se odvijale v gostinskih lokalih. Animatorji na teh zabavah so imeli na svojih oblačilih napise blagovnih znamk alkoholnih pijač, kar predstavlja reklamiranje teh alkoholnih pijač, prav tako so bili lokali v času zabav opremljeni z raznim reklamnim materialom z navedbo blagovnih znamk močnih alkoholnih pijač. Zoper organizatorje so bili uvedeni inšpekcijski postopki in izdani ukrepi v skladu z zakonom.

3.11.4. Kontrola prometa s pirotehničnimi izdelki

Tržni inšpektorat RS je v mesecu decembru 2007 v sodelovanju s policijo, Inšpektoratom RS za notranje zadeve in Carinsko upravo RS opravljal nadzor nad prodajo pirotehničnih izdelkov. Naloga in pristojnost tržnih inšpektorjev je bila, da opravljajo nadzor nad prodajo pirotehničnih izdelkov na črno z vidika določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Nadzor se je izvajal na sejnih, prireditvah, na stojnicah, v okolici šol, pa tudi na internetnih straneh.

Tržni inšpektorji so odkrili 7 posameznikov, ki so prodajali pirotehnične izdelke na črno. Izdali so odločbe, s katerimi so prepovedali nadaljnje opravljanje dejavnosti na črno, izdali 2 plačilna naloga, podali 5 obdolžilnih predlogov in odvzeli skupaj 30.384 kosov pirotehničnih izdelkov.

Opravljen je bil tudi nadzor prodaje na črno preko internetnih strani. V sodelovanju s skrbniki internetnih strani www.preprodaja.net, www.mojoglasnik.com in www.bolha.com je bilo odstranjenih 62 nedovoljenih oglasov. Število odstranjenih oglasov ob posredovanju Tržnega inšpektorata RS je bilo v primerjavi z lanskim letom približno za polovico manjše, kar je verjetno posledica povečanja nadzora s strani samih skrbnikov spletnih strani. Opažen je bil trend rasti ponudbe do 20. 12. 2007, saj je bilo kar 80% vseh oglasov objavljenih in odstranjenih do tega datuma. Še vedno ostaja problem prodaje pirotehničnih izdelkov preko slovenskih forumov, katerih strani gostujejo na strežnikih v tujini.

Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da se stanje v primerjavi z letom 2006 izboljšuje. Prav tako je uspešen tudi nadzor nad prodajo pirotehničnih izdelkov na črno na internetnih straneh, kar pa je mogoče le v primeru, če se prodaja opravlja preko slovenskih portalov. Problem pri odkrivanju prodaje na črno pa ostaja pri tistih oglasih, ki jih je ponudnik postavil na strežnike v tujini, ki omogočajo brezplačno postavitev spletnih strani. Identiteto takih ponudnikov je namreč brez mednarodnega sodelovanja vseh ustreznih institucij in podjetij nemogoče odkriti.

3.11.5. Javna raba slovenskega jezika

Temeljna pravila o javni rabi slovenskega jezika kot uradnega jezika v Republiki Sloveniji postavlja Zakon o javni rabi slovenščine. Javno rabo slovenskega jezika na posameznih področjih javnega sporazumevanja poleg tega zakona, glede na posebnosti posameznega področja, pa podrobneje določajo tudi področni zakoni (v nasprotnem primeru se neposredno uporabljajo določbe Zakona o javni rabi slovenščine).

Tako področje rabe slovenskega jezika, zlasti v razmerju do potrošnika, ureja tudi Zakon o varstvu potrošnikov. Posamezna vprašanja kot npr. oglaševanje ter besedila ob prodajnih izdelkih, so v obeh navedenih zakonih urejena skoraj identično. Medtem ko vrši nadzor nad določbami Zakona o varstvu potrošnikov Tržni inšpektorat RS (in drugi inšpekcijski organi), pa vršijo nadzor nad določbami Zakona o javni rabi slovenščine poleg Tržnega inšpektorata še Inšpektorat RS za kulturo in medije, Inšpektorat RS za delo in Inšpektorat RS za notranje zadeve.

V letu 2007 so bile v 8 primerih ugotovljene kršitve določb Zakona o javni rabi slovenščine in sicer je šlo predvsem za predstavljanje podjetja na spletu le v tujem jeziku, poslovanje s potrošniki v tujem jeziku, uporabo tujega prevoda firme brez uporabe slovenske firme ter oglaševanje v tujem jeziku.

Tržni inšpektorat RS je mnenja, da bo tudi v bodoče potrebno področje javne rabe slovenskega jezika podrobno spremljati. Na slovenskem trgu se namreč pojavlja vedno več tujih podjetij oziroma podjetij, ki oglašujejo in ponujajo tuje izdelke, vedno več slovenskih podjetij pa skuša s svojo ponudbo doseči tudi tuje kupce. Posledično je mogoče v vsakdanjem življenju zaslediti vedno večjo uporabo tujega jezika (predvsem posameznih izrazov, poimenovanj, sloganov). Slednja sicer ni sporna, če se ob tem spoštujejo pravila glede javne rabe slovenskega jezika, kar v praksi ponavadi pomeni, da mora podjetje v vsakršnem stiku s potrošniki vedno uporabljati tudi slovenski jezik.

3.11.6. Nadzor prodaje samoniklih gliv

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 opravil usmerjeni nadzor trgovanja z gobami. Pravno podlago za nadzor predstavljajo:

- Uredba o varstvu samoniklih gliv,
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno,
- Pravilnik o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo.

V uredbi je določeno, da lahko posameznik v enem dnevu nabere največ dva kilograma gob. Skladno z uredbo lahko posameznik gobe, ki jih je nabral sam ali

skupaj z družinskimi člani, tudi proda. Nabiralec lahko gobe proda neposredno na tržnicah ali odkupovalcem gob.

V smislu določb 12. člena Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno mora vsakdo, ki nabira in potem proda gozdne sadeže in zelišča, kamor so uvrščene tudi gobe, to prigrasiti pri pristojni upravni enoti, ki mu izda potrdilo o vpisu v seznam zavezancev, ki opravljajo osebno dopolnilno delo. Posameznik potrebuje potrdilo o prigrasitvi dopolnilne dejavnosti ne glede na to, kje in komu prodaja gobe.

V času nadzora so tržni inšpektorji opravili 13 pregledov pri registriranih odkupovalcih gob in ugotovili, da so le-ti dosledno spoštovali zakonske določbe, ki se nanašajo na odkup gob in 9 pregledov na tržnicah, kjer so gobe prodajali posamezniki. V 1 primeru zavezanka, ki je prodajala samonikle glive v okviru osebnega dopolnilnega dela ni izdajala računov, v 1 primeru se je odkup gob izvajal v nasprotju z 8. členom uredbe brez registrirane dejavnosti – na črno, v 5 primerih je bilo ugotovljeno, da so posamezniki opravljali prodajo gob na črno, v 44 primerih pa je bilo na podlagi naknadno pridobljenih podatkov o številu družinskih članov ugotovljeno, da je bilo kršeno določilo 7. člena uredbe, ki določa, da posameznik lahko proda le tisto količino gob, ki jo lahko nabere sam z družinskimi člani, s katerimi živi v skupnem gospodinjstvu.

Zaradi ugotovljenih prekrškov po Uredbi o varstvu samoniklih gliv je bilo izrečenih 49 ukrepov po Zakonu o prekrških. Tako je bilo izdanih 5 opominov zaradi manjše kršitve in izrečenih 44 opozoril ZP-1.

Ob priliki kontrole, opravljene pri dveh odkupovalcih gob na Goriškem, so tržni inšpektorji ugotovili, da se je odkup gob v zadnjih letih močno zmanjšal. Gobe se pretežno uvažajo iz Hrvaške, Bosne, Rusije in Ukrajine ter tako uvožene predelajo ali prodajo kot sveže in kot predelane v druge države članice EU. Zaradi zmanjšanja odkupa na območju RS se je v letu 2007 pojavil problem plasiranja gob na tržišče s strani nabiralcev, kar se izkazuje še posebno na območju Primorske regije. V preteklih letih je bilo registriranih več odkupovalcev z večjimi odkupnimi mesti, ki so z leti prenehali s poslovanjem.

Tržni inšpektorat RS bi posebej opozoril na neuskklajenost zakonodaje z novo pravno ureditvijo znotraj EU. Z vstopom Slovenije v EU in uveljavitvijo »Shengna« je ukinjeno carinsko območje Slovenije in pristojnost nadzora carinskih organov, ki jih veljavna uredba še vedno določa kot mejni nadzorni organ. Zaradi tega bo Tržni inšpektorat RS Ministrstvu za okolje in prostor predlagal spremembo Uredbe o varstvu samoniklih gliv, ki bo področje nabiranja in trgovanja z gobami sprostila. Nadzor nad trgovanjem z gobami naj bi tako v naslednji gobarski sezoni potekal v skladu z novo uredbo.

3.11.7. Nadzor naključnih subjektov

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS izvedel način nadzora, ki ga do sedaj ni še nikoli – nadzor naključno izbranih gospodarskih subjektov ne glede na dejavnost, ki naj bi jo subjekt opravljal. Namen opravljanja nadzora tako izbranih gospodarskih subjektov je bil ugotoviti, kako v povprečju gospodarski subjekti pri svojem poslovanju spoštujejo zakonske in podzakonske predpise. Namreč, nadzor, ki ga Tržni inšpektorat RS običajno opravlja, je posledica ali zaznave nekoga o storjeni

kršitvi (bodisi inšpektorja, bodisi kateregakoli drugega državljana Slovenije), ali nadzora področja, kjer že v naprej obstaja sum o kršitvah zakonodaje, za katere nadzor je pristojen Tržni inšpektorat RS.

Z nadzorom naključno izbranih subjektov si Tržni inšpektorat RS želi ustvariti sliko, kakšno je dejansko stanje v slovenskem gospodarstvu glede spoštovanja zakonskih in podzakonskih predpisov. Tržni inšpektorji so opravili nadzor pri gospodarskih subjektih, ki so bili v naprej naključno izbrani med vsemi registriranimi gospodarskimi subjekti. Izbor subjektov se je vršil na podlagi statističnega razmerja vseh registriranih subjektov glede na organizacijsko obliko in kraj sedeža.

Vsega skupaj so tržni inšpektorji pregledali 189 gospodarskih subjektov. Od tega jih je 159 (84,1%) opravljalo dejavnost, nadaljnjih 22 (11,6%) jih ni poslovalo, ker je bil subjekt izbrisan, 5 (2,6%) jih je bilo v mirovanju (subjekt je sicer registriran, vendar dejavnosti ne opravlja), 2 (1,1%) sta bila v postopku stečaja, 1 (0,6%) pa selitve sedeža ni prijavil pristojnim organom (na prijavljenem naslovu ni bilo možno ugotoviti, kam se je subjekt preselil).

Od 159 gospodarskih subjektov, ki so v času nadzora tudi dejansko opravljali dejavnost in pri katerih je bila opravljena podrobna kontrola njihovega poslovanja, jih je bilo 105 (66,0%) registriranih kot samostojni podjetnik posameznik in 54 (34,0%) kot družba z omejeno odgovornostjo. Pregledi so se opravili v skladu z veljavno slovensko zakonodajo, za katero nadzor je zadolžen Tržni inšpektorat RS. Vsega skupaj so tržni inšpektorji pri pregledanih subjektih opravili nadzor po 22 različnih zakonih (največ po Zakonu o varstvu potrošnikov, Zakonu o gospodarskih družbah, Obrtnem zakonu, Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah ter Zakonu o trgovini) oziroma v povprečju po 3,6 različnih zakonih.

Tržni inšpektorji so kršitev poslovanja ugotovili pri 39 (24,6%) subjektih. Zoper te subjekte so ukrepali tako v upravnem postopku v skladu z zakonom, ki ga je subjekt kršil oziroma v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru ali Zakon o tržni inšpekciji, kot tudi v prekrškovnem postopku v skladu z Zakonom o prekrških. Vsem subjektom skupaj so tržni inšpektorji v upravnem postopku izrekli 17 opozoril ZIN in izdali 13 upravnih odločb, v prekrškovnem postopku pa so jim izrekli 27 opozoril ZP-1, 6 opominov in 1 globo z odločbo o prekršku.

Glede na dejstvo, da so bili vsi pregledni subjekti naključno izbrani, bi lahko Tržni inšpektorat RS na podlagi ugotovitev ocenil, da vsaj ena četrtnina v Sloveniji registriranih subjektov, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, le-to ne opravlja v skladu z veljavno zakonodajo. Vendar pa je bil to prvi nadzor take vrste. Šele v naslednjih letih, ko bo Tržni inšpektorat RS opravil več podobnih nadzorov, se bo pokazalo, ali rezultati leta 2007 predstavljajo dejansko sliko spoštovanja predpisov, ali pa gre le za naključno odstopanje (ali v pozitivno, ali v negativno smer).

4. OSTALE AKTIVNOSTI TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

4.1. IZVAJANJE PRORAČUNA ZA LETO 2007, PU TRŽNI INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE

Za izvajanje svojih nalog je imel Tržni inšpektorat RS za leto 2007 veljavni proračun v višini 5.570.650,74 EUR. Realiziral ga je v višini 5.458.476,59 EUR oziroma v 98,0% glede na veljavni proračun.

Poraba sredstev za delo Tržnega inšpektorata RS se evidentira preko proračunskih postavk:

- 1763 Materialni stroški,
- 1775 Analize vzorcev,
- 1571 Investicije,
- 1871 Plače,
- 8920 Odškodnine.

V letu 2007 so bile odprte nove proračunske postavke in sicer:

- posebna proračunska postavka 740 – založena sredstva v upravnem postopku in proračunske postavke za namen projektov NRP za sodelovanje v projektih EU:
 - 7479 TF Varstvo potrošnikov – slovenska udeležba,
 - 9016 TF CFCU – Varstvo potrošnikov,
 - 9321 PHTW projekt 2005 – Hrvaška.

4.1.1. Materialni stroški

Materialni stroški, evidentirani na PP 1763, zagotavljajo sredstva za poslovanje uprave Tržnega inšpektorata RS na Parmovi 33 v Ljubljani skupaj s 14 območnimi enotami in 11 inšpekcijskimi pisarnami, ki se nahajajo po celi Sloveniji. Poraba materialnih stroškov je bila v letu 2007 v višini 559.995,20 EUR oziroma 93,4% glede na veljavni proračun.

Materialni stroški so namenjeni pokrivanju tekočih izdatkov po skupinah namenov, kot jih določajo proračunski predpisi in sicer za:

- pisarniški in splošni material in storitve,
- posebni material in storitve,
- energijo, vodo, komunalne storitve in komunikacije,
- prevozne stroške in storitve,
- službena potovanja,
- tekoče vzdrževanje objektov in opreme,
- najemnine parkirnih prostorov, drugih objektov in nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča,

- druge operativne odhodke (za stroške seminarjev, za strokovno izobraževanje zaposlenih, za storitve odvetnikov in drugo).

4.1.2. Analize vzorcev

Poraba sredstev za analize vzorcev se evidentira na PP 1775. V letu 2007 je bilo porabljenih sredstev za storitve analiz 167.087,73 EUR oziroma 94,2% glede na veljavni proračun.

Sredstva za analizo vzorcev so bila v letu 2007 namenjena za projekt Vzorčenja 2007, v okviru katerega je Tržni inšpektorat RS vzorčil in predal na analizo proizvode iz naslova:

- preverjanje skladnosti električne opreme z varnostnimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej,
- preverjanje skladnosti radijske in telekomunikacijske terminalske opreme z veljavnimi predpisi,
- preverjanje skladnosti električne opreme glede elektromagnetne združljivosti (EMC),
- preverjanje skladnosti betonskih zidakov in betonskih strešnikov z bistvenimi zahtevami glede na določbe Zakona o gradbenih proizvodih,
- preverjanje skladnosti električnih vrtalnikov z varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev,
- preverjanje skladnosti krožnih žag z delovno mizo z varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev,
- preverjanje kombiniranih krožnih žag z delovno mizo in zajeralnih žag z varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev,
- preverjanje skladnosti kotnih brusilnikov z varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev,
- preverjanje skladnosti osebne varovalne opreme, opreme za varovanje rok, z osnovnimi varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami glede na določbe Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti,
- preverjanje varnosti žarov za enkratno uporabo na trda goriva z varnostnimi zahtevami glede na določbe veljavnih predpisov,
- preverjanje varnosti otroških sedežev za kolesa in nahrbtnikov z ogrođjem za nošenje dojenčkov z varnostnimi zahtevami glede na določbe veljavnih predpisov,
- preverjanje električne varnosti za DVD,
- preverjanje mivke po standardu EN 12620,
- preverjanje vrtnih gnane kosilnice,
- preverjanje zaščite za vtičnice,
- preverjanje zvočnega tlaka za osebni alarm,
- preverjanje čelad za kolesarje,
- preverjanje varnosti za kabelski podaljšek, potovalni adapter,
- preverjanje varnosti za grelnik vode,
- preverjanje skladnosti ekspanziranja plitirma in toplotne prevodnosti.

4.1.3. Investicije

Investicije in investicijsko vzdrževanje je evidentirano na PP 1571. V letu 2007 je bilo porabljenih za investicije 155.370,43 EUR oziroma 89,9% glede na veljavni proračun.

Del sredstev v višini 34.084,00 EUR je bilo namenjenih nakupu novih osebnih vozil, Sredstva v višini 9.093,73 EUR so bila porabljena za analizo delovnih procesov in dogodkov na Tržnem inšpektoratu RS za namen vzpostavitve novega informacijskega sistema inšpektorata. Sredstva v višini 23.090,71 EUR so bila porabljena za nakup pisarniške opreme in arhivskih omar. Sredstva v višini 77.464,94 EUR so bila porabljena za nakup računalniške opreme. Sredstva v višini 11.637,05 EUR pa so bila namenjena za nakup klima naprav.

4.1.4. Odškodnine

Sredstva za odškodnine se evidentirajo na PP 8920. Sredstva za to postavko so pridobljena s strani zavarovalnic, t.j. odškodnin v primeru poškodb avtomobilov pri prometnih nesrečah. Sredstva so namenska in se koristijo izključno za vzdrževanje in popravila vozil – v letu 2007 je bila tovrstna poraba evidentirana v višini 3.667,19 EUR.

Sredstva PP 8920 se ne planirajo, saj so pridobljena s strani zavarovalnic. Realizacija sredstev odškodnin proti veljavnemu proračunu je bila 29,6%. Ker so to namenska sredstva, se bo ostanek sredstev prenesel v proračun leta 2008.

4.1.5. Plače

Poraba sredstev za plače zaposlenih se evidentira na PP 1871. Poraba sredstev za plače je bila v letu 2007 realizirana v višini 4.449.270,32 EUR oziroma 99,3% glede na veljavni proračun. Iz te proračunske postavke so sredstva namenjena za:

- osnovne plače s prispevki in davkom za izplačane plače,
- regres za letni dopust zaposlenih,
- povračila stroškov prehrane med delom,
- prevoz na delo in z dela,
- druge izdatke zaposlenim (jubilejne nagrade, odpravnine in solidarnostne pomoči),
- premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

4.1.6. Založena sredstva v upravnem postopku

Na to postavko in iz te postavke se črpajo sredstva, ki so prejeta in izplačana na podlagi 118. in 297. člena Zakona o splošnem upravnem postopku.

V letu 2007 so bila za ta namen v proračun nakazana sredstva v višini 3.766,32 EUR, izplačanih pa je bilo 3.466,32 EUR. Ker gre za namensko proračunsko postavko, se bo ostanek sredstev prenesel v proračunsko leto 2008.

4.1.7. TF CFCU – Varstvo potrošnikov, TF Varstvo potrošnikov – slovenska udeležba

Evropska komisija je izdala Odločbo o finančnem prispevku Prehodnega vira za krepitev institucionalne usposobljenosti za Slovenijo. Na podlagi tega se je na Tržnem inšpektoratu RS oblikovala posebna skupina tržnih inšpektorjev za nadzor na področju varstva potrošnikov, ki se bo ob pomoči tujih in domačih strokovnjakov dodatno usposabljala za tovrstni nadzor.

Na podlagi odobritve sredstev s strani EU v višini 150.000,00 EUR, se je 6 mesečni program začel izvajati v mesecu septembru 2007. Izbran izvajalec projekta je iz Nemčije, pogodba je bila podpisana v septembru 2007. Za ta namen sta bili odprti dve novi proračunski postavki, za del evropskih sredstev in za del slovenske udeležbe pri tem projektu. Iz postavke 9016 – TF CFCU – Varstvo potrošnikov je bilo v letu 2007 izplačanih 119.544,00 EUR sredstev, iz postavke 7479 – TF Varstvo potrošnikov-slovenska udeležba pa 75,40 EUR.

4.1.8. PHTW projekt 2005 – Hrvaška

Delegacija Evropske komisije (naročnik projekta) je odobrila pogodbo o izvajanju projekta tesnega medinstitucionalnega sodelovanja Phare 2005 »Market Suirveillance System in the Field of Technical Proucts Nr. HR2005/IB/OT/01 – Hrvaška«. Pogodbena partnerja sta SIQ ter Centralno finančno in pogodbena enota MF Republike Hrvaške. Odobrena je s strani Delegacije Evropske komisije, ki je naročnik projekta. Med SIQ in Tržnim inšpektoratom RS pa je bil dne 20. 11. 2007 sklenjen sporazum o sodelovanju.

Vlada RS je sprejela sklep št. 54400-15/2006-3, s katerim je dala soglasje k sodelovanju Ministrstva za gospodarstvo in Tržnega inšpektorata RS v Phare Twinning projektu HR 05/IB/OT/01: »Sistem nadzora na trgu na področju tehničnih proizvodov«. Na podlagi tega je bila odprta nova proračunska postavka, iz katere pa v letu 2007 še ni bilo realizacije.

4.2. TEHNIČNA OPREMLJENOST TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Tržni inšpektorji opravljajo svoje delo delno na terenu in delno v pisarni. Zato je Tržni inšpektorat RS leta 2004 sprejel odločitev, da se vsakemu inšpektorju omogoči enakovredna uporaba informacijske tehnologije tako na terenu, kot tudi v pisarni. Od takrat naprej se zastareli računalniki zamenjujejo s sodobnimi prenosnimi pisarnami, v kateri je prenosni računalnik in prenosni tiskalnik, za lažje delo v pisarni pa še podvojevalnik priključkov.

Zaradi visokih stroškov vzdrževanja tiskalnikov, ki jih uporablja samo en zaposleni inšpektorata, je bila leta 2006 sprejeta odločitev, da se samostojni tiskalniki postopoma zamenjajo – tam, kjer je to mogoče – z mrežnimi tiskalniki. Do sedaj je to implementirano na vseh večjih območnih enotah, na manjših (z do 5 zaposlenimi) pa se je mrežni tiskalnik kombiniral skupaj s telefaks napravo (t.i. multifunkcijska naprava).

V letu 2006 je Tržni inšpektorat RS končal s projektom uvajanja digitalnega poslovanja. Sedaj se vsi dokumenti, ki na inšpektoratu nastanejo ali nanj prispejo, evidentirajo in arhivirajo v elektronski obliki. Poleg tega se vsi interni dokumenti po inšpektoratu distribuirajo v elektronski obliki, izhodni dokumenti pa so v elektronski obliki samo, če so namenjeni naslovniku, za katerega inšpektorat zanesljivo ve, da lahko dokument v takšni obliki tudi sprejme. Dokumenti, kjer narava dokumenta zahteva, da je na njem podpis odgovorne osebe, se še vedno najprej pripravijo na klasičen način (izpis na papir in podpis odgovorne osebe), nato pa se digitalizirajo in v elektronski obliki posredujejo naslovniku.

Zaradi narave inšpekcijskega dela in ker na ravni Slovenije še ni vzpostavljen sistem elektronskega poslovanja v upravnem ali prekrškovnem postopku, se vsi dokumenti v inšpekcijskih postopkih, ki so namenjeni subjektom, pri katerih je bil nadzor opravljen, še vedno tiskajo in dostavljajo v pisni obliki.

Tržni inšpektorat RS je v drugi polovici leta 2007 začel s projektom uvajanja elektronskega arhiviranja podatkov. Najprej je bila nabavljena ustrezna strojna in programska oprema, v letu 2008 in 2009 pa bo vse skupaj postavljeno v uporabo.

Tudi v letu 2007 je Tržni inšpektorat RS nadaljeval z razvojem posebne aplikacije, ki bo v končni fazi pomenila popolno prenovu celotnega informacijskega sistema inšpektorata. Nudila bo centralno informacijsko podporo delu vseh zaposlenih inšpektorata in procesom dela, hkrati pa bo zagotavljala popolno statistično obdelavo vseh podatkov ter povezljivost z obstoječimi in bodočimi različnimi (tako lastnimi, kot tudi zunanjimi) bazami podatkov. Začetek uporabe prenovljenega informacijskega sistema je planiran za leto 2009.

4.3. OPREMLJENOST TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE S PREVOZNI MI SREDSTVI

Delo tržnih inšpektorjev je neločljivo povezano z delom na terenu, zaradi katerega potrebujejo inšpektorji ustrezen in količinsko dovolj velik vozni park. S tem se zagotovi zadostna mobilnost in varnost inšpektorjev ter hkrati tudi uspešno, hitro in kvalitetno opravljanje dela.

Tržni inšpektorat RS razpolaga s 63 službenimi vozili, od katerih je eno vozilo last Občine Kranj, dve vozili last Občine Nova Gorica.

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS uspel kupiti štiri nova vozila, da je lahko odpisal stara in dotrajana vozila, ki niso bila več varna za opravljanje terenskega dela.

Povprečna starost vseh vozil je 8 let, kar pomeni, da se bodo morala vozila v kratkem zamenjati. V večini primerov vzdrževanje in pogosta popravila onemogočajo uporabo vseh vozil hkrati, samo stroški popravil in zavarovalne premije vozil posameznega vozila pa včasih že presegajo znesek vrednosti tega vozila. Ne glede na visoke stroške vzdrževanja vozil pa je takšna starost vozil vprašljiva tudi glede varnosti uporabnikov.

4.4. SPLETNE STRANI TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

Tržni inšpektorat RS ima svojo lastno spletno stran (www.tirs.si), na kateri lahko obiskovalci (potrošniki, fizične osebe ali gospodarski subjekti) dobijo splošne informacije o organiziranosti ali delovanju Tržnega inšpektorata RS oziroma konkretne informacije o delu inšpektorata.

Na spletnih straneh lahko tako obiskovalec najde naslednje informacije:

- predstavitev z osnovnimi podatki o lokacijah (naziv, ulica, mesto, telefon, faks, naslov e-pošte) Tržnega inšpektorata RS,
- seznam vseh zakonskih in podzakonskih predpisov, za katere nadzor je v celoti ali samo delno zadolžen Tržni inšpektorat RS (vsak predpis ima tudi povezavo na ustrezno spletno stran Uradnega lista),
- predstavitev glavnih delovnih področij (varstvo potrošnikov in varnost proizvodov) delovanja Tržnega inšpektorata RS,
- podatke o nevarnih proizvodih, ki so jih na slovenskem trgu odkrili tržni inšpektorji,
- rubriko »S čim se ukvarjamo«, v kateri so objavljena vsa poročila o opravljenih usmerjenih nadzorih,
- rubriko »Pogosta vprašanja«, v kateri so navedeni odgovori na najpogosteje zastavljena vprašanja ali vprašanja, za katere Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da zanimajo obiskovalce teh spletnih strani,
- informacije javnega značaja (skupaj s Katalogom informacij javnega značaja),
- obrazca, preko katerih lahko obiskovalci bodisi podajo prijavo kršitve s področja nadzora Tržnega inšpektorata RS, bodisi zaprosijo tržnega inšpektorja za pomoč pri reševanju reklamacije proizvoda.

Vse informacije na spletnih straneh se osvežujejo oziroma dodajajo na novo takrat, ko nastanejo.

4.5. SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE Z DRUGIMI INŠPEKTORATI IN INŠPEKCIJSKIMI SLUŽBAMI

Za medsebojno koordinacijo dela in doseganje večje učinkovitosti različnih inšpekcij je ponovno zaživel Inšpekcijski svet, katerega predsednik je minister za javno upravo, člani sveta pa so glavni inšpektorji. Naloga Inšpekcijskega sveta je usklajevanje izvajanja skupnega inšpekcijskega nadzora, reševanje vprašanj, vezanih za delo posameznih inšpekcij, organiziranje izobraževanj za potrebe inšpekcijskega nadzora, usklajevanje in planiranje pomoči inšpekcijskim službam pri razvoju in načrtovanju informatike, predvsem sodeluje pri razvoju skupne aplikacije za vse inšpekcijske službe.

Za boljše delovanje Inšpekcijskega sveta so bili ustanovljeni različni odbori in sicer:

- odbor za pravno področje,
- odbor za informacijsko tehnologijo,
- odbora za operativno koordinacijo nalog inšpekcijskih služb,

- odbor za merjenje uspešnosti, učinkovitosti in kakovosti dela inšpekcijskih služb in
- odbor za izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje.

Odbor za pravno področje rešuje pravna vprašanja, ki so naslovljena na Inšpekcijski svet, zbira pripombe za pripravo sprememb krovnih predpisov s področja delovanja inšpekcij, nudi pravno pomoč pri težkih operativnih primerih in tolmači predpise, ki se v praksi različno razlagajo. Odbor za pravno področje vodi predstojnica Tržnega inšpektorata RS, en izmed članic pa je tudi vodja sektorja za splošni nadzor Tržnega inšpektorata RS.

Odbor za informacijsko tehnologijo pripravlja skupno vstopno točko – portal inšpekcijskih služb. Zaradi boljše povezanosti med posameznimi inšpekcijskimi službami se pripravlja dokumentacija, ki bo podlaga za izdelavo enotne aplikacije ali skupne baze podatkov vseh inšpekcijskih služb ter pripravlja internetno povezanost med različnimi inšpekcijskimi službami. Odbor planira tudi standardizacijo oziroma poenotenje uporabe opreme, poenotenje uporabe evidenc in dostopov do baz podatkov, ki jih inšpektorji potrebujejo pri izvajanju inšpekcijskega nadzora. Eden izmed članov tega odbora je informatik Tržnega inšpektorata RS.

Odbor za operativno koordinacijo nalog inšpekcijskih služb planira skupni inšpekcijski nadzor različnih inšpekcijskih služb, skrbi za hitrejši prenos informacij med inšpektorati, organizira sestanke za usklajevanje v primeru nejasnosti pri pristojnosti dveh ali več inšpekcijskih služb ali organizira sestanke zaradi boljšega učinka inšpekcijskega nadzora in medsebojnega sodelovanja inšpekcijskih služb v konkretnih primerih inšpekcijskega nadzora. Ena izmed članic odbora je predstojnica Tržnega inšpektorata RS.

Odbor za merjenje uspešnosti učinkovitosti in kakovosti dela inšpekcijskih služb pripravlja predlog stalnih meril in kriterijev za ugotavljanje uspešnosti inšpekcijskih služb in ugotavljanje boljše kvalitete dela inšpekcij, spremlja izvajanje meril in kriterijev za spremljanje uspešnosti delovanja inšpekcijskih služb ter pripravlja kvartarna poročila. Ena izmed članic odbora je predstojnica Tržnega inšpektorata RS.

Odbor za izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje organizira skupna izobraževanja in usposabljanja za vse inšpekcijske službe. Konec leta 2007 je odbor organiziral skupno izobraževanje vseh inšpekcijskih služb na področju, ki je enako problematičen pri vseh – na področju Zakona o prekrških.

4.6. SISTEM ZA MEDNARODNO IZMENJAVO PODATKOV O PROIZVODIH (RAPEX, SGC, ICSMS)

Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi določa način postopanja kontaktne točke v sistemu RAPEX in postopkih zaščitne klavzule. Inšpekcije, ki so pristojne za nadzor varnosti neživilskih proizvodov so: Zdravstveni inšpektorat RS, Urad RS za kemikalije, Tržni inšpektorat RS in druge inšpekcije v skladu s pristojnostmi za posamezne vrste

proizvodov, ki izhajajo iz predpisov o organizaciji državne uprave oziroma iz drugih predpisov, ki določajo njihovo pristojnost in naloge.

4.6.1. Sistem RAPEX

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS kot nacionalna kontaktna točka za sistem RAPEX prejel 1616 notifikacij, od tega 1363 notifikacij o proizvodih, ki predstavljajo resno nevarnost:

- 501 za igrače,
- 242 za vozila,
- 194 za električne naprave,
- 113 za otroško opremo,
- 97 za svetila,
- 97 za kozmetiko,
- 65 za obleke,
- 65 za naprave za gospodinjstvo,
- 32 za orodja in
- 210 z ostalih področij.

Poleg zgornjih notifikacij je Tržni inšpektorat RS prejel še 241 notifikacij s pripombo »za informacijo« in 12 notifikacij skladno z 11. členom Direktive o splošni varnosti proizvodov.

V letu 2007 je Slovenija v sistem RAPEX poslala 24 notifikacij in sicer Zdravstveni inšpektorat RS 19 notifikacij (18 se jih je nanašalo na igrače in ena na kozmetiko), Urad RS za Kemikalije 4 notifikacije (3 so se nanašale na obleko in ena na orodje za popravilo koles), Tržni inšpektorat RS 1 notifikacijo, ki se je nanašala na opekač kruha.

V Sloveniji so pristojne inšpekcije v letu 2007 našle 118 proizvodov, ki so se nanašali na RAPEX notifikacije. Od tega se je našlo 101 vozilo, 11 igrač, 5 proizvodov iz splošne varnosti in en kozmetični proizvod.

Število notifikacij se je iz leta 2006 v leto 2007 povečalo za 54%. Pričakovati je, da se bo število notifikacij v bodoče še povečevalo.

Kar se tiče sodelovanja kontaktne točke s pristojnimi inšpekcijami je Tržni inšpektorat RS zelo zadovoljen in ocenjuje, da je to posledica kontaktov tekom celega leta.

4.6.2. Sistem SGC

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS kot kontaktna točka za zaščitne klavzule (SGC) prejel 295 obvestil o izvedenih zaščitnih klavzulah s strani Stalnega predstavništva Slovenije pri Evropski uniji in sicer:

- 194 s področja varnosti električne opreme,
- 34 s področja elektromagnetne združljivosti,
- 11 s področja plinskih naprav,
- 9 s področja radijske in terminalske opreme,

- 9 s področja varnosti strojev,
- 7 s področja osebne varovalne opreme in
- 9 s področja igrač.

Za področja, za nadzor katerih je pristojen Tržni inšpektorat RS (prvih 6 alinej), je ugotovljeno, da sta se na slovenskem tržišču prodajala samo dva tipa proizvodov iz skupine osebna varovalna oprema. Le-tega je slovenski dobavitelj po obvestilu tržnega inšpektorja takoj prostovoljno umaknil iz prometa. Za področje otroških igrač je pristojen Zdravstveni inšpektorat RS, ki pa prav tako ni našel v prometu nobenega od notificiranih proizvodov.

Glede na sprejete ukrepe omejevanja trženja proizvodov zaradi varnostnih vidikov je Tržni inšpektorat RS v letu 2007, skladno z Uredbo o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi, obvestil Evropsko komisijo o 3 zaščitnih klavzulah s področja varnosti električne opreme.

4.6.3. Sistem ICSMS

Sistem ICSMS (Internet-Supported Information and Communication System for Pan-European, Cross-Border Market Surveillance of Products) je baza podatkov o proizvodih, ki so ali so bili predmet pregledov ali analiz glede izpolnjevanja predpisanih tehničnih zahtev. Omogoča pretok in izmenjavo informacij med pristojnimi organi za nadzor tehničnih proizvodov. V bazo podatkov se vnašajo tako podatki o proizvodih, pri katerih so bile ugotovljene neskladnosti za zahtevami, kot tudi podatki o proizvodih, za katere je bilo ugotovljeno, da izpolnjujejo zahteve. Sistem se deli v dva dela in sicer na del, ki je odprt za javnost in na del, ki je na razpolago le nadzornim organom, carinskim organom in Evropski komisiji. Del, ki je odprt za javnost, vsebuje predvsem informacije o proizvodu, ugotovljeni skladnosti in ukrepih (www.icsms.org).

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS v sistem ICSMS vnašal podatke o vzorčenih proizvodih.

4.7. SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE V SOSVETU INŠPEKTORATOV

Za potrebe usklajenega delovanja pri nadzoru stanja z različnih področij v Sloveniji so na posameznih teritorialnih področjih Slovenije ustanovljene t.i. regijske koordinacije, katerih delovanje je določeno v poslovniku Inšpekcijskega sveta. V njej sodelujejo vsi inšpektorati (v imenu inšpektoratov vodje območnih enot) tiste regije, po potrebi pa tudi drugi državni in javni organi in ostale osebe, ki lahko podajo pojasnila v posamezni zadevi. Na teh sestankih se vodje enot dogovarjajo za usklajen in enoten nadzor na tistih področjih in pri tistih subjektih, za katere ocenijo, da predstavljajo ali bi v bodočnosti utegnili predstavljati nevarnost za zdravje in varnost državljanov, organizacij ali okolja.

Regijski sosvet vodi vodja območne enote ene od inšpekcij. Sosvet se sestaja najmanj enkrat na vsake tri mesece ter o svojem delu poroča predstojniku inšpektorata ter Inšpekcijskemu svetu.

Tržni inšpektorat RS ima 5 predsednikov sosvetov in sicer na celjskem, ljubljanskem, novogoriškem, postojnskem in brežiškem območju.

4.8. SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI IN TRETJIMI DRŽAVAMI

Tržni inšpektorat RS je v letu 2007 nadaljeval z aktivnim sodelovanjem v EMARS projektu (Enhancing Market Surveillance Through Best Practice), ki se bo zaključil konec leta 2008. Predvideni rezultati projekta so: baza podatkov (Knowledge Base), forum za hitre nasvete (Rapid Advice Forum), Priročnik o izvajanju nadzora (Best Practice Handbook), Strategija o bodočem razvoju na področju nadzora (Strategy Document for Further Enhancement of Market Surveillance), izboljšanje povezav z drugimi sektorji nadzora potrošniških proizvodov (Improvement of contact with other sectors of market surveillance involved in consumer product safety) in spletna stran (Website), ki je delujoča že tekom projekta (www.emars.eu). Največ aktivnosti je bilo opravljenih v okviru delovnega paketa WP4 – Risk Assessment, pri kateri je bil na delavnici v Bruslju predstavljen osnutek poglavja novega priročnika o oceni tveganja za proizvode. Sodeloval je tudi v delovni skupini za izboljšavo metode za oceno tveganja (WG IRAG – Improvement of Risk Assessment Guidelines), katero koordinira Evropska komisija in v okviru katere je bil predstavljen osnutek nove metode.

Inšpektorat nadalje sodeluje v evropskem projektu Varna igrala (Safe play on the playground!) v katerem sodeluje 7 držav članic (Bolgarija, Danska, Estonija, Nizozemska, Norveška, Slovaška, Slovenija) in je financiran s strani Evropske komisije ter koordiniran s strani OCCP, Poljska. V okviru projekta se bo pripravil pregled obstoječe zakonodaje, izvedla kontrola varnosti z uporabo kalibrov (dobavljeni v okviru projekta) in pripravil priročnik ter informativne brošure za osveščanje o pomembnosti varnih igral in njihovega rednega vzdrževanja.

Pri nadzoru vžigalnikov sodeluje Tržni inšpektorat RS v dvoletnem projektu »Joint Market Surveillance Action on Child-Resistant Lighters and Novelty Lighters«, v katerem sodeluje 13 držav članic (Avstrija, Bolgarija, Danska, Grčija, Estonija, Latvija, Malta, Nizozemska, Norveška, Poljska, Slovaška, Slovenija, Švedska) in je financiran s strani Evropske komisije ter koordiniran s strani PROSAFE. V okviru projekta varnosti vžigalnikov se bo preverjala skladnost vžigalnikov s predpisanimi zahtevami, to je Odločbo Evropske komisije (2006/502/ES) in zahtevami standarda EN ISO 9994. Poleg preverjanja listin, ki izkazujejo skladnost z zahtevami, se bo opravilo tudi vzorčenje in preskusi vžigalnikov v skupnem laboratoriju.

V okviru Programa sodelovanja med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Makedonije na področju evropskih zadev za leto 2007, je na obisk v Slovenijo prišla delegacija makedonskega Ministrstva za gospodarstvo, s strani inšpektorata pa je bila izvedena strokovna pomoč na področju delovanja tržnega inšpektorata in opravljanja nadzora na trgu v obliki študijskega obiska v Makedoniji na Ministrstvu za ekonomijo in Državnem tržnem inšpektoratu.

Tržni inšpektorat RS sta v okviru TAIEX obiskala tudi delegaciji iz Črne Gore in Albanije, ki jima je bila predstavljena organizacija in delo inšpektorata.

V skladu z evropsko Uredbo 2006/2004/ES o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov in na tej podlagi sprejeto Uredbo o izvajanju Uredbe o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, je Tržni inšpektorat RS z začetkom leta 2007 (natančneje že z 29. 12. 2006) postal eden izmed aktivnih pristojnih organov za sodelovanje z ostalimi pristojnimi organi v celotni Evropski uniji. Z navedenim datumom je namreč zaživel sistem za izmenjavo podatkov, zaprosil o aktivnem ukrepanju in obvestil v zvezi z izvrševanjem zakonodaje o varstvu potrošnikov po celotni Evropski uniji – CPCS (Consumer Protection Cooperation System).

Sam sistem CPCS je namenjen temu, da lahko pristojni organ v posamezni državi članici podatke, za katere meni, da bi zanimali oziroma utegnili vplivati tudi na ostale države članice, objavi in jih tako da na voljo vsem državam članicam v sistemu oziroma samo točno določeni državi članici. Poleg tega je namenjen tudi temu, da lahko pristojni organ, ki obravnava oškodovanje kolektivnih interesov potrošnikov, zaprosi tudi druge pristojne organe oziroma druge države članice, da mu posredujejo vse relevantne podatke, ki se nanašajo na kršitev znotraj Skupnosti oziroma, da pristojne organe druge države članice celo zaprosi za aktivno ukrepanje v primeru kršitve znotraj Skupnosti.

V letu 2007 se je skozi sistem CPCS prelilo 159 zaprosil za posredovanje podatkov, 88 zaprosil za aktivno ukrepanje in 70 obvestil s podatki o ugotovitvah posameznega pristojnega organa. Pri tem je opaziti, da so se vnosi v sistem v začetku leta pojavljali v zelo majhnem številu, medtem ko se je pravi plaz vnosov vsul v zadnjem četrtletju, in sicer daleč največ v mesecu novembru.

Od vseh zaprosil za posredovanje podatkov v sistemu CPCS sta se zgolj 2 nanašala na Slovenijo oziroma na Tržni inšpektorat RS, na katera je bilo tudi odgovorjeno. Poleg tega je bilo na Tržni inšpektorat RS kot pristojni organ naslovljeno tudi eno zaprosilo za aktivno ukrepanje, pri čemer pa se je ugotovilo, da bi ga bilo treba nasloviti na slovaški pristojni organ, saj je bilo podjetje iz Slovaške in ne iz Slovenije.

5. TRŽNI INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE NA POTI K ODLIČNOSTI

Tržni inšpektorat RS se zaveda, da kakovost, odličnost in družbena odgovornost niso samo besede, ki jih je danes moderno izgovarjati, ampak jih je potrebno vsakodnevno uresničevati. Zato so že v letu 2006 začeli razmišljati, kako iz besed preiti k dejanjem. Po naključju sta se skoraj istočasno začela na državni ravni izvajati dva projekta, ki sta pomembno prispevala k temu, da je Tržni inšpektorat RS začel aktivneje uvajati kakovost in odličnost v svoje delo.

Prvi projekt se je začel izvajati konec leta 2006 na predlog ministra za javno upravo, da se v okviru Inšpekcijskega sveta ustanovi poseben odbor, ki bo oblikoval kazalnike kakovosti in odličnosti. Kazalniki bi predstavljali predstojniku posameznega inšpektorata ali inšpekcijske službe dodatno orodje, s katerim bi lahko meril in ocenjeval uspešnost, gospodarnost, odzivnost in zakonitost delovanja inšpektorata ali inšpekcijske službe. In Tržni inšpektorat RS je bil eden izmed treh inšpektoratov, ki so dobili za nalogo, da pripravijo osnutek teh kazalnikov. Maja 2007 je te kazalnike Inšpekcijski svet spoznal za ustrezne in jih sprejel v uporabo (za leto 2007 samo kot poskusno orodje samoocenjevanja).

Drugi projekt, ki sta ga v prvih mesecih leta 2007 začela izvajati Upravna akademija in Ministrstvo za javno upravo, pa je projekt uvajanja sistema kakovosti in odličnosti v javno upravo po modelu CAF. Za začetek sta izvajalca predvidela, da bi se v letu 2007 izvedel pilotni projekt ocenjevanja odličnosti javne uprave po modelu CAF. Čeprav je bilo prvotno načrtovano, da bodo v tem pilotnem projektu sodelovali samo organi, ki imajo že izkušnje z modelom CAF in so v preteklosti najmanj enkrat že opravili samoocenjevanje po tem modelu, so na predlog Tržnega inšpektorata RS pri njem naredili izjemo in ga v pilotni projekt povabili z namenom, da ocenijo tudi organ, ki s tovrstnim (samo)ocenjevanjem nima nobene izkušnje.

S sodelovanjem v tem projektu je Tržni inšpektorat RS dobil zelo dober vpogled v to, na katerem področju (npr. voditeljstvo, zaposleni, družba, procesi) je dober (vendar ne toliko, da se ne bi mogel še izboljšati), kje je že nekaj naredil in kje je popolnoma na začetku. Po drugi strani pa je od zunanjih ocenjevalcev dobil tudi povratno informacijo, kje je odličen ter kje ima še možnosti za izboljšavo in kako jih izvesti. Na Tržnem inšpektoratu RS se zavedajo, da jih na področju kakovosti in odličnosti čaka še dolga, več let trajajoča pot.

6. ZAKLJUČEK

Osnovni strateški cilj delovanja Tržnega inšpektorata RS je izvajanje učinkovitega inšpekcijskega nadzora in zagotavljanje preventivnega delovanja z namenom zagotoviti urejenost trga in zadovoljstva uporabnikov, zaposlenih in širše družbene skupnosti.

S ciljem doseganja strateškega cilja je delo tržnih inšpektorjev usmerjeno k obdelavi bistvenih kršitev, ki predstavljajo večjo nevarnost za javni interes in imajo škodljive posledice za osebe, premoženje in okolje.

Tržni inšpektorji se pri svojem delu trudijo, da se inšpekcijski nadzor zaključi v čim krajšem času, brez nepotrebnega podaljševanja in zavlačevanja postopkov, vendar ne na škodo zakonitosti delovanja. Pri opravljanju neposrednega inšpekcijskega nadzora oziroma izvrševanju svojih pooblastil posegajo v delovanje pravnih in fizičnih oseb le v obsegu, ki je nujno potreben za zagotovitev učinkovitosti nadzora. Za sankcioniranje kršiteljev se odločajo predvsem v primerih, ko ugotovijo, da gre za ogrožanje varnosti občanov, ali da so ogroženi ekonomski interesi potrošnikov ali podjetij, ali v primerih, ko gospodarski subjekt kljub opozorilu nadaljuje s kršitvijo. Pri izrekanju vrste kazenskih sankcij upoštevajo težo kršitve, zato izrekajo za zavezanca ugodnejše ukrepe, če ocenijo, da je s tem dosežen namen kaznovanja.

Za zagotovitev enotnega ukrepanja vseh tržnih inšpektorjev in zaradi zagotovitve dodatne pravne varnosti subjektov, pri katerih se opravlja nadzor, je Tržni inšpektorat RS v letu 2007 uvedel stalni notranji nadzor delovanja tržnih inšpektorjev.

Kolikor je mogoče tržni inšpektorji skušajo pri svojem delu s pogosto prisotnostjo na terenu, opozarjanjem in svetovanjem, delovati preventivno. V ta namen je na Tržnem inšpektoratu RS zagotovljena stalna dosegljivost določenega števila inšpektorjev, ki je po časovnem obsegu veliko daljša, kot je to predvideno v zakonodaji. V veliko primerih se je tak način dela izkazal za uspešnega.

Veliko pozornosti posveča Tržni inšpektorat RS tudi nadzorom, ki sovpadajo z aktualnimi družbenimi, ekonomskimi, socialnimi in drugimi dogodki v državi, kakor tudi sodelovanju z drugimi inšpekcijskimi organi.

V drugi polovici leta 2007 so se v Sloveniji občutno povečale cene, predvsem živilskih izdelkov. Tržni inšpektorat RS s svojim delom sicer ne more vplivati na višino cen in z njimi povezano inflacijo, lahko pa s svojim delom vpliva na informacije, ki jih potencialni kupci teh izdelkov ali storitev dobijo od njihovih ponudnikov in na podlagi katerih se kupec odloča o nakupu – na oglase. Zato je Tržni inšpektorat RS konec leta izvedel obsežno akcijo nadzora oglaševanja ugodnih cen živilskih izdelkov, v kateri je ugotovil vrsto nepravilnosti.

Tržni inšpektorat RS ocenjuje sodelovanje različnih inšpekcijskih organov preko skupnih akcij nadzora za zelo uspešno. Odziv inšpekcijskih organov in tudi policije je pozitiven, zato velja tak način nadzora opravljati tudi v bodoče. Sodelovanje inšpekcij in istočasna kontrola zavezancev iz različnih področij nadzora vsekakor

pripomore tudi k urejenosti trga. Skupno delo različnih inšpektoratov vodi tudi k boljšemu medsebojnemu sodelovanju inšpektorjev, izmenjavi podatkov in pravni pomoči, predvsem pri zavezancih, ki so problematični. Po drugi strani pa takšni nadzori tudi manj obremenjujejo zavezance, saj opravi pri njih nadzor več inšpekcij naenkrat in ne vsaka posebej.

Tržni inšpektorat RS skozi različne oblike sodelovanja aktivno sodeluje z drugimi državami članicami Evropske unije in sicer v delovnih skupinah za administrativno sodelovanje (AdCo), v projektu EMARS (Enhancing Market Surveillance through Best Practice) in v delovni skupini za izboljšavo metode za oceno tveganja (WG IRAG). Sodelovanje poteka tudi na ravni izvajanja različnih projektov nadzora (na projektu Varna igrala sodeluje 7 držav članic, na projektu Vžigalniki pa 13 držav članic), projektov izobraževanja (sistem za izmenjavo podatkov, zaprosil o aktivnem ukrepanju in obvestil v zvezi z izvrševanjem zakonodaje o varstvu potrošnikov – CPCS) ter mednarodnega sodelovanja z Makedonijo, Hrvaško, Črno Goro in Albanijo.

V letu 2007 je Tržni inšpektorat RS aktivno sodeloval pri pripravah nove zakonodaje ali spremembah obstoječe: Zakona o varstvu potrošnikov, Zakona o potrošniških kreditih, Zakona o gostinstvu, Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Zakona o gradbenih proizvodih, Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, Zakona o prekrških, Pravilnika o rekreacijskih plovilih, Pravilnika o radijski in terminalski opremi, Pravilnika o obveščanju potrošnikov o varčni rabi goriv in emisijah CO(2) novih osebnih vozil ter zakonodaji s področja, ki pokriva dimnikarske storitve.

Ker je inšpektorat tudi prekrškovni organ in ker je pravočasno reševanje zahtev za sodno varstvo izjemnega pomena za delovanje inšpektorata, je bilo v letu 2007 veliko truda vloženega v to, da sodišča pristopijo k pravočasnem reševanju zadev na sodiščih.

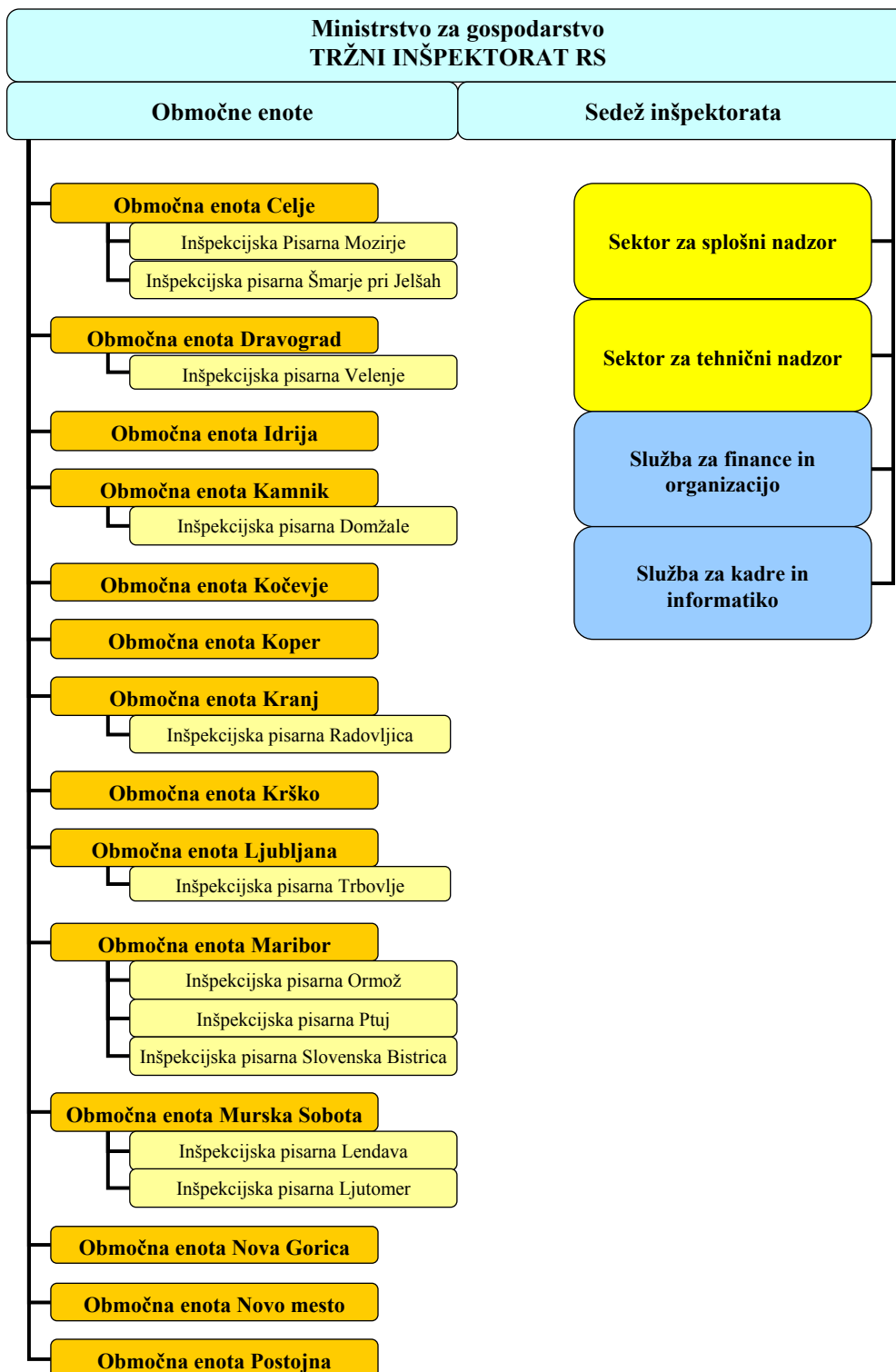
V okviru Inšpekcijskega sveta Tržni inšpektorat RS aktivno sodeluje v kar nekaj odborih: Odboru za pravna vprašanja (predsednik odbora in en član), Odboru za informacijsko tehnologijo (en član), Odboru za operativno koordinacijo nalog inšpekcijskih služb (en član) ter Odboru za merjenje uspešnosti učinkovitosti in kakovosti dela inšpekcijskih služb (en član).

Tržni inšpektorat RS ima glede na kadrovske načrte Vlade RS oziroma Ministrstva za gospodarstvo vsako leto manj tržnih inšpektorjev. Ob tem pa redno prejema nove naloge in nove pristojnosti, ki povečujejo obremenitev inšpektorjev – ne samo na strokovnem, ampak tudi na administrativnem področju. Kljub temu Tržni inšpektorat RS že nekaj let ohranja število opravljenih pregledov na ravni, ko je bilo na inšpektoratu zaposlenih bistveno več inšpektorjev. Zaradi vse večje zahtevnosti dela in stalnih pritiskov poskuša vodstvo Tržnega inšpektorata RS z vlaganjem v redno in strokovno izobraževanje poudariti in povečati kvaliteto dela. Da se bo vlaganje v strokovno izobraževanje in kvaliteto dela ob nespremenjeni količini opravljenega dela lahko nadaljevalo tudi v prihodnjih letih, mora Tržni inšpektorat RS v bližnji prihodnosti povečati število inšpektorjev vsaj za 10%.

Andrejka Grlič
GLAVNA TRŽNA INŠPEKTORICA

PRILOGA 1: Organigram Tržnega inšpektorata Republike Slovenije

PRILOGA 2: Seznam zakonov in podzakonskih predpisov

V nadaljevanju so navedeni zakonski in podzakonski predpisi, katerih nadzor sodi, v celoti ali samo delno, v pristojnost Tržnega inšpektorata RS:

- 📖 Energetski zakon, uradno prečiščeno besedilo, EZ-UPB2 (Uradni list RS, št. 27/2007)
 - Pravilnik o energijskih nalepkah za določene vrste gospodinjskih aparatov (Uradni list RS, št. 104/2001)
 - Pravilnik za energijsko označevanje električnih hladilnikov, zamrzovalnikov in njihovih kombinacij (Uradni list RS, št. 104/2001, 64/2004)
 - Odredba za energijsko označevanje gospodinjskih pralnih strojev (Uradni list RS, št. 104/2001, 100/2006)
 - Odredba za energijsko označevanje gospodinjskih električnih sušilnih strojev (Uradni list RS, št. 104/2001, 100/2006)
 - Odredba za energijsko označevanje gospodinjskih pralno-sušilnih strojev (Uradni list RS, št. 104/2001, 100/2006)
 - Odredba za energijsko označevanje gospodinjskih pomivalnih strojev (Uradni list RS, št. 104/2001, 100/2006)
 - Odredba za energijsko označevanje žarnic in sijalk za uporabo v gospodinjstvu (Uradni list RS, št. 104/2001)
 - Odredba o zahtevah za energijsko učinkovitost električnih gospodinjskih hladilnikov in zamrzovalnikov ter njihovih kombinacij (Uradni list RS, št. 107/2001, 16/2002)
 - Pravilnik o energetskem označevanju gospodinjskih električnih pečic (Uradni list RS, št. 89/2003)
 - Pravilnik o energetskem označevanju gospodinjskih klimatskih naprav (Uradni list RS, št. 5/2004)
- 📖 Obrtni zakon, uradno prečiščeno besedilo, ObrZ-UPB1 (Uradni list RS, št. 40/2004, 102/2007)
- 📖 Uredba o določitvi obrtnih dejavnosti in mojstrskih nazivov ter obrti podobnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 117/2004)
- 📖 Uredba o cestninskih cestah in cestnini za uporabo cestninskih cest (Uradni list RS, št. 110/2005, 115/2006)
- 📖 Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/1998)
- 📖 Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004)
- 📖 Zakon o avtorski in sorodnih pravicah, uradno prečiščeno besedilo, ZASP-UPB3 (Uradni list RS, št. 16/2007)
 - Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje (Uradni list RS, št. 63/1998)
 - Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del (Uradni list RS, št. 29/1998)
 - Pravilnik o honorarjih za uporabo avtorskih del iz repertoarja združenja ZAMP, prečiščeno besedilo (Uradni list RS, št. 111/2000)

- Zakon o bančništvu, uradno prečiščeno besedilo, ZBan-UPB2 (Uradni list RS, št. 104/2004)
- Zakon o blagovnih rezervah, uradno prečiščeno besedilo, ZBR-UPB1 (Uradni list RS, št. 98/2004)
- Zakon o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozi, uradno prečiščeno besedilo, ZDCOPMD-UPB2 (Uradni list RS, št. 64/2007)
- Zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih, ZDOCTE (Uradni list RS, št. 101/2005)
 - Pravilnik o načinu dvojnega označevanja cen blaga in storitev v tolarjih in evrih pri posameznih vrstah in načinih ponujanja blaga in storitev (Uradni list RS, št. 20/2006)
- Zakon o elektronskem poslovanju na trgu, ZEPT (Uradni list RS, št. 61/2006)
- Zakon o gorskih vodnikih, uradno prečiščeno besedilo, ZGV-UPB1 (Uradni list RS, št. 99/2004)
- Zakon o gospodarskih družbah, ZGD-1 (Uradni list RS, št. 42/2006, 33/2007)
- Zakon o gostinstvu, uradno prečiščeno besedilo, ZGos-UPB1 (Uradni list RS, št. 4/2006, 60/2007)
 - Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti (Uradni list RS, št. 88/2000, 114/2004)
 - Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost (Uradni list RS, št. 78/1999, 107/2000, 30/2006)
 - Pravilnik o vsebini in načinu vodenja registra sobodajalcev (Uradni list RS, št. 70/1999)
 - Pravilnik o merilih in načinu kategorizacije nastanitvenih obratov in marin (Uradni list RS, št. 29/1997, 51/1998, 46/2005, 92/2006)
- Zakon o gradbenih proizvodih, ZGPro (Uradni list RS, št. 52/2000, 110/2002)
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti gradbenih proizvodov z zahtevami Zakona o gradbenih proizvodih (Uradni list RS, št. 49/2007)
 - Pravilnik o potrjevanju skladnosti in označevanju gradbenih proizvodov (Uradni list RS, št. 54/2001)
 - Pravilnik o bistvenih zahtevah za gradbene objekte, ki jih je treba upoštevati pri določitvi lastnosti gradbenih proizvodov (Uradni list RS, št. 9/2001)
 - Odredba o prenehanju uporabe odredbe o obveznem certificiranju cementa in seznam standardov (Uradni list RS, št. 53/2001)
 - Pravilnik o požarni klasifikaciji gradbenih proizvodov (Uradni list RS, št. 77/2003)
 - Seznam smernic za evropska tehnična soglasja za gradbene proizvode (Uradni list RS, št. 67/2004)
 - Pravilnik o prenehanju veljavnosti Seznama smernic za evropska tehnična soglasja za gradbene proizvode (Uradni list RS, št. 109/2007)
- Zakon o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi, ZGZH (Uradni list RS, št. 67/1994)

- 📖 Zakon o javni rabi slovenščine, ZJRS (Uradni list RS, št. 86/2004)
 - Pravilnik o izvajanju 15. in 23. člena Zakona o javni rabi slovenščine (Uradni list RS, št. 112/2007)
- 📖 Zakon o kontroli cen, uradno prečiščeno besedilo, ZKC-UPB1 (Uradni list RS, št. 51/2006)
 - Uredba o listi blaga in storitev, za katere se uporabljajo ukrepi kontrole cen (Uradni list RS, št. 80/2000, 17/2004)
 - Uredba o določitvi najvišjih cen prevoza potnikov po železnici v notranjem potniškem prometu (Uradni list RS, št. 20/2006)
 - Uredba o oblikovanju cen učbenikov (Uradni list RS, št. 45/2006)
 - Odredba o pošiljanju obvestil o spremembi cen (Uradni list RS, št. 105/2007)
 - Uredba o oblikovanju cen naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 91/2007)
 - Uredba o oblikovanju cen proizvodnje in distribucije pare in tople vode za namene daljinskega ogrevanja za tarifne uporabnike (Uradni list RS, št. 43/2006)
 - Uredba o oblikovanju cen komunalnih storitev (Uradni list RS, št. 38/2007, 85/2007)
- 📖 Zakon o nepremičninskem posredovanju, uradno prečiščeno besedilo, ZNPosr-UPB1 (Uradni list RS, št. 72/2006)
- 📖 Zakon o omejevanju porabe alkohola, ZOPA (Uradni list RS, št. 15/2003)
- 📖 Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov, uradno prečiščeno besedilo, ZOUTI-UPB2 (Uradni list RS, št. 17/2006, 60/2007)
- 📖 Zakon o pogojih za opravljanje reproduktivne video in avdio dejavnosti, ZPORVAD (Uradni list RS, št. 42/1994, 50/1994, 1/1995, 69/2006)
- 📖 Zakon o pogojnem dostopu do zaščitene elektronske storitve, ZPDZES (Uradni list RS, št. 43/2004)
- 📖 Zakon o potrošniških kreditih, uradno prečiščeno besedilo, ZPotK-UPB1 (Uradni list RS, št. 77/2004, 111/2007)
 - Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kreditni posrednik (Uradni list RS, št. 102/2000)
 - Odredba o obliki in vsebini nalepke, ki izkazuje izpolnjevanje pogojev za potrošniško kreditiranje (Uradni list RS, št. 102/2000)
 - Povprečne efektivne obrestne mere potrošniških kreditov bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 66/2004, 5/2005, 67/2005, 5/2006, 73/2006, 63/2007)
 - Pravilnik o poročanju dajalcev kreditov o sklenjenih kreditnih pogodbah in dogovorjeni efektivni obrestni meri (Uradni list RS, št. 75/2004)
 - Sklep o pogojih, ki jih mora izpolnjevati bančni kreditni posrednik (Uradni list RS, št. 28/2007)
- 📖 Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, uradno prečiščeno besedilo, ZPDZC-UPB1 (Uradni list RS, št. 12/2007)
 - Pravilnik o delih, ki se štejejo za osebno dopolnilno delo, ter o postopku priglasitve teh del (Uradni list RS, št. 30/2002)
- 📖 Zakon o Radioteleviziji Slovenija, ZRTVS-1 (Uradni list RS, št. 96/2005, 109/2005)

- 📖 Zakon o splošni varnosti proizvodov, ZSVP-1 (Uradni list RS, št. 101/2003)
 - Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi (Uradni list RS, št. 119/2003)
 - Seznam standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov (Uradni list RS, št. 19/2007)
 - Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu (Uradni list RS, št. 33/2005)
 - Uredba o izvajanju Odločbe Komisije o zahtevi, da države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da se dajo na trg samo vžigalniki, ki so varni za otroke, in za prepoved dajanja neobičajnih vžigalnikov na trg (Uradni list RS, št. 98/2006, 56/2007)
- 📖 Zakon o spodbujanju razvoja turizma, ZSRT (Uradni list RS, št. 2/2004)
- 📖 Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanju skladnosti, uradno prečiščeno besedilo, ZTZPUS-UPB1 (Uradni list RS, št. 99/2004)
 - Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (Uradni list RS, št. 27/2004)
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (Uradni list RS, št. 75/2007)
 - Pravilnik o varnosti strojev (Uradni list RS, št. 25/2006)
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti strojev z zahtevami Pravilnika o varnosti strojev (Uradni list RS, št. 84/2007)
 - Pravilnik o osebni varovalni opremi (Uradni list RS, št. 29/2005, 23/2006)
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o osebni varovalni opremi (Uradni list RS, št. 95/2007)
 - Pravilnik o plinskih napravah (Uradni list RS, št. 105/2000, 28/2002, 60/2003)
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti proizvoda z odredbo o plinskih napravah (Uradni list RS, št. 105/2000)
 - Pravilnik o emisiji hrupa strojev, ki se uporabljajo na prostem (Uradni list RS, št. 106/2002)
 - Odredba o aerosolnih razpršilnikih (Uradni list RS, št. 16/2002)
 - Pravilnik o emisiji hrupa gospodinjskih strojev (Uradni list RS, št. 13/2001, 43/2005)
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti s pravilnikom o emisiji hrupa gospodinjskih strojev (Uradni list RS, št. 13/2001)
 - Pravilnik o označevanju materialov, ki se uporabljajo za glavne sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom (Uradni list RS, št. 26/2000, 96/2003, 21/2004)
 - Pravilnik o navajanju surovinske sestave in o tekstilnih imenih (Uradni list RS, št. 109/1999, 34/2004, 36/2005)
 - Pravilnik o proizvodih iz kristalnega stekla (Uradni list RS, št. 110/2007)
 - Odločba o priznanju veljavnosti certifikatom o skladnosti plinskih naprav (Uradni list RS, št. 76/2001)
 - Pravilnik o rekreacijskih plovilih (Uradni list RS, št. 42/2005)
 - Pravilnik o ugotavljanju skladnosti vozil (Uradni list RS, št. 30/2004, 17/2007)
 - Pravilnik o ES-homologaciji motornih vozil (Uradni list RS, št. 84/2002, 80/2004, 75/2005)

- Pravilnik o ES-homologaciji dvo- in trikolesnih motornih vozil (Uradni list RS, št. 125/2003, 80/2004, 75/2005)
- Seznam tehničnih specifikacij za motorna in priklopna vozila (z najmanj štirimi kolesi) (Uradni list RS, št. 61/2004, 142/2004, 75/2005, 45/2006)
- Seznam tehničnih specifikacij za dvo- in trikolesna motorna vozila (Uradni list RS, št. 13/2004, 142/2004, 75/2005)
- Pravilnik o ES-homologaciji kmetijskih in gozdarskih traktorjev (Uradni list RS, št. 125/2003, 80/2004, 103/2004, 75/2005, 33/2006, 82/2007)
- Seznam tehničnih specifikacij za kmetijske in gozdarske traktorje (Uradni list RS, št. 13/2004, 75/2005, 33/2006)
- Pravilnik o emisiji plinastih onesnaževal in delcev iz motorjev z notranjim zgorevanjem, namenjenih za vgradnjo v necestne premične stroje (Uradni list RS, št. 85/2003, 22/2005)
- Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (EMC) (Uradni list RS, št. 132/2006)
- 📖 Zakon o telekomunikacijah, ZTel-1 (Uradni list RS, št. 30/2001)
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda s predpisi o elektromagnetni združljivosti (Uradni list RS, št. 77/2003)
- Pravilnik o radijski in terminalski opremi (Uradni list RS, št. 77/2001, 40/2003)
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti proizvoda s predpisi o radijski in terminalski opremi (Uradni list RS, št. 77/2003)
- 📖 Zakon o trgovini, uradno prečiščeno besedilo, ZT-UPB4 (Uradni list RS, št. 2/2007)
- Pravilnik o minimalnih tehničnih in drugih pogojih, ki se nanašajo na prodajne objekte za opravljanje trgovinske dejavnosti, in pogojev za prodajo blaga zunaj prodajaln (Uradni list RS, št. 28/1993, 34/1993, 57/1993, 110/2002)
- Pravilnik o minimalni stopnji izobrazbe oseb, ki opravljajo trgovinsko dejavnost, po zahtevnosti posameznih vrst trgovinskih opravil (Uradni list RS, št. 28/1993, 57/1993, 60/2007)
- Pravilnik o vodenju evidenc v trgovini (Uradni list RS, št. 51/1999, 69/1999, 71/2003)
- 📖 Zakon o uvedbi eura, ZUE (Uradni list RS, št. 114/2006)
- 📖 Zakon o varstvu konkurence, ZVK (Uradni list RS, št. 18/1993)
- 📖 Zakon o varstvu okolja, ZVO (Uradni list RS, št. 32/1993, 44/1995, 1/1996, 9/1999, 56/1999, 22/2000, 67/2002, 10/2004, 41/2004)
- 📖 Zakon o varstvu okolja, ZVO-1 (Uradni list RS, št. 41/2004)
- Pravilnik o ravnanju z baterijami in akumulatorji, ki vsebujejo nevarne snovi (Uradni list RS, št. 104/2000)
- Pravilnik o ravnanju z odpadnimi olji (Uradni list RS, št. 85/1998)
- Pravilnik o obveščanju potrošnikov o varčni rabi goriv in emisijah CO(2) novih osebnih vozil (Uradni list RS, št. 86/2003, 133/2003, 43/2004)
- Pravilnik o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki (Uradni list RS, št. 37/2004)
- Pravilnik o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo (Uradni list RS, št. 118/2004, 56/2005)

- Uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Uradni list RS, št. 129/2004, 57/2006, 105/2007)
- Sklep o določitvi cene storitev obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Uradni list RS, št. 71/2007)
- Uredba o mejnih vrednostih emisije hlapnih organskih spojin v zrak zaradi uporabe organskih topil v barvah in lakih ter proizvodih za ličenje vozil (Uradni list RS, št. 12/2006, 122/2007)
- 📖 Zakon o varstvu potrošnikov, uradno prečiščeno besedilo, ZVPot-UPB2 (Uradni list RS, št. 98/2004, 126/2007)
 - Pravilnik o načinu označevanja cen blaga in storitev (Uradni list RS, št. 63/1999, 27/2001, 65/2003)
 - Pravilnik o blagu, za katerega se izda garancija za brezhibno delovanje (Uradni list RS, št. 73/2003, 92/2003)
 - Pravilnik o izvajanju 2. in 12. člena Zakona o varstvu potrošnikov (84/2007)
- 📖 Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ZVPNPP (Uradni list RS, št. 53/2007)
- 📖 Zakon o zadrugah, ZZad-B (Uradni list RS, št. 41/2007)
- 📖 Zakon o zdravilih, ZZdr-1 (Uradni list RS, št. 31/2006)
- 📖 Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ZZUZIS (Uradni list RS, št. 52/2000, 42/2002)

V tem seznamu pa so navedeni zakonski in podzakonski predpisi, ki urejajo delovanje Tržnega inšpektorata RS oziroma določajo pristojnosti tržnih inšpektorjev:

- 📖 Zakon o državni upravi, uradno prečiščeno besedilo, ZDU-1-UPB4 (Uradni list RS, št. 113/2005)
 - Uredba o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/2003, 45/2004, 86/2004, 52/2005, 82/2005, 138/2004, 17/2006, 76/2006)
- 📖 Zakon o inšpekcijskem nadzoru, uradno prečiščeno besedilo, ZIN-UPB1 (Uradni list RS, št. 43/2007)
 - Pravilnik o strokovnem izpitu za inšpektorja (Uradni list RS, št. 111/2007)
- 📖 Zakon o prekrških, uradno prečiščeno besedilo, ZP-1-UPB4 (Uradni list RS, št. 3/2007)
 - Uredba o vrsti izobrazbe, strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku (Uradni list RS, št. 42/2004)
 - Pravilnik o oblikah in vsebinah posameznih zbirk podatkov pri prekrškovnih organih (Uradni list RS, št. 108/2004, 138/2004)

- 📖 Zakon o splošnem upravnem postopku, uradno prečiščeno besedilo, ZUP-UPB2 (Uradni list RS, št. 24/2006, 126/2007)
 - Pravilnik o potrjevanju dokončnosti in pravnomočnosti upravnih aktov (Uradni list RS, št. 43/2005)
 - Pravilnik o stroških v upravnem postopku (Uradni list RS, št. 86/2005)
 - Uredba o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 20/2005, 106/2005, 30/2006, 86/2006, 32/2007, 63/2007, 115/2007)
 - Pravilnik o vodenju evidence o upravnem postopku (Uradni list RS, št. 18/2003, 7/2006)
- 📖 Zakon o tržni inšpekciji, ZTI (Uradni list RS, št. 20/1997, 52/2002)
 - Pravilnik o programu in obsegu posebnega dela strokovnega izpita za tržnega inšpektorja (Uradni list RS, št. 123/2004)
- 📖 Zakon o upravnih taksah, uradno prečiščeno besedilo, ZUT-UPB3 (Uradni list RS, št. 42/2007, 126/2007)
- 📖 Zakon o dostopu do informacij javnega značaja, uradno prečiščeno besedilo ZDIJZ-UPB2 (Uradni list RS, št. 51/2006)
 - Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 76/2005, 119/2007)
- 📖 Uredba o delovnem času v organih državne uprave (Uradni list RS, št. 115/2007)

PRILOGA 3: Primerjalni pregled števila pregledov in ukrepov Tržnega inšpektorata Republike Slovenije v letih 1998 – 2007

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Pregledi	17762	19590	19364	18452	19139	19524	20179	17950	18204	17248
Odločbe	8379	9348	10359	10146	10440	6417	3992	3071	2199	1880
Opozorila po 33. členu ZIN	-	-	-	-	-	1324	2039	1782	1390	1219
Predlogi sodnikom za prekrške	7738	7191	6127	4501	4704	4053	3555	-	-	-
Opozorila po 241.a členu ZP	-	-	1603	5061	6131	5490	3612	-	-	-
Kazni, izrečene na kraju storitve prekrška	2109	2050	2325	1504	961	1004	976	-	-	-
Opozorila po 53. členu ZP-1	-	-	-	-	-	-	-	2019	2235	2641
Opomin po 21. členu ZP-1	-	-	-	-	-	-	-	1532	1514	834
Plačilni nalog	-	-	-	-	-	-	-	1211	1332	1059
Odločba o prekršku	-	-	-	-	-	-	-	463	485	277
Obdolžilni predlog	-	-	-	-	-	-	-	166	69	61
Ovadbе za gospodarski prestop	639	447	96	-	-	-	-	-	-	-
Ovadbе za kaznivo dejanje	10	13	9	10	14	5	63	2	3	1
Predlogi častnem sodišču pri GZS	204	462	642	686	157	12	27	5	4	6

Legenda:

- ZIN: Zakon o inšpekcijskem nadzoru
- ZP: Zakon o prekrških
- ZP-1: Zakon o prekrških ZP-1
- : ni pravne podlage za izrekanje ukrepov

OPOMBE (prostor za opombe bralca)